

مرکز تحقیقات سلولہ اسلامیہ

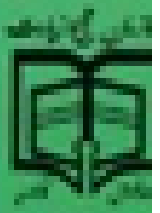
حوزہ نمایندگی ولی عتیقہ امور حج و زیارت (پ)

www.Ghaemiyeh.com

www.Hajj.ir

آشنایی با قوانین و مقررات کشور عربستان سعودی

ویژه کارکنان حج و زیارت

دکتر یحیی معروف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عربستان

نویسنده:

مرکز تحقیقات حج

ناشر چاپی:

مشعر

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۱۷	عربستان
۱۷	مشخصات کتاب
۱۷	[قسمت فارسی]
۱۷	اشاره
۲۹	مقدمه
۳۱	فصل اول
۳۱	اشاره
۳۲	۱- اطلاعات عمومی
۳۲	الف) مناطق اداری
۳۳	ب) جمعیت، روز ملی، تاریخ، ساعت، اوزان:
۳۳	ج) تعطیلات رسمی:
۳۴	د) تلفنهای ضروری:
۳۶	ه) مرخصی کارمندان:
۳۶	و) رؤسای کشور:
۳۷	ز) ساعات کاری
۳۷	ح) ساعات کار بازارها و فروشگاههای تجاری
۳۷	ط) اوقات نماز
۳۸	ی) روزنامه‌های عربستان
۳۸	۲- موادی از قانون اساسی
۳۸	اشاره
۴۰	سیستم حکومتی
۴۶	فصل دوم

۴۶ اشاره
۴۷ ۱- پول (ارز) و بانکها
۴۸ ۲- قوانین ارز
۴۸ اشاره
۴۸ برخی از قوانین در این زمینه
۴۹ نشانه‌های مهم بر روی برخی از ارزها
۵۰ ۳- برخی از مواد قانون جزایی جعل و کپی اسکناس
۵۰ ۴- صرافی سیار
۵۵ فصل سوم
۵۵ اشاره
۵۶ ۱- توصیه‌های پلیس عربستان به
۵۶ اشاره
۵۷ مراقبت از گذرنامه
۵۷ ۲- قانون راهنمایی و رانندگی و لایحه اجرایی
۵۹ ۳- تخلفات راهنمایی و رانندگی
۵۹ اشاره
۵۹ لیست تخلفات رانندگی
۶۳ ۴- تابلوهای ارشادی
۶۳ اشاره
۶۴ علل حوادث رانندگی
۶۶ ۶- مراحل قانونی جهت دریافت دیه
۶۷ ۷- فرم وکالت نامه
۶۹ ۷- شهادت حق التوکیل
۶۹ اشاره

۶۹	الموکلون:
۷۰	الوکیل:
۷۰	موضوع الوكالة:
۷۰	حدود الاختیارات (الصلاحيات):
۷۲	۸- گواهی انحصار وراثت
۷۴	۸- شهادة حصر الوراثه
۷۶	۹- كمبود مترجمان و توانمندی آنان
۷۷	۱۰- برخی از قوانین دعاوی و
۸۵	فصل چهارم
۸۵	اشاره
۸۶	۱- قوانین خطوط هوایی
۸۶	اشاره
۸۸	مجازات تخلفاتی که مجازات آنها تعیین نشده، به شرح زیر است:
۸۹	۲- حد مجاز وزن بار در هواپیما
۸۹	اشاره
۸۹	نکته مهم:
۹۱	۳- اجرای قانون انگشت‌نگاری
۹۲	۴- حمل آب زمزم در هواپیما
۹۴	۵- شرکت‌های مسافری
۹۴	اشاره
۹۵	خدمات حمل و نقل درون شهری
۹۶	خدمات حمل و نقل بین شهری
۹۶	خدمات جابجایی مدارس
۹۷	خدمات حمل و نقل بین‌المللی

۹۸ خدمات حج و عمره
۹۹ نرخهای بلیط
۹۹ تلفنهای رزرو بلیط
۹۹ تذکرات مهم به مسافر
۱۰۱ ۶- آژانس‌های مسافرتی
۱۰۶ فصل پنجم
۱۰۶ اشاره
۱۰۷ ۱- هتل‌ها و مقررات آنها
۱۰۷ الف) نرخهای هتل‌ها
۱۰۷ ب) شرایط هتل‌ها:
۱۱۲ ۲- ولتاژ برق هتل‌ها
۱۱۷ فصل ششم
۱۱۷ اشاره
۱۱۸ ۱- قوانین گمرکات
۱۲۱ ۲- اجرای قانون محموله متخلف
۱۲۱ ۳- شعب گمرکات
۱۲۲ ۴- کالاهای ممنوعه
۱۲۹ ۵- قاچاق مشروبات الکلی
۱۳۶ فصل هفتم
۱۳۶ اشاره
۱۳۷ ۱- شرایط دریافت روادید حج تمتع
۱۳۷ اشاره
۱۳۷ ۱- هر ساله اعطای روادید پس از عید سعید فطر آغاز می‌شود.
۱۳۷ ۲- بیست و پنجم ذیقعدہ هر سال آخرین روز اعطای روادید حج تمتع است.

- ۳- هر حاجی باید دارای دو فقره چک به ریال سعودی، یا دلار آمریکا باشد. ----- ۱۳۸
- ۴- شرایط بهداشتی: ----- ۱۳۸
- ۲- شرایط دریافت روادید عمره مفرده ----- ۱۳۹
- اشاره ----- ۱۳۹
- ۳- روادیدهای اعطایی ----- ۱۴۱
- ۴- تکمیل فرم هنگام خروج ----- ۱۴۲
- فصل هشتم ----- ۱۴۷
- اشاره ----- ۱۴۷
- برپایی جشنها و یادبودها ----- ۱۴۸
- فصل نهم ----- ۱۵۸
- اشاره ----- ۱۵۸
- ۱- تماس تلفنی ----- ۱۵۹
- اشاره ----- ۱۵۹
- ۱- مراجعه به دفاتر مخابراتی ----- ۱۵۹
- ۲- استفاده از تلفن همراه شخصی ----- ۱۶۰
- ۲- منع به کارگیری تلفن‌های همراه در کعبه ----- ۱۶۰
- ۳- قانون مبارزه با جرائم اینترنتی و تلفن همراه ----- ۱۶۳
- فصل دهم ----- ۱۷۳
- اشاره ----- ۱۷۳
- ۱- اصطلاحات قانونی خاص ----- ۱۷۴
- اشاره ----- ۱۷۴
- برخی از اصطلاحات قانونی ----- ۱۷۴
- ۲- نظام قضایی ----- ۱۷۵
- ۳- برخی از قوانین مبارزه با تقلب تجاری ----- ۱۷۶

۱۷۶	اشاره
۱۷۶	اشاره
۱۷۷	تخلفات
۱۷۸	۴- قانون مبارزه با کلاهبرداری
۱۷۹	۵- قانون سلاح و مهمات
۱۸۱	۶- قانون زندان و بازداشت
۱۸۲	۷- قانون مبارزه با مواد مخدر
۱۸۸	۸- اخبار مواد مخدر
۱۸۸	اشاره
۱۸۸	نمونه‌هایی از اخبار مواد مخدر
۱۹۴	فصل یازدهم
۱۹۴	اشاره
۱۹۵	۱- هیأت امر به معروف و نهی از منکر
۱۹۵	اشاره
۱۹۵	مهمترین وظایف هیأت
۱۹۷	ویژگی ضبطی
۱۹۸	۲- جرایم حیثیتی
۱۹۸	اشاره
۱۹۹	اتهام خلوت با نامحرم
۲۰۱	۳- اتهام جاسوسی
۲۰۱	۴- قانون ولی امر
۲۰۳	۵- حکم مسافرت زنان
۲۰۴	۶- رانندگی زنان
۲۰۶	۷- قانون کفالت

- ۲۰۶ اشاره
- ۲۰۶ بسیار مهم:
- ۲۰۷ عیب‌های نظام کفالت
- ۲۰۸ ۸- قانون کار
- ۲۱۳ ۹- قانون اقامت
- ۲۲۱ فصل دوازدهم
- ۲۲۱ اشاره
- ۲۲۲ ۱- مؤسسات عهده‌دار امور طواف
- ۲۲۲ اشاره
- ۲۲۳ بخشهای مرتبط با مؤسسات عهده‌دار طواف
- ۲۲۳ ۱- دفتر متمرکز «الوکلاء» در جده:
- ۲۲۴ ۲- سندیکای عمومی اتومبیل‌ها:
- ۲۲۴ ۳- دفتر متمرکز «الزمازمه»:
- ۲۲۴ ۴- موسسه ادلاء (راهنمایان)
- ۲۲۶ ۲- قوانین دفاع شهری در
- ۲۲۶ چادرهای مشاعر (عرفات و منی)
- ۲۲۷ ۳- مقررات بقیع
- ۲۲۷ کارهای غیر مجاز:
- ۲۲۸ ساعات باز شدن درهای بقیع:
- ۲۳۲ القسم العربی
- ۲۳۲ الفصل الاول
- ۲۳۲ ۱- معلومات عامه
- ۲۳۲ (أ) المناطق الإدارية
- ۲۳۲ (ب) عدد السكان، اليوم الوطنی، التاريخ، المقاییس و الموازین:

۲۳۳	ج) العطلات الرسمية
۲۳۳	د) هواتف ضرورية:
۲۳۵	ه) إجازة الموظفين:
۲۳۶	و) رؤساء الممثلة:
۲۳۶	ز) ساعات العمل
۲۳۶	ح) أوقات دوام الأسواق و المَحَلَّات التجارية
۲۳۷	ط) أوقات الصلاة
۲۳۷	ی) الصحف السعودية
۲۳۷	أبرز الصحف الصادرة في السعودية هي:
۲۳۷	۲- مواد من النظام الاساسي للحكم
۲۳۷	اشاره
۲۳۸	نظام الحكم
۲۳۸	سلطات الدولة
۲۴۲	الفصل الثاني
۲۴۲	۱- العملة و البنوك
۲۴۲	۲- قوانين العملة
۲۴۲	اشاره
۲۴۳	بعض القوانين في هذا المجال:
۲۴۳	۳- النظام الجزائي الخاص بتزيف و تقليد النقود
۲۴۴	۴- الصرافة المتحركة
۲۴۸	الفصل الثالث
۲۴۸	۱- توصيات الشرطة السعودية للحجاج و المعتمرين
۲۴۸	اشاره
۲۴۹	- الحفاظ على جواز السفر

- ۲۴۹ ۲- نظام المرور ولائحته التنفيذية
- ۲۴۹ اشاره
- ۲۵۰ المادّة التاسعة والستون:
- ۲۵۱ ۳- مخالفات المرور
- ۲۵۱ اشاره
- ۲۵۱ قائمة المخالفات المرورية:
- ۲۵۳ ۴- اللوحات الارشادية
- ۲۵۳ ۵- حوادث المرور
- ۲۵۴ ۶- المراحل القانونية لاختذ الدية
- ۲۵۵ ۹- نقص وكفاءة المترجمين
- ۲۵۵ ۱۰- بعض قواعد المرافعات والاجراءات أمام ديوان المظالم
- ۲۶۰ الفصل الرابع
- ۲۶۰ ۱- قوانين الخطوط الجوية
- ۲۶۱ ۲- الحد المسموح لوزن الامتعة على متن الطائرة
- ۲۶۱ اشاره
- ۲۶۱ هام جدا:
- ۲۶۲ ۳- تطبيق نظام البصمة
- ۲۶۳ ۴- حمل ماء زمزم في الطائرة
- ۲۶۳ ۵- شركات نقل المسافرين
- ۲۶۳ اشاره
- ۲۶۴ تقدم الشركة خدماتها في المجالات التالية:
- ۲۶۴ خدمات النقل العام (داخل المدن)
- ۲۶۴ «خدمات النقل بين المدن»
- ۲۶۵ خدمات النقل المدرسى

۲۶۵	خدمات النقل الدولي
۲۶۵	خدمات الحج والعمرة
۲۶۶	أسعار التذاكر
۲۶۶	هواتف الحجوزات:
۲۶۶	ملاحظات هامة للمسافر
۲۶۸	۶- وكلاء السفر
۲۷۲	الفصل الخامس
۲۷۲	۱- فنادق و قوانينها
۲۷۲	الف) أسعار الفنادق
۲۷۲	ب) من شروط الفنادق
۲۷۴	۲- فولتاج الكهرباء فى الفنادق
۲۷۸	الفصل السادس
۲۷۸	۱- قوانين الجمارك
۲۷۹	۲- إجراء قانون العُقش المُتخلف
۲۸۰	۳- فروغ الجمارك
۲۸۰	۴- السِّلُع الممنوعه
۲۸۳	۵- تهريب الكحوليات
۲۸۳	۶- نظام التأمين
۲۸۸	الفصل السابع
۲۸۸	۱- مُتَطَلَبَات الحصول عَلَى تأشيرة الحج
۲۸۹	۲- متطلبات الحصول عَلَى تأشيرة العمرة
۲۸۹	اشاره
۲۹۰	التأشيرات المتاحة
۲۹۰	۴- إكمال الاستمارة لدى المغادرة

۲۹۴	الفصل الثامن
۲۹۴	۱- إقامة الاحتفالات والمهرجانات والذكريات
۳۰۰	الفصل التاسع
۳۰۰	۱- الاتصال الهاتفي
۳۰۱	۲- منع استخدام الهاتف الجوال في الكعبة
۳۰۲	۳- نظام مكافحة جرائم الانترنت والهاتف الجوال
۳۰۸	الفصل العاشر
۳۰۸	۱- مصطلحات قانونية خاصة
۳۰۸	اشاره
۳۰۸	بعض المصطلحات القانونية
۳۰۹	۲- النظام القضائي
۳۱۰	۳- بعض نظام مكافحة الغش التجاري
۳۱۰	اشاره
۳۱۰	المخالفات
۳۱۲	۴- نظام مكافحة التزوير
۳۱۲	۵- نظام الاسلحة و الذخائر
۳۱۳	۶- نظام السجن والتوقيف
۳۱۵	۷- نظام مكافحة المخدرات
۳۱۷	۸- أخبار المخدرات
۳۱۷	اشاره
۳۱۷	نماذج من أخبار المخدرات
۳۲۰	الفصل الحادي عشر
۳۲۰	۱- هيئة الامر بالمعروف والنهي عن المنكر
۳۲۰	اشاره

۳۲۰	أهم وظائف الهيئة
۳۲۳	۲- جرائم الاعراض
۳۲۳	اشاره
۳۲۳	اتهام الخلوۃ بغير المحرم
۳۲۵	۳- تهمۃ التجسس
۳۲۵	۴- قانون ولى الامر
۳۲۶	۵- حكم سفر النساء
۳۲۶	۶- سياقة النساء
۳۲۷	۷- نظام الكفالة
۳۲۷	اشاره
۳۲۸	عيوب نظام الكفالة
۳۲۹	۸- نظام العمل
۳۲۹	اشاره
۳۳۳	نظام الاقامه
۳۳۸	الفصل الثانى عشر
۳۳۸	۱- مؤسسات الطوافه
۳۳۸	مؤسسات الطوافه هي:
۳۳۹	الجهات ذات العلاقة بمؤسسات الطوافه.
۳۴۱	۲- قوانين الدفاع المدنى فى الخيام بالمشاعر
۳۴۱	۳- قوانين البقيع
۳۴۱	الاعمال الممنوعه:
۳۴۲	ساعات فتح الابواب
۳۴۳	درباره مركز

عربستان

مشخصات کتاب

نویسنده: حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت

ناشر: مشعر

[قسمت فارسی]

اشاره

ص: ۱

سرشناسه :

عنوان و نام پدیدآور :

مشخصات نشر :

مشخصات ظاهری :

فروست :

شابک :

یادداشت :

یادداشت :

یادداشت :

موضوع :

موضوع :

موضوع :

رده‌بندی کنگره :

رده‌بندی دیویی :

شماره کتابشناسی ملی :

نام کتاب: آشنایی با قوانین و مقررات در کشور عربستان سعودی

گردآورندگان: دکتر یحیی معروف

ناشر: مشعر

چاپ اول: ۱۳۸۸

حروفچینی: ظریفیان ۶۶۷۱۲۸۵۷

ناظر فنی: اداره آموزش کارگزاران حج و زیارت

طرح جلد:

چاپ متن:

چاپ جلد:

شمارگان: ۵۰۰۰ جلد

قیمت:

شابک: ISBN: ۹۷۸-۹۶۴-۹۷-۸-۹۶۴-??-??-??-??-??

ص: ۴

فهرست مطالب

هدف از تألیف این کتاب ۱۵۰۰۰

مقدمه ۱۷۰۰۰

فصل اول

۱- اطلاعات عمومی ۲۱۰۰۰

الف) مناطق اداری ۲۱۰۰۰

ب) جمعیت، روز ملی، تاریخ، ساعت، اوزان ۲۲:۰۰۰

ج) تعطیلات رسمی ۲۲:۰۰۰

د) تلفنهای ضروری ۲۳:۰۰۰

ه) مرخصی کارمندان ۲۵:۰۰۰

و) رؤسای کشور ۲۵:۰۰۰

ز) ساعات کاری ۲۶۰۰۰

ح) ساعات کار بازارها و فروشگاههای تجاری ۲۶۰۰۰

ط) اوقات نماز ۲۶۰۰۰

ی) روزنامه‌های عربستان ۲۷۰۰۰

۲- موادی از قانون اساسی ۲۷۰۰۰

سیستم حکومتی ۲۹۰۰۰

فصل دوم

۱- پول (ارز) و بانکها ۳۷۰۰۰

۲- قوانین ارز ۳۸۰۰۰

برخی از قوانین در این زمینه ۳۸۰۰۰

نشانه‌های مهم بر روی برخی از ارزها ۳۹۰۰۰

ص: ۵

۳- برخی از مواد قانون جزایی جعل و کپی اسکناس ۴۰۰۰۰

۴- صرافی سیار ۴۰۰۰۰

فصل سوم

۱- توصیه‌های پلیس عربستان به حجاج و عمره‌گزاران ۴۷۰۰۰

مراقبت از گذرنامه ۴۸۰۰۰

۲- قانون راهنمایی و رانندگی و لایحه اجرایی ۴۸۰۰۰

۳- تخلفات راهنمایی و رانندگی ۵۰۰۰۰

لیست تخلفات رانندگی ۵۰۰۰۰

نوع تخلف ۵۱۰۰۰

۴- تابلوهای ارشادی ۵۴۰۰۰

۵- حوادث رانندگی ۵۵۰۰۰

علل حوادث رانندگی ۵۶۰۰۰

۶- مراحل قانونی جهت دریافت دیه ۵۷۰۰۰

۷- فرم وکالت نامه ۵۹۰۰۰

۷- شهادت حق التوکیل ۶۱۰۰۰

الموکلون ۶۱:۰۰۰

الوکیل ۶۲:۰۰۰

موضوع الوکاله ۶۲:۰۰۰

حدود الاختیارات (الصلاحيات) ۶۲:۰۰۰

۸- گواهی انحصار وراثت ۶۴۰۰۰

۸- شهادت حصر الوراثه ۶۶۰۰۰

۹- کمبود مترجمان و توانمندی آنان ۶۸۰۰۰

۱۰- برخی از قوانین دعاوی و اجرائیات در دیوان مظالم ۶۹۰۰۰

فصل چهارم

۱- قوانین خطوط هوایی ۷۹۰۰۰

مجازات تخلفاتی که مجازات آنها تعیین نشده، به شرح زیر است ۸۱:۰۰۰

۲- حد مجاز وزن بار در هواپیما ۸۲۰۰۰

نکته مهم ۸۲:۰۰۰

۳- اجرای قانون انگشت‌نگاری ۸۴۰۰۰

ص: ۶

۴- حمل آب زمزم در هواپیما ۸۵۰۰۰

۵- شرکت‌های مسافری ۸۷۰۰۰

خدمات حمل و نقل درون شهری ۸۸۰۰۰

خدمات حمل و نقل بین شهری ۸۹۰۰۰

خدمات جابجایی مدارس ۸۹۰۰۰

خدمات حمل و نقل بین‌المللی ۹۰۰۰۰

خدمات حج و عمره ۹۱۰۰۰

نرخ‌های بلیط ۹۲۰۰۰

تلفن‌های رزرو بلیط ۹۲۰۰۰

تذکرات مهم به مسافر ۹۲۰۰۰

۶- آژانس‌های مسافرتی ۹۴۰۰۰

فصل پنجم

۱- هتل‌ها و مقررات آنها ۱۰۱۰۰۰

الف) نرخ‌های هتل‌ها ۱۰۱۰۰۰

ب) شرایط هتل‌ها ۱۰۱:۰۰۰

۲- ولتاژ برق هتل‌ها ۱۰۶۰۰۰

فصل ششم

۱- قوانین گمرکات ۱۱۳۰۰۰

۲- اجرای قانون محموله متخلف ۱۱۶۰۰۰

۳- شعب گمرکات ۱۱۶۰۰۰

۴- کالاهای ممنوعه ۱۱۷۰۰۰

۵- قاچاق مشروبات الکلی ۱۲۴۰۰۰

۶- قانون بیمه ۱۲۴۰۰۰

فصل هفتم

۱- شرایط دریافت روایید حج تمتع ۱۳۳۰۰۰

۴- شرایط بهداشتی ۱۳۳:۰۰۰

۲- شرایط دریافت روایید عمره مفرد ۱۳۵۰۰۰

۴- شرایط بهداشتی ۱۳۶:۰۰۰

ص: ۷

۳- روادیده‌های اعطایی ۱۳۷۰۰۰

۴- تکمیل فرم هنگام خروج ۱۳۸۰۰۰

فصل هشتم

برپایی جشنها و یادبودها ۱۴۵۰۰۰

فصل نهم

۱- تماس تلفنی ۱۵۷۰۰۰

۱- مراجعه به دفاتر مخابراتی ۱۵۷۰۰۰

۲- استفاده از تلفن همراه شخصی ۱۵۸۰۰۰

۲- منع به کارگیری تلفن‌های همراه در کعبه ۱۵۸۰۰۰

۳- قانون مبارزه با جرائم اینترنتی و تلفن همراه ۱۶۱۰۰۰

فصل دهم

۱- اصطلاحات قانونی خاص ۱۷۳۰۰۰

برخی از اصطلاحات قانونی ۱۷۳۰۰۰

۲- نظام قضایی ۱۷۴۰۰۰

۳- برخی از قوانین مبارزه با تقلب تجاری ۱۷۵۰۰۰

تخلفات ۱۷۶۰۰۰

۴- قانون مبارزه با کلاهبرداری ۱۷۷۰۰۰

۵- قانون سلاح و مهمات ۱۷۸۰۰۰

۶- قانون زندان و بازداشت ۱۸۰۰۰۰

۷- قانون مبارزه با مواد مخدر ۱۸۱۰۰۰

۸- اخبار مواد مخدر ۱۸۷۰۰۰

نمونه‌هایی از اخبار مواد مخدر ۱۸۷۰۰۰

فصل یازدهم

هیأت امر به معروف و نهی از منکر ۱۹۵۰۰۰

مهمترین وظایف هیأت ۱۹۵۰۰۰

ویژگی ضبطی ۱۹۷۰۰۰

۲- جرایم حیثیتی ۱۹۸۰۰۰

ص: ۸

۱۹۹۰۰۰۰ اتهام خلوت با نامحرم

۳- ۲۰۱۰۰۰۰ اتهام جاسوسی

۴- ۲۰۱۰۰۰۰ قانون ولی امر

۵- ۲۰۳۰۰۰۰ حکم مسافرت زنان

۶- ۲۰۴۰۰۰۰ رانندگی زنان

۷- ۲۰۶۰۰۰۰ قانون کفالت

بسیار مهم ۲۰۶:۰۰۰۰

عیب‌های نظام کفالت ۲۰۷۰۰۰۰

۸- ۲۰۸۰۰۰۰ قانون کار

۹- ۲۹۳۰۰۰۰ قانون اقامت

فصل دوازدهم

۱- ۲۲۳۰۰۰۰ مؤسسات عهده‌دار امور طواف

بخشهای مرتبط با مؤسسات عهده‌دار طواف ۲۲۳۰۰۰۰

۱- ۲۲۳:۰۰۰۰ دفتر متمرکز «الوکلاء» در جده

۲- ۲۲۵:۰۰۰۰ سندیکای عمومی اتومبیل‌ها

۳- ۲۲۵:۰۰۰۰ دفتر متمرکز «الزمازمه»

۴- ۲۲۵(۰۰۰۰) موسسه ادلاء (راهنمایان)

۲- ۲۰۷۰۰۰۰ قوانین دفاع شهری در

چادرهای مشاعر (عرفات و منی) ۲۰۷(۰۰۰۰)

۳- ۲۰۸۰۰۰۰ مقررات بقیع

کارهای غیر مجاز ۲۰۸:۰۰۰۰

ساعات باز شدن درهای بقیع ۲۰۸:۰۰۰۰

القسم العربی

۱- ۲۳۳۰۰۰۰ معلومات عامه

أ) ۲۳۳۰۰۰۰ المناطق الإدارية

ب) ۲۳۳:۰۰۰۰ عدد السكان، اليوم الوطنی، التاريخ، المقایس و الموازين

ج) ۲۳۴۰۰۰۰ العطلات الرسمية

د) ۲۳۴:۰۰۰۰ هواتف ضروریة

ه) ۲۳۶:۰۰۰۰ إجازة الموظفين

ص: ۹

- (و) رؤساء المملة ۲۳۷:۰۰۰
- (ز) ساعات العمل ۲۳۷۰۰۰
- (ح) أوقات دوام الأسواق و المَحَلَّات التجارية ۲۳۷۰۰۰
- (ط) أوقات الصلاة ۲۳۸۰۰۰
- (ی) الصحف السعودية ۲۳۸۰۰۰
- أبرز الصحف الصادرة في السعودية هي ۲۳۸:۰۰۰
- ۲- مواد من النظام الاساسي للحكم ۲۳۸۰۰۰
- نظام الحكم ۲۳۹۰۰۰
- سلطات الدولة ۲۳۹۰۰۰
- الفصل الثاني
- ۱- العملة و البنوك ۲۴۳۰۰۰
- ۲- قوانين العملة ۲۴۳۰۰۰
- بعض القوانين في هذا المجال ۲۴۴:۰۰۰
- ۳- النظام الجزائي الخاص بتزييف و تقليد النقود ۲۴۴۰۰۰
- ۴- الصرافة المتحركة ۲۴۵۰۰۰
- الفصل الثالث
- ۱- توصيات الشرطة السعودية للحجاج و المعتمرين ۲۴۹۰۰۰
- الحفاظ على جواز السفر ۲۵۰:۰۰۰
- لحماية الاناث من الخطف يجب اتباع الاتي ۲۵۰:۰۰۰
- ۲- نظام المرور و لائحته التنفيذية ۲۵۰:۰۰۰
- المادة التاسعة و الستون ۲۵۱:۰۰۰
- ۳- مخالفات المرور ۲۵۲۰۰۰
- قائمة المخالفات المرورية ۲۵۲:۰۰۰
- ۴- اللوحات الارشادية ۲۵۴۰۰۰
- ۵- حوادث المرور ۲۵۴۰۰۰
- ۶- المراحل القانونية لآخذ الدية ۲۵۵۰۰۰
- ۹- نقص و كفاءة المترجمين ۲۵۶۰۰۰
- ۱۰- بعض قواعد المرافعات و الاجراءات أمام ديوان المظالم ۲۵۶۰۰۰

الفصل الرابع

- ۱- قوانین الخطوط الجوية ٢٦١٠٠٠٠
- ٢- الحد المسموح لوزن الامتعة على متن الطائرة ٢٦٢٠٠٠٠
هام جدا ٢٦٢:٠٠٠
- ٣- تطبيق نظام البصمة ٢٦٣٠٠٠٠
- ٤- حمل ماء زمزم في الطائرة ٢٦٤٠٠٠٠
- ٥- شركات نقل المسافرين ٢٦٤٠٠٠٠
تقدم الشركة خدماتها في المجالات التالية ٢٦٥:٠٠٠
خدمات النقل العام (داخل المدن) ٢٦٥(٠٠٠)
«خدمات النقل بين المدن» ٢٦٥(٠٠٠)
خدمات النقل المدرسى ٢٦٦٠٠٠٠
خدمات النقل الدولي ٢٦٦٠٠٠٠
خدمات الحج والعمرة ٢٦٦٠٠٠٠
أسعار التذاكر ٢٦٧٠٠٠٠
هواتف الحجوزات ٢٦٧:٠٠٠
ملاحظات هامة للمسافر ٢٦٧٠٠٠٠
- ٦- وكلاء السفر ٢٦٩٠٠٠٠

الفصل الخامس

- ١- فنادق و قوانينها ٢٧٣٠٠٠٠
الف) أسعار الفنادق ٢٧٣٠٠٠٠
ب) من شروط الفنادق ٢٧٣٠٠٠٠
- ٢- فولتاج الكهرباء في الفنادق ٢٧٥٠٠٠٠

الفصل السادس

- ١- قوانين الجمارك ٢٧٩٠٠٠٠
- ٢- إجراء قانون العفش المتخلف ٢٨٠٠٠٠٠
- ٣- فروع الجمارك ٢٨١٠٠٠٠
- ٤- السلع الممنوعة ٢٨١٠٠٠٠
- ٥- تهريب الكحوليات ٢٨٤٠٠٠٠
- ٦- نظام التأمين ٢٨٤٠٠٠٠

الفصل السابع

۱- مُتَطَلِّبات الحصول عَلَى تأشيرة الحج ٢٨٩٠٠٠٠

۲- متطلبات الحصول عَلَى تأشيرة العمرة ٢٩٠٠٠٠٠

التأشيرات المتاحة ٢٩١٠٠٠٠

۴- إكمال الاستمارة لدى المغادرة ٢٩١٠٠٠٠

الفصل الثامن

۱- إقامة الاحتفالات والمهرجانات والذكريات ٢٩٥٠٠٠٠

الفصل التاسع

۱- الاتصال الهاتفي ٣٠١٠٠٠٠

۲- منع استخدام الهاتف الجوال في الكعبة ٣٠٢٠٠٠٠

۳- نظام مكافحة جرائم الانترنت والهاتف الجوال ٣٠٣٠٠٠٠

الفصل العاشر

۱- مصطلحات قانونية خاصة ٣٠٩٠٠٠٠

بعض المصطلحات القانونية ٣٠٩٠٠٠٠

۲- النظام القضائي ٣١٠٠٠٠٠

۳- بعض نظام مكافحة الغش التجاري ٣١١٠٠٠٠

المخالفات ٣١١٠٠٠٠

۴- نظام مكافحة التزوير ٣١٣٠٠٠٠

۵- نظام الاسلحة و الذخائر ٣١٣٠٠٠٠

۶- نظام السجن والتوقيف ٣١٤٠٠٠٠

۷- نظام مكافحة المخدرات ٣١٦٠٠٠٠

۸- أخبار المخدرات ٣١٨٠٠٠٠

نماذج من أخبار المخدرات ٣١٨٠٠٠٠

الفصل الحادي عشر

۱- هيئة الامر بالمعروف والنهي عن المنكر ٣٢١٠٠٠٠

أهم وظائف الهيئة ٣٢١٠٠٠٠

ص: ١٢

۲- جرائم الاعراض ۳۲۴۰۰۰

اتهام الخلوۃ بغير المحرم ۳۲۴۰۰۰

۳- تهمة التجسس ۳۲۶۰۰۰

۴- قانون ولى الامر ۳۲۴۰۰۰

۵- حكم سفر النساء ۳۲۷۰۰۰

۶- سياقة النساء ۳۲۷۰۰۰

۷- نظام الكفالة ۳۲۸۰۰۰

هام جدا ۳۲۹:۰۰۰

عيوب نظام الكفالة ۳۲۹۰۰۰

۸- نظام العمل ۳۳۰:۰۰۰

نظام الاقامه ۳۳۴۰۰۰

الفصل الثانى عشر

۱- مؤسسات الطوافه ۳۳۹۰۰۰

مؤسسات الطوافه هي ۳۳۹:۰۰۰

الجهات ذات العلاقة بمؤسسات الطوافه ۳۴۰:۰۰۰

۱- مكتب الوكلاء الموحد بجده ۳۴۰:۰۰۰

۲- النقابة العامة للسيارات ۳۴۰:۰۰۰

۳- مكتب الزمازما الموحد ۳۴۱۰۰۰

۴- المؤسسة الاهلية للادلاء ۳۴۱۰۰۰

۲- قوانين الدفاع المدني فى الخيام بالمشاعر ۳۴۲۰۰۰

۳- قوانين البقيع ۳۴۲۰۰۰

الاعمال الممنوعه ۳۴۲:۰۰۰

ساعات فتح الابواب ۳۴۳۰۰۰

ص: ۱۳

بسمه تعالی

هدف از تألیف این کتاب

یقیناً کمیت و کیفیت برگزاری سفرهای زیارتی در جوامع اسلامی به عنوان یکی از شاخص‌ها و محورهای توسعه اعتقادی، فرهنگی، اقتصادی و . . . به شمار می‌آید که پیامدها و دستاوردهای آن چنانچه به درستی صیانت و ترویج شود، تأثیر ویژه‌ای در بخش‌های اجرایی کشور به جا خواهد گذاشت.

رشد فزاینده زائران و متقاضیان سفرهای زیارتی، سازمان حج و زیارت را برآن داشت تا نسبت به ارتقای سطح ارشاد و آموزش دست‌اندرکاران خدمت به زائران گام‌های مؤثر و مناسب بردارد تا از این رهگذر جمع کارآمد و کادر ورزیده و آگاه در کسوت خدمت‌گذاری به زائران گرامی وارد این عرصه مقدس شود. بنابراین با توجه به ضرورت تأمین و پرورش نیروی انسانی کارآمد و ماهر به عنوان خادمان امور زیارتی، تهیه و تدوین و تألیف متون آموزشی علمی و کاربردی متناسب با نیازهای فراگیران در سطوح مختلف را کاملاً ضروری می‌نماید. لذا تنظیم و ارایه سلسله انتشارات توسط اداره آموزش کارگزاران معطوف به همین امر می‌باشد که امیدواریم مورد توجه خوانندگان قرار گیرد.

اداره آموزش کارگزاران

سازمان حج و زیارت

ص: ۱۵

مقدمه

امروزه اهمیت سفر به کشور عربستان به دلیل تقاضای روزافزون مردم ایران به منظور زیارت کعبه مکرمه، مدینه منوره و ائمه بقیع: بر کسی پوشیده نیست. از آنجا که مردم این کشور عرب زبان هستند، اطلاع از مقررات و دستورالعملهای آنان امری ضروری و اجتناب ناپذیر است. زیرا اغلب دیده می شود مدیران، عوامل حج، و زائران به علت ناآشنایی با این زبان، دچار سوء تفاهم شده، در رفع نیازهای خود با دشواری های فراوانی روبرو می شوند. و چه بسا از این رهگذر زمینه های برداشت ناصحیح از مردم ایران و ارزشهای والای انقلابی کشورمان را در اذهان دیگران فراهم سازند.

از این رو بنا به پیشنهاد مدیر محترم آموزش حج مقرر شد کتابی جامع و مصور، مشتمل بر قوانین و مقررات ضروری عربستان همچون قوانین پولی و ارزی، گمرکات، کالاهای ممنوعه، احکام قضایی، مقررات پلیس، قانون برپایی جشنها و یادبودها، هتلها، فرودگاهها، شرکتهای مسافربری، هیأت امر به معروف و نهی از منکر، قانون مبارزه با مواد مخدر، مؤسسات عهده دار امور طواف، قوانین دفاع شهری، مقررات بقیع و دهها موضوع ضروری دیگر گردآوری شود. در این زمینه ذکر چند نکته ضروری است:

۱- قوانین و مقررات عربستان مشتمل بر قوانین شورای وزیران، و مجلس شورا است، پس از تصویب، در روزنامه های رسمی این کشور به چاپ می رسد؛ و معمولاً دو ماه پس از انتشار بدان عمل می شود.

۲- در این کتاب نگاهی کلی به قوانین و مقررات کشور عربستان شده، به طوری قوانین

ص: ۱۷

مفصل، به صورت خلاصه، همراه با متن عربی در انتهای کتاب به رشته تحریر درآمده تا عزیزان بتوانند در جهت یادگیری زبان عربی نیز از آن بهره گیرند.

۳- کتاب حاضر دستاورد چندین سفر مؤلف به کشور عربستان است که قوانین این کشور به صورت منسجم تقدیم علاقه‌مندان می‌گردد. لازم به ذکر است که اغلب تصاویر موجود در کتاب توسط نگارنده در زمان حضور در عربستان گرفته شده است. البته چاپ عکس‌های رنگی کتاب به صورت سیاه و سفید و نیز کوچکتر از اندازه واقعی تا حدود زیادی از وضوح و شفافیت آنها می‌کاهد.

امید است این اثر بتواند نیاز حجاج، مدیران و عوامل کاروانهای حج و نیز علاقه‌مندان زبان عربی مخصوصاً دانشجویان رشته‌های عربی و الهیات و نیز طلاب حوزه‌های علمیه را برطرف سازد. در خاتمه نگارنده بر خود لازم می‌داند از زحمات جناب آقای نجفیان ریاست محترم سازمان حج و زیارت کرمانشاه، جناب آقای بشیر سلیمی مدیر محترم آموزش سازمان مرکزی حج و زیارت و نیز مدیر کل محترم خلیج فارس و خاورمیانه وزارت امور خارجه که با زحمات فراوان و پیگیری‌های بی‌وقفه، زمینه نگارش این اثر را فراهم نمودند، صمیمانه تشکر و قدردانی نماید.

مؤلف

ص: ۱۸

فصل اول

اشاره

- ۱- اطلاعات عمومی
 - الف) مناطق اداری
 - ب) جمعیت، روز ملی، تاریخ، ساعت، اوزان
 - ج) تعطیلات رسمی
 - د) تلفن‌های ضروری
 - ه) مرخصی کارمندان
 - و) رؤسای کشور
 - ز) ساعات کاری
 - ح) ساعات کار بازارها و فروشگاه‌های تجاری
 - ط) اوقات نماز
 - ی) روزنامه‌های عربستان
- ۲- موادی از قانون اساسی
ص: ۱۹

۱- اطلاعات عمومی

الف) مناطق اداری

عربستان به ۱۳ منطقه اداری تقسیم می‌شود:

- ۱- ریاض ((۱)) پایتخت (۷/۴ میلیون نفر سال ۲۰۰۰ م). ۲- مکه مکرمه. ۳- مدینه منوره. ۴- قصیم و مرکزش: بریده. ۵- منطقه شرقیه و مرکزش: دمام. ۶- عسیر و مرکزش: أبها. ۷- تبوک. ۸- حائل. ۹- حدود شمالی و مرکزش: عرعر. ۱۰- جیزان. ۱۱- نجران. ۱۲- الباحه. ۱۳- جوف و مرکزش: سکاکا.

ص: ۲۱

-
- ۱- ریاض جمع «روضه» به معنای باغ‌ها و بستان‌ها است. علت نامگذاری، حاصلخیزی و سرسبزی این سرزمین است. هوای این شهر در تابستان بسیار گرم، و در زمستان بسیار سرد است

هر منطقه از این مناطق یک حاکم محلی با رتبه وزیر دارد که مسؤول امور داخلی است.

(ب) جمعیت، روز ملی، تاریخ، ساعت، اوزان:

جمعیت عربستان ۸۴۴/۲۹۳/۲۴ میلیون نفر است.

روز ملی: این کشور ۲۳ سپتامبر (ایلول) را به عنوان یادبود یکپارچه‌سازی کشور و تأسیس آن به دست ملک عبدالعزیز بن عبدالرحمن آل سعود در سال ۱۳۵۱ هـ ۱۹۳۲ م، جشن می‌گیرد.
تاریخ: براساس تقویم هجری است. سال قمری ۳۵۴ روز است.
ساعت: ساعت عربستان سه ساعت از وقت گرینویچ بیشتر است.
اندازه و وزن: اندازه براساس نظام متری، و وزن براساس کیلوگرم است.

(ج) تعطیلات رسمی:

۱- تعطیلی پایان هفته پنج‌شنبه و جمعه. ۲- تعطیلی عید فطر: از بیست و پنجم رمضان تا پنجم شوال به مدت ده روز. ۳- تعطیلی عید قربان: از پنجم ماه ذیحجه تا پانزدهم همان ماه به مدت ده روز. ۴- تعطیلی روز ملی: ۲۳ سپتامبر.

ص: ۲۲

(د) تلفنهای ضروری:

کد تلفنهای برخی از شهرهای عربستان

کد بین الملل ۰۰۹۶۶

کد پایتخت ۰۱

جده ۰۲

مکه مکرمه ۰۲

منطقه شرقیه ۰۳

مدینه منوره ۰۴

قصیم ۰۶

عصیر ۰۷

شماره تلفنهای ضروری و برخی از وزارتخانه‌های مهم

نام شماره

پلیس ۹۹۹

دفاع شهری (آتش‌نشانی) ۹۹۸

اورژانس ۹۹۷

امنیت راهها ۹۹۶

مبارزه با مواد مخدر ۹۹۵

حوادث رانندگی ۹۹۳

ساعت گویا ۹۶۱

راهنمای تلفن ۹۰۵

اطلاعات فرودگاه ۰۰۷۱-۲۲۲

ص: ۲۳

مکالمات بین‌المللی ۹۰۰

وزارتخانه‌ها

وزارت حج ۴۰۲۴۴۴۴

وزارت امور خارجه ۴۰۶۷۷۷۷

وزارت کشور ۴۰۱۱۱۱۱

وزارت بهداشت ۴۰۱۲۲۲۰

وزارت ارشاد ۴۰۶۸۸۸۸

وزارت دادگستری

تلفن مهمترین بیمارستان‌ها

بیمارستان‌های مکه

بیمارستان اجیاد ۵۷۳۰۰۷۰

بیمارستان ملک عبدالعزیز ۵۴۴۲۴۰۰

بیمارستان ملک فیصل ۵۵۶۶۴۱۱

بیمارستان النور ۵۵-۸۳۷۳۰

بیمارستان حراء ۵۲۰۳۵۳۵

بیمارستان عمومی ملک فهد ۸۴۶۰۹۰۰-۸۴۶۰۴۰۵

مرکز آفتاب‌زدگی ۸۳۶۱۳۳۶

بیمارستان میقات ۸۲۲۰۹۴۹

بیمارستان أحد ۸۴۶۰۰۱۶

بیمارستان وطنی ۸۴۸۱۲۲۲

بیمارستان الزهراء ۸۴۸۸۸۰۸

بیمارستان الدار ۸۳۶۵۷۵۷

ص: ۲۴

بیمارستان‌های جده

بیمارستان ملک خالد و گارد ملی ۶۶۵۶۲۰۰

بیمارستان نظامی ملک فهد ۶۶۵۱۶۶۶

بیمارستان سلیمان فقیه ۶۶۵۵۰۰۰

بیمارستان زنان و زایمان و نوزادان ۶۶۵۲۶۰۰

ه (مرخصی کارمندان:

کارمندان معادل ۳۰ روز در سال، حق استفاده از مرخصی همراه با مزد را دارند. (اعیاد و تعطیلی‌های رسمی که در میان یک ماه مرخصی وجود دارد به عنوان مرخصی، محاسبه نمی‌شود). کارمندان معادل ۲/۵ روز در ماه، حق استفاده از مرخصی را دارند.
ملک عبدالله بن عبدالعزیز

و) رؤسای کشور:

ملک عبدالله پادشاه عربستان و رئیس شورای وزیران است. و برادرش امیر سلطان بن عبدالعزیز ولی عهد، وزیر دفاع، هواپیمایی، و بازرسی کل است. وی از ۲۶ جمادی‌الثانی ۱۴۲۶ هـ . تا کنون نایب رئیس شورای وزیران است.

ص: ۲۵

امیر نایف بن عبدالعزیز از تاریخ ۱۳۹۵/۱۰/۰۸ . وزیر کشور و از تاریخ ۱۴۳۰/۳/۳۰ ه . معاون دوم رئیس شورای وزیران است.

(ز) ساعات کاری

ادارات دولتی: از صبح شنبه تا چهارشنبه از ساعت ۷:۳۰ صبح تا ۲:۳۰ بعد از ظهر باز هستند.
بخش خصوصی: از ۸ صبح تا ۱۲ ظهر، و ۴:۳۰ بعد از ظهر تا ۸ شب به کار اشتغال دارند.
بانکها: از ساعت ۸:۳۰ صبح تا ۱۲ ظهر و ۵ عصر تا ۷ شب به کار اشتغال دارند.
ادارات دولتی و مؤسسات بخش خصوصی، روزهای پنجشنبه و جمعه تعطیل هستند. زیرا این دو روز در عربستان، تعطیل رسمی است.

(ح) ساعات کار بازارها و فروشگاههای تجاری

بازارها و فروشگاهها از ۸ صبح تا ۱۰ شب باز هستند. همچنین فروشگاههای بزرگ و تجارتخانهها ۲۴ ساعته باز هستند. همه فروشگاههای تجاری و تجارتخانهها و دیگر مراکز مانند (پمپهای بنزین، بانکها، دفاتر پست، خدمات کارگزاری) که با مردم در ارتباط هستند، ملزم هستند در اوقات پنجگانه نماز، به مدت ۳۰ دقیقه موقتا محل را تعطیل کنند.

(ط) اوقات نماز

معمولاً اوقات نمازهای پنجگانه، یعنی نماز صبح، ظهر، عصر، مغرب و عشاء براساس اوقات محلی، هر روز در روزنامه به چاپ می رسد. در این ساعات مؤسسات دولتی موقتا تعطیل می شوند؛ و مردم در اماکن عمومی برای ادای نماز اجتماع می کنند.
ص: ۲۶

ی) روزنامه‌های عربستان

بارزترین روزنامه‌هایی که در عربستان منتشر می‌شوند عبارتند از:

روزنامه‌های: الجزیره (در ریاض منتشر می‌شود)، المدینه (در جده منتشر می‌شود)، الندوه (در مکه مکرمه منتشر می‌شود)، عکاظ (در جده منتشر می‌شود)، الوطن (در اُبْها منتشر می‌شود)، الشرق الاوسط (در لندن منتشر می‌شود)، الیوم (در دمام منتشر می‌شود)، الحیاه (در لندن منتشر می‌شود) الریاض (در ریاض منتشر می‌شود)، الصباح (در تبوک منتشر می‌شود)، البلاد؛ و روزنامه‌های انگلیسی: سعودی جازیت، و آراب نیوز.

۲- موادی از قانون اساسی

اشاره

(۱) ماده ۱: کشور عربستان سعودی دولتی عربی و اسلامی با حاکمیت تام است. دینش اسلام، و قانونش کتاب خداوند متعال و سنت رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم سلم است. و زبانش فقط عربی، و پایتختش ریاض است.
تصویری از ریاض
ص: ۲۷

۱- نیمه افراشته کردن پرچم و یا تماسش با زمین، یا آب به دلیل احترام به جمله شهادت نوشته شده بر روی پرچم، جایز نیست.

ماده ۲: دو عید کشور عبارتند از عید فطر و قربان. و تقویم کشور هجری قمری است.

ماده ۳: پرچم کشور به شرح زیر است:

الف) رنگش سبز است. ب) عرض آن برابر دو سوم طول آن است. ج) در وسط آن جمله (لا- إله إلا- الله محمد رسول الله) قرار می‌گیرد. در زیر جمله، شمشیر بدون غلافی وجود دارد. این پرچم هیچگاه نیمه افراشته نمی‌شود. (۱)

-۱

ص: ۲۸

۱- این قانون براساس فرمان ملوکانه به شماره ۹۰/أ در تاریخ ۲۷/۸/۱۴۱۲ ه. صادر گردید، و در روزنامه أم‌القری به شماره ۳۳۹۷ در تاریخ ۲/۹/۱۴۱۲ ه. به چاپ رسیده است.

ماده ۴: آرم عربستان:

آرم عربستان مرکب از دو شمشیر متقاطع است که در قسمت خالی آن یک درخت خرما قرار دارد.

سیستم حکومتی

ماده (۵) الف) سیستم حکومتی در عربستان، پادشاهی است. ب) حکومت فقط در انحصار پسران پادشاه مؤسس، عبد العزیز بن عبدالرحمن فیصل آل سعود و پسران پسران او است. و با صالح ترین آنها براساس کتاب خدا و سنت رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم بیعت می شود. ج) ولی عهد را پادشاه انتخاب می کند و او را به امر ملوکانه از ولایت عهدی معاف می کند. د) ولی عهد به صورت تمام وقت به ولایت عهدی می پردازد و نیز کارهایی را که پادشاه بر عهده او می گذارد، انجام می دهد. ه) در صورت فوت پادشاه، ولی عهد تا زمان اخذ بیعت، قدرت پادشاه را در دست می گیرد.

ماده ۲۰: مالیاتها و عوارض - جز در صورت ضرورت و براساس عدل - گرفته نمی شود. و لذا تحمیل مالیات، یا اصلاح، یا لغو، یا بخشودگی بخشی از آن جز به موجب قانون جایز نیست.

ماده ۲۱: زکات در مصارف شرعی هزینه می شود.

ص: ۲۹

- ماده ۴۴: قدرت در کشور متشکل از: قوه قضائیه، قوه مجریه، و قوه تنظیمیه (۱) (مقننه) است. و پادشاه مرجع این سه قوه است.
- ماده ۴۵: منبع فتوی در عربستان، کتاب خدا و سنت رسول او صلی الله علیه و آله وسلم است. و قانون، ترتیب هیأت علمای بزرگ، اداره تحقیقات علمی، فتوا و تخصصهای آن را تعیین می کند.
- ماده ۵۲: تعیین قضات و پایان دادن به خدمتشان در اختیار پادشاه، و براساس پیشنهاد شورای عالی دادگستری براساس آنچه که در قانون آمده است می باشد.
- ماده ۵۶: پادشاه، ریاست هیأت وزیران را بر عهده دارد و اعضای هیأت وزیران، وی را در ادای این وظیفه یاری می کنند.
- ماده ۵۷: الف) نایب رئیس شورای وزیران، و وزیران عضو در شورای وزیران را پادشاه تعیین می کند و با فرمان ملوکانه به کارشان خاتمه می دهد. ب) نایب رئیس شورای وزیران، و وزیران عضو در شورای وزیران همگی در برابر پادشاه مسؤول اجرای شریعت اسلامی و قوانین و سیاستهای عمومی کشور هستند. ج) پادشاه می تواند هیأت وزیران را منحل کند، و یا مجددا تشکیل دهد.
- ماده ۶۰: پادشاه، فرمانده کل نیروهای مسلح است و اوست که افسران را تعیین، و یا به خدمتشان پایان می دهد.
- ماده ۶۱: پادشاه، حالت فوق العاده، بسیج عمومی و جنگ را در کشور اعلام می کند.
- ماده ۶۶: پادشاه در صورت سفر به خارج از کشور، طی صدور فرمان ملوکانه، ولی عهد را جانشین خود در اداره امور کشور براساس رعایت مصالح ملت می کند.
- ماده ۶۷: وضع قوانین و لوایح در جهت مصححت، و یا رفع مفسده در امور کشور براساس قوانین شریعت اسلامی بر عهده قوه تنظیمیه (مقننه) است. این قوه، اختیارات یا حوزه تخصصهای خود را براساس این قانون و قوانین شورای وزیران و مجلس شورا
- ص: ۳۰

۱- در عربستان به معنای مصطلح قوه مقننه وجود ندارد. مجلس عربستان هم مجلس قانونگذاری نیست بلکه جنبه مشورتی دارد.

اعمال می کند.

ماده ۶۸: مجلسی برای شورا تأسیس می شود؛ قانون و طریقه ایجاد آن و شیوه کارش در تخصصهایش و انتخاب اعضایش بیان خواهد شد. پادشاه می تواند مجلس شورا را منحل، و یا بازسازی کند.

ماده ۶۹: پادشاه می تواند مجلس شورا و شورای وزیران را برای جلسه مشترک فراخواند. همچنین می تواند هر که را صلاح می داند برای گفتگو در اموری که ضرورت دارد، در این جلسه دعوت کند.

ص: ۳۱

* پرسش

فصل ۱ بخش ۱

- ۱- عربستان به چند منطقه اداری تقسیم می شود؟
- ۲- تاریخ و ساعت عربستان بر چه اساسی است؟
- ۳- تعطیلات رسمی عربستان چه روزهایی است؟
- ۴- بارزترین روزنامه‌هایی که در عربستان منتشر می شوند کدامند؟

فصل ۱ بخش ۲

- ۱- تعیین قضات و پایان دادن به خدمتشان در اختیار چه کسی است؟
- ۲- اخذ زکات در عربستان چگونه است؟
- ۳- فرمانده کل نیروهای نظامی کیست؟
- ۴- ریاست هیأت وزیران بر عهده کیست؟

ص: ۳۲

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۳۳

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۳۴

فصل دوم

اشاره

۱- پول (ارز) و بانک‌ها

۲- قوانین ارز

۳- قانون جزایی جعل و کپی اسکناس

۴- صرافی سیار

ص: ۳۵

۱- پول (ارز) و بانکها

پول عربستان: واحد پول عربستان، ریال سعودی معادل یکصد «هلله» است. مجموعه‌های پولی عبارتند از:

- اسکناسی: ۱ ریالی، ۵ ریالی، ۱۰ ریالی، ۲۰ ریالی، ۵۰ ریالی، ۱۰۰ ریالی، ۲۰۰ ریال، ۵۰۰ ریال.

- سکه‌ای: ۱ ریالی، ۵ هلله، ۱۰ هلله، ۲۵ هلله، ۵۰ هلله. این پول به صورت نادر مورد استفاده قرار می‌گیرد و تنها در تلفن‌های

عمومی کاربرد دارد.

یک دلار آمریکا معادل ۳ ریال و ۷۵ هلله است.

ص: ۳۷

مقام مسؤول در زمینه پولی، موسسه «التقد العربی السعودی» یا همان بانک مرکزی است که مسؤولیتش تثبیت قیمت مبادلات پولی، و کنترل ذخیره مالی، و ضبط سیستم بانکی است.

عربستان تعدادی بانک خصوصی و تعدادی نیز مشترک با خارجیان دارد. ده بانک تجاری خصوصی مجاز برای فعالیت در عربستان وجود دارد. این بانک‌ها بیش از ۱۳۰۰ شعبه در این کشور دارند. که همه آنها زیر نظر مؤسسه «التقد العربی السعودی» هستند. یکی از قدیمی‌ترین بانک‌ها در عربستان، بانک «المصرف التجاری الوطنی: بانک تجاری ملی» در جده است.

۲- قوانین ارز

اشاره

دولت عربستان، جاعلان و توزیع‌کنندگان ارز تقلبی را به زندانی که مدت آن کمتر از پنج، و بیشتر از بیست و پنج سال نیست؛ و نیز پرداخت جریمه‌ای که کمتر از ۳۰ هزار ریال و بیشتر از ۵۰۰ هزار ریال نیست؛ محکوم می‌کند. (۱)

برخی از قوانین در این زمینه

- ۱- در اختیار داشتن ارز تقلبی، و اطلاع از تقلبی بودن آن جرم محسوب می‌شود. بنابراین به محض اطلاع از تقلبی بودن ارز، باید مأموران امنیتی را مطلع ساخت.
 - ۲- در اختیار داشتن ارز تقلبی و بدون آگاهی از تقلبی بودن آن، جرم محسوب نمی‌شود.
 - ۳- بازگرداندن ارز تقلبی به مشتری، توسط کارمند بانک، جرم محسوب می‌شود.
 - ۴- تبدیل پول باید از طریق بانک‌ها و فروشگاههای صرافی مجاز انجام شود.
- ص: ۳۸

۵- برای اطمینان از سلامت ارز، قبل از دریافت آن باید موارد احتیاطی زیر را اعمال کرد:

نشانه‌های مهم بر روی برخی از ارزها

- ۱- اطمینان از وجود نوار تضمین مقطع، به طوری که اگر اسکناس در مقابل نور قرار گیرد، به صورت متصل دیده شود.
- ۲- دستمال، یا نوک انگشت خود را با مقداری آب خیس کنید؛ سپس روی عکس ملک عبدالعزیز که در اسکناس‌های دویست ریالی موجود است، بکشید. اگر تصویر تغییر نکرد، اسکناس اصلی است؛ در غیر این صورت جعلی است.

ص: ۳۹

۳- اسکناس اصلی را اگر به شکل مشخصی تا کنید، به صورت اولیه برمی گردد. اما اسکناس تقلبی به شکل قبلی بر نمی گردد.

۳- برخی از مواد قانون جزایی جعل و کپی اسکناس

این قانون براساس مرسوم ملوکانه شماره ۱۲، در تاریخ ۲۰ رجب ۱۳۷۹ ه.، صادر شده است:

ماده ۲: هر کس پول رایج در عربستان را جعل، یا کپی کند، و یا اقدام به وارد نمودن پولهای رایج جعلی یا کپی شده نماید، یا به هر وسیله‌ای آن را با سوء نیت رواج دهد، به مجازات حبس که مدت آن کمتر از پنج و بیشتر از بیست و پنج سال نیست، و جریمه کمتر از سی هزار، و بیشتر از پانصد هزار ریال نیست محکوم می شود.

ماده ۶: هر کس با حسن نیت پول کپی شده یا جعلی را دریافت کند، سپس با آگاهی از عیب، آن را در معاملات مورد استفاده قرار دهد، به مجازات حبس به مدتی که بیشتر از یک سال نیست، و به جریمه‌ای که بیشتر از دو هزار ریال نیست، یا یکی از دو مجازات محکوم می شود.

ماده ۱۱: کلیه پولهای جعلی، مصادره شده، و به مؤسسه پولی عربستان تسلیم می گردد. و به هیچ وجه، پولی بابت مابه ازای آن پرداخت نمی شود.

۴- صرافی سیار

اخیرا شرکت «ساب» اولین دستگاه خودپرداز مکانیزه متحرک را که دارای چند دستگاه خودپرداز مکانیزه است؛ افتتاح کرده است. بدین صورت که بانک در مکه مکرمه اقدام به تهیه سه دستگاه اتومبیل حاوی شش دستگاه خودپرداز مکانیزه نموده که از طریق ماهواره با شبکه پرداختهای سعودی (SPAN) در ارتباط است.

ص: ۴۰

* پرسش

فصل ۲ بخش ۱

- ۱- مقام مسؤول در زمینه پولی کیست؟
- ۲- قدیمی ترین بانک در عربستان کدام است؟
- ۳- یک دلار آمریکا معادل چند ریال سعودی است؟

فصل ۲ بخش ۲

- ۱- آیا در اختیار داشتن ارز تقلبی و ناآگاهی از تقلبی بودن آن، جرم محسوب می شود؟
- ۲- بازگرداندن ارز تقلبی به مشتری، توسط کارمند بانک، چه حکمی دارد؟
- ۳- مجازات جاعلان و توزیع کنندگان ارز تقلبی چیست؟
- ۴- سه نشانه مهم بر روی برخی از ارزها را ذکر کنید؟

فصل ۲ بخش ۳

۱- مجازات جعل، یا کپی ارزهای متداول در عربستان چیست؟

۲- مجازات کسی که با حسن نیت پول جعلی را دریافت کند، سپس با آگاهی از عیب، آن را در معاملات مورد استفاده قرار دهد،

چیست؟

ص: ۴۱

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۴۲

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۴۳

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۴۴

فصل سوم

اشاره

- ۱- توصیه‌های پلیس عربستان به حجاج و عمره گزاران
 - ۲- قانون راهنمایی و رانندگی و لایحه اجرایی
 - ۳- تخلفات راهنمایی و رانندگی
 - ۴- تابلوهای ارشادی
 - ۵- حوادث رانندگی
 - ۶- مراحل قانونی جهت دریافت دیه
 - ۷- فرم و کالت نامه
 - ۸- گواهی انحصار وراثت
 - ۹- کمبود مترجمان و توانمندی آنان
 - ۱۰- قوانین دعاوی و اجرائیات در دیوان مظالم
- ص: ۴۵

۱- توصیه‌های پلیس عربستان به**اشاره****حجاج و عمره گزاران**

- ۱- در صورت حمل مبالغ نقدی ضروری است از تردد در اماکن خلوت دور از شهر، و یا در ساعات آخر شب خودداری گردد.
 - ۲- عدم استفاده از طلا و زیورآلات به طوری که موجب جلب توجه سارقان گردد.
 - ۳- از گرفتن هر گونه نوشیدنی از افراد غیر قابل اعتماد خودداری گردد. زیرا ممکن است موجبات بیهوشی فرد را فراهم سازد و مجرم به راحتی بتواند اقدام به آدم‌ربایی نماید.
 - ۴- مراقب افرادی که در لباس افسر پلیس و غیره اقدام به سرقت می‌کنند باشند. در چنین وضعیتی ضروری است مدارک شناسایی آنها درخواست گردد.
 - ۵- اطمینان از مرغوبیت و اصالت کالایی که خریداری می‌شود. و ترجیحاً بهتر است از فروشگاه‌های بزرگ و معتبر تهیه گردد. و از خرید کالاهای گرانقیمت با بهای ارزان‌تر از دستفروشان اجتناب گردد. زیرا این قبیل کالاها اغلب غیر اصلی، و در مواردی مسروقه هستند.
 - ۶- امضا نکردن بر گهایی که محتوا یا معنای آن را نمی‌داند.
 - ۷- نگذاشتن بلیط‌های هواپیما و متعلقات شخصی، پول و اشیای گرانقیمت مانند جواهرات و زیورآلات طلا در اتاق‌های هتل، به هنگام ترک اتاقها. بنابراین بهتر است این قبیل اشیاء به صندوق امانات هتل سپرده شود، و در ازای آن رسید اخذ شود. این سرویس در همه هتل‌های عربستان موجود است. بنابراین زائر جز مبلغی که عملاً بدان نیاز دارد نباید مبالغ نقدی زیادی همراه خود داشته باشد.
- ص: ۴۷

مراقبت از گذرنامه

- زائر باید مراقب گذرنامه خود باشد. و بر او لازم است گذرنامه خود را به هیچ عنوان در گرو نگذارد و آن را جز در موارد ضروری به احدی تسلیم نکند. و در صورت مفقود شدن گذرنامه، به نزدیکترین مرکز پلیس اطلاع دهد. و یک نسخه از آن را به منظور مساعدت وی به بعثه حج و یا سفارت ایران تقدیم نماید.

به منظور حفظ امنیت بانوان در برابر آدم‌ربایی رعایت موارد زیر ضروری است:

- ۱- عدم تردد به تنهایی در اماکن خالی از عبور و مرور، یا تاریک و یا در ساعات آخر شب.
- ۲- حضور نیافتن در ساعات آخر شب در اماکن مشکوک.
- ۳- همراه نشدن با غریبه‌ها در اتومبیل‌های شخصی یا کرایه.

۲- قانون راهنمایی و رانندگی و لایحه اجرایی

ماده شصت و یکم: پس از وقوع حادثه، اداره مربوطه اقدام به تحقیق در مورد حادثه می‌کند؛ و در اسرع وقت فرم‌ها را تکمیل می‌نماید. اگر حادثه منجر به مرگ، یا

ص: ۴۸

جراحات شدید بدنی گردد، راننده متخلف باید باید توقیف شود. مدت توقیف بیش از هفتاد و دو ساعت نیست. تمدید این مدت در صلاحیت دادگاه رسیدگی کننده است. در همه موارد، راننده به محض تقدیم کفالت جرمیه، و یا سند بیمه، بلافاصله باید آزاد شود. در صورت اختلاف، دادگاههای رسیدگی کننده مرجع حل و فصل خواهند بود.

ماده شصت و دوم: هر کس جان انسانی را - اعم از کل یا جزء - در حادثه رانندگی تلف کند چه از باب تعدی باشد و یا افراط، به مجازات زندان محکوم می شود. مدت محکومیت بیش از یکسال نخواهد بود. همچنین غرامت مالی که بیشتر از ده هزار ریال نیست؛ و یا به یکی از دو مجازات محکوم می شود.

ماده شصت و سوم: با رعایت آنچه در ماده های شصت و یکم و شصت و دوم این لایحه آمده: بر هر راننده که طرف حادثه رانندگی است لازم است خودرو را در مکان حادثه متوقف کند و به اداره ذیربط اطلاع دهد. و مساعدت لازم را نسبت به آسیب دیدگان مبذول نماید. چنانچه بدان کار اقدام نرزد به مجازات مالی که بیشتر از دو هزار ریال نیست، و یا زندان که بیشتر از سه ماه نیست، و یا هر دوی این مجازاتها محکوم می شود.

ماده شصت و نهم: حرکات نمایشی هنگام رانندگی: عبارت است از حرکت با سرعت بسیار بالا، به صورت ناگهانی یا غیر منظم به طوری که از چرخها صدای بلند و گوشخراشی شنیده شود؛ و یا هر نوع رانندگی به صورت متهورانه و خطرناک به قصد بازی یا نمایش یا مسدود کردن راهها و دشوار کردن ترافیک.

حرکات نمایشی هنگام رانندگی تخلف محسوب می شود و مرتکب آن به مجازاتهای زیر محکوم می شود:

الف) بار اول توقیف خودرو به مدت پانزده روز، و جریمه مالی به ارزش هزار ریال؛ سپس برای اجرای مجازات زندان به دادگاه خاص ارجاع داده می شود.

ب) بار دوم توقیف خودرو به مدت یکماه، همراه با جریمه مالی که مقدار آن هزار و پانصد ریال است؛ سپس برای اجرای مجازات زندان به دادگاه خاص ارجاع داده

می‌شود.

ج) بار سوم جریمه مالی که مقدار آن دو هزار ریال، همراه با توقیف خودرو است؛ سپس برای بازنگری در مصادره خودرو، یا جریمه‌ای برابر با ارزش خودرو استیجاری، یا مسروقه، و مجازات زندان، به دادگاه خاص ارجاع داده می‌شود. از دو مجازات توقیف یا مصادره در بندهای (الف) و (ب) و (ج) همین ماده - خودروهای اجاره‌ای و مسروقه، مستثنی هستند.

۳- تخلفات راهنمایی و رانندگی

اشاره

(۱)

لیست تخلفات رانندگی

۱- مجازاتهای مقرر برای این تخلفات (جریمه مالی که کمتر ۵۰۰ ریال و بیشتر از ۹۰۰ ریال نیست و یا توقیف خودرو همراه با جریمه).
ص: ۵۰

۱- به نقل از «نظام المرور ولائحته»، ص ۱۰۴-۱۰۹.

اتومبیل گشت پلیس راهنمایی و رانندگی
نوع تخلف

- رانندگی با خودرو، قبل از اخذ گواهینامه.
 - حرکت با خودرو بدون پلاک (توقیف خودرو تا برطرف شدن تخلف
 - عبور از چراغ قرمز.
 - رانندگی با خودرو در جهت عکس مسیر حرکت.
 - حرکت مارپیچ (زیگزاگ) و سریع در بین خودروها در راههای عمومی.
 - تجاوز از سرعت مقرر به میزان بیشتر ۲۵ کیلومتر در ساعت.
 - سبقت در مناطقی مانند پیچها و ارتفاعات که سبقت در آنها ممنوع است.
 - نداشتن پوشش بار و نبستن محموله در حال جابجایی.
 - عدم توقف به هنگام دیدن تابلو «ایست».
 - عدم اعطای حق تقدم به خودروی که هنگام رسیدن به تقاطع هم عرض، از سمت راست می آید و تابلو اولویت حق تقدم نیز وجود ندارد.
 - عدم اعطای حق تقدم به خودروهایی که در جاده اصلی تردد می کنند و تابلو اولویت حق تقدم نیز وجود ندارد.
 - بی توجهی به تابلوهای دستی پلیس امنیتی هنگام تنظیم عبور و مرور، و ترجیح دادن چراغ راهنمایی و رانندگی بر تابلو دستی پلیس.
 - رانندگی بدون روشن کردن چراغها داخل تونلها.
- ص: ۵۱

اتومبیل گشت نامحسوس پلیس راهنمایی و رانندگی

۲- مجازاتهای مقرر برای این تخلفات (جریمه مالی که کمتر ۳۰۰ ریال و بیشتر از ۵۰۰ ریال نیست و یا توقیف خودرو همراه با جریمه).

نوع تخلف

- عدم توقف در نقاط بازرسی یا گشتی‌های امنیتی با وجود توجیه لازم یا علامتی توقف را اجباری می‌کند.
- عدم پایبندی به مقررات عبور و مرور در تقاطع‌ها.
- جابجایی سرنشینان بیش از تعداد معین.
- ارائه نکردن مدارک مخصوص راننده یا خودرو.
- به جای گذاشتن اجسام یا اشیاء در راههای عمومی به طوری که سلامت عمومی را در معرض خطر قرار دهد.
- ندادن حق تقدم عبور به خودروهای کاروانهای رسمی (۱) یا اورژانسی.
- سبقت از اتوبوسهای سرویس مدارس، هنگام توقف برای حمل یا پیاده کردن سرنشین.

ص: ۵۲

۱- منظور از کاروانهای رسمی، مجموعه‌ای متشکل از کاروان اتومبیل‌های پلیس، و مقامات مسؤول است

اتومبیل گشت نامحسوس پلیس راهنمایی و رانندگی

۳- مجازاتهای مقرر برای این تخلفات (جریمه مالی که کمتر ۱۵۰ ریال و بیشتر از ۳۰۰ ریال نیست).

نوع تخلف:

- ترک خودرو در سراسیمی با عدم اتخاذ احتیاطهای لازم.

- نبستن کمربند ایمنی.

- استفاده از تلفن همراه با دست، در هنگام رانندگی.

- رانندگی در مسیرهای تعیین نشده.

اتومبیل گشت پلیس راهنمایی و رانندگی

ص: ۵۳

۴- مجازاتهای مقرر برای این تخلفات (جریمه مالی که کمتر ۱۰۰ ریال، و بیشتر از ۱۵۰ ریال نیست).
نوع تخلف:

- ترک خودروها در راههای عمومی بدون ضرورت.
- پرتاب اجسام به خارج از خودرو در هنگام حرکت.
- پیاده یا سوار کردن سرنشینان در هنگام حرکت خودروها.
- عبور عابران پیاده در محلهایی غیر از محل‌های تعیین شده.
- بی توجهی عابران پیاده به علائم مخصوص به آنها.
- کندی در حرکت به صورتی که موجب دشواری حرکت گردد.
- توقف خودرو در مکانهای غیر مجاز.

۴- تابلوهای ارشادی

اشاره

راههای اصلی: این تابلوها بیانگر راههایی است که شهرهای عربستان را به هم متصل می‌کند که از دو رقم تشکیل می‌شود.
راههای ثانوی: این تابلوها بیانگر راههایی است که شهرهای با اهمیت متوسط عربستان را به هم متصل می‌کند که از سه رقم تشکیل می‌شود.

متصل می‌کند که از چهار رقم تشکیل می‌شود.

ص: ۵۴

علامت کیلومتری: این تابلوها بیانگر مسافت بین شهرها است.

سالانه حداقل حدود ۶۳۰۰ نفر در عربستان بر اثر حوادث رانندگی جان خود را از دست می دهند.

به محض وقوع حادثه، اکیب‌هایی از هلال احمر، دفاع شهری و گشت‌های راهنمایی و پلیس، به محل اعزام می شوند. رئیس پلیس،

حادثه را دنبال می کند. سپس مجروحان و فوت شدگان به بیمارستان منتقل می شوند.

به محض دریافت ابلاغ حادثه خطرناک، در بیمارستان، حالت فوق‌العاده اعلام می شود و بخش اورژانس آسیب‌دیدگان حادثه را

پذیرش می کند.

علل حوادث رانندگی

ص: ۵۵

حوادث رانندگی در عربستان معمولاً به موارد زیر برمی گردد:

۱- دستیابی آسان به گواهینامه رانندگی و ناآشنایی راننده با مقررات راهنمایی.

۲- سرعت بیش از حد و سبقت غیر مجاز.

۳- کمبود آمبولانسها و تأخیر آنها بعد از وقوع حادثه.

۴- عدم استفاده از کمربند ایمنی.

۵- عدم معاینه دوره‌ای اتومبیلها.

۶- به کارگیری رانندگان غیر سعودی در اتوبوسها و کامیونها.

ص: ۵۶

۶- مراحل قانونی جهت دریافت دیه

در صورت فوت زائری از کاروان عمره یا حج تمتع در اثر سانحه رانندگی در عربستان، خانواده متوفی ابتدا باید از طریق دادگاه‌های ایران برگ انحصار وراثت اخذ نمایند. پس از آن یکی از ورثه به عنوان وکیل جهت انجام اعمال قانونی، و دریافت دیه انتخاب می‌گردد. پس از ترجمه برگهای انحصار وراثت، و وکالت‌نامه به زبان عربی، وکیل ورثه، طی وکالت‌نامه‌ای سرکنسولگری جمهوری اسلامی ایران را در جده وکیل خود می‌نماید که به ادارات و محاکم مراجعه، و دیه متوفی را دریافت نماید. این مدارک باید توسط وزارت امور خارجه، و نیز سفارت عربستان در تهران، تأیید و به جده ارسال گردد.

لازم به ذکر است که اگر متوفی مرد باشد و راننده صد در صد مقصر شناخته شود، مبلغ دیه یکصد هزار ریال سعودی؛ و چنانچه زن باشد، پنجاه هزار ریال است. و در صورتی که راننده و متوفی به نسبت مساوی مقصر باشند، مبلغ دیه در صورت مذکور بودن پنجاه هزار ریال و در صورت مؤنث بودن نصف آن مبلغ است. در صورت اثبات ناتوانی راننده از پرداخت دیه، مبلغ از بیت‌المال پرداخت می‌گردد.

ص: ۵۷

۷- فرم وکالت نامه

قوه قضائیه

سازمان ثبت اسناد و املاچ کشور

این سند در صفحه ... دفتر، جلد دفتر اسناد رسمی شماره حوزه ثبتی ثبت شده است.

نوع سند: وکالت نامه

دفتر اسناد رسمی شماره حوزه ثبتی

دفتریار

محل امضای دفتریار و مهر دفترخانه

آدرس: شماره تلفن فاکس

موکلین:

۱- آقای (پسر متوفی) دارای شناسنامه شماره صادره از متولد کد ملی کد پستی

۲- آقای (پسر متوفی) دارای شناسنامه شماره صادره از متولد کد ملی کد پستی

۳- خانم (دختر متوفی) دارای شناسنامه شماره صادره از متولد کد ملی کد پستی

۴- خانم (همسر متوفی) دارای شناسنامه شماره صادره از متولد کد ملی کد پستی

ص: ۵۸

نامبردگان عده‌ای از وراث مرحوم به موجب گواهی حصر وراثت شماره مورخ و شماره دادنامه مورخ شعبه حل اختلاف مجتمع مقیمان شهر..... خیابان کوچه پلاک وکیل: آقای فرزند دارای شناسنامه شماره صادره از متولد به شماره ملی و کد پستیمقیم شهر..... خیابان کوچه پلاک

مورد وکالت: مراجعه به تمامی دواير دولتي و مؤسسات وابسته به دولت و بیمه مرکزی و تمامی دواير ذيربط جهت اخذ و دریافت ديه مرحوم که در مکه مکرمه در اثر تصادف فوت نموده و انجام کلیه امور اداری و کاری در رابطه با اخذ ديه و هر نوع وجوه دیگری که به هر عنوان در رابطه با فوت آن مرحوم به وراث تعلق می‌گیرد با دادن هر نوع تعهد و رسید و امضاء در این خصوص و انجام کلیه اموری که لازمه دریافت وجوه متعلقه می‌باشد به نحوی که وکیل مرقوم در خصوص مراجعه به بیمه و اخذ ديه و خسارات و سایر وجوه در رابطه با فوت مرحوم و انجام کلیه امور اداری و کاری و مراجعه به سازمان حج و زیارت و آنچه که به آن ارتباط دارد؛ قائم مقام و جانشین تام‌الاختیار موکلین است؛ و پس از اخذ وجوه و ديه و خسارات و غیره، تسلیم آن بقدر السهم به موکلین در قبال اخذ رسید.

حدود اختیارات: اقدام و عمل و امضاء وکیل در انجام کلیه موارد وکالت، بمنزله اقدام و عمل و امضاء موکلین نافذ و معتبر است و جهت انجام وکالت و آنچه که به آن بستگی دارد نیازی به اجازه مجدد و حضور ثانوی موکلین ندارد. و مفاد این سند فقط در نفس وکالت مؤثر است.

اوراق مصرفی شماره‌های و می‌باشد برابر قبض شماره بانک شعبه شهر هزینه تنظیم سند واریز گردید. قبض تحریر شماره صادر و تسلیم گردید.

بتاریخ روز ماه..... سال شمسی برابر با روز ماه سال قمری

امضاء موکلین ۱- ۲- ۳- ۴- ۵-

امضای وکیل

ص: ۵۹

٧- شهادة حق التوكيل

اشاره

السلطة القضائية

منظمة تسجيل العقارات و الاملاك للبلاد

تم تسجيل هذا السند في صفحة ... من دفتر مجلد ... زوج،

لمسؤول الدفتر تحت رقم ... بتاريخ ... دفتر الاسناد الرسمية

رقم ... للحوزة التسجيلية بمدينة

نوع السند: إعطاء حق التوكيل

دفتر الاسناد الرسمية رقم ...

مسؤول الدفتر

محل توقيع مسؤول الدفتر والختم

العنوان:, رقم الهاتف: الفكس.....

الموكلون:

١- السيد ابن (المتوفى) رقم بطاقة الهوية ... الصادرة عن مدينة ...، سنه الولادة ...، رقم بطاقة الوطنية ...، الرمز البريدي

٢- السيد ابن ... (المتوفى) رقم بطاقة الهوية ...؛ الصادرة عن مدينة ...، سنه الولادة ...، رقم بطاقة الوطنية، الرمز البريدي.....

٣- السيدة بنت (المتوفى) رقم بطاقة الهوية...؛ الصادرة عن مدينة ...، سنه الولادة ...، رقم بطاقة الوطنية ...، الرمز البريدي

.....

٥- السيدة بنت ...، زوجة ... (المتوفى) رقم بطاقة الهوية...؛ الصادرة عن مدينة ...،

ص: ٦٠

سنه الولادة، رقم بطاقة الوطنية، الرمز البريدي
هؤلاء المذكورون أعلاها هم وراث المرحوم بموجب شهادة حصر الوراثة المرقم بتاريخ

الوكيل:

- السيد ابن رقم بطاقة الهوية؛ الصادرة عن مدينة، سنه الولادة ...، رقم بطاقة الوطنية، الرمز البريدي، الساكن في مدينة ...، شارع ...، زقاق، رقم البيت

موضوع الوكالة:

الرجوع إلى جميع الدوائر الحكومية والمؤسسات التابعة للحكومة والتأمين المركزي؛ وجميع الفروع للتأمين في البلاد؛ و منظمة الحج والزيارة؛ وإدارة الحج والزيارة بمحافظة؛ وجميع الدوائر المعنية لاسيتلام و أخذ دية المرحوم الذي تُوفِّي في مكة المكرمة إثر حادث تصادم السيارة؛ ولجميع الاعمال الادارية المرتبطة بأخذ الدية و أى مبلغ يتعلق بالوراث بأى عنوان؛ وفي أية دائرة و شركات التأمين في البلاد؛ وله حق لاستلام الشيكات و كتابة ظهر الشيكات وإعطاء ورقة الايصال والتعهد والتوقيع لهذا الامر؛ وله حق في إنجاز جميع الامور اللازمة لاستلام جميع المبالغ المتعلقة؛ بحيث أن الوكيل المذكور هو القائم مقام الموكلين و نائبهم باختياراته التامة لمراجعته إلى التأمين، وأخذ الدية، والخسائر وجميع المبالغ المتعلقة بوفاء المرحوم وإنجاز جميع الامور الادارية والفعليه؛ والمراجعة إلى منظمة الحج والزيارة و كل ما يرتبط به؛ فبعد أخذ المبالغ و الدية والخسائر وغيرها عليه أن يؤدي جميع المبالغ بقدر السهم إلى كل من الموكلين مقابل أخذ ورقة الايصال.

حدود الاختيارات (الصلاحيات):

إقدام و عمل و توقيع الوكيل سارى المفعول ومعتبر في إنجاز كافة موارد الوكالة فهو

بمنزلة إقدام و عمل و توقيع كافة الموكّلين. فلولوكاله و كل ما يرتبط بالوكاله لا يحتاج إلى إذن مجدد و حضور الموكّلين. مفاد هذا السند مؤثر في نفس الوكاله.

الاوراق الاستهلاكية هي رقم ... و رقم ... مسلسل ... و إيصال رقم ... المصرف الاهلي، فرع ... والتي تمت تسديدها بعنوان دفع تكلفه تنظيم السند. فتم تسليم إيصال التحرير رقم

بتأريخ اليوم ... الشهر ... السنه ... الموافق ... من ... سنه ... الهجريه.

توقيع توقيع

توقيع

توقيع

توقيع

ص: ۶۲

۸- گواهی انحصار وراثت

قوه قضائیه

گواهی انحصار وراثت

شماره تاریخ آقای / خانم به شماره شناسنامه به استناد شهادتنامه محضری با تعرفه و گواهی امضای گواهان از سوی دفترخانه شماره و گواهی فوت و تصویر شناسنامه وراثت درخواستی به این شعبه شورای حل اختلاف تقدیم نموده و چنین اشعار داشته شادروان در مکه مکرمه بر اثر سانحه تصادف اتومبیل در گذشته و ورثه حین الفوت وی عبارتند از:

- ۱- آقای (پسر متوفی) دارای شناسنامه شماره صادره از متولد کد ملی کد پستی
- ۲- آقای (پسر متوفی) دارای شناسنامه شماره صادره از متولد کد ملی کد پستی
- ۳- خانم (دختر متوفی) دارای شناسنامه شماره صادره از متولد کد ملی کد پستی
- ۴- خانم (همسر متوفی) دارای شناسنامه شماره صادره از متولد کد ملی کد پستی

ص: ۶۳

پس از جری تشریفات قانونی و ثبت درخواست به شماره و انتشار یک نوبت آگهی رونوشت حصر وراثت در جریده کثیرالانتشار مورخه و عدم وصول هرگونه لایحه یا اعتراض، یا ارائه وصیت‌نامه سری یا رسمی و ملاحظه گواهی‌نامه مالیات بر ارث به شماره سرانجام در تاریخ در وقت فوق‌العاده شعبه شورای حل اختلاف مجتمع به تصدی امضاء کنندگان ذیل تشکیل و با ملاحظه محتویات پرونده گواهی می‌نماید که وراثت در گذشته منحصر به اشخاص در بالا بوده و ورثه دیگری ندارد. و دارایی روانشاد پس از پرداخت و انجام حقوق و دیونی که به ما ترک تعلق می‌گیرد به صورت یک هشتم از اموال منقول و بهای اشجار و ابنیه سهم همسر متوفی و بقیه ماترک به نسبت سهم پسر دو برابر سهم دختر، بین فرزندان متوفی تقسیم گردد. به استناد ماده ۹۰۱ قانون مدنی یک هشتم سهم زوجه، و باقیمانده بشرح فوق‌الذکر.

اعتبار این گواهی از حیث مبلغ نامحدود است.

رئیس شعبه ۲۴ شورای حل اختلاف

آقای عضو اصلی شعبه

آقای عضو اصلی شعبه

دبیر شعبه شورای حل اختلاف مجتمع ...

ص: ۶۴

٨- شهادة حصر الوراثة

السلطة القضائية

شهادة حصر الوراثة

الرقم التاريخ لقد قَدَّمَ السيد ... رقم بطاقته الهوية ... مَحْضَرَجَلْسَةٍ رَسْمِيَّةٍ بِالتَّعْرِفَةِ وَالتَّوَقُّعَاتِ الْمُصَدِّقَةِ لِلشُّهُودِ مِنْ قَبْلِ الدَّفْتَرِ الرَّسْمِيِّ رَقْم ... وَ شَهَادَةُ الْوَفَاءِ وَنَسْخَةُ اسْتِنْسَاحِيَّةٍ مِنْ بَطَاقَةِ الْهَوِيَّةِ لِلْوَرَاثِ إِلَى هَذِهِ الشَّبَعَةِ مِنْ شُورَى تَسْوِيَةِ الْخِلَافَاتِ تَشْعُرُ بِأَنَّ الْمَتُوفَى ... ابْن ... رَقْم بَطَاقَتِهِ الْهَوِيَّةِ ... تُوْفِيَ فِي مَكَّةِ الْمَكْرَمَةِ إِثْرَ حَادِثٍ تَصَادَمَ السِّيَارَةُ فَتَنَحَّصَرَ وَرَثَتُهُ حِينَ الْوَفَاءِ فِي:

١- السيد (ابن المتوفى) بالمواصفات أعلاها.

٢- السيد (ابن المتوفى) رقم بطاقة الهوية ...، سنة الولادة

٣- السيد (ابن المتوفى) رقم بطاقة الهوية ...، سنة الولادة

٤- السيدة (بنت المتوفى) رقم بطاقة الهوية، سنة الولادة

٥- السيد بنت السيد (زوجة المتوفى) رقم بطاقة الهوية، سنة الولادة

بعد الاجراءات القانونية و تسجيل الطلب المرقم وانتشار شهادة حصر الوراثة فى صحيفة «.....» للمرة الواحدة فى تاريخ و عدم وصول لائحة أو اعتراض أو إبراز ورقة فيها وصية سريه أو رسميه و بملاحظة شهادة ضريبه على الارث المرقم بتاريخ انعقدت جلسة خارجة عن وقتها المألوف فى شعبه رقم ل «شورى تسوية الخلافات فى مُجْمَع ...» بتصدي الموقعين أدناها و بملاحظة الدوسيه، نعلن بأن: الوراثة ينحصرون فى خمس أشخاص المذكورين أعلاها وليس له وارث غيرهم. فلذلك تُقسم أموال المرحوم بعد كسر الديون الخاصه بماتركه الميت كمايلي:

ص: ٦٥

تُثَلُّ الاموال المنقولة و قيمة الاشجار و الابنية لزوجة المتوفى، و بقیة ما تركه المتوفى تُقَسَّمُ بین اولاد المتوفى: بنسبة حصَّتين للذكور، و حصبة واحدة للاناث. و استنادا بمادة ٩٠١ للقانون المدني، ثلث الاموال لزوجة المتوفى، و البقیة تُقَسَّمُ وفق ما شرحناها سابقا. اعتبار هذه الشهادة غير محدود من حيث المبلغ.

رئيس شعبة رقم ل «شورى تسوية الخلافات»

السيد, العضو الاصلی للشعبة

السيد, العضو الاصلی للشعبة

سكرتير شعبة رقم ل «شورى تسوية الخلافات» مجمع

ص: ٦٦

۹- کمبود مترجمان و توانمندی آنان

(۱) مشاوران حقوقی عربستان اظهار داشتند: کمبود عمده مترجمان متخصص در دادگاههای عربستان، علت تأخیر قطعی در پرونده‌هایی است که طرفهای آنها عرب زبان نیستند. آنان در روزنامه محلی «الریاض» خواستار افزایش مترجمان و ارتقای سطح توانمندی آنها به منظور تسریع در حل و فصل پرونده‌ها شدند.

دکتر هشام حمود کارشنای حقوقی اظهار داشت: افراد نزدیک به محاکم دادرسی، این نقص را در تعداد مرجمان لمس می‌کنند. همین امر موجب تأخیر دادرسی در بسیاری از پرونده‌ها تا فراهم شدن وقت مناسبی که مترجم بتواند حضور یابد، شده است. خصوصا اینکه فاصله بین جلسات دادرسی بیش از چهار ماه است که گاهی به دلیل این مشکلات به بیش از ده ماه نیز می‌رسد.

ص: ۶۷

۱۰- برخی از قوانین دعاوی و

اجرائیات در دیوان مظالم (۱)

ماده سیزدهم: زبان عربی، زبان رسمی مورد تأکید در بررسی شکوائیه‌ها است. و سخنان غیر عرب‌زبانان از طریق مترجم استماع می‌شود. و هرآنچه به وی تفهیم می‌گردد، و یا به زبان خودش پاسخ می‌دهد، ثبت شده، و از او امضا گرفته می‌شود. و ترجمه سخنان به زبان عربی ثبت شده، سپس از وی و مترجمش امضا گرفته می‌شود. و ترجمه‌ای مورد وثوق از مستندات نوشته شده به زبان خارجی به زبان عربی تقدیم دادگاه می‌گردد.

ماده هجدهم: طرفهای نزاع یا نمایندگان آنها در دعوی اداری در روز معین برای بررسی نزاع حضور می‌یابند. چنانچه خواهان در دادگاه حاضر نشود، و قبلاً نیز عذر قابل قبولی تقدیم نکرده باشد، آن دایره می‌تواند به درخواست خوانده، دادرسی را فیصله داده، و یا اقدام به ختم دادرسی نماید. چنانچه اقدام به ختم دادرسی نماید، خواهان می‌تواند درخواست تجدید نظر کند، و آن دایره نیز تاریخی برای دادرسی، و ابلاغ به خوانده اعلام می‌کند. چنانچه خواهان در دادگاه حاضر نشود، و قبلاً نیز عذر قابل قبولی تقدیم نکرده باشد. آن دایره، ختم دادرسی را اعلام می‌کند. و به درخواست وی پاسخ داده نمی‌شود. مگر با تصمیم کلی هیأت بازنگری. اما اگر خوانده در دادگاه حاضر نشود آن دایره، دادرسی را به جلسه دیگری موکول کرده، که به خوانده ابلاغ می‌گردد. چنانچه در جلسه بعدی حضور نیابد، آن دایره به خواسته فیصله می‌دهد. و حکم در همه حالات حضوری محسوب می‌شود.

ماده نوزدهم: متهم در جلسات دادرسی تأدیبی (غیر کیفری) و جزایی (کیفری) (۲)

ص: ۶۸

۱- روزنامه ام‌القری، شماره ۳۲۶۶ مورخ ۴/۱۲/۱۴۰۹ ه. قرار مجلس الوزراء رقم (۱۹۰) و تاریخ ۱۶/۱۱/۱۴۰۹ ه.

۲- دعوی کیفری مربوط به عملی است که دادگاه برای مرتکب آن، مجازات تعیین می‌کند.

به تنهایی حاضر می‌شود. و دفاع خود را کتبی یا شفاهی عرضه می‌کند. متهم می‌تواند از وکیل کمک بگیرد، و یا درخواست حضور شهود، به منظور استماع گفته‌های آنان بنماید. بنابراین اگر متهم پس از دریافت ابلاغ صحیح، در دعوی تأدیبی (غیر کیفری) در دادگاه حاضر نشود، ضروری است دایره، پیگیری اقدامات محاکمه را بنماید. اما در دعوی جزایی چنانچه به متهم ابلاغ گردیده باشد، و در دادگاه حاضر نشود، مجدداً به جلسه دیگری موکول می‌شود. چنانچه مجدداً از حضور امتناع ورزد، دایره می‌تواند غیاباً حکم صادر کند، و یا اینکه دستور دهد در جلسه دیگری که تعیین می‌نماید، حاضر شود. اگر احضار او مقدور نباشد غیاباً حکم صادر می‌گردد.

باب چهارم: راههای اعتراض به احکام صادره:

ماده سی و چهارم: احکام صادره در دعوی مورد تأکید در دو بند (ج) و (د) از ماده هشت از قانون دیوان مظالم برخلاف درخواست مقام اداری یا در غیر صلاحیتش، نهایی، و واجب الاجرا تلقی نمی‌گردد؛ مگر اینکه مورد بازنگری قرار گرفته باشد. ماده سی و ششم: شرط پذیرش در خواست تجدید نظر آن است که اداره مخصوص تجدید نظر حکم را تأیید، و یا نقض کند. و در صورت نقض، باید آن را به دایره‌ای حکم را صادر کرده و یا عهده‌دار بررسی پرونده است، ارجاع دهد. و در صورتی که آن را به دایره‌ای که حکم را صادر کرده ارجاع دهد و آن دایره بر حکم قبلی اصرار ورزد، و دایره تجدید نظر، از نظرات آن دایره قانع نگردد، باید عهده‌دار بازنگری پرونده شود. در همه حالات که دایره تجدید نظر به پرونده رسیدگی می‌کند، ضروری است. صدور حکم موکول به استماع سخنان دو طرف نزاع است. در صورت لزوم، دایره بازنگری می‌تواند درخواست معاینه، یا استفاده از کارشناس را بنماید.

ماده چهل و یکم: کسی که غیاباً محکوم شده، می‌تواند از رئیس دیوان، یا جانشین وی درخواست تجدید نظر در حکم صادره، در خلال سی روز از تاریخ ابلاغ حکم، کند. رئیس دیوان یا جانشین وی، درخواست را به دایره‌ای که حکم را صادر کرده ارجاع می‌دهد تا مجدداً با حضور متهم مورد بررسی قرار گیرد.

ماده چهل و دوم: چنانچه بعد از ختم دادرسی، وقایعی معلوم گردد، و یا اوراقی تقدیم دادگاه شود، که در حین دادرسی ارائه نشده باشد، به طوری که در اثر آن، فرد محکوم شده، تبرئه شود، در چنین حالتی وی، یا نماینده دادستانی می‌تواند از رئیس دیوان، یا کسی که جانشین اوست، درخواست تجدید نظر در احکام نهایی کند. این درخواست را باید سی روز بعد از اطلاع از حکم تقدیم کند. دادخواست باید مشتمل بر حکم، و دلایل تجدید نظر باشد. رئیس دیوان یا جانشین وی، درخواست را به دایره‌ای که حکم را صادر کرده، ارجاع می‌دهد، تا مجدداً با حضور طرف‌های دعوا مورد بررسی قرار گیرد.

ص: ۷۰

* پرسش

فصل ۳ بخش ۱

۱- به منظور حفظ امنیت بانوان در برابر آدم‌ربایی رعایت چه مواردی ضروری است؟

۲- در صورت مفقود شدن گذرنامه چه اقدامی باید انجام داد؟

فصل ۳ بخش ۲

۱- مجازات حرکات نمایشی هنگام رانندگی چیست؟

۲- مجازات زندان در حادثه رانندگی منجر به فوت حداکثر چه مدت است؟

فصل ۳ بخش ۳

۱- مجازات حرکت مارپیچ (زیگزاگ) و سریع در بین خودروها در راههای عمومی چیست؟

۲- مجازات عبور از چراغ قرمز چیست؟

۳- مجازات جابجایی سرنشینان بیش از تعداد معین چیست؟

۴- مجازات سبقت از اتوبوسهای سرویس مدارس، هنگام توقف برای حمل یا پیاده کردن سرنشین چیست؟

۵- مجازات نبستن کمربند ایمنی چیست؟

۶- مجازات استفاده از تلفن همراه، در هنگام رانندگی چیست؟

۷- مجازات پرتاب اجسام به خارج از خودرو در هنگام حرکت چیست؟

۸- مجازات توقف خودرو در مکانهای غیر مجاز چیست؟

۹- مجازات عبور عابران پیاده در محل‌هایی غیر از محل‌های تعیین شده چیست؟

ص: ۷۱

فصل ۳ بخش ۴

۱- این تابلو بیانگر چیست؟

۲- علل حوادث رانندگی در عربستان چیست؟

فصل ۳ بخش ۵

۱- مراحل قانونی جهت دریافت دیه فرد سانحه دیده در عربستان چگونه است؟

فصل ۳ بخش ۱۰

۱- زبان رسمی مورد تأکید در بررسی شکوائیه‌ها، چه زبانی است؟

۲- اگر خواهان در دادگاه حاضر نشود، و قبلاً نیز عذر قابل قبولی تقدیم نکرده باشد، پرونده چه حکمی خواهد داشت؟

۳- اگر خوانده در دادگاه حاضر نشود، پرونده چه حکمی خواهد داشت؟

۴- در دعوی جزایی چنانچه به متهم ابلاغ گردیده باشد، و در دادگاه حاضر نشود، پرونده چه حکمی خواهد داشت؟

۵- شرط پذیرش درخواست تجدید نظر چیست؟

۶- آیا کسی که غیاباً محکوم شده، می‌تواند از رئیس دیوان، یا جانشین وی درخواست تجدید نظر در حکم صادره را بنماید؟

ص: ۷۲

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۷۳

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۷۴

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۷۵

فصل چهارم

اشاره

۱- قوانین خطوط هوایی

۲- حد مجاز وزن بار در هواپیما

۳- اجرای قانون انگشت‌نگاری

۴- حمل آب زمزم در هواپیما

۵- شرکت‌های مسافری

۶- آژانس‌های مسافرتی

ص: ۷۶

۱- قوانین خطوط هوایی**اشاره**

براساس ماده ۷۰ از قانون اساسی و فرمان ملوکانه ملک عبدالله بن عبدالعزيز آل سعود، به شماره: م/۴۴ در تاریخ: ۱۸/۷/۱۴۲۶ ه. ق، مجازاتهای مرتکبان اعمال غیر مجاز (سرنشینان آشوبگر) در هواپیماهای مسافربری به شرح زیر است:

ص: ۷۸

ماده : ۱۶۹ مرتکب یکی از تخلفات زیر مشمول پرداخت جرایم مالی زیر خواهد شد:

۱- خودداری نکردن از استعمال دخانیات: ۳۰۰ ریال سعودی.

با وجود اینکه این قانون کاملاً واضح است اما در مواردی واقعیت، متفاوت است دلیل این مطلب، خبر زیر است: (۱)

سودانی در حال شلاق خوردن

یک دادگاه سعودی حکم به محکومیت فردی سودانی به سی ضربه شلاق به علت خودداری نکردن از استعمال سیگار در هواپیما، داد. وی پس از فرود هواپیما در جده دستگیر شد. روزنامه انگلیسی زبان «سعودی جازیت» اظهار داشت: این فرد از خاموش کردن سیگار در هواپیما خودداری کرده است.

۲- استفاده از دستگاههای الکترونیکی دارای کنترل از راه دور یا دیگر دستگاههایی که استفاده از آنها در هواپیما ممنوع است: ۵۰۰ ریال.

ص: ۷۹

- ۳- ترک صندلی تعیین شده، یا نبستن کمربند ایمنی: ۲۰۰ ریال.
- ۴- عدم پیروی از آموزش‌ها و راهنمایی‌های سلامت هوایی مورد پذیرش جهانی: ۲۰۰ ریال.
- ۵- سیگار کشیدن در دستشویی (هواپیما): ۵۰۰ ریال.
- ۶- بی‌توجهی به دستگاه تشخیص دود یا دیگر تجهیزات مرتبط با سلامت درون هواپیما: ۱۰۰۰ ریال.
- ۷- از کار انداختن یا آسیب رساندن به محتویات هواپیما یا هر وسیله‌ای از تجهیزات آن: ۱۵۰۰ ریال.

مجازات تخلفاتی که مجازات آنها تعیین نشده، به شرح زیر است:

مرتکب آن به حبس، به مدتی که بیشتر از شش ماه نیست، و جریمه‌ای که بیشتر از پنجاه هزار ریال نیست، به شرح زیر مجازات می‌شود:

۱- انجام کار و یا خودداری از آن به عنوان مخالفت با احکام این قانون، یا قواعد، یا دستورالعمل‌ها، یا مجوزها، یا برگ‌های عبور یا اجازه‌های صادره براساس این احکام اگر برای انجام کار و یا خودداری از آن در این قانون یا هر قانون دیگر مجازات خاصی تعیین نشده باشد.

ص: ۸۰

- ۲- مخالفت با مجازاتهایی که هیأت، براساس احکام ماده ۱۶۴ این قانون آن را امضا می کند.
- ۳- مخالف با دستورات حکومتی که هیأت آن را صادر می کند.

۲- حد مجاز وزن بار در هواپیما

اشاره

(۱) حد مجاز وزن کالایی که حاجی می تواند با خود به درون هواپیما حمل کند پنج کیلو گرم است.

نکته مهم:

الف) چنانچه وزن ساک همراه مسافر در داخل هواپیما بیش از ۵ کیلوگرم باشد به بخش بار منتقل می شود که در این صورت مبلغ ۲۰۰ ریال سعودی از صاحب بار اخذ می شود. (۲)

ب) کالاهای زیر نیز به عنوان بار زائر محسوب نگردیده از حمل آنها خودداری می شود:

ص: ۸۱

۱- www.flysama.com

۲- www.jahannews.com/fa/pages/?cid=۱۸۶۷۳

- ۱- تلویزیون و ضبط صوت در حجم‌های بزرگ.
 - ۲- چرخ خیاطی و ماشین بافندگی.
 - ۳- ماشین لباسشویی و ظرفشویی. ۴- یخچال و فریزر. ۵- آبگرمکن. ۶- اجاق گاز. ۷- دوچرخه. ۸- فرش ماشینی و موکت. ۹- موتور برق. ۱۰- کولر گازی.
- حد مجاز وزن کالایی که حاجی می‌تواند به صورت بار در هواپیما حمل کند سی و دو کیلو گرم است. عوارض مقرر برای اضافه بار به ازای هر کیلو، بیست ریال سعودی معادل پنج هزار تومان ایران است.
- ص: ۸۲

۳- اجرای قانون انگشت‌نگاری

دستگاه الکترونیکی ثبت اثر انگشت مقامات عربستان در دو فرودگاه ملک عبدالعزیز در جدّه و امیرمحمدبن عبدالعزیز در مدینه منوره اقدام به انگشت‌نگاری از زائرانی می‌کنند که به قصد انجام فریضه حج و عمره وارد به این کشور وارد می‌شوند. در فرودگاه جدّه، پنج جایگاه به این امر اختصاص داده شده است. مدیر گذرنامه‌های منطقه مکه مکرمه می‌گوید: انجام عمل انگشت‌نگاری بیشتر از چند ثانیه به طول نمی‌انجامد. و براساس سیستم الکترونیکی جدید، زائر یا فرد مقیم، انگشتان دستش را

ص: ۸۳

برای وارد کردن اطلاعات به بانک اطلاعات، بر روی دستگاه قرار می‌دهد، سپس کارت اقامت برای سرپرست خانوار یا فرد دارای تابعیت صادر، و چاپ می‌شود. وی افزود انجام عمل انگشت‌نگاری موجب کاهش تعداد عمره گزارانی می‌شود که پس پایان مدت ویزای مخصوص عمره، از بازگشت به کشورشان خودداری می‌کنند.

تعدادی از اعضای مجلس شورای عربستان و مسئولان دایره گذرنامه، بر منع الصاق عکس بانوان بر روی کارتهای شناسایی آنان، و جایگزینی اثر انگشت به جای آن، تأکید کردند. و افزودند این عمل می‌تواند پایانی بر رنج زنان در برخورد با دواير دولتی باشد بخش زنان در آنها فعال نیست. آنها اظهار داشتند: سیستم انگشت‌نگاری موجب کاهش تقلب، تزویر، و دستیابی به ارث زن و حقوق قانونی و شهروندی او از سوی ولی امرش خواه پدر؛ شوهر، برادر یا عموی او خواهد شد. آنان تأکید کردند سیستم انگشت‌نگاری، دشواری تطبیق عکس بانوان را با کارت شناسایی برای اثبات هویت برطرف خواهد کرد.

۴- حمل آب زمزم در هواپیما

به حاجی یا عمره گزار اجازه داده نمی‌شود آب زمزم را با حجمی بیش از یک و نیم لیتر بدون پوشش پلاستیکی در هواپیما حمل کنند. بنابراین ضروری است گالن‌های ده یا

ص: ۸۴

بیست لیتری با پوشش پلاستیکی محافظ شوند.

این تابلو مربوط به یکی از مؤسسات مسؤول بسته‌بندی ایمن گالن‌های آب زمزم در فرودگاه جدّه است. که نرخهای بسته‌بندی به شرح زیر است:

بسته‌بندی گالن (۵-۱۰ لیتری) ۵ ریال.

بسته‌بندی گالن (۲۰ لیتری) ۷ ریال.

ص: ۸۵

۵- شرکتهای مسافری**اشاره**

شرکت «سابتکو» اولین شرکت حمل و نقل عمومی در بخش راههای ارتباطی زمینی در عربستان است. «سابتکو» یک شرکت سهامی عربستانی است که در سال ۱۳۹۹ ه. ق (۱۹۷۹ م) با سرمایه یک میلیارد ریال سعودی تأسیس شد. هدف اصلی شرکت، حمل و نقل مسافر با اتوبوس از طریق شبکه راههای عمومی درون شهری و بین شهری بود. تعداد اتوبوسهای شرکت حدود ۳ هزار اتوبوس با حجم و گنجایش متفاوت براساس جدیدترین تولیدات شرکتهای جهانی تا پایان سال ۲۰۰۷ م است.

تعداد مسافرانی که شرکت تا پایان سال ۲۰۰۷ م جابجا کرده بیش از دو میلیارد و ششصد میلیون مسافر بوده است.

ص: ۸۶

این شرکت خدمات خود را در زمینه‌های زیر ارائه می‌دهد:

- ۱- خدمات حمل و نقل عمومی درون شهری. ۲- خدمات حمل و نقل عمومی بین شهرها. ۳- خدمات حمل و نقل عمومی بین‌المللی.
- ۴- خدمات قراردادها و اجاره. ۵- خدمات حمل و نقل در ایام حج. ۶- خدمت ویژه و خدمات حمل و نقل مدارس.

خدمات حمل و نقل درون شهری

این شرکت از طریق خطوط داخلی‌اش در ۹ شهر اصلی خدمات خود را تقدیم می‌کند این شهرها عبارتند از: مکه مکرمه، مدینه منوره، ریاض، جده، دمام، طائف أبها، قصیم، تبوک و حائل.

تعداد افراد جابجا شده در خلال سال ۲۰۰۷م بیش از ده میلیون نفر بوده است. این عدد شامل خدماتی نمی‌شود که به حجاج و عمره‌گزاران در شهرهای مکه مکرمه و مدینه منوره در خلال ایام حج و رمضان تقدیم می‌شود.

اغلب رانندگان اتوبوسهای متعلق به این شرکت از ملیت‌های مختلفی همچون مصری، سودانی، سومالیایی، گینه‌ای و غیره هستند.

ص: ۸۷

خدمات حمل و نقل بین شهری

این شرکت خدماتش را از طریق خطوط حمل و نقل، به همه مناطق، شهرها و بیشتر روستاها عربستان تقدیم می کند. پوشش شرکت مشتمل بر بیش از (۳۸۲) شهر و روستا در مناطق مختلف با شبکه‌ای منظم و هماهنگ از خطوط است که تعداد آنها به (۱۰۹) خط می رسد.

خدمات جابجایی مدارس

شرکت برای جابجایی دانش آموزان مدارس در شهرها اتوبوسهای کوچکی اختصاص داده است که سه نوع (۲۰)، (۲۵) (۲۷) نفره دارد.

از این نوع اتوبوسهای کوچک برای جابجایی حجاج ایرانی در مکه مکرمه و مدینه منوره نیز استفاده می شود.

ص: ۸۸

خدمات حمل و نقل بین‌المللی

این شرکت، روزانه خدمات بین‌المللی را به ۹ کشور ارائه می‌دهد، این کشورها عبارتند از: امارات عربی متحده، بحرین، قطر، کویت، مصر، سوریه، اردن، یمن و سودان.

نوع اتوبوسهای مختص سفرهای بین‌المللی از مدل‌های ولوو (VIP) است که دارای آشپزخانه مجهز به مایکروویو، یخچال، آب داغ و حمام در انتهای اتوبوس است. علاوه بر آن دارای ویدئو، ضبط صوت، تلویزیون و چراغ کنترل‌دار برای هر سرنشین است. علاوه بر آن دارای برق ۲۲۰ و ۱۰۰ ولت برای شارژ موبایل و استفاده از لب تاب است.

ص: ۸۹

همه اتوبوسهای این شرکت، بیمه هستند. بنابراین پس از هر حادثه‌ای که منجر به مرگ افراد شود، این شرکت، خسارتهای مالی را که معادل دیه شرعی است، به خانواده متوفی پرداخت می‌کند.

خدمات حج و عمره

مهمترین دستاوردهای شرکت در ایام حج سال گذشته عبارت است از:

- ۱- به کارگیری (۲۶۶۲) اتوبوس با تأمین همه نیازهای رانندگان و افراد فنی.
- ۲- تعداد اجمالی سرنشینان اتوبوسها که در خلال ایام حج ۱۴۲۷ هـ . جابجا شده‌اند، حدود (۷/۴) میلیون نفر بوده است.

ص: ۹۰

وزارت حمل و نقل عربستان اعلام کرد: در صدد است با پایان قرار داد شرکت «سابتکو» در نیمه سال جاری ۱۴۲۹ ه.، باب رقابت را در حمل و نقل اتوبوسهای درون شهری و بین شهری باز کند. بنابراین رقابت موجب افزایش سفرهای بین شهری و درون شهری و نیز بالا رفتن مطلوبیت خدمات و رقابت در قیمتها می شود.

نرخهای بلیط

از ریاض به خُبر (۹۰) ریال یک طرفه (۱۶۰) ریال دو طرفه.
 از ریاض به بحرین (۱۵۰) ریال یک طرفه (۲۲۵) ریال دو طرفه.
 از مکه مکرمه به مدینه منوره (۸۰) ریال یک طرفه (۱۴۰) ریال دو طرفه.
 از جدّه به مدینه منوره (۹۰) ریال (۱۶۰) ریال دو طرفه.
 از ریاض به هفوف (۹۰) ریال یک طرفه، (۱۶۰) ریال دو طرفه.

تلفنهای رزرو بلیط

ریاض، هتل هوارد جانسون، تلفن ۵۰۰۰ ۴۶۲ ۰۱)
 مکه مکرمه، هتل دارالتوحید، تلفن: ۱۱۱۱ ۵۴۱ ۰۲)
 مدینه منوره، هتل دارالایمان، تلفن: ۶۶۶۶ ۸۲۰ ۰۴)
 خُبر، هتل القصیبی، تلفن: ۲۸۸۲ ۸۸۲ ۰۳)

تذکرات مهم به مسافر

- ۱- حضور در ایستگاه، نیم ساعت قبل از حرکت اتوبوس.
- ۲- اطمینان از اطلاعات مخصوص سفر و مطالعه دستورالعملهای نوشته شده در بلیط.
- ۳- ارائه اوراق شناسایی و مدارکی که بیانگر هویت خریدار است، هنگام خرید بلیط و در خلال سفر، بسیار مهم است.

ص: ۹۱

۴- سفر به مکه و مدینه فقط برای مسلمانان مجاز است.

۵- استعمال دخانیات در اتوبوسهای شرکت به طور کلی ممنوع است.

هر مسافر می‌تواند حداکثر تا ۷۵ کیلوگرم بار همراه را به صورت مجانی حمل کند. بار اضافی مشمول پرداخت هزینه اضافی است؛ به شرط این که امکان حمل بار اضافی ممکن باشد.

۷- صندلی‌های جلو در اتوبوسها مختص خانواده‌ها است.

۸- حمل سلاح، مواد انفجاری، بازیه‌های اشتعال‌زا، مایعات و گازهای قابل اشتعال، و موادی که برای سرنشینان خطرآفرین است، ممنوع می‌باشد.

ص: ۹۲

۶- آژانس‌های مسافرتی

نام آژانس

تلفن

فکس

سفرهای ایس اراک جهانگردی و سفرین زاید احلام مارینا جهانگردی مستکشف جهانگردی و سفر فال جهانگردی و سفر جماز جهانگردی و سفر رحلات مؤسسه خدمات و جهانگردی ملی سد السملقی جهانگردی و سفر سحاب شرکت هتلها و گردشگاههای سعودی جهانگردی و سفر مکتب سعودی شرکت مسافرتی مجموعه با مسؤولیت محدود سفر زاما جهانگردی و حمل و نقل زیارت

۶۶۹۰۰-۲-۸۱۰۰۶۰۶ ۶۶۹۰۰-۴-۰۶۳۵۴۲۸ ۶۶۹۰۰-۱-۸۸۶۴۹۱۴ ۶۶۹۰۰-۲-۰۷۱۴۰۴۳۲ ۶۶۹۰۰-۲-۹۶۰۷۷۶۶ ۶۶۹۰۰-۲-۹۹۹۸۳۸۶-۲

۶۶۹۰۰-۱-۰۰۱۱۳۷۴ ۶۶۹۰۰-۱-۶۲۷۰۶۶۴ ۶۶۹۰۰-۲-۴۵۰۵۸۶۶ ۶۶۹۰۰-۱-۰۰۰۵۲۱۴ ۶۶۹۰۰-۱-۶۶۶۶۱۸۴ ۶۶۹۰۰-۲۱۲۷۴۶۶-۲

۶۶۹۰۰-۲-۳۳۱۳۳۶۴ ۶۶۹۰۰-۲-۰۰۵۶۸۶۶ ۶۶۹۰۰-۲-۰۱۱۲۴۰۶ ۶۶۹۰۰-۲-۳۲۶۰۶۰۶ ۶۹۰۰-۴-۱۸۲۰۵۲۸ ۶۶۹۰۰-۲

۶۶۹۰۰-۱-۳۲۰۴۹۱۴ ۶۶۹۰۰-۲-۷۰۷۴۴۶۶ ۶۶۹۰۰-۲-۵۶۱۸۷۶۶ ۶۶۹۰۰-۲-۵۵۳۰۵۷۲ ۶۶۹۰۰-۱-۷۳۷۴۷۷۴ ۶۶۹۰۰-۱-۴۴۵۳۶۱۴-۱

۶۶۹۰۰-۲-۳۶۹۴۸۶۶ ۶۶۹۰۰-۱-۰۰۰۵۲۱۴ ۶۶۹۰۰-۱-۶۶۶۱۰۸۴ ۶۶۹۰۰-۲-۹۰۶۴۵۶۶ ۶۶۹۰۰-۱-۰۷۹۲۴۶۴ ۶۶۹۰۰-۱-۰۰۶۸۶۶-۶

۶۶۹۰۰-۲-۵۱۱۲۴۰۶ ۶۶۹۰۰-۲

ص: ۹۳

* پرسش

فصل ۴ بخش ۱

- ۱- مجازات استعمال دخانیات در هواپیما چیست؟
- ۲- مجازات آسیب رساندن به محتویات هواپیما چیست؟
- ۳- مجازات نیستن کمر بند ایمنی در هواپیما چیست؟
- ۴- مجازات استفاده از دستگاه‌های الکترونیکی دارای کنترل از راه دور در هواپیما چیست؟

فصل ۴ بخش ۲

- ۱- حداکثر وزن مجاز کالایی که حاجی می‌تواند با خود به درون هواپیما حمل کند، چند کیلوگرم است؟
- ۲- چنانچه وزن ساک همراه مسافر در داخل هواپیما بیش از ۵ کیلوگرم باشد به چه بخشی منتقل می‌شود؟
- ۳- عوارض مقرر برای اضافه بار به ازای هر کیلوگرم چند ریال سعودی است؟
- ۴- چه کالاهایی به عنوان بار زائر محسوب نگردیده و از حمل آنها خودداری می‌شود؟
- ۵- حداکثر وزن مجاز کالایی که حاجی می‌تواند به صورت بار در هواپیما حمل کند چند کیلوگرم است؟

فصل ۴ بخش ۳

- ۱- سیستم انگشت‌نگاری چه اثراتی دارد؟
- ۲- انجام عمل انگشت‌نگاری چه مدت به طول می‌انجامد؟

ص: ۹۴

فصل ۴ بخش ۴

۱- مقررات حمل آب زمزم در هواپیما چگونه است؟

۲- نرخهای بسته‌بندی آب زمزم چگونه است؟

فصل ۴ بخش ۵

۱- اولین شرکت حمل و نقل در بخش راههای ارتباطی زمینی در عربستان را نام ببرید؟

۲- خدمات حمل و نقل بین شهری توسط چه شرکتی انجام می‌گیرد؟

۳- خدمات بین‌المللی شرکت سابتکو شامل چه کشورهایی است؟

۴- هر مسافر می‌تواند حداکثر تا چند کیلوگرم بار همراه را به صورت مجانی حمل کند؟

۵- هنگام خرید بلیط چه مدارکی لازم است؟

ص: ۹۵

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۹۶

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۹۷

فصل پنجم

اشاره

۱- هتل‌ها و مقررات آنها

۲- ولتاژ برق در هتل‌ها

ص: ۹۸

۱- هتل‌ها و مقررات آنها**الف) نرخهای هتل‌ها**

معمولاً نرخهای هتل‌ها در ایام و فصول مختلف تغییر می‌کند. به عنوان مثال قیمت‌های تابستان تا بیستم رجب ۱۴۲۹ ه. در هتل زمزم مکه عبارتست از:

اتاق دو تخته از شنبه تا چهارشنبه برای هر شب ۷۵۰ ریال؛ پایان هفته برای هر شب ۸۰۰ ریال دریافت می‌شود. این نرخها مشتمل بر خدمات و صبحانه نیز می‌شود.

ب) شرایط هتل‌ها:

۱- پایبندی به زمان ورود و خروج (ورود: بعد از ساعت ۳ بعد از ظهر، و خروج: ساعت ۲ بعد از ظهر).

ص: ۱۰۰

۲- محافظت از وسایل داخلی اتاقها مانند: کولر، یخچال، تلویزیون، تلفن داخلی و غیره.

۳- میهمان مرد باشند.

۴- چنانچه میهمان زن باشد باید همراه محرم خود باشد. (بنابراین اگر زن بدون محرم باشد باید برای گرفتن برگ تأییدیه اسکان به اداره پلیس مراجعه نماید).

روزنامه الوطن چاپ عربستان اظهار داشت: مقامات عربستان از ۲۲ ذی حجه ۱۴۲۸ هـ . ق تصمیم گرفتند به زنان اجازه دهند در هتل‌ها و آپارتمان‌های مبله به صورت مجردی اقامت داشته باشند. این تصمیم نوعی خروج بر قواعدی است که بر بیرون آمدن

ص: ۱۰۱

زن از منزل تحمیل شده است به طوری که می‌بایست هنگام خروج، همراه محرم خود باشد. وزارت تجارت و صنایع تصمیم گرفت به زنان برای اقامت در هتل‌ها با ارائه کارتهای شناسایی که در بردارنده عکس شخصی آنان است، اجازه دهد. مشروط بر اینکه اداره هتل نسخه‌ای از مستندات را که خانم میهمان تقدیم می‌کند به مرکز پلیس ابلاغ نماید. مدیر یکی از هتل‌های عربستان می‌گوید: اجازه به زنان برای اسکان در هتل‌ها مشروط به آن است که سن آنان از ۲۵ سال کمتر نباشد.

ص: ۱۰۲

این در حالی است که مففی عام سعودی شیخ عبدالعزیز بن عبدالله آل شیخ طالب درخواست تجدید نظر در مقررات اعطای مجوز، به زنان بدون محرم، در هتل‌های عربستان را نموده است. (۱)

وی از طریق برنامه «گفتگوی من» که از کانال ماهواره‌ای «مجد» پخش می‌شود، مقامات مسؤول را از عواقب این تصمیم بر حذر داشت و گفت: من تصور نمی‌کنم کسی که در قلبش ایمان داشته باشد، این امر را برای محارمش بپسندد. به عقیده وی:

۱- این تصمیم، دختران را به فرار از خانواده تشویق می‌کند زیرا آنها پناهگاهی می‌یابند که در آن اقامت گزینند. و این پدیده امروزه در بین دختران؛ در دوره کنونی ما رایج است.

۲- ممکن است برخی از زنان از این تصمیم برای برپایی مراکز فحشا و خودفروشی استفاده کنند.

ص: ۱۰۳

۳- ممکن است زن یا دختر از سوی کارمندان یا عوامل هتل یا خارج از هتل با توسل به زور در معرض هتک حرمت و زنا قرار گیرد. بنابراین اگر بدون محرم باشد چه کسی می‌تواند از وی حمایت کند.

۴- این تصمیم زنان را به بی‌حجابی و خودنمایی فرا می‌خواند. زیرا باید کارت شناسایی خود را که در بردارنده عکس آنان است، به کارمندان هتل و اداره پلیس نشان دهند در حالی که خداوند و رسول او صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم برای زن مسلمان حجاب و پوشش را قرار داده است.

۵- ارائه کارت شناسایی زن که حاوی عکس اوست، وی را در معرض آزار کارمندان هتل قرار می‌دهد. زیرا آنان باید نقاب را بردارند، تا با کارت شناسایی تطبیق داده شوند. بنابراین چه کسی می‌تواند نزیه بودن کارمند را تضمین کند؟ چه بسا زن با یک سخن زیبا فریفته شود و هر تهدیدی را گردن نهد.

ص: ۱۰۴

۲- ولتاژ برق هتلها

جریان برق در عربستان معمولاً ۱۱۰ ولت با فرکانس ۶۰ هرتز است. با اینکه در منازل منابع انرژی با ولتاژ ۲۲۰ ولت نیز برای هماهنگی با برخی از دستگاههای برقی منزل وجود دارد، اغلب در منازل از دستگاههای تثبیت کننده جریان برق برای محافظت از دستگاهها و کامپیوترها، هنگام اختلاف ولتاژ برق، استفاده می شود.

ص: ۱۰۵

* پرسش

فصل ۵ بخش ۱

- ۱- شرایط هتل‌های عربستان چگونه است؟
- ۲- مفتی عام سعودی نسبت به اعطای مجوز، به زنان بدون محرم، در هتل‌های عربستان چه نظری دارد؟
- ۳- چنانچه میهمان هتل از بانوان باشد چه شرایطی دارد؟
- ۴- شرایط جدید زنان برای اقامت در هتل‌ها چگونه است؟

فصل ۵ بخش ۲

- ۱- نوع ولتاژ برق در هتل‌های عربستان چگونه است؟

ص: ۱۰۶

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۱۰۷

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۱۰۸

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۱۰۹

فصل ششم

اشاره

- ۱- قوانین گمرکات
 - ۲- اجرای قانون محموله متخلف
 - ۳- شعب گمرکات
 - ۴- کالاهای ممنوعه
 - ۵- قاچاق مشروبات الکلی
 - ۶- نظام بیمه
- ص: ۱۱۰

۱- قوانین گمرکات

(۱) ۱- مسافری که به کشور عربستان وارد، و یا از آن خارج می‌شود، چنانچه اموالی بیش از شصت هزار ریال سعودی (۱۶ هزار دلار) یا معادل آن (به ارزشهای دیگر) در اختیار داشته باشد، باید پرسشنامه جدیدی را تکمیل کند. براساس این فرم، مسافر نوع ارز، یا فلزات گرانبهای خود را براساس ریال سعودی تعیین می‌کند. همچنین منبع اصلی تهیه پول، و هدف از همراه داشتن آن را نیز معین می‌کند.

آنچه که در تابلو بالا آمده به شرح زیر است:

وزارت دارایی - اداره گمرکات

گمرکات سعودی به شما خوش آمد می‌گوید، و یادآوری می‌کند، که هر مسافر یا

ص: ۱۱۲

عضو مسئول در خانواده، باید هنگام ورود، یا ترک کشور در صورتی که مبالغ نقدی و یا وسایل مالی قابل تبدیل، یا فلزات گرانبها بالغ بر (۶۰۰۰۰) ریال یا معادل آن از ارزشهای خارجی در اختیار دارد به کارمند گمرک نشان دهد. همچنین باید فرم اظهارنامه مخصوص را تکمیل کند. قابل ذکر است که عدم اظهار، موجب مصادره خواهد شد، و دارنده آن در معرض مجازاتهای قانونی قرار خواهد گرفت.

۲- قانون «از کجا آورده‌ای؟» (۱) مدیریت عمومی گمرکات عربستان تأکید کرد: گذرگاههای ورودی زمینی، دریایی، و هوایی عربستان از تاریخ ۲-۶-۲۰۰۷ مقررات اجرایی «خود اظهاری» را در ارتباط با مبالغ نقدی و فلزات گرانبهایی که مبلغ آنها بیش شصت هزار ریال است، به اجرا در می‌آورد.

وی همچنین افزود: عدم «خود اظهاری» موجب می‌شود مسافر هنگام ترک کشور، با پرداخت عوارض گمرکی، مصادره دارایی، و یا قرار گرفتن اموالش در صندوق امانات، روبرو شود.

ص: ۱۱۳

این قانون براساس ماده ۱۴ از قانون مبارزه با پولشویی، مرسوم ملوکانه شماره م ۳۹ تاریخ ۲۵ جمادی‌الآخر ۱۴۲۴ ه.، در همه پایانه‌های گمرکی عربستان که عبارتند از: ۸ پایانه ورودی دریایی، ۱۰ پایانه ورودی هوایی، ۱۴ پایانه ورودی زمینی به اجرا در می‌آید.

۳- زائر می‌تواند تعداد معینی وسیله شخصی و برقی همراه خود داشته باشد. مثلاً: تلفن همراه، دوربین، کامپیوترهای قابل حمل (لپ‌تاب). این وسایل بدون عوارض گمرکی وارد می‌شود.

ص: ۱۱۴

۲- اجرای قانون مموله متخلف

- ۱- ناظر گمرک مموله (مسافر) را روی دستگاه بازرسی قرار داده چنانچه مموله متخلفی بیابد یک برچسب امنیتی بر روی آن الصاق می کند.
- ۲- سپس شرکت حمل کننده، اقدام به انبار مموله با مسئولیت خود می کند تا صاحبش برای دریافت آن حضور یابد. کلیه خطوط عربستان، مسئولیت نگهداری مموله در انبار را بر عهده می گیرند.
- ۳- هنگام مراجعه صاحب آن، مموله با حضور ناظر گمرک - که عهده دار کندن برچسب امنیتی، یا پلمب سربی است - به وی تسلیم می گردد و سپس بازرسی شده و مراحل به پایان می رسد.
- ۴- در صورت عدم مراجعه صاحب مموله متخلف، مموله به مکانی منتقل می شود که شرکت حمل کننده اعلام می کند. سپس برای بازرسی، به گمرک با حضور نماینده شرکت از طرف صاحب فرستاده می شود و پس از آن به خارج از کشور صادر می شود. هدر در صورت کشف مواد ممنوعه، یا دارای شرایط خاص، و یا تابع عوارض، قوانین و دستورالعمل های گمرک در مورد آنها اجرا می شود.

۳- شعب گمرکات

شعب گمرکات عربستان عبارتند از: گمرک بندر جده، گمرک بندر ملک عبدالعزیز دمام، گمرک زمینی ریاض، گمرک فرودگاه بین المللی ملک خالد در ریاض، گمرک فرودگاه بین المللی ملک عبدالعزیز در جده، گمرک فرودگاه بین المللی ملک فهد در دمام، گمرک فرودگاه قصیم، گمرک پل ملک فهد، گمرک فرودگاه امیر محمد بن عبدالعزیز در مدینه منوره، گمرک حدیثه، گمرک سلوی، گمرک بطحاء، گمرک خفجی، گمرک رقی، گمرک حاله عمار، گمرک بندر جیل، گمرک بندر ینبع، گمرک بندر رأس تنوره، گمرک عرعر، گمرک بندر ضباء، گمرک دره، گمرک طوال، گمرک بندر جیزان، گمرک خضراء، گمرک علب، گمرک ودیعه، گمرک پست در ریاض.

ص: ۱۱۵

۴- کالاهای ممنوعه

(۱) اولاً: کالاهایی که واردات آن ممنوع است:

- ۱- خوک (گوشت، روغن، کرک، خون، و روده‌های خوک و هر آنچه از آن استخراج می‌شود).
- ۲- سگ‌ها، بجز سگ‌های مخصوص شکار، نگهبانی و سگ‌های نایبانیان، با ارائه گواهی از مقام مسؤول در کشور صادر کننده همراه با تأییدیه از سفارت عربستان مبنی بر اینکه سگ مورد نظر به منظور نگهبانی، یا شکار و یا برای استفاه نایبانیان مورد استفاده قرار می‌گیرد. علاوه بر آن باید در قرنطینه دامپزشکی عرضه شود.

ص: ۱۱۶

۳- گوشت‌های قورباغه.

۴- انواع مواد مخدر با اشکال و نامهای آن. علاوه بر آن موادی مانند: شمه (۱) سویکه (۲) و نشوق (۳) نیز به عنوان مواد مخدر تلقی می‌شود.

ماده شمه سبز و سفید

۵- سایر انواع مواد غذایی ساخته شده از خون حیوانی. ۶- انواع شراب و مست‌کننده‌ها با همه انواع آن. و دستگانه‌های تقطیر شراب و موادی که فقط در تقطیر شراب کاربرد دارد. ۷- قرآن کریم در حجم تجاری. ۸- فاکتورهای سفید عنوان‌دار به نام شرکت‌های خارجی در خارج. ۹- مواد دودزا با همه انواع آن. ۱۰- صلیب یا هر کالایی که روی آن تصاویر یا نقوش یا آب‌کاری یا عباراتی است که بیانگر مطالبی است که در نشریات، کتابها و دیگر مطبوعات و فیلمها و نوارها وجود دارد؛ که با عقیده و آداب ص: ۱۱۷

۱- شمه: توتون بدون دود است؛ که با مواد دیگری از جمله: خاک، سیمان، نمک، خاکستر، حنا، و آرد مخلوط می‌شود. این افزودنیها موجب تغییر رنگ و شکل آن می‌شود مثلاً گفته می‌شود: شمه سیاه، قرمز، سبز، زرد و سفید. این ماده، دهان را بد ترکیب می‌کند. و علاوه بر زردی و تخریب دندانها، و موجب بوی بد دهان نیز می‌شود.

۲- سویکه: همان برگهای توتون است که آسیاب می‌شود و مواد دیگری مانند بیکربنات سدیم، خاکستر، شن، کادمیم، سرب، زرنیخ، پشم شیشه، هیدرازین، نیکل، و بیش از سی فلز بدان افزوده شود. سویکه انواعی دارد، مانند: سویکه سفید که نوعی از شمه با افزودنی آرد است. همچنین سویکه قرمز که نوعی شمه آمیخته با حنای قرمز است. سویکه زرد نیز شمه بدون افزودنی است.

۳- نشوق، یا سعوط، یا برنوطی براساس نامگذاری در عراق همان برگهای خرد شده توتون است.

اسلامی یا قانون مطبوعات منافات دارد. ۱۱- شیشه‌های خالی که از خارج، به قصد بکارگیری آن در داخل وارد می‌شود. و هدف از آن تولیدکننده خارجی باشد.

۱۲- تصاویری که با احکام شریعت در تعارض است و با آداب عمومی منافات دارد. و به منظور فروش در حجم تجاری وارد می‌شود. ۱۳- ادوات، آلات و دستگاههای مخصوص بازیهای قمار در همه انواع آن. ۱۴- روکشهای (لاستیکها) (کاور) کهنه و نو. ۱۵- درخت‌های جشن تولد. ۱۶- سلاح‌ها و ادوات نظامی در تمام انواع و اجزا و ذخایر آن جز به منظور استفاده در بخشهای دولتی خاص.

ص: ۱۱۸

- ۱۷- دوربینهای دید در شب که می توان به وسیله آنها در تاریکی دید. و نیز دوربینهایی که در شب عکسبرداری می کنند. همچنین دوربینهای تعیین هدف. ۱۸- مواد منفجره و دارای تشعشع و ترقه ها و نمک باروت در همه انواع آن و کلرهای پتاسیم به استثنای مجوز رسمی. ۱۹- انواع آتش بازی. ۲۰- داروهایی که دارای آرم یا ورقه ای نیستند که کیفیت ترکیب و مقدار هر ماده را براساس حرفه داروسازی، و تجارت دارو، و لوازم طبی، نشان دهد.
- ۲۱- سندها و کوپنهای مخصوص قربانی، فدیة و صدقه.
- ۲۲- دوربینهایی که بدن را بدون لباس نشان می دهند.
- ۲۳- دستگاههای ماساژ که به صورت خلاف ادب عرضه می شود.
- ۲۴- کیسه های خالی که دارای مارکها یا توضیحاتی در ارتباط با مواد غذایی، و یا سیمان یا علامت شرکت های سیمان باشد؛ به استثنای آنچه که شرکتهای داخلی وارد می کنند.
- ۲۵- چادرهای شفاف زنانه حتی اگر برای استفاده شخصی باشد.
- ۲۶- شکل های خاصی از چاقوها که به منظور اهداف دشمنانه ساخته شده است. به عنوان مثال دو لبه و یا دارای دستگیره است.

۲۷- قلمهای به شکل آمپول. ۲۸- اجناسی که دارای پرچم کشورهای خارجی به صورت آشکار باشد. ۲۹- موادی که موجب هیجان دستگاههای بدن می شود. ۳۰- کالاهایی حامل نامها و عکس هایی از مشاهیر باشد. ۳۱- دستگاههایی که برنامه های بی سیم را پخش می کند. ۳۲- دستگاههای تلفن تصویری. ۳۳- کیف هایی که دارای رادیو، ضبط صوت یا دستگاه های هشدار دهنده باشد. ۳۴- کارت های تبریک که دارای دستگاه کوچک موسیقی است به طوری که هنگام حرکت دادن کارت، موسیقی نواخته می شود. ۳۵- آنتن های اتومبیل که مشابه آنتن اتومبیل های امنیتی است و نیز تلفن های بی سیم. ۳۶- پول های تقلبی. ۳۷- ماده برومات پتاسیم که به عنوان مکمل تولید نان استفاده می شود. ۳۸- دستگاههایی که مخصوص تغییر صدا هستند. ۳۹- عینک های سوراخ دار که با اشعه لیزر کار می کنند. ۴۰- کفشهای نوری که در آن از ماده جیوه استفاده شده است. ۴۱- سلاح های شکاری و سلاح های سرد و سلاح های گرم (جز با موافقت مقامات ذیربط).

ص: ۱۲۰

۴۲- دستگاههای فلزیاب. ۴۳- دستگاههای تشخیص اسکناسهای قلبی (جز با موافقت مقامات ذیربط). ۴۴- هواپیماهای کنترل از راه دور.

۴۵- قایقهای صیادی. ۴۶- ابزار و ادوات مخصوص ساخت و تعمیر و تکثیر کلید (جز با موافقت مقامات ذیربط).

ثانیا: کالاهایی که واردات آن مشروط است: ۱- مواد زیر براساس مصوبه شورای وزیران به شماره ۵۰ مورخ ۱۷/۳/۱۴۱۰ ه. برای مشخص شدن باید به قرنطینه‌های گیاهی و دامپزشکی در وزارت کشاورزی و آب ارجاع داده شوند:

۱- حیوانات مار خوار با همه انواع آن.

۲- حیوانات زنده و درنده و غیر اهلی.

ص: ۱۲۱

- ۳- پرندگان زینتی با همه انواع آن.
 - ۴- انواع ماکیان، خرگوش و بچه مار با همه انواع آن.
 - ۵- ماهی‌های زینتی با همه انواع آن.
 - ۶- تخم‌های جوجه کشی.
 - ۷- اسپرم.
 - ۸- انواع لقاح دامپزشکی. ۹- داروهای دامپزشکی. ۱۰- پوست، کرک، خز و پشمی که اصل حیوانی داشته باشد و هیچ گونه عملی روی آن صورت نگرفته باشد.
- ص: ۱۲۲

۵- قاچاق مشروبات الکلی

(۱) با وجود ممنوعیت شرعی و قانونی عربستان در ارتباط با تجارت، و ساخت مشروبات الکلی و با وجود کنترل شدید گذرگاههای ورودی مرزی و گمرکی و نیز نقش هیأت امر به معروف و نهی از منکر در رویارویی با قانونشکنان، تنها در سال ۲۰۰۷ میلادی ۱۲۰ هزار بطری مشروبات الکلی در این کشور کشف شده است.

۶- قانون بیمه (۲)

کشور عربستان از جمله کشورهای نادری است که نظام بیمه را اجرا نمی‌کند. علت امر آن است که علمای دینی به حرمت آن فتوا داده‌اند؛ زیرا بیمه تجاری شبیه قمار و ربا است. موضوع بیمه در سال ۱۳۹۷ ه. ق به نشست هیأت عالی علما در عربستان عرضه گردید و تصمیم این نشست بر آن شد که بیمه به دو بخش: بیمه تجاری حرام، و بیمه تعاونی مباح، تقسیم گردد. بیمه تجاری: همان بیمه موجود در کشورهای مختلف است.

بیمه تعاونی: عبارت است از یک مجموعه تعاونی که اعضای آن مشخص هستند. و بر این اساس اقدام به جمع‌آوری پول از اعضا می‌کنند. از این مبلغ هزینه‌های حوادث به نفع اعضا از صندوق خارج می‌گردد. و مازاد تعهدات صندوق به مشترکان بازگردانده می‌شود. این نوع از بیمه علی‌رغم موافقت علمای سعودی با آن، دارای محاسن و معایبی است که از جمله آنها:

۱- قسط بیمه به عنوان بلاعوض به بیمه‌گزار داده می‌شود اما جبران خسارت در صورت نیاز از صندوق مشترکان پرداخت می‌گردد و آنان به حکم تعاونشان ملزم به جبران خسارت‌ها هستند؛ خواه در صندوق، پولی وجود داشته باشد و یا اینکه صندوق از

ص: ۱۲۳

۱- www.el-awael.com/news

۲- بنگرید: قواعد و ضوابط عقوبات الحدود و التعازیر، جامعه نايف العربیة للعلوم الامنیة، ۱۴۲۸ ه. ق، ۲۰۰۷ م.

پرداخت آن عاجز باشد. بنابراین آنان ملزم به پوشش دادن خسارت، از اموال خود، به نسبت مشارکت هستند.

۲- امتناع بیمه شده از پرداخت اقساط بیمه، و یا امتناع از مشارکت در پوشش دادن به کسری صندوق موجب از بین رفتن حق وی در جبران خسارت، و درخواست اقساط پرداخت شده قبلی می گردد. و به بیمه گزاران این حق را می دهد تا قرارداد را فسخ کنند. این امر ادعای کمک بلاعوض را باطل می کند. و عملاً این مطلب را القا می کند که این قرارداد همانند بیمه تجاری، نوعی معاوضه است که الزام و التزام را ایجاب می کند. و در واقع کمک بلاعوض نوعی توهم تلقی می شود.

۳- بسیاری از عربستانی ها به دلیل فتوای علمای دینی نظام بیمه را نپذیرفته اند. بنابراین در موارد زیادی هنگامی که صاحب اتومبیل، مرتکب حادثه منجر به زیانهای سنگین شده، در نتیجه محکوم به پرداخت مبالغ زیادی می گردد، از پرداخت آن ناتوان می ماند. بنابراین حقوق زیان دیدگان ضایع می گردد. از سویی دیگر بسیاری از متکدیان اسنادی را به دیگران عرضه می کنند که نشان می دهد به دلیل ارتکاب حوادث اتومبیل از سوی محاکم قضایی محکوم به پرداخت دیه شده اند.

۴- به علت نبودن بیمه شخص ثالث، و یا بیمه شغلی، بسیاری از خانواده ها نان آور خود را از دست می دهند. و در مواردی سانحه ای، نان آور خانواده را زمین گیر می کند، که این امر منجر به از هم پاشیدگی خانواده، و یا موجب پناه بردن آنان به تکدی گری به منظور رویارویی با مشکلات مادی می شوند.

* پرسش

فصل ۶ بخش ۱

۱- حداکثر مبلغی که مجاز است مسافر همراه خود داشته باشد چه مبلغی است؟

۲- مقررات اجرایی «خود اظهاری» در ارتباط با چیست؟

فصل ۶ بخش ۲

۳- اجرای قانون محموله متخلف چگونه است؟

۴- در صورت عدم مراجعه صاحب محموله متخلف، محموله به کجا منتقل می‌شود؟

فصل ۶ بخش ۳

۱- شعب گمرکات عربستان کدامند؟

فصل ۶ بخش ۴

۱- ده مورد از کالاهایی را که واردات آن ممنوع است، ذکر کنید؟

۲- آیا ورود چادرهای شفاف زنانه برای استفاده شخصی مجاز است؟

۳- آیا ورود تلفنهای بی سیم مجاز است؟

۴- آیا ورود چاقوهای دو لبه و یا دارای دستگیره مجاز است؟

۵- آیا ورود پرندگان و ماهیان زینتی مجاز است؟

فصل ۶ بخش ۵

۱- میزان قاچاق مشروبات الکلی در سال ۲۰۰۷ در عربستان چه مقدار بوده است؟

ص: ۱۲۵

فصل ۶ بخش ۶

۱- در عربستان بیمه به چند بخش تقسیم می‌شود؟

۲- چه نوع بیمه‌ای حرام تلقی می‌شود؟ چرا؟

۳- بیمه حلال کدام نوع است؟ چرا؟

۴- محاسن و معایب انواع بیمه را ذکر کنید؟

ص: ۱۲۶

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۱۲۷

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۱۲۸

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۱۲۹

فصل هفتم

اشاره

- ۱- شرایط دریافت روادید حج تمتع
 - ۲- شرایط دریافت روادید عمره مفرده
 - ۳- روادیدهای اعطایی
 - ۴- تکمیل فرم هنگام خروج
- ص: ۱۳۰

۱- شرایط دریافت روادید حج تمتع

اشاره

(۱)

۱- هر ساله اعطای روادید پس از عید سعید فطر آغاز می‌شود.

۲- بیست و پنجم ذیقعدة هر سال آخرین روز اعطای روادید حج تمتع است.

ص: ۱۳۲

۱- الادارة العامة لشؤون الحج والاقواف الاسلامية.

=۲۴۴www.mofa.gov.sa/Detail.asp?InNewsItemID

۳- هر حاجی باید دارای دو فقره چک به ریال سعودی، یا دلار آمریکا باشد.

الف) چک اول دربردارنده هزینه‌های خدمات مؤسسات است. ب) چک دوم دربردارنده هزینه‌های حمل و نقل است که به شرح زیر است:

- الف) هزینه‌های خدمات به ارزش ۴۴۴ ریال معادل ۱۱۸ دلار آمریکا است.
- ب) هزینه‌های حمل و نقل (با کولر) ۴۳۵ ریال معادل ۱۱۶ دلار آمریکا است.
- ج) هزینه‌های حمل و نقل (بدون کولر) ۳۴۵ ریال معادل ۹۲ دلار آمریکا است.

۴- شرایط بهداشتی:

الف) از حجاجی که کشور آنها مبتلا- به وبا هستند و یا بخشی از کشور مبتلا- به تب زرد است، درخواست می‌شود تا گواهی واکسیناسیون علیه این بیماری را ارائه دهند.

این (گواهی) واکسیناسیون از حجاجی درخواست می‌شود که از مناطق آفریقایی و برخی از کشورهای آمریکای جنوبی وارد می‌شوند. سازمان بهداشت جهانی در گزارشهای دوره‌ای خود، این مناطق را تعیین می‌کند.

ب) از حجاج درخواست می‌شود تا گواهی واکسیناسیون علیه بیماری منتزیت را

ص: ۱۳۳

ارائه دهند. بیماری منتزیت از جمله بیماریهای مسری خطرناک است. که بوسیله ترشحات پراکنده بینی و دهان منتقل می شود و به غشای مغز و نخاع آسیب می رساند. و در صورت مداوا نشدن منجر به مرگ می شود. گاهی نیز در صورت تاخیر درمان ممکن است منجر به معلولیت های عصبی گردد.

ج) از ورود مواد غذایی همراه حجاج ممانعت به عمل می آید. مواد غذایی همراه حجاج به مقدار اندک که در سفرهای زمینی بدان نیاز دارند، از این قانون مستثنی هستند.

د) ترجمه گواهی های بهداشتی به زبان عربی یا انگلیسی با قید تاریخ واکسیناسیون ضروری است و هنگام ورود باید همراه حجاج باشد.

۲- شرایط دریافت روادید عمره مفرده

اشاره

۱- زمان اعطای روادید عمره مفرده از ابتدای ماه صفر آغاز می شود و تا نیمه ماه رمضان هر سال هجری ادامه دارد که حجاج تا شش ماه می توانند اقامت داشته باشند.

ص: ۱۳۴

۲- أخذ ویزا، منحصر به داشتن مدارک قانونی سفر به منظور ورود به عربستان و خروج از آن کشور جهت بازگشت به کشور مبدأ و یا کشور دیگری است. همچنین گذرنامه باید حداقل شش ماه تا پایان اعتبارش باقی مانده باشد.

۳- به منظور تسهیل در کار عمره گزار و صرفه جویی در وقت وی باید درخواست ویزای عمره از طریق یکی از شرکت‌های مجاز صورت گیرد که در این زمینه فعالیت می‌کنند.

۴- شرایط بهداشتی:

الف) از حجاجی که کشور آنها مبتلا به وبا است و یا بخشی از کشور مبتلا به تب زرد است، درخواست می‌شود تا گواهی واکسیناسیون علیه این بیماری را ارائه دهند.

ب) از حجاج در خواست می‌شود تا گواهی واکسیناسیون علیه بیماری مژیت را ارائه دهند.

ص: ۱۳۵

ج) ترجمه گواهی‌های بهداشتی به زبان عربی یا انگلیسی با قید تاریخ واکسیناسیون ضروری است و هنگام ورود باید همراه حجاج باشد.

د) در صورت نبودن این قبیل شرکتها در کشوری، و یا نداشتن نمایندگی عربستان در آن کشور، این کار به صورت زیر انجام می‌گیرد:

الف) به کسانی که ویزای عمره درخواست می‌کنند بدون نیاز به شرط قرارداد با شرکتهای عامل در زمینه عمره، به آنها ویزا داده می‌شود. و در صورت نبودن نمایندگی (عربستان) باید به نزدیک‌ترین کشوری که نمایندگی در آن مستقر است مراجعه گردد.

ب) عمره‌گزار باید یک فقره چک بانکی یا معادل آن به مبلغ ۳۰۰ دلار آمریکا همراه خود داشته باشد.

ج) عمره‌گزار به محض رسیدن به پایانه ورودی طی قراردادی با شرکتهای مجاز که در آنجا دفاتری دارند باید کتبا متعهد شود. عمره‌گزار بدون دستیابی به این قرارداد نمی‌تواند به کشور عربستان وارد شود.

۳- روادیدهای اعطایی

کشور عربستان، روادید گردشگری و یا زائر، صادر نمی‌کند بلکه فقط دو نوع روادید را که مختص مسلمانان است، صادر می‌کند:

۱- روادید زائر. ۲- روادید اقامت. در همه

ص: ۱۳۶

موارد باید میهمان دارای کفیلی سعودی باشد (خواه کفیل فرد و یا شرکت باشد) تا رفتار او را در عربستان تضمین کند. اعتبار رواید براساس یک ماه قمری، و نه میلادی است. بنابراین اگر زائر یک ماه میلادی در عربستان اقامت داشته باشد، یک یا دو روز اقامت اضافی داشته است که هنگام خروج با مشکلاتی مواجه خواهد شد.

۴- تکمیل فرم هنگام خروج

زائر به محض خروج از عربستان باید پرسشنامه زیر را تکمیل کند:
 المملكة العربية السعودية وزارة الداخلية ... المديرية العامة للجوازات
 بطاقة مغادرة للعمرة.
 کشور عربستان سعودی وزارت کشور مدیریت عمومی گذرنامه‌ها

ص: ۱۳۷

کارت خروج مختص عمره
الناقله (الطائرة أو السفينة، أو السيارة) وسیله نقلیه (هواپیما یا کشتی یا اتومبیل
رقم الرحلة (رقم رحلة الطائرة.....) شماره پرواز هواپیما
جهة المغادرة مقصد
اسم الكامل نام کامل
الجنسية تابعیت
الجنس جنس. (مذكر یا مؤنث)
رقم جواز السفر شماره گذرنامه
عدد المرافقين تعداد همراهان
ذکور أناث مذکر مؤنث

ص: ۱۳۸

* پرسش

فصل ۷ بخش ۱

- ۱- هر ساله اعطای ویزا (روادید) حج تمتع از چه تاریخی آغاز می شود؟
- ۲- آخرین روز اعطای روادید حج تمتع چه تاریخی است؟
- ۳- هر حاجی باید دارای چند فقره چک به ریال سعودی، یا دلار آمریکا داشته باشد؟
- ۴- گواهی واکسیناسیون علیه چه بیماری هایی ضرورت دارد؟
- ۵- آیا ورود مواد غذایی همراه حجاج مجاز است؟

فصل ۷ بخش ۲

- ۱- زمان اعطای ویزای (روادید) عمره مفرده از چه زمانی آغاز می شود؟
- ۲- مدت اعتبار باقیمانده گذرنامه برای عمره مفرده حداقل چند ماه باید باشد؟
- ۳- آیا گواهی های بهداشتی باید ترجمه شود؟
- ۴- یک فقره چک بانکی عمره گزار باید به چه مبلغی باشد؟

فصل ۷ بخش ۳

- ۱- اعتبار روادید براساس ماههای قمری است یا میلادی؟
- ۲- روادیدهای اعطایی چند نوع است؟

ص: ۱۳۹

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۱۴۰

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۱۴۱

فصل هشتم

اشاره

- برپایی جشنها و یادبودها

ص: ۱۴۲

برپایی جشنها و یادبودها

(۱) علمای عربستان از سالها پیش، برپایی جشنها و یادبودهای ملی را در عربستان تحریم کرده‌اند؛ زیرا به نظر آنان این کار مشابهت با کفار و بدعت در دین خدا است. بنابراین با هیچ جشنی جز عید قربان و فطر موافق نیستند. به اعتقاد آنان جشن تولد، (۲) نوعی عبادت است که خداوند اجازه آن را نداده است. همچنین مشابهت با نصاری و دیگر

ص: ۱۴۴

۱- سایت نورالاسلام: شیخ د. محمدبن عبدالله آل الهمدان: www.islamlight.net/index.php

۲- معمولاً کسانی که جشن تولد می‌گیرند مدعی آن نیستند که این عمل را بخاطر دین انجام می‌دهند بلکه این کار نوعی یادبود محسوب می‌شود و ارتباطی به دین و یا شباهت به کفار ندارد.

کفار است. روز مادر (۱)، و جشن ملی (۲) نیز مشابهت با کفار دارد.

با وجود تحریم، جوانان عربستانی روز ملی را به شیوه شادمانی در مسابقات فوتبال جشن می‌گیرند. این جوانان تمایلات خود را مانند اسکیت‌سواری، دوچرخه‌سواری، به نمایش می‌گذارند. به طوری که برخی از آنان اقدام به نمایشهایی خیره‌کننده و در مواردی خطرناک می‌کنند. از سویی دیگر حضور امنیتی وسیع، نیز جالب توجه است. در چنین حالتی ماموران امنیتی وظیفه ساماندهی اماکن و تسلط بر تخلقات را دارند.

تصویری از جشن‌های روز ملی عربستان

ص: ۱۴۵

۱- خداوند سبحان می‌فرماید: «به پدر و مادر خویش احسان کنید» بقره: ۸۳؛ نساء: ۳۶؛ انعام: ۱۵۱، «به انسان توصیه کردیم با پدر و مادرش به نیکی رفتار کند» عنکبوت: ۸ خداوند ما را به تکریم پدر و مادر امر می‌کند. بنابراین اختصاص روزی به بزرگداشت، و اعطای هدایا به آنها، مخالفتی با آیات نیست.

۲- این روز در بسیاری از کشورها وجود دارد بنابراین ارتباطی به دین ندارد بلکه هدف از آن بزرگداشت کسانی است که برای دفاع از کشور جان خود را فدا نموده‌اند. اگر چه در شرع نیز شهدا مورد تکریم قرار گرفته‌اند.

شیخ حمود بن عبدالله تویجری متوفی به سال (۱۴۱۳ ه. ق) می گوید: از جمله موارد مشابهت با دشمنان خداوند سبحان، چیزهایی است که بسیاری بدان مبتلا شده اند از جمله انتخاب اعیاد زمانی و مکانی است که همه آنها بدعت است. مناسبت های زمانی مانند جشن تولد، جشن شب معراج، جشن نیمه شعبان (۱) و نیز جشن تولد صالحان (۲) یا کسانی که احتمال می رود از صالحان باشند. همچنین جشنهایی که برای بر تخت نشستن پادشاهان برپا می شود که «عید بر تخت نشستن» گفته می شود. (۳) این عید از عید نوروز عجم گرفته شده است. (۴)

مفتی عربستان و رئیس قضاات و امور اسلامی شیخ محمد بن ابراهیم آل الشیخ (متوفی به سال ۱۳۸۹ ه. ق) در مورد جشن ملی می گوید: (۵) «اختصاص روزی از روزهای سال به

ص: ۱۴۶

۱- روز تولد امام عصر، حجة بن الحسن عجل الله تعالی فرجه الشریف است.

۲- منظور جشنهایی است که شیعیان در سالگرد میلاد ائمه معصومین علیهم السلام برگزار می کنند.

۳- سالروز به قدرت رسیدن پادشاه در عربستان جشن گرفته می شود. البته برگزاری این جشن مورد تأیید علمای این کشور نیست؛ آنان طی نامه ای مراتب گلایه خود را به پادشاه گوشزد کرده اند. بنگرید: موقع نورالاسلام، الشیخ محمد بن عبدالله آل الیهدان

www.islamlight.net/index.php

۴- این نکته به خوبی نشان می دهد که روحانیان عربستان کمترین آشنایی با اعیاد ایرانیان ندارند. زیرا عید نوروز عید بر تخت نشستن پادشاهان نیست. بلکه شادمانی به مناسبت آغاز بهار و سال نو است.

۵- فتاوی محمد بن ابراهیم آل الشیخ، ج ۳، ص ۱۰۷.

عنوان روزی خاص که در آن سالگرد و عید برگزار می‌شود؛ به خودی خود بدعت و حرام است».

شیخ بکر ابو عبدالله أبو زید رئیس مجمع فقهی عربستان (متوفی به سال ۱۴۲۹ ه. ق) می‌گوید: (۱) «جشن یوبیل (۲) با اختلاف مدت و اهدافش، جشنی بدعت گونه در دین، چالشگری در امر پروردگار جهانیان، شبیه شدن به کافران، و تکریم حرمت‌های آنان است. از این رو نهی از جشن‌های بدعت گونه واجب است. از جمله جشن‌های بدعت گونه: جشن میلاد پیامبر اکرم (۳) صلی الله علیه و آله و سلم، جشن شب اسرا و معراج، جشن آغاز سال هجری و دیگر اعیاد بدعت گونه است!!! که گمراه‌کنندگان، آنها را وارد دین کرده‌اند. بنابراین بر نهی‌کنندگان این نوع اعیاد بدعت گونه واجب است، ابتدا نهی از برپایی جشن‌های عید یوبیل را اعلام کنند. خواه یوبیل نقره‌ای، طلایی، یا الماسی باشد.

ص: ۱۴۷

۱- عیدال یوبیل بدعة فی الاسلام، ص ۲۵.

۲- یوبیل: واژه‌ای عبری به معنای شاخ قوچ است که از آن بوق‌هایی ساخته می‌شود و در جشن‌ها استفاده می‌شود. سپس به معنای عید در میان یهود و نصاری هنگام سپری شدن سالهایی از تولد یا افتتاح مؤسسه و یا پروژه‌ای استعمال شده است. پس از آن در میان مسلمانان متداول شده است. به عنوان مثال بعد از گذشت بیست و پنج سال «عید یوبیل فضی»، بعد از گذشت پنجاه سال «یوبیل ذهبی»، و بعد از گذشت هفتاد و پنج سال یوبیل الماسی گفته می‌شود.

۳- جشن‌های میلاد پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم و ائمه معصومین علیهم السلام در واقع بزرگداشت دین و مروجان آن است.

مراسم عید یوبیل در کشورهای عربی

وی می‌افزاید: (۱) افتتاح برخی اماکن مانند بعضی از ادارات یا شرکت‌ها یا مؤسسات به دلیل سپری شدن مجموعه‌ای از سالها که قبلاً بدانها اشاره شد، بدعت است و برپایی جشن‌ها و توزیع هدایا و غیره به مناسبت سپری شدن سالهایی از تولد شخص، یا افتتاح فروشگاه، یا مدرسه و یا پروژه‌ای جایز نیست. بنابراین ترک آن واجب است و باید از آن برحذر بود.

شیخ ابن جبرین از مفتیان بزرگ عربستان در پاسخ به سؤالی در رابطه با حکم جشن گرفتن میلاد پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم آورده است: (۲) «آن کار بدعت زشتی است!»

وی می‌افزاید: (۳) جشن گیرندگان یک روز را در سال جشن می‌گیرند در حالی که این روز با روز تولد پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم که روز دوشنبه بوده، برابر نیست!

ص: ۱۴۸

۱- عیدالیوبیل ص ۵۷، ۵۸.

۲- www.ibn-jebreen.com سایت اختصاصی شیخ ابن جبرین.

۳- (همان)، گفته می‌شود پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم روز دوشنبه متولد شده است.

همچنین از ایشان سؤال شده: (۱) حکم جشن سالگرد ازدواج مردی با همسرش، بدون نیت شبیه شدن به کفار، یا تقلید از آنها، چگونه است؟ جواب: جایز نیست؛ این کار از عادات ناپسند است و دلیلی هم ندارد و مشروع نیست. و بدون شک، شباهت به کفار و مشرکان و اهل بدعت دارد که اعیادی را برای تولد، وضع کرده‌اند.

ص: ۱۴۹

www.ibn-jebreen.com/book.php?cat = ۶ &book = ۷۶ &toc = ۹۸۹۳ &page = ۸۸۵۳ &subid = ۱
=۳۵۳۹۲

* پرسش

فصل ۸ بخش ۱

- ۱- در عربستان چرا برپایی جشنها و یادبودهای ملی را حرام می دانند؟
- ۲- جوانان عربستانی روز ملی را به چه شیوه‌ای جشن می گیرند؟
- ۳- مفتی و رئیس قضاات و امور اسلامی عربستان در مورد جشن ملی چه عقیده‌ای دارد؟
- ۴- جشن میلاد پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم از نظر مفتیان عربستان چه حکمی دارد؟
- ۵- حکم جشن سالگرد ازدواج در عربستان چگونه است؟
- ۶- اختصاص روزی به پدر یا مادر در تعالیم قرآنی چه جایگاهی دارد؟
- ۷- آیا جشن ملی با دین و اعتقادات مذهبی ارتباطی دارد؟

ص: ۱۵۰

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۱۵۱

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۱۵۲

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۱۵۳

فصل نهم

اشاره

- ۱- تماس تلفنی
 - ۲- منع به کارگیری تلفن‌های همراه در کعبه
 - ۳- قانون مبارزه با جرائم اینترنتی و تلفن همراه
- ص: ۱۵۴

۱- تماس تلفنی**اشاره**

در عربستان می‌توانید از چند طریق تماس تلفنی برقرار کنید:

۱- مراجعه به دفاتر مخابراتی

هزینه مکالمات تلفنی در این دفاتر بسیار بالا است. با وجود بیانیه شرکت مخابرات عربستان (۱) مبنی بر کاهش قیمت مکالمات تلفنی، و سیم کارت تلفن همراه، معروف به «سوا» به نسبت پنجاه درصد، و قیمت پیامک به نسبت بیست و پنج درصد، هنوز بهای مکالمات تلفنی و کارتهای تلفن همراه در عربستان بسیار گران است.

ص: ۱۵۶

۲- استفاده از تلفن همراه شخصی

تماس تلفنی از عربستان با ایران از طریق تلفن همراه شخصی: هر دقیقه ۷ ریال معادل ۱۷۵۰ تومان ایران است. ولی تماس تلفنی از ایران به عربستان بسیار ارزاتر است. یعنی هر دقیقه بیشتر از یک ریال سعودی نیست.

۳- خرید سیم کارت اعتباری تلفن‌های همراه. (سیم کارت تلفن همراه شرکت‌های «سوا»، «موبایل»، «زین» و غیره در بازار فروخته می‌شود).

۴- خرید کارت تلفن. کارت تلفن در بسیاری از فروشگاه‌ها به فروش می‌رسد پس از خرید کارت تلفن می‌توانید از طریق باجه‌های (کیوسک‌های) تلفن در خیابان با ایران تماس بگیرید.

۲- منع به کارگیری تلفن‌های همراه در کعبه

وزارت حج عربستان تصمیم گرفت مانع تصویربرداری از درون حرمین شریفین و نیز محوطه‌های دو حرم شریف، توسط عمره‌گزاران گردد. وزارت حج، این تصمیم را این‌گونه توجیه می‌کند: منع به کارگیری تلفن‌های همراه، به منظور قداست

مسجدالحرام

ص: ۱۵۷

و مسجد شریف نبوی است. علاوه بر اینکه به کارگیری تلفن‌های همراه موجب ناراحتی عمره گزاران نیز می‌شود. مقامات امنیتی و پلیس حرم در اجرای این تصمیم سهیم خواهند بود. این وزارتخانه، شرکتهای مجاز عمره را به ضرورت آگاهی بخشیدن به زائران حرمین شریفین به منظور اجتناب از تصویربرداری فراخواند. بانوانی که تلفن‌های همراه دوربین دار با خود حمل می‌کنند عملاً از ورود به حرم نبوی منع می‌شوند این در حالی است که در حرم مکی به آنها اجازه داده می‌شود از این تلفن‌ها استفاده کنند. زیرا در مسجدالحرام زنان و مردان به صورت مختلط حضور دارند اما در مسجدالنبی بخش زنان جدای از بخش مردان است. {در مسجد النبوی، بانوان ص: ۱۵۸}

توسط مأموران زن به دقت تفتیش می‌شوند ولی در مسجدالحرام اوضاع این‌گونه نیست. از سویی دیگر بسیاری از حجاج و عمره‌گزاران با اهداف یادگاری، و یا نشان دادن تصویر به فرزندانشان و یا شناساندن مناسک حج به آنان، مشتاق تصویربرداری از خود، در کنار کعبه هستند. و برخی عقیده دارند زیارت اماکن مقدس فرصتی نادر برای تصویربرداری است، زیرا تصویری زیباتر از لباس احرام در برابر کعبه یا مسعی نیست.

ص: ۱۵۹

علاوه بر آن، تلفن همراه به وسیله مناسبی برای یافتن گمشدگان در حرم، و یا عرفات تبدیل شده است. همچنین وسیله مناسبی برای هماهنگی میان خانواده‌هایی که متفرق شده‌اند، و برای یافتن یکدیگر در مکان خاصی مثلاً نزدیک یکی از درهای حرم با هم توافق کرده‌اند، می‌باشد.

۳- قانون مبارزه با جرائم اینترنتی و تلفن همراه

(۱)

بارزترین مواد قانونی که شورای وزیران عربستان تصویب کرده است:

ماده (۲): هدف این قانون جلوگیری از وقوع جرائم اطلاعاتی (رایانه‌ای) است. همچنین تعیین این جرائم و مجازاتهای مقرر برای هر مورد از آن که نهایتاً منجر به موارد زیر می‌شود:

۱- کمک به محقق شدن امنیت اطلاعات.

۲- حفظ حقوق مترتب بر استفاده از رایانه‌ها یا شبکه‌ای اطلاعاتی.

۳- حمایت از مصلحت عمومی، اخلاق و آداب عمومی.

۴- حمایت از اقتصاد ملی.

ص: ۱۶۰

۱- روزنامه الوطن: جمعه ۱۸ ربیع‌الاول ۱۴۲۸ هـ . ۶ آوریل ۲۰۰۷ م، شماره (۲۳۸۰).

www.alwatan.com.sa/news/newsdetail.asp?issueno=۰۸۳۲&id=۴۷۲

- ماده (۳): هر کس مرتکب یکی از جرایم اطلاعاتی (رایانه‌ای) زیر شود به مجازات زندان که مدت آن بیشتر از یک سال نیست؛ و جریمه‌ای که بیشتر از ۵۰۰ هزار ریال نیست؛ و یا به یکی از دو مجازات محکوم می‌شود.
- ۱- استراق سمع مطالبی که از طریق شبکه اطلاعاتی پخش می‌شود و یا بهره‌برداری از دستگاههای کامپیوتری (بدون اجازه قانونی)، و یا دریافت آن و یا ممانعت از آن.
 - ۲- ورود غیرقانونی به قصد تهدید کسی و یا باج‌خواهی از او برای مجبور کردن وی به انجام کاری یا امتناع از آن؛ اگرچه انجام آن کار یا امتناع از آن مشروع باشد.
 - ۳- ورود غیرقانونی به یک سایت اینترنتی، یا ورود به آن به قصد تغییر طراحی، یا اتلاف محتویات، و یا ایجاد تغییراتی در آن.
 - ۴- تماس با زندگی خصوصی دیگران از طریق سوء استفاده در بکارگیری تلفنهای همراه مجهز به دوربین یا امثال آن.
- ص: ۱۶۱

۵- هتک حرمت دیگران یا آسیب رساندن به آنها از طریق وسائل مختلف تکنولوژی اطلاعات.

ماده (۴): هرکس مرتکب یکی از جرایم اطلاعاتی (رایانه‌ای) زیر شود به مجازات زندان که مدت آن بیشتر از سه سال نیست؛ و جریمه‌ای که بیشتر از دو میلیون ریال نیست؛ و یا به یکی از دو مجازات محکوم می‌شود.

۱- دستیابی به ثروت منقول، یا سند، برای خود و یا دیگری، و یا امضای همین سند از طریق خدعه و یا انتخاب نام کاذب و یا جعل صفتی ناصحیح.

۲- دستیابی (بدون مجوز قانونی صحیح) به صورتحساب‌های بانکی یا اعتباری، یا صورتحساب‌های متعلق به اوراق بهادار برای دستیابی به اطلاعات یا اموال و یا خدماتی که به او داده می‌شود.

ماده (۵): هرکس مرتکب یکی از جرایم اطلاعاتی (رایانه‌ای) زیر شود به مجازات زندان که مدت آن بیشتر از چهار سال نیست؛ و جریمه‌ای که بیشتر از سه میلیون ریال نیست؛ و یا به یکی از دو مجازات محکوم می‌شود.

۱- ورود غیرقانونی به یک سایت اینترنتی به قصد حذف، یا تخریب، یا نفوذ، یا اتلاف محتویات، یا ایجاد تغییراتی در آن و یا نشر مجدد آن.

ص: ۱۶۲

۲- از کار انداختن شبکه اطلاعاتی، یا تعطیل کردن، یا تخریب، یا پاک کردن برنامه‌ها، یا مطالب موجود، یا استفاده شده در آن، یا حذف یا نفوذ و یا ایجاد تغییرات در آن.

۳- ممانعت از دسترسی به خدمات و یا ایجاد پارازیت و یا از کار انداختن آن با هر وسیله‌ای.

ماده (۶): هر کس مرتکب یکی از جرایم اطلاعاتی (رایانه‌ای) زیر شود به مجازات زندان که مدت آن بیشتر از پنج سال نیست؛ و جریمه‌ای که بیشتر از سه میلیون ریال نیست؛ و یا به یکی از دو مجازات محکوم می‌شود.

۱- تولید مطالبی (منظور برنامه‌های کامپیوتری است) که ویژگی آن اصطکاک با قانون عمومی یا آداب عمومی یا حرمت زندگی خصوصی، یا آماده کردن، ارسال و ذخیره آن از طریق شبکه اطلاعاتی یا یکی از دستگاههای کامپیوتری.

۲- تأسیس سایت در شبکه اطلاعاتی یا یکی از دستگاههای کامپیوتری یا انتشار آن به منظور تجارت انسان یا تسهیل برخورد با آن.

۳- ایجاد مواد یا بیانیه‌های وابسته به شبکه‌های مستهجن، یا فعالیت‌های قمار که مخل آداب عمومی، یا انتشار و ترویج آن است.

۴- تأسیس سایت در شبکه اطلاعاتی یا یکی از دستگاههای کامپیوتری یا انتشار آن به منظور تجارت مواد مخدر یا روان گردان‌ها؛ یا ترویج آنها، یا شیوه‌های استعمال آنها، یا تسهیل برخورد با آنها.

ماده (۷): هر کس مرتکب یکی از جرایم اطلاعاتی (رایانه‌ای) زیر شود به مجازات زندان که مدت آن بیشتر از ده سال نیست؛ و جریمه‌ای که بیشتر از پنج میلیون ریال نیست؛ و یا به یکی از دو مجازات محکوم می‌شود.

۱- تأسیس سایت در شبکه اطلاعاتی یا یکی از دستگاههای کامپیوتری یا انتشار آن برای سازمانهای تروریستی یا تسهیل ارتباط با رهبران آن سازمانها یا یکی از اعضای آنها، یا ترویج افکار، و یا تأمین مالی آنها، یا انتشار چگونگی ساخت تجهیزات آتش‌زا، یا

مواد منفجره، یا هر وسیله‌ای که در اعمال تروریستی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

ص: ۱۶۳

۲- ورود غیرقانونی به یک سایت اینترنتی، یا سیستم اطلاعاتی به صورت مستقیم یا از طریق شبکه اطلاعاتی یا یکی از دستگاههای کامپیوتری، برای دستیابی به مطالبی که با امنیت داخلی یا خارجی کشور یا اقتصاد ملی مرتبط است.

ماده (۱۴): هیأت ارتباطات و تکنولوژی اطلاعات، براساس تخصصشان عهده‌دار پشتیبانی و حمایت فنی به مقامات امنیتی خاص، در طی مراحل ضبط این جرائم، و تحقیق در آنها در خلال محاکمه هستند.

ماده (۱۵): هیأت تحقیق و دادستانی عمومی، عهده‌دار تحقیق و طرفیت در جرائم وارده در این قانون هستند.

ماده (۱۶): این قانون در روزنامه رسمی منتشر می‌شود و پس از گذشت ۱۲۰ روز از تاریخ انتشار بدان عمل خواهد شد.

ص: ۱۶۴

* پرسش

فصل ۹ بخش ۱

۱- در عربستان می‌توان از چند طریق می‌توان تماس تلفنی برقرار کرد؟

۲- تماس تلفنی از ایران به عربستان ارزان‌تر است یا بر عکس؟

فصل ۹ بخش ۲

۱- آیا می‌توان از درون حرمین شریفین تصویربرداری کرد؟

۲- آیا بانوان می‌توانند در حرم مکی از تلفن همراه دوربین‌دار استفاده کنند؟

فصل ۹ بخش ۳

۱- مجازات گوش دادن دزدکی به مطالبی که از طریق شبکه اطلاعاتی یا یکی از دستگاه‌های کامپیوتری منتقل می‌شود چیست؟

۲- مجازات تماس با زندگی خصوصی دیگران از طریق سوء استفاده در بکارگیری تلفن‌های همراه مجهز به دوربین یا امثال آن چیست؟

۳- مجازات دستیابی (بدون مجوز قانونی) به صورتحساب‌های بانکی یا اعتباری چیست؟

۴- مجازات ورود غیرقانونی به یک سایت اینترنتی، یا ورود به قصد تغییر طراحی، یا اتلاف محتویات، یا ایجاد تغییراتی در آن چیست؟

۵- مجازات از کار انداختن شبکه اطلاعاتی، یا تخریب، و یا پاک کردن برنامه‌ها چیست؟

۶- مجازات ایجاد مواد یا بیانیه‌های وابسته به شبکه‌های مستهجن یا فعالیت‌های قمار چیست؟

ص: ۱۶۵

۷- هدف از قانون جلوگیری از وقوع جرائم اطلاعاتی (رایانه‌ای) چیست؟

۸- مجازات تأسیس سایت در شبکه اطلاعاتی یا یکی از دستگاههای کامپیوتری یا انتشار آن برای سازمانهای تروریستی چیست؟

ص: ۱۶۶

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۱۶۷

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۱۶۸

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۱۶۹

فصل دهم

اشاره

۱- اصطلاحات قانونی خاص

۲- نظام قضایی

۳- برخی از قوانین مبارزه با تقلب تجاری

۴- قانون مبارزه با کلاهبرداری

۵- قانون سلاح و مهمات

۶- قانون زندان و بازداشت

۷- قانون مبارزه با مواد مخدر

۸- اخبار مواد مخدر

ص: ۱۷۰

۱- اصطلاحات قانونی خاص

اشاره

کشور عربستان سعودی اصطلاح «نظام» را همدریف قانون تلقی می‌کند. «نظام»، واژه‌ای است که بیانگر یکی از قوانین است؛ نمونه آن: «نظام المرور: قانون راهنمایی و رانندگی» یا «نظام الاجراءات الجزائیه: قانون اجرائیه‌های جزایی» و ... است. «نظام» همانند «قانون» است که گاهی قانون اساسی، یا لایحه، یا تابلویی ارشادی است، مخالفت با آن مجازات دارد. گاهی هم ممکن است آموزشها یا تعلیمات معینی باشد.

برخی از اصطلاحات قانونی

۱- فرمان ملوکانه: سندی رسمی و مکتوب با امضای پادشاه است که بیانگر اراده مستقیم و منحصر به فرد پادشاه است. این فرمان بسیار مهم است زیرا برخاسته از اراده پادشاه است.

استناد قانونی به دستور پادشاه: فرمان پادشاه عبارت است از قدرت یا تمایل پادشاه براساس خواست وی به عنوان ولی امر در هر آنچه به صلاح کشور می‌داند. فرامین ملوکانه زمان معینی برای صدور ندارند. (فرمان ملوکانه با همه این ویژگیها، به عنوان قوی‌ترین مکانیسم قانونگذاری در عربستان محسوب می‌شود.

۲- مرسوم ملوکانه: وثیقه‌ای رسمی است که بیانگر اراده پادشاه در موافقت با موضوعی است که قبلاً بر شورای وزیران و مجلس شورا عرضه شده و هر کدام در قبال آن تصمیمی اتخاذ کرده اند که نهایتاً این قضیه برای اجرا و رسمیت یافتن مستلزم نظر

ص: ۱۷۲

پادشاه است. اسناد قانونی در اینجا، همان قدرت و تمایل پادشاه با امری است که از دو ناحیه بر او عرضه شده است. بیشترین مرسوم ملوکانه در ارتباط با موافقت پادشاه با طرح «نظام یا قانون» یا موافقت با «توافقنامه بین‌المللی» است.

۳- فرمان سامی (والا): وثیقه‌ای رسمی است که بیانگر اراده رئیس شورای وزیران (پادشاه یا نایب اول و یا نایب دوم او در صورت برعهده داشتن ریاست مجلس) است.

۴- تصمیمات (بیانیه) شورای وزیران: سندی رسمی با ساختاری معین است که بیانگر خواست و اراده شورای وزیران است. تصمیمات شورای وزیران از مهم‌ترین قوانین هستند؛ این اهمیت تنها از ناحیه قدرت نیست بلکه اعتبار آن به سبب صدور بیشترین قوانین ملموس در امور روزمره است. و در واقع بیانگر اراده شورای وزیران (همه وزیران عضو) است. این تصمیمات، قانونی و اجرایی است، که دوشنبه هر هفته پس از تشکیل جلسه صادر، و در روزنامه رسمی منتشر می‌شود و در اخبار اعلام می‌گردد.

۵- تصمیمات مجالس عالی: عبارت است از مستندات رسمی که بیانگر اراده مجلس در زمینه تخصصی آن است. در عربستان تعدادی مجلس عالی وجود دارد. این مجالس در زمینه‌های معینی تخصص دارند که صلاحیتهای مشخصی نیز براساس قانون بر عهده آنان است. به عنوان مثال شورای عالی قضاوت، یک نمونه از بیانیه‌هایش، اعلام رؤیت شرعی هلال عید فطر است.

۲- نظام قضایی

(ماده ۵۲ از قانون اساسی) تعیین قضات و پایان دادن به خدمت آنان به فرمان پادشاه و براساس پیشنهاد شورای عالی قضا است.

شورای عالی قضا، مسئولیت تفسیر شرع و بازنگری همه احکام صادره از محاکم

ص: ۱۷۳

همچون اجرای مجازات اعدام، قطع اعضای بدن، و سنگسار را بر عهده دارد. (۱)

از جمله اعضای این شورا که پادشاه، وی را تعیین می کند، نماینده وزارت دادگستری است. (۲) در صورت غیبت اعضای شورای عالی قضا در یکی از جلسات، مسئولیت انتخاب جانشینان بر عهده وزیر دادگستری است. (۳)

مسئولان اصلی بازداشت کننده عبارتند از: ۱- پلیس امنیت عمومی (اداره اطلاعات) ۲- پلیس دادستانی عمومی. ۳- پلیس دینی معروف به «داوطلبان» یا «هیأت امر به معروف و نهی از منکر». گروه اول و دوم زیر نظر وزیر کشور هستند.

اما گروه سوم مکلف به تضمین پابندی قاطع (مردم) به رفتار حاکم بر جامعه هستند بنابراین آنان از نظر تئوری هیأتی شبه مستقل هستند. اما در اقدامات عملی به صورت تنگاتنگ با پلیس و امیران منطقه همکاری می کنند. و از آنان خواسته می شود افراد مشکوک را پس از بازجویی، به پلیس امنیت عمومی (اطلاعات) تسلیم نمایند.

حکم اعدام معمولاً قطع گردن با شمشیر است که روزهای جمعه به اجرا درمی آید. اگرچه در مورد زنا به صورت سنگسار است.

۳- برخی از قوانین مبارزه با تقلب تجاری

اشاره

(۴)

اشاره

این قانون براساس فرمان ملوکانه به شماره م/۱۱ تاریخ ۲۹/۵/۱۴۰۴ ه. و براساس بیانیه شورای وزیران به شماره ۱۰۷ تاریخ ۱۲/۵/۱۴۰۴ ه. صادر گردید.

ص: ۱۷۴

- ۱- ماده ۶ قانون اساسی دادرسی؛ و نیز بنگرید: دراسة الدكتور آمال الفزایری فی مؤتمر العدالة العربی الاول الذی عقد فی بیروت، ۱۹۹۹ م.
- ۲- همان.
- ۳- همان.

۴- www.aljahirah.com/۳۶۹۶۹In۱۵d.htm

روزنامه الجزیره، شماره ۱۲۱۴۲، دوشنبه ۲۴، ذی قعدة ۱۴۲۶ ه. ۲۶ دسامبر ۲۰۰۵ م.

تخلفات

ماده ۲: هرکس مرتکب یکی از تخلفات زیر شود از مخالفان این قانون محسوب می‌شود:

۱- در یکی از امور زیر، دیگران را فریب دهد و یا شروع به نیرنگ کند:

الف) ذات جنس تولید شده، یا طبیعت، یا جنس، یا نوع، یا عناصر، یا صفات جوهری جنس.

ب) منبع جنس تولید شده.

ج) مقدار جنس تولید شده، خواه در وزن، پیمانه، اندازه، عدد، توان، یا عیار.

۲- تقلب، یا شروع به تقلب در محصول نماید.

۳- محصول تقلبی یا فاسد را بفروشد، یا عرضه کند.

۴- محصول تقلبی یا فاسدی را در اختیار داشته باشد.

۵- محصولات مخالف با استانداردهای معمول بسازد، یا در اختیار گیرد، یا بفروشد، یا عرضه کند.

۶- اگر از ظرف‌ها، پوشش‌ها، قوطی‌ها، یا برچسب‌های مخالف با استانداردهای معمول استفاده کند.

۷- اگر محصولی را بسته‌بندی کند، یا ببندد، یا توزیع کند، یا انبار کند، یا منتقل کند، مخالف با استانداردهای معمول باشد.

۸- اگر بسته‌ها، یا پوشش‌ها، یا نوشته‌هایی که در تقلب استفاده می‌شود وارد کند یا بسازد، یا چاپ کند، یا در اختیار گیرد، یا

بفروشد، یا عرضه کند.

۹- اگر محصولی تقلبی، یا فاسد را وارد کند.

ماده ۱۴: هرکس مرتکب یکی از تخلفات مندرج در ماده ۲ گردد، به جریمه‌ای بیشتر از پانصد هزار ریال نیست؛ یا زندان که مدت

آن بیشتر از دو سال نیست؛ یا هر دو مجازات محکوم می‌شود.

ماده ۱۵: هرکس مرتکب خدعه، یا آغاز خدعه، با استفاده از اوزان، یا اندازه‌ها، یا

ص: ۱۷۵

پیمانها، یا غیره گردد؛ در صورتی که محصول تقلبی، یا فاسد، یا مواد استفاده شده در آن به سلامت انسان، یا حیوان آسیب برساند، به جرمهای که بیشتر از یک میلیون ریال نیست؛ یا زندان که مدت آن بیشتر از سه سال نیست؛ محکوم می‌شود.

ماده ۱۷: حکم به تعطیلی محل کسب متخلف براساس ماده ۲ به مدتی که بیشتر از یک سال نیست مجاز است.

ماده ۱۸: در هر حال پس از اثبات تقلب محصول، یا فاسد بودن آن، دستور معدوم کردن محصول و مصادره وسایلی که در تقلب، یا نیرنگ استفاده شده، قطعی است.

ماده ۱۹: متخلف، ملزم به جمع‌آوری محصول تقلبی، یا فاسد از بازار، و برگرداندن بهای آن به مشتری است.

ماده ۲۱: اگر متخلف پس از پنج سال از صدور حکم نهایی مجدداً مرتکب تخلف شود؛ به مجازاتی که از دو برابر حداکثر مجازات مقرر در قانون متخلف، بیشتر نیست، محکوم می‌شود. اگر بار دیگر مرتکب تخلف شود، علاوه بر مجازاتهای مقرر، از اشتغال به فعالیتهای تجاری نیز به مدتی که بیشتر از پنج سال نیست محکوم می‌شود.

ماده ۲۷: این قانون در روزنامه رسمی منتشر می‌شود؛ و پس از ۹۰ روز از تاریخ انتشار بدان عمل می‌شود.

۴- قانون مبارزه با کلاهبرداری

(۱) براساس بیانیه شورای وزیران به شماره ۶۵۳ تاریخ ۲۵/۱/۱۳۸۰ ه. و مرسوم ملوکانه به شماره ۱۱۴ تاریخ ۲۶/۱۱/۱۳۸۰ ه. صادر گردید.

ماده ۱: هر کس به قصد کلاهبرداری، مهرها و امضاهاى ملوکانه، یا مهرهای عربستان، یا امضا و مهر رئیس شورای وزیران را جعل کند؛ همچنین اگر کسی آن مهرها و امضاها را با آگاهی از جعلی بودن آنها، مورد استفاده قرار دهد و یا زمینه استفاده آنها را
ص: ۱۷۶

۱- روزنامه رسمی عربستان سعودی «أم القری»، شماره ۱۸۷۴ تاریخ ۱۰/۱/۱۳۸۱ ه.

برای دیگری فراهم کند، به مجازات حبس از پنج تا ده سال، و جریمه مالی از پنج تا ده هزار ریال محکوم می‌شود.
ماده ۲: هر کس مهر، یا نشان، یا علامتی متعلق به یکی از دوایر عمومی عربستان یا نمایندگی‌های عربستان در کشورهای خارجی را جعل کند، به مجازات حبس از سه تا پنج سال، و جریمه مالی از سه تا ده هزار ریال محکوم می‌شود.

۵- قانون سلاح و مهمات

(۱) مجلس شورا با اکثریت آراء با قانون جدید سلاح و مهمات موافقت کرد:

ماده ۳۴: هر کس مرتکب یکی از اعمال زیر گردد به مجازات حبس که بیشتر از سی سال نیست، و جریمه که بیشتر از سیصد هزار ریال نیست، محکوم می‌شود:

الف) قاچاق سلاح‌های جنگی یا انفرادی، یا قطعاتی از آنها، یا مهمات آنها به داخل عربستان به قصد اخلال در امنیت داخلی.
ب) استعمال سلاح‌های جنگی یا انفرادی، یا قطعاتی از آنها یا مهمات آنها یا ساخت، یا مونتاژ، یا خرید و فروش، یا تملک، به قصد اخلال در امنیت داخلی.

ص: ۱۷۷

ماده ۳۶: هر کس مرتکب حمل سلاح جنگی یا مهمات آن، و یا خرید و فروش گردد به مجازات حبس که بیشتر از ۱۵ سال نیست، و جریمه که بیشتر از صد و پنجاه هزار ریال نیست، و یا یکی از دو مجازات، محکوم می‌شود.

ماده ۳۸: هر کس ارتکاب وی به یکی از اعمال زیر اثبات گردد، به مجازات حبس که بیشتر از پنج سال نیست، و جریمه که بیشتر از سی هزار ریال نیست، و یا یکی از دو مجازات، محکوم می‌شود:

الف) قاچاق سلاح‌های شکاری، یا قطعاتی از آنها، یا مهمات آنها، به عربستان به قصد تجارت.

ص: ۱۷۸

ب) قاچاق سلاح‌های انفرادی، یا قطعاتی از آنها، یا مهمات آنها، به عربستان به قصد استفاده شخصی.
ماده ۵۰: علاوه بر مجازاتهای مندرج در مواد قبلی، با حکم قضایی، کلیه سلاح‌ها و مهمات و تجهیزات وابسته به آن مصادره می‌شود.

۶- قانون زندان و بازداشت

(۱) ماده ۴: وزیر کشور می‌تواند در جرایمی که مرتبط با امنیت داخلی است، حکم زندان یا بازداشت را صادر کند. همچنین می‌تواند، حکم زندان یا بازداشت خارجیان را در اماکن خاصی صادر کند.
ماده ۸: ضروری است هر فرد زندانی یا بازداشت شده، پیش از ورود به زندان یا بازداشتگاه، بازرسی شود؛ و وسایل همراه وی مانند پول یا اشیای قیمتی از وی گرفته شود؛ و در کمد زندان یا بازداشتگاه به امانت سپرده شود تا هنگام آزادی به او تسلیم گردد.
ص: ۱۷۹

۱- روزنامه ام‌القری، شماره ۲۷۲۹، مورخ ۱۱/۷/۱۳۹۸ ه .

ماده ۲۰: در صورت اخلاص نظم توسط زندانی یا بازداشت شده می توان مجازاتهای زیر را اعمال نمود. این مجازاتها عبارتند از:

(۱) حبس انفرادی به مدتی که بیشتر از پنج روز نیست.

(۲) محرومیت از همه یا بخشی از امتیازهای ملاقات یا مکاتبه و دیگر امتیازها.

(۳) شلاق که بیشتر از ده ضربه نیست.

در حالت تکرار تخلفات زندانی یا بازداشت شده:

الف) در چنین حالتی علاوه بر شلاق زندانی یا بازداشت شده، می توان زندان انفرادی را دوبرابر کرد.

ب) اگر زندانی یا بازداشت شده، مرتکب ناآرامی یا تعدی گردد، مدیر زندان می تواند دستور دهد به مدت هفتاد و دو ساعت به دستان وی دستبند بزنند.

ماده ۲۷: استفاده از سلاحهای گرم، علیه زندانیان، یا بازداشت شدگان در موارد زیر مجاز است:

(۱) جلوگیری از هجوم یا مقاومت همراه با زور چنانچه نتوان با وسایل دیگری از آن ممانعت کرد.

(۲) ممانعت از فرار اگر با وسایل دیگر نتوان از آن جلوگیری کرد.

ابتدا باید شلیک هوایی انجام داد، در صورتی که نتیجه بخش نباشد افراد مسؤول حراست می توانند به سمت ساق پا، یا دستهای زندانی، یا بازداشت شده، شلیک کنند؛ تا هجوم، یا مقاومت و یا تلاش وی را برای فرار متوقف کنند.

(۳) زندانی یا بازداشت شده ای را فراری دهد؛ یا تلاش کند او را فراری دهد.

۷- قانون مبارزه با مواد مخدر

قانون مبارزه با تجارت مواد مخدر براساس فرمان سامی (والا) به شماره ۴/۹۶۶ در تاریخ ۱۴۰۷/۷/۱۰ ه .

ماده سی و هفتم: اولاً: با مراعات مواردی که در بند (ثانیا) از این ماده آمده،

ص: ۱۸۰

هرکس مرتکب یکی از موارد زیر شود؛ و قانوناً حکم او به اثبات برسد محکوم به قتل تعزیری خواهد شد.

۱- قاچاق مواد مخدر یا روانگردان‌ها.

قرصهای روانگردان از کشفیات مواد مخدر در عربستان

۲- دریافت مواد مخدر یا روانگردان‌ها از قاچاقچی.

کراک از کشفیات مواد مخدر در عربستان

ص: ۱۸۱

۳- گرفتن، یا وارد کردن، یا صادر کردن، یا تولید، یا تغییر، یا استخراج، یا زراعت، یا دریافت مواد مخدر یا روانگردان‌ها به قصد ترویج.

مرفین از کشفیات مواد مخدر در عربستان

۴- مشارکت جمعی در ارتکاب هر عملی از اعمال مذکور در بخشهای سابق.

۵- ترویج مواد مخدر یا روانگردان‌ها برای بار دوم، با فروش، یا هدیه، یا توزیع، یا اعطا یا دریافت یا انتقال به شرطی که بار اول به همان جرم محکوم شده باشد.

انواع مواد مخدر از کشفیات پلیس عربستان

ص: ۱۸۲

ثانیا: دادگاه به دلایلی می تواند مجازات قتل را به زندانی تبدیل کند که کمتر از پانزده سال نیست؛ و شلاقی که در هر بار بیشتر از پنجاه ضربه نیست؛ و جریمه‌ای که از صد هزار ریال کمتر نیست.

ثالثا: اگر مجرم از کسانی باشد که حالات زیر در مورد او صدق می کند، و حکم به مجازات قتل او براساس بند (اولاً) از این ماده صادر نشده، به مجازات زندان که کمتر از ۲۵ سال نیست، و شلاق که در هر بار بیشتر از پنجاه ضربه نیست؛ و جریمه‌ای که از صد و پنجاه هزار ریال کمتر نیست، محکوم می شود.

این حالات عبارتند از:

۱- چنانچه مجرم به دلیل ارتکاب یکی از این جرائم محکوم شده باشد و مجددا مرتکب یکی از آنها گردد، مجازات وی براساس متن همین ماده خواهد بود.

۲- اگر مجرم کارمند بخش عمومی، و یا به خدمت گرفته شده، و یا از کسانی باشد مکلف به اجرای این قانون باشد، یا از کسانی است که مسؤول مبارزه با مواد مخدر یا روانگردانها و یا مسؤولیت کنترل خرید و فروش و تملک این مواد به آنان محول شده است.

۳- اگر مجرم در باند منظمی مشارکت داشته باشد که از جمله اهداف آنها قاچاق مواد مخدر یا روانگردانها، تجارت، و یا عرضه آن به دیگران در کشور عربستان باشد. چنانچه جرم وی با قاچاق سلاح، یا جعل ارز، و یا ترور همراه باشد.

قرصهای روانگردان از کشفیات پلیس عربستان

ص: ۱۸۳

قرصهای روانگردان در ظروف سی دی

۴- اگر مجرم مسلح باشد و از سلاح خود در حین ارتکاب جرم استفاده کرده باشد.

ماده سی و هشتم: ۱- اگر مجرم از کسانی باشد که دارنده ماده مخدر، یا بذرها، یا گیاهی که از آنها مواد مخدر یا روانگردانها می‌روید، باشد؛ یا اینکه چیزی از آنها را به فروش برساند؛ یا خریداری کند، یا سرمایه‌گذاری کند، و یا مخارج آن را تأمین کند، به مجازات زندان کمتر از پنج، و بیشتر از پانزده سال نیست، و شلاق که در هر بار بیشتر از پنجاه ضربه نیست؛ و جریمه‌ای از هزار تا پنجاه هزار ریال، محکوم می‌شود.

ص: ۱۸۴

ماده چهل و هفتم: کسی که دارنده ویزای عمره یا حج تمتع است در صورتی که حامل مواد مخدر یا روانگردان‌ها در حد مصرف خود باشد، از عربستان اخراج می‌شود.
تریاک (۱) از کشفیات پلیس عربستان
ماده پنجاه و دوم:

۱- مواد مخدر یا روانگردان‌های ضبط شده مصادره می‌شود.

۲- مواد مخدر یا روانگردان‌های مصادره شده، معدوم می‌شود.

ماده پنجاه و سوم: با حکم قضایی وسایل زیر مصادره می‌شود:

۱- ابزار آلات، ادوات، و وسائط نقلیه‌ای که در ارتکاب جرم مورد استفاده قرار گرفته شده باشد.

۲- اموال و اشیای بدست آمده که به صورت مستقیم یا غیر مستقیم در ارتکاب جرم از آنها استفاده شده است.

ص: ۱۸۵

۱- تریاک از عصاره شیری گیاه خشخاش استخراج می‌شود و دارای ۳۵ ترکیب شیمیایی است که مهمترین آنها مرفین و کدئین است.

۳- هر آنچه حاصل از اعمال مجرمانه‌ای باشد که در این قانون مورد مجازات قرار می‌گیرد.
 ماده هفتاد و سوم: این قانون، قانون منع تجارت مواد مخدر یا روانگردان‌ها را که به فرمان سامی (والا) به شماره ۳۳۱۸ در تاریخ ۹/۴/۱۳۵۳ ه. ا. ب. ل. ابلاغ شده بود، لغو می‌گرداند.
 ماده هفتاد و چهارم: این قانون در روزنامه رسمی به چاپ می‌رسد و ۹۰ روز پس از انتشار بدان عمل می‌شود.

۸- اخبار مواد مخدر

اشاره

از ابتدای سال ۲۰۰۸ تا ماه نهم میلادی ۴۴ نفر به جرم قاچاق، ترویج و در اختیار داشتن مواد مخدر اعدام شده‌اند.
 عربستان مجازات اعدام را در مورد کسانی که محکومیتشان در قاچاق، ترویج، و در اختیار داشتن مواد مخدر اثبات شود، اجرا می‌کند.
 در سال ۲۰۰۷ حداقل ۱۵۳ نفر، و در سال ۲۰۰۶ م، ۳۷ نفر، و در سال ۲۰۰۵ م، ۸۳ نفر و در سال ۲۰۰۴ م، ۳۵ نفر و در سال ۲۰۰۰ م حداقل ۱۱۳ نفر اعدام شده‌اند.

نمونه‌هایی از اخبار مواد مخدر

- ۱- وزارت کشور عربستان در ۲۴ نوامبر ۲۰۰۷ در بیانیه‌ای که خبرگزاری سعودی پخش کرد، اعلام کرد: حکم اعدام یک پاکستانی به جرم قاچاق مقداری هروئین و تریاک درون احشاء خود به قصد ورود به عربستان، به اجرا درآمد.
- ۲- دو فرد سوری روز جمعه ۱۸ نisan (معادل تقریبی اردیبهشت) ۲۰۰۸ اعدام شدند. اعدام آنها قطع گردن بود. این دو نفر براساس اعلام وزارت کشور به اتهام دریافت قرصهای مخدر محکوم شده بودند.

ص: ۱۸۶

* پرسش

فصل ۱۰ بخش ۱

۱- تفاوت فرمان ملوکانه با مرسوم ملوکانه چیست؟

۲- تفاوت فرمان سامی (والا) با فرمان ملوکانه چیست؟

فصل ۱۰ بخش ۲

۱- مسؤولان اصلی بازداشت کننده در عربستان چه کسانی هستند؟

۲- مسؤولیت تفسیر شرع و بازنگری همه احکام صادره از محاکم، بر عهده چه کسانی است؟

فصل ۱۰ بخش ۳

۱- مجازات کسی که محصول قلبی یا فاسد را بفروشد، چیست؟

۲- مجازات کسی که از ظرفها، پوششها، قوطیها، یا برچسبهای مخالف با استانداردهای معمول استفاده کند، چیست؟

۳- مجازات ارائه کننده محصول قلبی، یا فاسدی که به سلامت انسان، یا حیوان آسیب برساند، چیست؟

۴- مجازات متخلفی که پس از گذشت پنج سال از صدور حکم نهایی مجددا مرتکب تخلف شود چیست؟

فصل ۱۰ بخش ۴

۱- مجازات کسی که مهر، یا نشان، یا علامتی متعلق به یکی از دواير عمومی عربستان را جعل کند، چیست؟

ص: ۱۸۷

۲- مجازات کسی که امضاهاى ملوكانه، يا مهرهاى عربستان، يا امضا و مهر رئيس شوراي وزيران را جعل كند، چيست؟

فصل ۱۰ بخش ۵

۱- مجازات قاچاق سلاح‌هاى جنگى يا انفرادى، يا قطعاتى از آنها، يا مهمات آنها به داخل عربستان به قصد اخلال در امنيت داخلى چيست؟

۲- مجازات حمل سلاح جنگى يا مهمات آن، و يا خريد و فروش آن چيست؟

۳- مجازات قاچاق سلاح‌هاى شكارى، يا قطعاتى از آنها، يا مهمات آنها، به عربستان به قصد تجارت چيست؟

۴- مجازات قاچاق سلاح‌هاى انفرادى، يا قطعاتى از آنها، يا مهمات آنها، به عربستان به قصد استفاده شخصى، چيست؟

فصل ۱۰ بخش ۶

۱- مجازات اخلال در نظم توسط زندانى يا بازداشت شده، چيست؟

۲- استفاده از سلاح‌هاى گرم، عليه زندانيان، يا بازداشت شدگان در چه مواردى مجاز است؟

۳- مجازات تکرار تخلفات زندانى يا بازداشت شده، چيست؟

فصل ۱۰ بخش ۷

۱- مجازات دريافت مواد مخدر يا روانگردان‌ها از قاچاقچى چيست؟

۲- مجازات مجرم مسلحى كه از سلاح خود در حين ارتكاب جرم استفاده كرده باشد، چيست؟

۳- مجازات دارنده ويزاى عمره يا حج تمتع كه حامل مواد مخدر يا روانگردان‌ها در حد مصرف خود باشد، چيست؟

ص: ۱۸۸

۴- مجازات قاچاق مواد مخدر یا روانگردان‌ها چیست؟

فصل ۱۰ بخش ۸

۱- مجازات اعدام در مورد کسانی که محکومیتشان در قاچاق، مواد مخدر اثبات شود، چگونه است؟

۲- در سال ۲۰۰۷ میلادی چند نفر در عربستان اعدام شده‌اند؟

ص: ۱۸۹

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۱۹۰

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۱۹۱

فصل یازدهم

اشاره

- ۱- هیأت امر به معروف و نهی از منکر
 - ۲- جرایم حیثیتی
 - ۳- اتهام جاسوسی
 - ۴- قانون ولی امر
 - ۵- حکم مسافرت زنان
 - ۶- رانندگی زنان
 - ۷- قانون کفالت
 - ۸- قانون کار
 - ۹- قانون اقامت
- ص: ۱۹۲

۱- هیأت امر به معروف و نهی از منکر

اشاره

هیأت امر به معروف و نهی از منکر، یکی از دستگاههای دولتی وابسته به شورای وزیران است. رئیس عمومی هیأت امر به معروف و نهی از منکر عربستان با بیان وظایف هیأت و نقش آن براساس نظام حاکم تصریح می کند: برخی عقیده دارند باید فعالیت هیأت محدود، و با پلیس ادغام گردد. اما امر به معروف و نهی از منکر رکنی اساسی از ارکان نظام است. و دستگاهی است که دارای تخصص ها، بودجه، لوایح و سازمانها است.

مهمترین وظایف هیأت

مهمترین وظایف هیأت را می توان در تخلفات زیر خلاصه کرد: (۱)

ص: ۱۹۴

۱- براساس قانون هیأت امر به معروف و نهی از منکر، صادره براساس مرسوم ملوکانه به شماره م/۳۷ در تاریخ ۱۴۰۰/۱۰/۲۶ ه. و به نقل از سایت اسلام وب در تاریخ ۲۰۰۸/۶/۲۶.

www.islamweb.net/ver/archive/aboutus_a.htm

و روزنامه المدینه، ۱ جمادی الاول ۱۴۲۹ ه. برابر با ۲۰۰۸/۵/۶ م. براساس: لایحه اجرایی هیأت امر به معروف و نهی از منکر شماره ۳۲۰۳ به تاریخ ۱۴۰۸/۷/۳۰ ه.

- اداره منازل یا اماکن ارتکاب فحشاء.
 - تلاش به قصد تجاوز یا زنا.
 - تعرض مردان به زنان همراه با گفتار یا عمل.
 - خلوت حرام.
 - تعقیب اتومبیل‌های حامل زنان و توقیف آنها.
 - شبیه شدن مرد به زن و بر عکس.
 - استعمال مسکر، در اختیار داشتن، ترویج، و ساخت آن.
 - همکاری در ترویج مسکر و ساخت آن.
 - تخلفات عبادی درون مراکز هیأت.
 - تخلف از نماز و ادامه کار بعد از اذان.
 - تخلفات اخلاقی.
 - مخالفتها با آداب عمومی.
 - بالا بردن صدای ترانه‌ها در مکان عمومی.
 - کوتاه کردن مو به صورتهای عجیب و غریب.
 - استعمال دخانیات در اماکن عمومی و نزدیک مساجد.
 - پوشیدن لباسهای نامناسب.
 - روشن کردن رادیو، یا تلویزیون، یا ضبط صوت و امثال آن نزدیک مساجد به طوری که موجب اخلال در کار نمازگزاران گردد.
 - ارتکاب زنا، لواط، قمار.
 - کم فروشی.
- و نیز:

۱- مراقبت عمومی از بازارها، راهها، باغها و دیگر اماکن عمومی و جلوگیری از وقوع

ص: ۱۹۵

منکرات شرعی از جمله:

اظهار بی‌احترامی غیر مسلمانان به شعائر اسلامی و احکام آن؛ عرضه یا فروش عکسها، کتابها یا نوارهای تصویری یا صوتی منافی با آداب شرعی یا مخالف با عقیده اسلامی با مشارکت مقامات ذیربط؛ عرضه عکسهای مبتذل یا شعائر ادیان غیر اسلامی، همچون صلیب، ستاره داود، تصویر بودا یا امثال آن؛ بدعت‌های آشکار مانند بزرگداشت اوقات یا اماکنی که مورد تأیید شرع نیست. (۱) و یا برپایی جشن در اعیاد (۲) و مناسبت‌های بدعت‌گونه غیر اسلامی؛ اعمال جادوگری و شعبده‌بازی و دروغ‌پردازی به منظور حیف و میل کردن اموال مردم.

۲- اعمال حسابرسی در نماز؛ پیام دعوت به نماز؛ گشت در خیابانها و بازارها به منظور ترغیب مردم در شتافتن به سوی نماز در اوقات آن؛ و در صورتی که فرد سهل‌انگاری یافت شود به حساب او را مورد مؤاخذه قرار دهند.

۳- مراقبت از کشتار گاهها به منظور ذبح شرعی صحیح.

۴- مراقبت از نمایشگاهها و فروشگاههای بافندگی لباسهای زنانه.

۵- لایحه در زمینه آداب عمومی، وظیفه افراد هیأت را در حسابرسی کارهایی مرتبط با حمایت جامعه است، تعیین کرده است.

ویژگی ضبطی

«ماده دهم» از نظام هیأت، بر برخورداری افراد هیأت از ویژگی ضبطی تأکید دارد. «توقیف مرتکبان محرمات یا متهمان آن و یا مسامحه کاران در واجبات شرعی». و ماده دوازدهم تأکید دارد بر اینکه «هیأت حق مشارکت با مقامات ذیربط و براساس دستورات و آموزشهایی که - لایحه کیفیت مشارکت هیأت را در مراقبت تعیین می‌کند - در مراقبت

ص: ۱۹۶

۱- مقصود از «اوقات» همان زمانهایی است که در بخش «برپایی جشنها و یادبودها» بدانها اشاره شد. اما مقصود از «اماکنی که مورد تأیید شرع نیست» قبور ائمه معصومین علیهم‌السلام در بقیع است.

۲- مقصود از این قانون جشنهای میلاد پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم و شب نیمه شعبان تولد امام مهدی عج است.

از چیزهای ممنوعه‌ای دارد که بر عقائد یا رفتار یا آداب عمومی تاثیرگذار است». اما ماده سیزدهم بر این نکته تأکید دارد که «مراکز فرعی هیأت‌های امر به معروف و نهی از منکر مکلفند هر که را در امری که مستلزم مجازات او است، توقیف می‌کنند، برای تکمیل تحقیقات به مقر اصلی هیأت ارسال کنند.

«ماده چهاردهم» مشارکت نماینده‌ای از هیأت‌های امر به معروف و نهی از منکر در پیگیری پرونده‌هایی که مرتبط با تخصص هیأت است، و ضبط آن با آگاهی مقامات امنیتی یا امیران صورت گرفته، ضروری می‌داند. همچنین پس از صدور حکم در پرونده‌هایی که مرتبط با تخصص هیأت است نماینده‌ای از هیأت‌ها در اجرای مجازات شرکت می‌کند.

«ماده شانزدهم» دادگاه‌های شرعی را ملزم می‌کند تا هیأت‌های امر به معروف و نهی از منکر را در ارتباط با احکام صادره در پرونده‌هایی مربوط این هیأت‌ها است، مطلع نماید.

«ماده هفدهم» بر تجهیز هیأت‌های امر به معروف و نهی از منکر به تعداد مورد نیاز از افراد پلیس در جهت انجام وظایفشان تأکید دارد.

۲- جرایم حیثیتی

اشاره

حکم اتهام «خلوت با نامحرم» از طرف قضات عربستان ۹۰ تازیانه تعزیری برای هریک از زن یا مرد تعیین شده است. چند ماه قبل یکی از اساتید دانشگاه ام‌القری در

ص: ۱۹۷

عربستان محکوم به شلاق و زندان شد. (۱) علیه او حکمی مبنی بر ۱۵۰ ضربه شلاق، و ۸ ماه زندان به دلیل خلوت با یک زن نامحرم و صرف قهوه با او، صادر شد.

جرایم حیثیتی در عربستان تابع قانون یکسانی نیست به عنوان مثال در قضایای مشابه یا نزدیک به هم مجازاتهای متفاوتی وجود دارد.

اتهام خلوت با نامحرم

نوشیدن قهوه یا چای در قهوه‌خانه‌ها، رستوران‌ها یا هتل‌ها و ورود به بخش خانوادگی در مکانهای عمومی یا خصوصی از مصادیق خلوت با نامحرم تلقی می‌شود حتی اگر این دو نفر در ارتباط با امور شغلی با یکدیگر گفتگو کنند زیرا:

اولاً: اشتغال زنان با مردان به صورت مختلط مورد تأیید وزارت کار نیست.

ثانیا: بخش‌های خانوادگی در قهوه‌خانه‌ها و رستوران‌ها مختص محارم و خانواده‌هایی است که بچه‌ها را همراه خود می‌آورند.

روزنامه رسمی «الوطن» عربستان می‌نویسد: (۲) به محض اینکه زنی بدون محرم با مردی در قهوه‌خانه‌ها، رستوران‌ها یا هتل‌ها گفتگو کند. افرادی از هیأت امر به معروف و نهی از منکر وارد آن محل می‌شوند سپس آن دو را مجبور به سوار شدن در اتومبیل خود

ص: ۱۹۸

۱- www.alekhbariya.org/news.php?action=show&id=۵۹۸

۲- روزنامه الوطن سه‌شنبه ۱۲ صفر ۱۴۲۹ هـ. برابر با ۱۹ فوریه ۲۰۰۸ م، شماره ۲۶۹۹ سال هشتم

می‌کنند. در مدت دستگیری اجازه تماس با خانواده بوسیله تلفن همراه داده نمی‌شود. در ادامه، متن خبری با عنوان «پرونده خانم مسنی به اتهام خلوت با نامحرم» ذکر می‌شود: (۱)

ریاض: منصور الحاتم:

هیأت تحقیق و دادستانی عمومی ریاض پرونده خانمی شصت و پنج ساله‌ای را بازنگری می‌کند که هیأت امر به معروف و نهی از منکر در اواخر ماه رمضان گذشته وی را به جرم خلوت با نامحرم متهم کرده بود.

وکیل متهم اظهار داشت: موکلش در منزل خود، هنگامی که یکی از افراد خیرجویای حال او بوده و مبلغی به او اعطا کرده، دستگیر شده است.

وکیل این خانم به روزنامه الوطن تأکید کرد که هیأت، موکلش را با مردی که همراه او بوده دستگیر کرده به طوری که پرونده آنان پس از آن که با کفالت آزاد شدند به هیأت تحقیق و دادستانی عمومی ریاض (بخش شکایات) ارجاع داده شده است.

وی افزود: موکلش زنی مسن و بی‌سرپرست است که مبتلا به بیماریهای متعددی است گزارشهای پزشکی بر آن تأکید دارند. روزنامه «الوطن» به نسخه‌ای از این گزارش‌ها دست یافته است. وی دارای چهار دختر است که یکی از آنها معلول می‌باشد. وی بعد اتکال به خداوند به کمک‌های خیرین متکی است.

وکیل وی، متهم کردن زنی در این سن، به چنین اتهامی، در روز ماه رمضان بدون

ص: ۱۹۹

وجود اثبات عملی، که هیأت هنگام دستگیری بر آن متکی باشد، شگفت‌انگیز تلقی کرد. حتی دستور رسمی یا مقام امنیتی دیگری همراه اعضای هیأت، در حین دستگیری برای اثبات اتهام وجود نداشته است.

۳- اتهام جاسوسی

نزدیک شدن به مناطق نظامی که آن را مناطق ممنوعه می‌نامند منجر به اتهام جاسوسی خواهد شد. براساس قوانین عربستان مجازات این جرم، اعدام است.

۴- قانون ولی امر

زنان عربستانی برای برای دستیابی به موارد زیر باید از ولی امر خود یعنی (پدر،

ص: ۲۰۰

همسر، پسر، جد پدری یا مادری) مجوز (اجازه کتبی) کسب کنند:

۱- مسافرت: زن به تنهایی و یا همراه با کودکانش بدون اجازه کتبی از پدر کودک نمی‌تواند مسافرت کند. با وجود تصمیم وزارت کشور مبنی بر مجاز بودن سفر بدون اجازه کتبی برای زنان بالای ۴۵ سال، هنوز فرودگاه‌های این کشور از زنان درخواست می‌کنند مجوز کتبی مبنی بر اجازه ولی امر به آنها، به منظور مسافرت را ارائه دهند.

در واقع زن عربستانی نمی‌تواند بدون اجازه از ولی امر خود هواپیما سوار شود؛ حتی اگر ولی امر او پسر بیست ساله وی باشد.

۲- مراجعه به بیمارستان: (۱) زنان اگر همراه با یکی از نزدیکان مذکر خود نباشند اجازه مراجعه به بیمارستان و یا دستیابی به مراقبت‌های بهداشتی را ندارند.

۳- تسلیم دادخواست در محاکم قضائی: (۲) در محاکم دادگستری از زنان خواسته می‌شود به صورت خود نقاب بزنند. و در خلال دادرسی باید همراه یکی از خویشان (مردان) خود باشند تا امکان معرفی آنها فراهم گردد. بنابراین بدون حضور ولی امرشان نمی‌توانند در دادگاه سخن بگویند.

۴- افتتاح حساب‌های بانکی: به زنان و فرزندان آنها اجازه افتتاح حساب بانکی جز با اجازه اولیای امورشان داده نمی‌شود.

۵- ثبت نام کودکانشان در مدارس یا اطلاع از پرونده‌های تحصیلی آنان: بدون اجازه کتبی پدر کودکان، ثبت نام کودکانشان در مدارس یا اطلاع از پرونده‌های تحصیلی آنان ممنوع است.

۶- تحصیل و ازدواج: همچنین اجازه تحصیل و ازدواج، جز با موافقت کتبی اولیای امورشان به آنها داده نمی‌شود.

ص: ۲۰۱

۱- www.hrw.org/legacy/arabic/docs/۸۰۰۲/۴۰/۱۲/saudia۷۰۶۸۱.htm

۲- <http://hrw.org/arabic/reports/۸۰۰۲/saudiarabia/۸۰۴۰>

۵- حکم مسافرت زنان

سفر زن بدون محرم - صرف نظر از سن و منزلت علمی او - در عربستان ممنوع است. شاهد بر این مطلب، فتوای مرکز فتوای عربستان در پاسخ به سؤالی فقهی با مضمون زیر است: (۱)

عنوان فتوی: حکم زن کهنسال همانند دیگر زنان در سفر است.

شماره فتوا ۱۳۸۵۵

تاریخ فتوا: هفتم ذی حجه ۱۴۲۲ ه .

من پزشکی هستم که در عربستان به کار اشتغال دارم؛ همسر من نیز پزشک است.

ص: ۲۰۲

مادرزمن از مصر به دیدن ما آمده؛ وی بین منزل ما و منزل خواهرش که در شهر دیگری است و نیز منزل دختر دیگرش که در شهر سومی است، رفت و آمد می‌کند؛ سؤال من این است آیا شرعا جایز است مادر زنم نزد خواهرش اقامت داشته باشدی با علم به اینکه وی بالای شصت سال سن دارد و خواهرش با شوهرش زندگی می‌کند و فرزندى ندارد. و سن خواهر، و شوهر خواهرش بالای شصت سال است. لازم به ذکر است که مادر زنم از سی سال پیش بیوه است.

فتوا: سفر مادرزن شما بدون محرم، حلال نیست حتی اگر سن او بالای شصت سال باشد.

۶- رانندگی زنان

در قانون راهنمایی و رانندگی عربستان ماده صریحی مبنی بر منع رانندگی زنان وجود ندارد اما دولت عربستان با استناد به فتاوی علمای مذهبی، زنان را از رانندگی منع می‌کند. آنان معتقدند:

۱- رانندگی زنان مخالف قرآن و سنت نبوی است.

۲- علاوه بر آن معتقدند دلایل فطری در سرشت زن موجب منع آنان از رانندگی است. زیرا اتومبیل از نظر طبیعی و ساختاری، وسیله‌ای خشن است و لذا با طبیعت زنان

ص: ۲۰۳

سازگاری ندارد.

۳-الصاق عکس بانوان در گواهینامه رانندگی شرعا مجاز نیست.

۴- ایجاد مفاسد به دلیل خروج بانوان از منزل.

۵- کنار زدن نقاب به بهانه دیدن راه.

۶- لزوم سفر بانوان به تنهایی و بدون محرم.

وسایل ارتباط جمعی عربستان در سال گذشته مواردی از نقض این ممنوعیت را توسط زنان منتشر کرده‌اند. ممنوعیتی که فعالان حقوق مدنی، آشکارا برای حذف آن بر دولت فشار وارد می‌کنند.

با وجود منع رسمی زنان از رانندگی، این امر در روستاهای دور، امر متعارفی به حساب می‌آید خصوصا در میان زنان بزرگسالی که در انجام کارها بر خود متکی هستند.

تعداد حوادث رانندگی در سال (۲۰۰۵ م) که یکی از طرف‌های آن زنانی بوده‌اند رانندگی اتومبیل را برعهده داشته‌اند به ۸ حادثه می‌رسد.

پلیس، بانوانی را که با اتومبیل رانندگی کنند، دستگیر و بازداشت می‌کند؛ و از شوهر و یا پدر به عنوان ولی امر وی می‌خواهد تعهدنامه‌ای را مبتنی بر آن که هرگز به آنان اجازه نخواهند داد بار دیگر رانندگی کنند، امضا کند.

گزارش زیر به نقل از روزنامه «المدینه» در تاریخ جمعه ۱۱/۷/۲۰۰۸ م به نقل از سایت «اسلام اون لاین» بهترین شاهد بر این کلام گزارش زیر است: (۱)

مقامات امنیتی عربستان در شهر جده یک دختر دانشجو ۲۳ ساله را پس از توقیف آزاد کردند. این دختر با اتومبیل یکی از نزدیکان خود در محله عزیزیه (شمال شرق جده) رانندگی می‌کرد مقامات امنیتی مجبور به احضار ولی امر او شدند که با دادن کفالت دخترش را آزاد کرد. تکمیل اقدامات قانونی در حضور افسر تحقیق به فردا شنبه موکول می‌شود.

ص: ۲۰۴

۷- قانون کفالت**اشاره**

قانون کفالت، قانونی است که در عربستان و دیگر کشورهای حاشیه خلیج فارس بدان عمل می‌شود. کفیل: کارفرمایی است که مسؤول عملکرد کارگر خارجی در برابر دستگاه‌های دولتی است. پیش از اتخاذ هر تصمیمی در ارتباط با سفر یا دستیابی به مرخصی یا تجدید اقامت یا دعوت از خانواده، ضروری است موافقت کفیل جلب شود.

بسیار مهم:

- فرد خارجی بدون کسب مجوز از کفیل اصلی، حق ندارد نزد کفیل دیگری کار کند.
- قرارداد کار باید از طریق مرجع رسمی صورت گیرد.
- قرارداد کار به منظور قطعیت و قانونی بودن، ترجیحاً باید از طریق مدیریت اداره کار و امور مهاجرین مورد تأیید قرار گیرد.
- توصیه می‌شود هیچ‌گونه اصلاحاتی در شرایط عقد قرارداد مورد پذیرش قرار نگیرد.

ص: ۲۰۵

- کشور عربستان ورود زن و اقامت وی را تنها با وجود محرم، و با حفظ ضرورت پوشش خاص زنان مجاز می‌داند.
- دارندگان ویزای عمره یا حج تمتع مجاز به جابجایی در شهرهای عربستان جز مکه مکرمه، مدینه منوره، و جدّه نیستند. اما شرکت عربستانی عهده‌دار اقامت و سفر، می‌تواند برای عمره گزار، برای مدت معینی مجوز بازدید از دیگر شهرهای عربستان را فراهم نماید.
- اقامت فرد خارجی پس از پایان مدت صلاحیت ویزا، وی را در معرض زندان، اخراج اجباری، و ممنوعیت از ورود به عربستان به مدت پنج سال، همراه با جریمه‌ای حدود پنجاه ریال به ازای هر روز اقامت - پس از پایان مدت ویزا - قرار می‌دهد.

عیب‌های نظام کفالت

- ۱- کارگر، همچون خدمت‌کار، تابع برخی از کفیلان می‌گردد.
- ۲- برخی کفیلان، شرایط خاصی برای کارگر قرار می‌دهند، تا جایی که مانع همراهی خانواده‌اش با وی می‌گردد، که این عمل موجب پراکندگی جمع خانواده می‌شود.
- ۳- گاهی کفیل رفتاری تجاری با کارگران دارد بدین معنا که تعداد زیادی را مورد کفالت قرار می‌دهد که با حجم کارهایش متناسب نیست. سپس از آنها خواسته می‌شود بدنبال کار دیگری بگردند و در مواردی حق‌العملی معادل پنجاه درصد حقوق خود را به او بپردازند.
- ۴- قانون کفالت، حقوقی را برای کفیل مقرر می‌دارد. این حالت اغلب موجب پایان دادن به خدمت کارگری که با او قرار داد بسته می‌شود و نهایتاً موجب درخواست فسخ قرارداد، و بازگشت وی به کشورش به دلیل بد رفتاری برخی کفیل‌ها می‌گردد.
- ۵- نگهداری گذرنامه توسط برخی کفیلان به بهانه اینکه مسئولیت کارگر را بر عهده دارند. و نیز بدین سبب که کارگر فرار نکند. این عمل موجب سلب آزادی کارگر می‌شود.
- ۶- خودداری برخی کفیلان از اقدام به تجدید اقامت، کارگر را در معرض جریمه قرار

می دهد.

۷- بدرفتاری برخی کفیلان با کارگران با تئخیر در اعطای گذرنامه به آنان حتی پس از اتمام مدت قرارداد، تا مجبور به چشم پوشی از حقوق مالی خود شوند.

۸- اقدام برخی از کفیلان با تسلیم کارگر به پلیس با ادعای «ترس از فرار کارگر» موجب می شود، کارگر در معرض دستگیری و زندان تا پایان مدت اقامت گردد و سرانجام وی را در معرض اخراج قرار می دهد.

۸- قانون کار

(۱) قانون کار در عربستان مشتمل بر بندها و مواد مختلفی است که مهمترین آنها انتخاب شده است:

ماده سی و دوم: دعوت از خارجیان به منظور اشتغال، جز با مجوز وزارت کار مجاز نیست.

ماده سی و سوم: افراد غیر سعودی مجاز به اشتغال در عربستان نیستند. فراهم

ص: ۲۰۷

۱- روزنامه ام القری سال ۸۲ شماره: ۴۰۶۸ جمعه ۲۵ رمضان ۱۴۲۶ هـ ، ۲۸ اکتبر ۲۰۰۵ م. صدر المرسوم الملکی رقم م/۵۱ و تاریخ ۲۳/۸/۱۴۲۶ هـ . بالموافقۀ علی قرار مجلس الوزراء رقم (۲۱۹) و تاریخ ۲۲/۸/۱۴۲۶ هـ .

کردن زمینه انجام کار برای آنها نیز جز با مجوز کار از سوی وزارت مجاز نیست. شرایط اعطای مجوز به شرح زیر است:

۱- کارگر به صورت قانونی وارد کشور شده باشد و مجوز کار داشته باشد.

۲- کارگر دارای مهارت‌های شغلی، یا مدارک تحصیلی باشد، که کشور بدان نیاز دارد و کسی (در عربستان) دارای آن مدرک تحصیلی نباشد و یا در صورت وجود، به تعداد کافی موجود نباشد. و یا اینکه از گروه کارگران عادی باشد، که کشور به آنها نیاز دارد.

۳- کارگر با کارفرما قرارداد داشته باشد و مسئولیتش با او باشد. مقصود از واژه (کار) در این ماده عبارت از هر کار صنعتی، تجاری، کشاورزی، مالی یا غیره و هر خدمتی، از جمله خدمات منازل است.

ماده سی و هشتم: کارفرما مجاز نیست کارگر را در حرفه‌ای غیر از حرفه درج شده در مجوز کارش به کار گیرد. اشتغال کارگر در غیر حرفه خود قبل از اتخاذ تصمیمات قانونی برای تغییر شغل ممنوع است.

ماده سی و نهم: کارفرما مجاز نیست - بدون تبعیت از دستورالعمل‌ها و تصمیمات قانونی مقرر - اجازه دهد کارگرش نزد دیگری کار کند. همچنین مجاز نیست کارگر نزد کارفرمای دیگری کار کند. کما اینکه کارفرما مجاز نیست کارگر دیگری را به کار گیرد. ماده چهلم: ۱- عوارض دعوت از کارگر غیر سعودی، عوارض اقامت، و مجوز کار و تجدید آن، و هر آنچه در اثر تأخیر موجب جریمه خواهد شد، و نیز عوارض تغییر شغل، خروج و بازگشت، و بلیط بازگشت کارگر به وطن خود بعد از انتهای ارتباط کاری بین دو طرف، بر عهده کارفرما است.

۲- در صورتی که کارگر صلاحیت انجام کار را نداشته باشد، و یا بدون دلیل موجه مایل به بازگشت باشد، هزینه‌های بازگشت کارگر به کشورش بر عهده خود اوست.

۳- عوارض انتقال خدمات کارگری که مایل به انتقال خدماتش به کارفرما است، بر عهده کارفرما است.

۴- لازم است کارفرما هزینه‌های آماده‌سازی جسد کارگر و انتقال آن را به ناحیه‌ای

قرارداد در آنجا امضا شده، یا کارگر از آنجا دعوت شده، پردازد. مادامی بستگانش با دفن وی در عربستان موافقت نکنند. در صورتی که کارفرما متعهد به مؤسسات عمومی بیمه‌های اجتماعی باشد از این قانون معاف است.

ماده پنجاه و دوم: ضروری است قرارداد کار به صورت اساسی مشتمل بر موارد زیر باشد:

نام کارفرما و مکان او، نام کارگر و تابعیتش، و هر آنچه برای اثبات شخصیت کارگر ضروری است، دستمزد مورد توافق، نوع کار و مکان انجام آن، تاریخ پیوستن کارگر به او، مدت انجام کار، در صورتی که مدت مشخصی داشته باشد، با مراعات هر آنچه در ماده ۳۹ این قانون بر آن تصریح شده است.

ماده هشتادم: کارفرما جز در موارد زیر و بشرط اینکه فرصتی برای کارگر فراهم کند تا دلایل فسخ قرارداد را بیان کند نمی‌تواند بدون پرداخت دستمزد یا مطلع کردن کارگر، یا جبران خسارت او، قرارداد را فسخ کند.

- ۱- اگر از سوی کارگر و یا به سبب کارگر، تجاوزی متوجه کارفرما یا مدیر مسئول یا یکی از رؤسایش در هنگام انجام کار گردد.
- ۲- اگر کارگر تعهدات اساسی مترتب بر قرارداد انجام کار را انجام ندهد و یا از اوامر قانونی اطاعت نکند؛ و یا عمداً آموزش‌های مخصوص ایمنی کار و کارگر را - که در مکان مشخصی از طرف کارفرما اعلام شده - با وجود هشدار کتبی، مراعات نکند.
- ۳- اگر رفتار بدی از سوی کارگر به اثبات رسد و یا مرتکب عملی مخل شرافت یا امانت گردد.
- ۴- اگر کارگر، عمداً مرتکب عمل یا تقصیری گردد که هدف او از آن عمل یا کوتاهی، الحاق زیان مادی به کارفرما باشد. به شرط اینکه کارفرما، در خلال بیست و چهار ساعت از وقوع عمل، مقامات مسئول را مطلع کند.
- ۵- اگر ثابت شود کارگر برای دستیابی به کار مرتکب تزویر شده است.
- ۶- اگر کارگر به منظور آزمایش تعیین شده باشد.

ص: ۲۰۹

- ۷- اگر کارگر بدون عذر موجه بیشتر از بیست روز در طی یک سال، یا بیشتر از ده روز مداوم غیبت داشته باشد. به شرط اینکه کارفرما بعد از ده روز غیبت در حالت اول، و پنج روز غیبت در حالت دوم، به کارگر هشدار کتبی داده باشد.
- ۸- اگر ثابت شود کارگر از جایگاه شغلی خود برای دستیابی به نتایج و درآمدهای شخصی بهره‌برداری کرده است.
- ۹- اگر ثابت شود کارگر، اسرار صنعتی یا تجاری مخصوص کار را افشا کرده است.
- ماده هشتاد و یکم: کارگر با حفظ همه حقوق قانونی خود، در یکی از حالات زیر می‌تواند کار را بدون اطلاع قبلی ترک کند:
- ۱- اگر کارفرما، پایبند قرارداد یا قانون اصلی در برابر کارگر نباشد.
 - ۲- اگر ثابت شود کارفرما یا نماینده وی هنگام عقد قرارداد در ارتباط با شروط کاری و موقعیت‌های آن مرتکب تقلب شده است.
 - ۳- اگر کارفرما، بدون رضایت کارگر، وی را مؤلف به انجام کاری کند که با مورد توافق تغییر بنیادی دارد، و بر خلاف مندرجات ماده شصت این قانون است.
 - ۴- اگر از ناحیه کارفرما یا یکی از افراد خانواده وی، یا مدیر مسئول، نسبت به کارگر و یا خانواده وی تعدی صورت گیرد، که نشان از خشونت و یا رفتاری منافی آداب باشد.

ص: ۲۱۰

۵- هرگاه رفتار کارفرما، یا مدیر مسؤول نشان از سنگدلی، ستم، یا اهانت داشته باشد.

۶- اگر در محل کار، خطری بزرگ، سلامت کارگر و تندرستی او را تهدید کند، به شرطی که کارفرما از وجود آن مطلع بوده باشد، و برای از بین بردن آن اقدامی نکرده باشد.

ماده نود و یکم: چنانچه کارگر موجب گم شدن، اتلاف، یا نابودی ابزار آلات، یا تولیدات متعلق به کارفرما گردد، یا اینکه آن ابزارها در اختیار کارگر بوده و اتلاف آنها ناشی از اشتباه کارگر یا مخالفت با آموزشهای کارفرما بوده و حاصل خطای دیگران یا قدرت غالب نبوده باشد؛ در چنین حالتی کارفرما می تواند مبلغ لازم را به منظور تعمیر، یا برگرداندن اوضاع به حالت اولیه، از دستمزد کارگر کسر نماید. این در صورتی است کسر حقوق بیشتر از پنج روز در هر ماه نباشد. در صورت ضرورت، کارفرما حق دادخواهی دارد. بدین صورت که می تواند درخواست بیش از پنج روز را بنماید به شرطی که کارگر اموال دیگری در اختیار داشته باشد. کارگر نیز نسبت به اتهاماتی که به او زده شده، حق دادخواهی دارد.

ماده یکصد و چهاردهم: کارگر حق دارد مدت زمانی که کمتر از ده، و بیشتر از پانزده روز نیست از مرخصی با حقوق استفاده کند، که مرخصی عید قربان جزء آن است.

ماده یکصد و هفدهم: کارگری که بیماری او اثبات می شود، می تواند از مرخصی استعلاجی با حقوق به مدت سی روز در مرحله اول، و شصت روز با سه چهارم حقوق در ادامه بیماری، استفاده کند. و در سی روز بعدی در طی یک سال بدون مزد خواهد بود. خواه این مرخصی ها متصل، و یا منقطع باشد. مقصود از یک سال همان سالی است از تاریخ اولین مرخصی استعلاجی آغاز می شود.

ماده یکصد و سی و سوم: چنانچه کارگر در هنگام انجام کار دچار آسیب دیدگی شود و یا به بیماری مرتبط با شغلش مبتلا شود، کارفرما ملزم به درمان او است. و همه هزینه های لازم به صورت مستقیم و غیر مستقیم از جمله: بستری شدن در بیمارستان، معاینات و آزمایشهای پزشکی، عکسبرداری، و هزینه های انتقال به اماکن درمانی

برعهده کارفرما است.

ماده یکصد و سی و هشتم: چنانچه کارگر در اثر آسیب دیدگی دچار نقص عضو دائم و کلی شود، و یا آسیب دیدگی منجر به مرگ وی گردد، فرد آسیب دیده و یا کسانی که از طرف او استحقاق دارند می توانند ادعای جبران خسارت، معادل سه سال دستمزد را، که حداقل مقدار آن پنجاه و چهار هزار ریال سعودی است، درخواست نمایند.

ماده یکصد و پنجاه و یکم: کارگر زن می تواند چهار هفته قبل از تاریخ احتمالی وضع حمل، و شش هفته پس از آن از مرخصی ص: زایمان) استفاده کند.

۹- قانون اقامت

(۱) ما {من} عبد العزیز فرزند عبدالرحمن فیصل پادشاه عربستان سعودی براساس آنچه که نماینده عمومی ما {من} به شماره ۳۷۱۲ در تاریخ ۱۷ شعبان ۱۳۷۱ ه. و براساس بیانیه مجلس شورا به شماره ۸۰ در تاریخ ۱۲ شعبان ۱۳۷۱ ه. بر ما عرضه کرده موارد زیر را فرمان دادیم:

فصل اول

ورود یا خروج خارجی به اراضی عربستان جز در موارد زیر مجاز نیست:

الف) از طریق دریا - از بنادر معین شده. ب) از طریق خشکی - از مراکز مرزی معین شده. ج) از طریق هوایی - از فرودگاههای غیرنظامی مجاز به فرود.

ماده پنجم: هر فرد خارجی که به او اجازه ورود به عربستان از راههای قانونی مشخص در ماده دو و سه داده شده است باید علاوه بر موارد مندرج در گذرنامه توضیحات زیر را نیز قبل از سفر به عربستان به نمایندگی های دولت عربستان، و بعد از رسیدن به عربستان به مسئول مرتبط با کنترل خارجیان اعلام نماید:

ص: ۲۱۲

۱- روزنامه: أم القرى ۱۴۲۱ فی ۱۰۲۶/۱۳۷۱ ه.؛ الأمر الملکی رقم ۱۳۳۷/۲/۱۷ فی ۱۱/۹/۱۳۷۱ ه.

الف) هدف از ورود.

ب) مبلغی که لحظه ورود به صورت نقدی یا چک حمل می کند.

ج) طرفی که او را در صورت ناتوانی از پرداخت هزینه‌ها در عربستان مساعدت می کند.

د) کفیل او در تعهدات، التزامات، و تضمین وی نسبت به بازگرداندن او در صورت لزوم؛ و یا وجود طرف قرارداد وی از تجار یا شرکت‌ها (در صورت ناتوانی از انتخاب کفیل) مکلف است هزینه مالی او را که معادل هزینه بازگشت به کشوری که آخرین بار از آنجا ویزای عربستان را اخذ کرده، بپردازد. همچنین باید تعهد دهد هفته‌ای یکبار در دفتر کنترل خارجیان حضور یابد.

ه) آدرس وی در بندر یا شهری که به آنجا وارد شده است.

و) ناحیه‌ای که در ادامه سفرش به آنجا خواهد رفت، همچنین آدرس وی در آنجا.

ماده پنجم مکرر: فرد خارجی که هدف وی بازدید (زیارت) است و نیز کسی که قصد ندارد اقامت دائم در عربستان داشته باشد، مکلف به ثبت نام در خلال سه روز نیست. و به او بدون نیاز به کفیل، ویزای خروج از فرودگاه، یا بندری که قصد خروج از آنجا را دارد، داده می شود.

ماده دهم: خارجیانی که براساس پرسشنامه‌های خود مجوز ورود به آنها داده می شود، و مایل به جابجایی مکرر بین دو شهر هستند، به آنها مجوزی با عنوان (مجوز جابجایی درون عربستان) داده می شود. مدت این مجوز بیش از مدت ویزای اعطایی از کنسولگری یا مقامات کنسولگری دولت اعلی حضرت پادشاه نیست. این مجوز مشتمل بر اطلاعات زیر است:

نام و نام پدر

تابعیت

گذرنامه

تاریخ پایان ویزا

ص: ۲۱۳

شماره پرسشنامه

و تأکید بر این دارد که صاحب این برگ مجاز به جابجایی در شهرهای زیر است:

بین هر یک از شهرهای و

یا در منطقه

با تعهد کفیلش هنگام ورود

این مجوز از سوی مدیر دفتر نظارت بر خارجیان یا جانشین وی از مقامات اداره اطلاعات و امنیت امضا می‌شود.

ماده یازدهم: تعهد کفیل در همه احکام این قانون نهایی است. و امکان انفصال کفیل وجود ندارد. مگر کفیل دیگری با همان تعهدات، و صفات مورد پسند، جانشین کفیل مستعفی گردد. در صورت نیافتن کفیل جدید و اصرار کفیل اول بر فسخ کفالت، به دلایل قوی، فرد خارجی در هر کجا یافت شود، دستگیر خواهد شد، و در مدت زمانی که بیش از یک هفته نخواهد بود مجبور به ترک کشور خواهد شد.

ماده دوازدهم: فرد خارجی که پرسشنامه ورود یا کارت جابجایی بین شهری در اختیار دارد، تا زمانی که مجوز اقامت را کسب نکند، مجاز نیست به کاری در ازای دستمزد، یا به هر شکلی از اشکال اشتغال ورزد.

ماده بیست و یکم: حاجی بعد اتمام موسم حج، خارجی تلقی می‌شود و احکام این قانون بر او منطبق است.

ماده بیست و هفتم: هر فرد خارجی که مدت ویزای اعطایی وی از سوی مقامات کنسولی یا دیپلماتیک دولت پادشاهی در خارج به پایان رسیده باشد، و نتواند ویزای اقامت دریافت نماید، در مدت زمانی که بیشتر از یک هفته نیست؛ مکلف به خروج اختیاری از کشور است. چنانچه از خروج امتناع ورزد، اداره اطلاعات و امنیت، وی را با ودیعه‌ای هنگام ورود پرداخته است و یا به حساب کفیلش که در ماده پنج این قانون آمده است، از کشور اخراج می‌کند.

ص: ۲۱۴

* پرسش

فصل ۱۱ بخش ۱

- ۱- هیأت امر به معروف و نهی از منکر وابسته به چه مجموعه‌ای است؟
- ۲- چه نیروهایی مسؤول جلوگیری از برپایی جشن‌ها و مناسبت‌ها در عربستان هستند؟
- ۳- توقیف مرتکبان محرمات و یا مسامحه کاران در واجبات شرعی وظیفه چه مجموعه‌ای است؟

فصل ۱۱ بخش ۲

- ۱- حکم اتهام «خلوت با نامحرم» چیست؟
- ۲- آیا جرایم حیثیتی در عربستان تابع قانون یکسانی است؟

فصل ۱۱ بخش ۳

- ۱- نزدیک شدن به مناطق نظامی که آن را مناطق ممنوعه می‌نامند منجر به چه اتهامی می‌گردد؟
- ۲- براساس قوانین عربستان مجازات این جرم چیست؟

فصل ۱۱ بخش ۴

- ۱- حکم مسافرت زن همراه با کودکان چگونه است؟
- ۲- آیا زنان می‌توانند بدون محرم به بیمارستان مراجعه کنند؟
- ۳- آیا زنان می‌توانند به تنهایی برای خود حساب بانکی باز کنند؟
- ۴- آیا زنان می‌توانند بدون محرم در خلال دادرسی در دادگاه حضور یابند؟

ص: ۲۱۵

فصل ۱۱ بخش ۵

۱- حکم سفر زن بدون محرم - صرف نظر از سن و منزلت علمی او - در عربستان چگونه است؟

فصل ۱۱ بخش ۶

۱- دولت عربستان با استناد به چه چیزی، زنان را از رانندگی منع می کند؟

۲- پلیس عربستان در صورت مشاهده بانوان در حال رانندگی چه مجازاتی را اعمال می کند؟

فصل ۱۱ بخش ۷

۱- سه مورد از عیب‌های نظام کفالت را ذکر کنید.

۲- کفیل کیست و چه مسؤولیتی دارد؟

فصل ۱۱ بخش ۸

۱- شرایط اعطای مجوز اشتغال در عربستان را ذکر کنید.

۲- آیا کارفرما مجاز است کارگر را در حرفه‌ای غیر از حرفه درج شده در مجوز کارش به کار گیرد؟

۳- عوارض دعوت از کارگر غیر سعودی، عوارض اقامت، و مجوز کار و تجدید آن، بر عهده کیست؟

۴- عوارض انتقال خدمات کارگری که مایل به انتقال خدماتش به کارفرما است، بر عهده کیست؟

۵- کارفرما در چه مواردی می تواند قرارداد را فسخ کند؟

۶- در چه مواردی کارگر با حفظ همه حقوق قانونی خود، می تواند کار را بدون اطلاع

ص: ۲۱۶

قبلی ترک کند؟

۷- در چه مواردی کارفرما می تواند مبلغ لازم را به منظور تعمیر، یا برگرداندن اوضاع به حالت اولیه، از دستمزد کارگر کسر نماید؟

فصل ۱۱ بخش ۹

۱- ورود یا خروج خارجی به اراضی عربستان در چه مواردی مجاز است؟

۲- فرد خارجی علاوه بر موارد مندرج در گذرنامه چه توضیحاتی را باید اعلام نماید؟

۳- خارجیانی که مایل به جابجایی مکرر بین دو شهر هستند، چه مجوزی به آنها داده می شود؟

۴- مجوز جابجایی مجوز مشتمل بر چه اطلاعاتی است؟

۵- آیا امکان انفصال کفیل وجود دارد؟

۶- در صورت نیافتن کفیل جدید و اصرار کفیل اول بر فسخ کفالت، فرد خارجی چه وضعیتی دارد؟

۷- آیا فرد خارجی که مجوز اقامت را کسب نکرده مجاز است به کاری در ازای دستمزد یا به هر شکلی از اشکال اشتغال ورزد؟

۷- حاجی بعد اتمام موسم حج، چه وضعیتی دارد؟

۸- خارجی در صورتی که نتواند ویزای اقامت دریافت نماید چه وضعیتی دارد؟

ص: ۲۱۷

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۲۱۸

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۲۱۹

فصل دوازدهم

اشاره

- ۱- مؤسسات عهده‌دار امور طواف
 - ۲- قوانین دفاع شهری در چادرهای مشاعر (عرفات و منی)
 - ۳- مقررات بقیع
- ص: ۲۲۰

۱- مؤسّسات عهده‌دار امور طواف**اشاره**

مؤسّسات عهده‌دار امور طواف عبارتند از:

- ۱- مؤسسه امور طواف حجاج ترکیه، مسلمانان اروپا، آمریکا و استرالیا.
- ۲- مؤسسه امور طواف حجاج ایران.
- ۳- مؤسسه امور طواف حجاج جنوب آسیا.
- ۴- مؤسسه امور طواف حجاج غیر عرب آفریقا.
- ۵- مؤسسه امور طواف حجاج شرق آسیا.
- ۶- مؤسسه امور طواف حجاج کشورهای عربی.

ص: ۲۲۲

شماره تلفنهای مؤسسه مطوفی حجاج ایران
 آدرس: مکه مکرمه - مخطط الحمراء
 صندوق پستی (۵۵۷۸)
 نوع ارتباط شماره کد منطقه
 مرکزی ۰۲ ۵۴۸۸۴۶۶
 فاکس ۰۲ ۵۴۸۸۴۶۷
 سایت اینترنتی www.mhi-est.com

بخشهای مرتبط با مؤسسات عهده‌دار طواف

۱- دفتر متمرکز «الوکلاء» در جدّه:

(۱):

وظایف این دفتر عبارت است از: استقبال از حاجی در گذرگاههای ورودی، دریافت

ص: ۲۲۳

۱- در مورد نامگذاری شهر جدّه سه نظر وجود دارد: ۱- «جَدَّه» نام رئیس قبیله قضاعه موسوم به جدّه بن جرم ۲- «جُدَّه»: در عربی به معنای ساحل دریا است. این نامگذاری را یاقوت حموی در معجم البلدان و ابن بطوطه در «رحله ابن بطوطه» ذکر کرده‌اند. ۳- «جَدَّه»: بمعنای مادر بزرگ. علت نامگذاری به علت دفن مادر بزرگ همه ما، حواء در این شهر نسبت داده می‌شود. مقبره‌ای نیز به همین نام در جدّه وجود دارد.

گذرنامه و چک‌های دستمزد خدمات و هزینه‌های حمل و نقل. و در حقیقت نماینده مؤسسات و سندیکاهای عمومی اتومبیل‌ها و شرکت‌های حمل و نقل است.

این دفتر مسؤول فرستادن حجاج به مکه مکرمه و یا مدینه منوره است. همچنین مسؤول بازگرداندن حجاج به وطنشان با همکاری ادارات گذرنامه و شرکتهای هواپیمایی است.

۲- سندیکای عمومی اتومبیل‌ها:

این سندیکا، دستگاه ناظر بر شرکت‌های طرف قرارداد جابجایی حجاج است. این دستگاه به هماهنگی بین «الوکلاء» و مؤسسه‌های عهده‌دار طواف، و راهنمایان می‌پردازد. و سندیکا مسؤول تأمین وسایل نقلیه مناسب حجاج است. حاجی مبلغ «۵۹۴» ریال سعودی بابت خدمات مؤسسات عهده‌دار طواف در مکه، «أدلاء» در مدینه منوره، دفتر متمرکز «الوکلاء» در جده و دفتر متمرکز «الزمازمه» در مکه مکرمه می‌پردازد. هزینه‌های اقامت در عرفات و منی شامل آب، برق، نظافت، نگهداری، زیرانداز، کولر چادرهای منی: ۳۰۰ ریال است.

۳- دفتر متمرکز «الزمازمه»:

این دفتر مسؤول آب‌رسانی به حجاج در ایام حج است. دفتر متمرکز «الزمازمه» در سال ۱۴۰۳ ه. ق به فرمان وزیر حج و اوقاف عربستان تأسیس شد.

۴- مؤسسه ادلاء (راهنمایان)

مؤسسه ادلاء در مدینه منوره یکی از مؤسسات داخلی عربستان است که خدماتش را به طور مستقیم زیر نظر وزارت حج برای خدمت به زائران مسجد شریف نبوی انجام

ص: ۲۲۴

می‌دهد. مؤسسه، متعهد به تقدیم خدمات به حجاج است. این خدمات شامل استقبال، خوشامدگویی، دادن اطلاعات کافی در ارتباط با زیارت، اسکان، و نظارت به منظور آسایش زائران در طول مدت اقامتشان در مدینه منوره است.

مؤسسه، دفتری برای پیگیری وضعیت بهداشتی حجاج و خدمات‌رسانی به آنها در بیمارستان‌های مدینه منوره دارد. همچنین دارای چهار کیوسک به منظور خدمت‌رسانی به حجاج گمشده و هدایت آنها به اماکن محل‌های اقامتشان با هماهنگی وزارت حج است. علاوه بر آن دارای یک مرکز در میقات ذی‌الحلیفه به منظور ساماندهی و هدایت حجاج به میقات و برگرداندن آنها به اتوبوسهای مخصوص آنها است.

مؤسسه توانسته بسیاری از جوانان عربستانی را که توانایی انجام کار در موسم حج را دارند جذب نماید. امسال تعداد این جوانان به بیش از ۳۶۰۰ نفر می‌رسد.

مؤسسه در زمینه انتخاب مسکن مناسب حجاج و دستیابی به آنها و اطمینان از استانداردها از سوی مقامات ذی ربط در ارتباط با مسکن حجاج و تأیید قراردادهای اسکان که بعثه‌های حج با مجموعه‌های مسکونی و مالکان و مستأجران امضا می‌کنند.

شماره تلفنهای مؤسسه الاهلیه للادلاء

آدرس: مدینه منوره - أرض الکردي

صندوق پستی (۴۴۸۶)

نوع ارتباط شماره کد منطقه

مرکزی ۰۴ ۸۲۶۰۰۸۸

فاکس ۰۴ ۸۲۵۵۰۴۸

سایت اینترنتی: WWW.ADILLA.COM.SA

ص: ۲۲۵

۲- قوانین دفاع شهری در**چادرهای مشاعر (عرفات و منی)**

(۱) قوانین دفاع شهری در چادرهای مشاعر مقدس، به منظور سلامت حجاج عبارتند از:

- ۱- ذخیره مواد نفتی همچون بنزین در چادرها، به طور مطلق ممنوع است.
- ۲- استفاده از ژنراتورهای کوچک در منطقه مشاعر ممنوع است.
- ۳- روشن کردن آتش درون چادر و یا نزدیک اتومبیل‌ها به طور مطلق ممنوع است.
- ۴- انداختن ته سیگار روشن در بین چادرها ممنوع است.
- ۵- نزدیک کردن لامپهای برق به سقف چادر به دلیل احتمال آتش سوزی ممنوع است.
- ۶- قطع جریان برق هنگام ترک چادر ضروری است.
- ۷- استفاده از گاز در منطقه مشاعر براساس فرمان ملوکانه به شماره ب/۱۱۴۶۰ تاریخ ۸-۱۴۱۸/۳ ه. به طور مطلق ممنوع است.

ص: ۲۲۶

۳- مقررات بقیع

کارهای غیر مجاز:

۱- برداشتن عکس یا فیلم. ۲- نماز خواندن در داخل بقیع. ۳- خواندن دعا و مرثیه با صدای بلند. ۴- توقف و خوابیدن کنار دیوارهای

بقیع.

ص: ۲۲۷

ساعات باز شدن درهای بقیع:

تصویری از بقیع

درهای قبرستان بقیع معمولاً بعد از نماز صبح و نماز عصر به مدت ۲ ساعت باز است. و تنها به مردان اجازه ورود داده می شود. از این رو در چنین ساعتی بانوان فقط می توانند از درهای ورودی وارد شوند و پشت میله های آهنی دعا بخوانند.

ص: ۲۲۸

* پرسش

فصل ۱۲ بخش ۱

- ۱- مؤسسات عهده‌دار امور طواف کدامند؟
- ۲- وظیفه دفتر متمرکز «الوکلاء» در جده چیست؟
- ۳- دستگاه ناظر بر شرکت‌های طرف قرارداد جابجایی حجاج کیست؟
- ۴- وظیفه دفتر متمرکز «الزمازمه» چیست؟

فصل ۱۲ بخش ۲

- ۱- آیا در منطقه مشاعر می‌توان از ژنراتورهای کوچک استفاده کرد؟
- ۲- آیا در منطقه مشاعر می‌توان از گاز استفاده کرد؟

فصل ۱۲ بخش ۳

- ۱- آیا می‌توان در بقیع فیلم برداری کرد؟
- ۲- آیا می‌توان در بقیع نماز به جای آورد؟
- ۳- آیا بانوان می‌توانند وارد بقیع شوند؟

ص: ۲۲۹

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۲۳۰

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۲۳۱

القسم العربي

[الفصل الاول]

١- معلومات عامة

أ) المناطق الإدارية

المملكة العربية السعودية تنقسم إلى ١٣ منطقة إدارية:

- ١- الرياض (١) العاصمة (٧/٤ مليون نسمة عام ٢٠٠٠ م). ٢- مكة المكرمة. ٣- المدينة المنورة. ٤- القصيم و مركزها الرئيسي: بريدة. ٥- المنطقة الشرقية و مركزها الرئيسي: الدمام. ٦- عسير و مركزها الرئيسي: أبها. ٧- تبوك. ٨- حائل. ٩- الحدود الشمالية و مركزها الرئيسي: عرعر. ١٠- جيزان. ١١- نجران. ١٢- الباحة. ١٣- الجوف و مركزها الرئيسي: سكاكا. لكل منطقة من هذه المناطق حاكم إقليمي برتبة الوزير و هو المسؤول عن الامور الداخلية.

ب) عدد السكان، اليوم الوطني، التاريخ، المقاييس و الموازين:

عدد سكان المملكة: ٨٤٤/٢٩٣/٢٤ مليون نسمة.

اليوم الوطني: تحتفل ٢٣ سبتمبر (أيلول) تخليدا لذكرى توحيد المملكة و تأسيسها على يد الملك عبد العزيز بن عبد الرحمن آل سعود، عام ١٣٥١ هـ . ١٩٣٢ م.

ص: ٢٣٢

١- «الرياض» جمع «روضة» و تعني البساتين والحدائق. سميت بهذا لانها تتميز بخصوبة و اخضرار أرضها. مناخها شديد الحرارة صيفا بارد شتاءً.

التاريخ: تعتمد في تاريخها على التقويم الهجرى. والسنة الهجرية القمرية ٣٥٤ يوما.
التوقيت: يزيد توقيت المملكة ٣ ساعات عن توقيت غرينتش.
المقاييس والموازين: تعتمد في القياس النظام المترى، و في الوزن الكيلوغرام.

ج) العطلات الرسمية

١- عطلة نهاية الاسبوع: الخميس والجمعة. ٢- عطلة عيد الفطر: تبدأ من الخامس والعشرين من شهر رمضان إلى الخامس من شهر شوال و مدتها من عشرة أيام. ٣- عطلة عيد الاضحى: تبدأ من الخامس من ذى الحجة إلى الخامس عشر منه. ٤- عطلة اليوم الوطنى: ٢٣ سبتمبر (أيلول).

د) هواتف ضرورية:

رمز هواتف بعض المدن السعودية

الرمز الدولى ٠٠٩٦٦

رمز العاصمة ٠١

جدة ٠٢

مكة المكرمة ٠٢

المنطقة الشرقية ٠٣

المدينة المنورة ٠٤

القصيم ٠٦

العصير ٠٧

ص: ٢٣٣

أرقام الطوارئ و بعض الوزارت الهامة

الاسم الرقم

شرطة النجدة ٩٩٩

الدفاع المدني ٩٩٨

الإسعاف ٩٩٧

أمن الطرق ٩٩٦

مكافحة المخدرات ٩٩٥

حوادث المرور ٩٩٣

الساعة الناطقة ٩٦١

استعلامات دليل الهواتف ٩٠٥

استعلامات المطار ٢٢٢-٠٠٧١

المكالمات الدولية ٩٠٠

الوزارات

وزارة الحج ٤٠٢٤٤٤٤

وزارة الخارجية ٤٠٦٧٧٧٧

وزارة الداخلية ٤٠١١١١١

وزارة الصحة ٤٠١٢٢٢٠

وزارة الإعلام ٤٠٦٨٨٨٨

وزارة العدل ٤٠٥٧٧٧٧

ص: ٢٣٤

- هواتف لأهم المستشفيات
مستشفيات مكة
مستشفى أجياد ٥٧٣٠٠٧٠
مستشفى الملك عبدالعزيز ٥٤٤٢٤٠٠
مستشفى الملك فيصل ٥٥٦٦٤١١
مستشفى النور ٥٥-٨٣٧٣٠
مستشفى حراء ٥٢٠٣٥٣٥
مستشفيات المدينة المنورة:
مستشفى الملك فهد العام ٨٤٦٠٤٠٥-٨٤٦٠٩٠٠
مركز ضربات الشمس ٨٣٦١٣٣٦
مستشفى الميقات ٨٢٢٠٩٤٩
مستشفى أحد ٨٤٦٠٠١٦
مستشفى الوطني ٨٤٨١٢٢٢
مستشفى الزهراء ٨٤٨٨٨٠٨
مستشفى الدار ٨٣٦٥٧٥٧
مستشفى جدة
مستشفى الملك خالد و الحرس الوطني ٦٦٥٦٢٠٠
مستشفى الملك فهد العسكري ٦٦٥١٦٦٦
مستشفى سليمان فقيه ٦٦٥٥٠٠٠
مستشفى الولادة والأطفال ٦٦٥٢٦٠٠

(ه) إجازة الموظفين:

يستحق الموظفون إجازة تعادل ٣٠ يوم عمل مدفوعة الأجر في السنة (أيام الأعياد

ص: ٢٣٥)

والعطلات المقررة التي تقع أثناء الاجازة لا تحسب من الاجازة). يستحق الموظفون اجازة بمعدل يومين ونصف اليوم عن كل شهر.

(و) رؤساء المملاة:

الملك عبدالله بن عبد العزيز آل سعود هو ملك البلاد و أخوه الامير سلطان بن عبدالعزيز ولي العهد، ووزير الدفاع والطيران والمفتش العام و نائب لرئيس مجلس الوزراء من ٢٦ جمادى الثاني ١٤٢٦ هـ .
الأمير نايف بن عبدالعزيز تم تعيينه وزيرا للداخلية اعتبارا من تاريخ ١٣٩٥/١٠/٨ هـ . و نائبا ثانيا لرئيس مجلس الوزراء من تاريخ ٣٠/٣/١٤٣٠ هـ . و لا يزال.

(ز) ساعات العمل

تعمل المكاتب الحكومية من يوم السبت حتى الاربعاء من ٧:٣٠ صباحا حتى ٢:٣٠ بعد الظهر.
و تعمل مؤسسات القطاع الخاص: من ٨ صباحا حتى ١٢ الظهر و من ٤:٣٠ بعد الظهر إلى ٨ مساء.
و تعمل البنوك من ٨:٣٠ صباحا حتى ١٢ ظهرا، ثم من ٥ عصرا إلى ٧ مساء.
تغلق المكاتب الحكومية و مؤسسات القطاع الخاص أبوابها يومى الخميس والجمعة لانهما يوما العطلة الرسمية فى المملكة.

(ح) أوقات دوام الأسواق و المَحَلَّات التجارية

تُفْتَحُ الاسواق و المَحَلَّات التجارية فى الثامنة صباحا، و تَسْتَمِرُّ حتى ١٠ مساء. كما تَظَلُّ المتاجرُ و المَحَلَّات الكبرى مفتوحةً ٢٤ ساعةً يوميا. تلتزم جميع المَحَلَّات التجارية و المتاجر، و غيرها من المنشآت التى تتعامل مع عامة الناس (مثل محطات الوقود، و البنوك، و المكاتب البريدية، و مراكز خدمات العملاء) بالإغلاق مؤقتا و لمدة ٣٠ دقيقة

ص: ٢٣٦

تقريباً عند أوقات الصلوات الخمس.

ط) أوقات الصلاة

عادةً تُغلَنُّ أوقات الصلوات الخمس يعنى: الفجر، الظهر، العصر، المغرب، و العشاء، حسب التوقيت المَحَلِّي يومياً فى الصحف السعودية. فى هذه المواعيد يتوقف العمل فى المؤسسات الحكومية و الخاصة مؤقتاً حيث يجتمع الناس فى الاماكن العامة للصلاة فى جماعة.

ي) الصحف السعودية

أبرز الصحف الصادرة فى السعودية هى:

الجزيرة (تصدر من الرياض)، المدينة (تصدر من جدة)، الندوة (تصدر من مكة المكرمة)، عكاظ (تصدر من جدة)، الوطن (تصدر من أبها)، الشرق الاوسط (تصدر من لندن)، اليوم (تصدر من الدمام)، الحياة (تصدر من لندن)، الرياض (تصدر من الرياض)، الصباح (تصدر من تبوك) و البلاد، و منها أيضاً باللغة الانجليزية: سعودى جازيت، و آراب نيوز.

٢- مواد من النظام الاساسى للحكم

اشاره

(١) مادة ١: المملكة العربية السعودية دولة عربية إسلامية ذات سيادة تامة، دينها الاسلام، و دستورها كتاب الله تعالى و سنة رسوله صلى الله عليه وآله وسلم ، و لغتها هى اللغة العربية، و عاصمتها مدينة الرياض.
مادة ٢: عيدا الدولة هما: عيدا الفطر والأضحى. و تقويمها هو التقويم الهجرى.
مادة ٣: يكون علم الدولة كما يلى:
ص: ٢٣٧

١- صدر بالأمر الملكى رقم أ/٩٠ فى ٢٧/٨/١٤١٢ هـ . و نشر بجريدة أم القرى العدد ٣٣٩٧ فى ٢/٩/١٤١٢ هـ .

الف) لونه أخضر. ب) عرضه يساوى ثلثى طوله. ج) تتوسطه كلمة «لا إله إلا الله محمد رسول الله»، تحتها سيف مسلول. و لا يُنكس العلم أبدا. (۱)

مادة ۴: شعار المملكة:

يَتَأَلَّفُ شِعَارُ الْمَمْلَكَةِ الْعَرَبِيَّةِ السُّعُودِيَّةِ مِنْ سَيْفَيْنِ عَرَبِيَّيْنِ مَنْحَتَيْنِ مُتَقَاطِعَيْنِ تَعْلُوها نَخْلَةٌ.

نظام الحكم

مادة ۵: أ) نظام الحكم في المملكة العربية السعودية ملكي. ب) يكون الحكم في أبناء الملك المؤسس عبدالعزيز بن عبدالرحمن الفيصل آل سعود وأبناء الأبناء، ويُبايع الأصلاح منهم للحكم، على كتاب الله تعالى وسنة رسوله صلى الله عليه وآله وسلم. ج) يختار الملك ولي العهد، ويعفيه بأمر ملكي. د) يكون ولي العهد متفرغا لولاية العهد، وما يكلفه به الملك من أعمال. هـ) يتولى ولي العهد سلطات الملك عند وفاته حتى تتم البيعة.

مادة ۲۰: لا تفرض الضرائب والرسوم إلا عند الحاجة وعلى أساس من العدل. ولا يجوز فرضها أو تعديلها أو إلغائها أو الاعفاء منها إلا بموجب النظام.

مادة ۲۱: تُجَبَى الزكاة وتُنْفَقُ في مصارفها الشرعية.

سلطات الدولة

مادة ۴۴: تتكون السلطات في الدولة من: السلطة القضائية، والسلطة التنفيذية، والسلطة التنظيمية. والملك هو مرجع هذه السلطات.

مادة ۴۵: مصدر الافتاء في المملكة العربية السعودية كتاب الله تعالى، وسنة رسوله صلى الله عليه وآله وسلم. ويُبيِّن النظام ترتيب هيئة كبار العلماء وإدارة البحوث العلمية والافتاء وإختصاصاتها.

ص: ۲۳۸

۱- ولا يجوز تنكيسه أو ملامسة الارض أو الماء و ذلك احتراماً للشهادة المكتوبة عليه.

مادة ۵۲: يتم تعيين القضاء وإنهاء خدمتهم بأمر ملكي، بناءً على إقتراح من المجلس الاعلى للقضاء وفقاً لما يبينه النظام.

مادة ۵۶: الملك هو رئيس مجلس الوزراء، ويعاونه في أداء مهامه أعضاء مجلس الوزراء.

مادة ۵۷: أ) يُعَيَّنُ الملكُ نوابَ رئيس مجلس الوزراء والوزراء الاعضاء بمجلس الوزراء ويعفيهم بأمر ملكي. ب) يُعْتَبَرُ نوابُ رئيس مجلس الوزراء والوزراء الاعضاء بمجلس الوزراء بالتضامن أمام الملك عن تطبيق الشريعة الاسلامية والانظمة والسياسة العامة للدولة. ج) للملك حل مجلس الوزراء وإعادة تكوينه.

مادة ۶۰: الملك هو القائد الاعلى لكافة القوات العسكرية، وهو الذي يعيّن الضباط ويُنهي خدماتهم وفقاً للنظام.

مادة ۶۱: يُعْلَنُ الملكُ حالة الطوارئ والتعبئة العامة والحرب، ويُيُنِّى النظام أحكام ذلك.

مادة ۶۶: يصدر الملك في حالة سفره إلى خارج المملكة أمراً ملكياً بإنابة ولي العهد في إدارة شئون الدولة ورعاية مصالح الشعب.

مادة ۶۷: تختص السلطة التنظيمية بوضع الانظمة واللوائح فيما يحقق المصلحة أو يرفع المفسدة في شئون الدولة وفقاً لقواعد الشريعة الاسلامية، وتمارس اختصاصاتها وفقاً لهذا النظام ونظامي مجلس الوزراء ومجلس الشورى.

مادة ۶۸: يُنشأ مجلس للشورى، ويُبين نظامه طريقة تكوينه، وكيفية ممارسته لاختصاصاته وإختيار أعضائه. وللملك حل مجلس الشورى وإعادة تكوينه.

مادة ۶۹: للملك أن يدعو مجلس الشورى ومجلس الوزراء إلى إجتماع مشترك وله أن يدعو من يراه لحضور هذا الاجتماع لمناقشة ما يراه من أمور.

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۲۴۰

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۲۴۱

الفصل الثاني

۱- العملة و البنوك

- عملة المملكة: الوحدة لعملة المملكة هي الريال السعودي و يساوي ١٠٠ هللة و فئات العملة هي:
 - الورقية: الريال، خمسة ريالات، عشرة ريالات، عشرون ريالاً، خمسون ريالاً، مائة ريال، و مائتا ريال، و خمسمائة ريال.
 - المعدنية: ريال واحد، خمس هللات، خمس و عشرون هللة، خمسون هللة، عشر هللات. هذه العملة تستخدم بشكلٍ نادرٍ ما عدا التلفونات العامة.
 - يُعادلُ الدولارُ الأمريكيُّ ٧٥/٣ ريال (ثلاثة ريالات و خمس و سبعون هللة).
 الجهة المسؤولة هي مؤسسة النقد العربيّ السّعودي، مسؤوليتها تشمل تثبيت سعر الصّرف، و إدارة الاحتياطيّ المالي و ضبط النظام المصرفي.
 هناك عدد من البنوك السّعودية الخاصّة و بنوك أجنبيّة سعوديّة مشتركة. هناك عشرة بنوك تجاريّة مرخّصة للعمل في المملكة. لدى هذه البنوك ما يزيد عن ١٣٠٠ فرع خلال المملكة. جميعها تحت إشراف مؤسسة النقد العربيّ السّعودي. المصرف التجاريّ الوطنيّ في جدّه هو أحد أقدم البنوك في المملكة.

۲- قوانين العملة

اشاره

تُعاقبُ السّعوديّة مُزَيّفي العملة و مُرَوّجِها، بالسّجنِ مدّة لا تَقِلُّ عن خمسّة أعوام، ولا

ص: ٢٤٢

تَزِيدُ عَلَى خَمْسَةِ وَعَشْرِينَ عَامًا، وَبِعَرَامَةٍ لَا تَقِلُّ عَنْ ثَلَاثِينَ أَلْفَ رِيَالٍ وَلَا تَزِيدُ عَلَى ٥٠٠ أَلْفَ رِيَالٍ. (١)

بعض القوانين في هذا المجال:

- ١- حيازة العُملة المزيّفة مع العلم بأمر تزييفها يُعتبر جريمةً. ولذلك يجب المبادرة بإبلاغ رجال الامن عند اكتشاف عُملة مزيّفة.
- ٢- حيازة العُملة المزيّفة مع عدم العلم بأمر تزييفها غير مُعاقب عليه قانونا.
- ٣- إعادة موظف البنك العُملة المزيّفة إلى العميل يُعتبر جريمةً.
- ٤- يجب أن تكون عمليات استبدال النقود من خلال البنوك و محلات الصرافة المرخصة. للتأكد من سلامة العُملات قبل استلامها يجب إتباع الاحتياطات التالية:
علامات هامة على بعض العُملات
- ١- التأكد من وجود خط الضمان المتقطع بأن يتم وضع الورقة أمام الضوء فيرى متصلاً.
- ٢- بلل منديلك أو طرف إصبعك بقليل من الماء ثم امسح على صورة الملك (عبد العزيز) الموجودة في العملة فته مائتي ريال. إن لم تتأثر الصورة فالعملة حقيقية وإن تم مسحها فالعملة مزيّفة.
- ٣- ورقة العملة السليمة لو تنيّتها بطريقة معينة فإنها تعود لوضعها الطبيعي، أما الورقة المزورة فهي لا تستجيب بنفس الشكل.

٣- النظام الجزائي الخاص بتزييف و تقليد النقود

صُدِرَ هذا النظام وفق المرسوم الملكي رقم ١٢ بتاريخ ٢٠ رجب ١٣٧٩ هـ :
المادة الثانية: كُلُّ مَنْ زَيَّفَ أَوْ قَلَّدَ نَقُودًا مُتَدَاوِلَةً نِظَامًا فِي الْمَمْلَكَةِ الْعَرَبِيَّةِ السُّعُودِيَّةِ،
ص: ٢٤٣

١- جريدة الشرق الاوسط السبت ١٨ رجب ١٤٢٧ هـ . ١٢ اغسطس ٢٠٠٦ العدد ١٠١١٩.

أو قام بِجَلْبِ نقود متداوله مُزَيَّفَه أو مُقَلَّدَه أو الترويج لها بأية وسيلة و بسوء نية، يُعاقَبُ بِالسَّجْنِ مدة لا تُقَلُّ عن خمس سنوات و لا تَزِيدُ عَلَى خمس و عشرين سنة، و بِغَرَامَةٍ لا تُقَلُّ عن ثلاثين ألف ريال و لا تَزِيدُ عَلَى خمسمائة ألف ريال.

المادَّة السادسة: كُلُّ مَنْ قَبِلَ بِحُسْنِ نِيَةٍ عُمَلَةً مَقْلَدَةً أو مَزَيَّفَةً ثم تَعَامَلَ بِهَا بعد عِلْمِهِ بِعَيْبِهَا، يُعاقَبُ بِالسَّجْنِ لمدة لا تَتَجَاوَزُ سنة و بِغَرَامَةٍ لا تَتَجَاوَزُ ألفي ريال أو بِإحدى هَاتَيْنِ العُقُوبَتَيْنِ.

المادَّة الحادية عشرة: تُصادرُ جميع النقود المزيفة. و تُسَلَّمُ إلى مؤسسه النقد العربي السعودي و لا يدفع مقابل لها أى تعويض عنها بأية حال من الاحوال.

٤- الصرافة المتحركة

لقد دشَّن «ساب» أخيرا أول جهاز صراف آلي متحرك يحتوي عَلَى عدة أجهزة صراف، حيث قام البنك بتوفير ثلاث سيارات تحمل عَلَى متنها ستة أجهزة صراف آلي في مكة المكرمة، تعمل من خلال الاتصال بالشبكة السعودية للمدفوعات (SPAN) بواسطة الاقمار الصناعية، و ذلك لخدمة الحجاج خلال موسم الحج لهذا العام.

ص: ٢٤٤

يادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۲۴۵

يادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۲۴۶

يادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۲۴۷

الفصل الثالث

١- توصيات الشرطة السعودية للحجاج والمعتمرين

اشاره

- ١- فى حالة حمل مبالغ نقدية كبيرة، يجب عدم السير بالاماكن المتطرفة أو فى أوقات متأخرة من الليل.
- ٢- عدم التحلى بمصوغات ذهبية وحلى بصورة يؤدى إلى انتباه السارقين.
- ٣- عدم تعاطى أى مشروبات من أشخاص غير موثوق فيهم؛ قد يكون من شأنها الغياب عن الوعى مما يسهل للجانى ارتكاب جريمة الاختطاف.
- ٤- عليهم بالحذر من منتحلى الوظائف، كانتحال صفة ضابط شرطة و غيرهم للسرقة. فيجب طلب بطاقة هويتهم.
- ٥- التأكد من جودة و حقيقة البضائع التى يتم شراؤها، و يفضل الشراء من المتاجر الكبيرة الدائمة، و عدم شراء البضائع الثمينة من الباعة الجائلين لرخص ثمنها فقد تكون بضائع غير أصلية أو مسروقة.
- ٦- عدم التوقيع على أوراق لا يفهم محتواها أو معناها.
- ٧- عدم ترك تذاكر الطيران و متعلقاته الشخصية و النقود والاشياء الثمينة كالمجوهرات و الحلى الذهبية فى غرف الفنادق لدى الخروج من الغرف، و الافضل إيداعها لدى صندوق أمانات الفندق مقابل أخذ الايصال. هذه الخدمة متوفرة فى جميع الفنادق فى السعودية، فعلى الزائر أن لا يحمل معه مبالغ نقدية كبيرة إلا ما يحتاجه بالفعل.

ص: ٢٤٨

- الحفاظ على جواز السفر

على الزائر أن يحتفظ بجواز سفره و عليه أن لا يرهنه لاي غرض كان، و لا يسلمه لاي أحد إلا عند الضرورة و لشخص مسؤول، و في حالة فقد جواز السفر، يبادر بإبلاغ أقرب مركز شرطة و تقديم صورة من هذا البلاغ إلى بعثة الحج أو السفارة الايرانية لمساعدته. لحماية الاناث من الخطف يجب إتباع الاتي:

- ۱- عدم السير بمفردهن و خاصة في المناطق الخالية من المارة أو المظلمة أو في أوقات متأخرة من الليل.
- ۲- عدم التواجد في أوقات متأخرة من الليل في أماكن مشبوهة.
- ۳- عدم مصاحبة الاغراب في مركبات خاصة أو أجرة.

۲- نظام المرور ولائحته التنفيذية**اشاره**

المادّة الحاديّة و الستون: (۱) تباشر الإدارة المختصة إجراءات التحقيق في الحادث فور وقوعه، و تستكمل الاجراءات بأسرع وقت ممكن، و إذا نتج من الحادث وفاة أو إصابه بدنيّة جسيمة و جب إيقاف السائق المُتَسَبِّب مدة لا- تتجاوزُ اثنتين و سبعين ساعة، و للمحكمة المختصة تمديد هذه المدة، و يتحتم في جميع الاحوال إطلاق سراح السائق فور تقديم كفالة غرمية أو وثيقه التأمين المطلوبة، و في حال الاختلاف يكون الفصل للمحاكم المختصة.

المادّة الثانية و الستون: (۲) كل من أتلّف نفس إنسانٍ - كُلاً أو بعضاً - في حادث سير متعمداً، أو مفرطاً؛ يُعاقَبُ بالسّجنِ مدة لا تزيدُ على سنة واحدة، و بغرامةٍ ماليّة لا تزيدُ على عشرة آلاف ريال، أو بإحدى هاتين العقُوبَتينِ.

ص: ۲۴۹

۱- نظام المرور و لائحته التنفيذية، ص ۸۳.

۲- نفسه، ص ۸۵.

المادة الثالثة والستون: (١) مع مراعاة ما ورد في المادتين (الحادية والستين) و (الثانية والستين) من هذا النظام، على كل سائق يكون طرفاً في حادث مروري أن يوقف المركبة في مكان الحادث، ويبادر بإبلاغ الإدارة المختصة، وأن يقدم المساعدة الممكنة لمصابي الحادث، فإن لم يقم بذلك يُعاقب بغرامة مالية لا تزيد على ألفي ريال، أو بالسجن مدة لا تزيد على ثلاثة أشهر، أو بهما معاً.

المادة التاسعة والستون:

التفحيط: (٢) الانطلاق بسرعة كبيرة وبشكل مفاجئ أو غير منتظم بحيث تحدث الاطارات صوتاً عالياً مزعجاً، و أي من أنواع القيادة بشكل متهور و خطر؛ لاجل اللعب والاستعراض، أو سد الطرق وعرقلة السير.

يُعد التفحيط مخالفة مرورية، و يُعاقب مرتكب مخالفة التفحيط بالعقوبات الآتية:

(أ) في المرة الأولى حجز المركبة خمسة عشر يوماً، و غرامة مالية مقدارها ألف ريال، و من ثم يحال إلى المحكمة المختصة للنظر في تطبيق عقوبة السجن في حقه.

(ب) في المرة الثانية حجز المركبة لمدة شهر، و غرامة مالية مقدارها ألف و خمسمائة ريال، و من ثم يُحال إلى المحكمة المختصة للنظر في تطبيق عقوبة السجن في حقه.

(ج) في المرة الثالثة غرامة مالية مقدارها ألفاً ريال و حجز المركبة، و من ثم الرفع إلى المحكمة المختصة للنظر في مصادرة المركبة أو تغريمه بدفع قيمة المثل للمركبة المستأجرة أو المسروقة و سجنه.

و تُشتمل من عقوبات الحجز أو المصادرة - الواردتين في الفقرات (أ) و (ب) و (ج) من هذه المادة - المركبات المستأجرة و المركبات المسروقة.

ص: ٢٥٠

١- نفسه، ص ٨٦.

٢- نفسه، ص ٤ و ٩١.

٣- مخالفات المرور

اشاره

(١)

قائمة المخالفات المرورية:

- ١- العقوبات المقررة لهذه المخالفات (غرامة مالية لا تقل عن ٥٠٠ ريال و لا تزيد على ٩٠٠ ريال، أو بحجز المركبة مع الغرامة).
- نوع المخالفة
- قيادة المركبة قبل الحصول على رخصة قيادة.
 - سير المركبة بدون لوحات (مع حجز المركبة حتى إزالة المخالفة)
 - تجاوز إشارة المرور الضوئية أثناء الضوء الاحمر.
 - قيادة المركبة بالاتجاه المعاكس لحركة السير.
 - المُرَاوَعَة بسرعة بين المركبات على الطرق العامة.
 - تجاوز السرعة المحددة بأكثر من خمسة وعشرين كيلومتر في الساعة.
 - التجاوز في المناطق التي يُمنَع فيها التجاوز مثل المنعطفات و المرتفعات.
 - عدم تغطية و تربيط الحمولة المنقولة.
 - عدم الوقوف تماما عند إشارة «قف».
 - عدم إعطاء الأفضلية للسيارة القادمة من اليمين عند الوصول إلى تقاطع متساوي الأفضليات و عندما لا يكون هناك إشارات أولوية.
 - عدم إعطاء الأفضلية للسيارات التي على الطريق الرئيسي في حالة عدم وجود إشارة أفضلية.
 - عدم التقيد بإشارات رجل الامن اليدوية عند تنظيمه للحركة و عدم إعطاء إشارته الاولوية على الاشارات الضوئية.
 - قيادة المركبة داخل الانفاق بدون إضاءة أنوارها.

ص: ٢٥١

۲- العقوبات المقررة لهذه المخالفات (غرامة مالية لا تقل عن ۳۰۰ ريال ولا تزيد على ۵۰۰ ريال، أو بحجز المركبة مع الغرامة).

نوع المخالفه

- عدم الوقوف عند نقاط التفتيش أو الدوريات الامنية عند وجود توجيه أو علامة توجب الوقوف.
- عدم التقيد بتنظيمات السير عند تقاطعات الطرق.
- نقل عدد من الركاب يزيد عن العدد المحدد.
- رفض إبراز الوثائق الخاصة بالسائق أو المركبة.
- ترك الاجسام أو الاشياء على الطرق العامة مما يعرض السلامة العامة للخطر.
- عدم إعطاء أفضلية المرور لسيارات المواكب الرسمية أو الطوارئ.
- تجاوز حافلات النقل المدرسي عند توقفها للتحميل أو للتنزيل.

۳- العقوبات المقررة لهذه المخالفات (غرامة مالية لا تقل عن ۱۵۰ ريالاً ولا تزيد على ۳۰۰ ريال).

نوع المخالفه

- ترك المركبة في طريق منحدر مع عدم اتخاذ الاحتياطات اللازمة.
- عدم ربط حزام الامان.
- استخدام الهاتف المحمول باليد أثناء القيادة.
- القيادة في مسارات غير مخصصة لذلك.
- ۳- مجازاتهاى مقرر براى اين تخلفات (جريمه مالى كه كمر ۱۵۰ ريال و بيشتراز ۳۰۰ ريال نيست).
- العقوبات المقررة لهذه المخالفات (غرامة مالية لا تقل عن ۱۰۰ ريال ولا تزيد على ۱۵۰ ريالاً).

نوع المخالفه

- ترك المركبات على الطرق العامة من غير ضرورة.

ص: ۲۵۲

- رمى أية أجسام خارج المركبات أثناء سيرها.
- النزول أو الركوب أثناء سير المركبات.
- عبور المشاة للطرق من غير الأماكن المخصصة لهم.
- عدم تقيد المشاة بالإشارات الخاصة بهم.
- التباطؤ في السير على نحو يعرقل الحركة.
- وقوف المركبة في أماكن غير مخصصة للوقوف.

٤- اللوحات الإرشادية

الطرق الرئيسية: وهى تلك الطرق التى تربط بين مدن المملكة وتحدّد برقم أو رقمين.

الطرق الثانوية: وهى تلك الطرق التى تربط بين المدن المتوسطة الأهمية و من ثم تربطها مع شبكة الطرق الرئيسية وتحدد بثلاثة أرقام.

الطرق الفرعية: وهى تلك الطرق التى تربط بين القرى و الهجر و المزراع و غيرها مع الطرق الأخرى و تحدد بأربعة أرقام.

العلامة الكيلومترية: وهى تحدّد المسافة بين المدن.

٥- حوادث المرور

تُقتل سنويا في السعودية حوالي ٦٣٠٠ شخصا على الأقل إثر حوادث المرور.

فور وقوع الحادث يُبأشر الحادث فرق من الهلال الأحمر والدفاع المدني والدوريات بالمرور والشرطة. و يتابع مدير الشرطة الحادث. فينتقل الجرحى و المتوفين إلى المستشفى.

فور تلقى بلاغ بالحادث الخطير تعلن في المستشفى حالة الطوارئ، فيستقبل قسم الطوارئ المصابين في الحادث.

عادة يُعود سبب الحوادث المرورية إلى:

ص: ٢٥٣

- ١- سهولة الحصول على رخصة القيادة و عدم معرفة قائد السيارة بأنظمة المرور.
- ٢- السرعة الزائدة والتجاوز الخطأ.
- ٣- قلة سيارات الاسعاف و تأخيرها بعد وقوع الحادث.
- ٤- عدم استخدام حزام الامان.
- ٥- عدم الفحص الدوري للسيارات.
- ٦- توظيف السائقين غير السعوديين في الحافلات و الساحات و عدم معرفتهم الطرق.

٦- المراحل القانونية لآخذ الديق

إذا توفى زائر من قوافل العمرة أو الحج إثر حادثه تصادم السيارة في المملكة العربية السعودية، فعلى أسرته أن يُبادروا بأخذ شهادة حصر الوراثة من المحاكم الإيرانية. ثم يُختار أحد الوراثة كوكيل لهم لانجاز الاعمال القانونية و لآخذ الديق. فبعد ترجمة شهادة حصر الوراثة و حق التوكيل إلى العربية، يُعطى وكيل الوراثة حق التوكيل للقنصلية الإيرانية في جدة نيابة عنه للذهاب إلى الدوائر والمحاكم لآخذ دية المتوفى. تلزم المصادقة على هذه المستندات من قِبَل الوزارة الخارجية والسفارة السعودية في طهران و ترسل إلى جدة. جدير بالذكر أنه إذا كان المتوفى من الذكور و أُثبت بأن السائق مقصرٌ مائة بالمائة فديته مائة ألف ريال سعودي، وإذا كان المتوفى من الاناث، ديتها خمسين ألف ريال سعودي. و لكن إذا كان تقصير السائق والمتوفى بنسبة سواء، فدية الذكور خمسين ألف ريال ونصف المبلغ للاناث. و اذا ثبت للمحكمة إعسار السائق تُدفع الديق من بيت المال.

بما أن المؤلف قام أخيرا بترجمة شهادات حصر الوراثة و حق التوكيل لاسرة زائر إيراني الذي توفى إثر حادثه تصادم السيارة بمكة المكرمة فلذلك جىء بنفس الشهادات و الاوراق للاطلاع عليها بعد حذف الاسم.

٩- نقص وكفاءة المترجمين

(١)

قال المستشارون القانونيون في السعودية إن النقص الكبير في عدد المترجمين المختصين في المحاكم السعودية يسبب التأخير في القضايا التي يكون أطرافها غير ناطقين بالعربية. و طالبوا في حديث لصحيفة الرياض المحلية بزيادة عدد المترجمين و رفع مستوى كفاءتهم لتسريع الفصل في القضايا. و قال الخبير القانوني الدكتور هشام الحمود أن القرييين من المحاكم يلمسون هذا النقص في أعداد المترجمين التي تتسبب في تأخير النظر في كثير من القضايا إلى حين توفر الوقت المناسب الذي يستطيع المترجم فيه الحضور، لاسيما أن ما بين كل جلسة و أخرى ما يزيد على أربعة أشهر الامر الذي يؤخر القضية أحيانا إلى أكثر من عشرة أشهر.

١٠- بعض قواعد المرافعات والاجراءات أمام ديوان المظالم

(٢) المادة الثالثة عشرة: اللغة العربية هي اللغة الرسمية المعتمدة في إجراءات نظر الدعوى و تُسَمَّعُ أقوال غير الناطقين بها عن طريق مترجم مع إثبات ما يُوجَّهُ إليه و إجاباته عليه بلغته و يُوقَّعُ منه و تثبَّتُ ترجمتهُ ذلك باللغة العربية و يُوقَّعُ منه و من المترجم. و تُقَدِّمُ ترجمتهُ مُعْتَمَدَةً باللغة العربية للوثائق والمستندات المكتوبة بلغة أجنبية.

المادة الثامنة عشرة: يَحْضُرُ الخُصُومُ أو مَنْ يَنْوِبُ عنهم في الدعوى الادارية في اليوم المعين لنظر الدعوى، فإذا لم يحضر المُدْعَى و لم يَتَقَدَّمْ بِعِذْرِ تَقَبُّلِ الدائِرَةِ جاز لها أن تفصل في الدعوى بحالتها بناءً على طلب المُدْعَى عليه أو أن تأمر بشطبها، فإذا شطبت جاز للمدعى أن يطلب النظر فيها وتحدد الدائرة لنظرها موعدا تبلغ به المدعى عليه، فإذا لم يحضر المدعى ولم يتقدم بعذر تقبله الدائرة شطب الدعوى ولا- يستمع بعد ذلك إلا بقرار من هيئة التدقيق مجتمعته. أما إذا لم يحضر المدعى عليه فعلى الدائرة تأجيل نظر

الدعوى

ص: ٢٥٥

١- www.arabianbusiness.com/arabic/٦٠٧٤٥٥?tmpl=print_ar&page

٢- جريدة أم القرى العدد ٣٢٦٦ بتاريخ ٤/١٢/١٤٠٩ هـ. قرار مجلس الوزراء رقم (١٩٠) و تاريخ ١٤/١١/١٤٠٩ هـ.

إلى جلسة تالية يعلن بها المدعى عليه فإذا لم يحضر فصلت الدائرة في الدعوى . ويعتبر الحكم في جميع الاحوال حضوريا. المادة التاسعة عشرة: يحضر المتهم جلسات المحاكمة بنفسه في الدعاوى التأديبية والجزائية و يبدى دفاعه كتابةً أو مُشافهَةً وله أن يستعين بمحام وأن يطلب استدعاء الشهود لسماع شهادتهم فإذا لم يحضر المتهم في الدعوى التأديبية بعد إبلاغه إبلاغاً صحيحاً فعلى الدائرة أن تُمضّي في إجراءات المحاكمة. أما المتهم في الدعوى الجزائية فإنه إذا أُبلغ ولم يحضر أُعيد طلب حضوره لجلسة أخرى فإن تخلف بعد ذلك عن الحضور جاز للدائرة أن تحكم في الدعوى غايباً أو أن تأمر بإحضاره إلى جلسة تُحدّدها فإن تعذر إحضاره حُكِمَتْ في الدعوى غايباً.

الباب الرابع: طرق الاعتراض على الاحكام:

المادة الرابعة والثلاثون: الاحكام الصادرة في الدعاوى المنصوص عليها في الفقرتين (ج) (د) من المادة الثامنة من نظام ديوان المظالم على خلاف ما طلبته الجهة الادارية أو في غير صالحها لا تكون نهائية و واجبه النفاذ إلا بعد تدقيقها. المادة السادسة والثلاثون: يترتب على قبول طلب التدقيق أن تقوم دائرة التدقيق المختصة بتأييد الحكم أو نقضه وإذا نقضته فلها أن تعيده إلى الدائرة التي أصدرته أو تتصدى لنظر القضية، وإذا أعادته إلى الدائرة إلى أصدرته و أصدرت تلك الدائرة على حكمها فعلى دائرة التدقيق أن تتصدى لنظر القضية إن لم تقتنع بوجهة نظر تلك الدائرة. في كل الاحوال التي تتصدى فيها دائرة التدقيق لنظر القضية يجب أن يتم الفصل فيها بعد سماع أقوال الخصوم. ويجوز لدائرة التدقيق إجراء ما ترى لزومه من المعاينة أو الاستعانة بالخبرة. ويكون حكم دائرة التدقيق في جميع الاحوال نهائياً.

المادة الحادية والاربعون: للمحكوم عليه غايباً أن يطلب من رئيس الديوان أو من ينوبه إعادة النظر في الحكم الصادر ضده خلال ثلاثين يوماً من تاريخ إبلاغه بالحكم. ويُحيل رئيس الديوان أو من ينوبه الطلب إلى الدائرة التي أصدرت الحكم لاعادة المحاكمة في مواجهة المتهم.

المادة الثانية والاربعون: إذا ظَهَرَتْ بعد الفصل النهائي وقائع أو قُدِّمَتْ أوراق لم تكن معلومة وقت المحاكمة و كان من شأنها تبرئة المحكوم عليه فله أو لِمُمَثِّلِ الادعاء أن يطلب من رئيس الديوان أو من ينيبه إعادة النظر في الاحكام النهائية، و يقدم الطلب خلال ثلاثين يوماً من تاريخ العلم بذلك مشتماً على الحكم وأسباب إعادة النظر، و يحيل رئيس الديوان أو من ينيبه هذا الطلب إلى الدائرة التي أصدرت الحكم لتفصل فيه بحضور أطراف القضية.

ص: ۲۵۷

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۲۵۸

يادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۲۵۹

الفصل الرابع

١- قوانين الخطوط الجوية

بناء على المادة (السبعين) من النظام الاساسى للحكم و المرشوم الملكى للملك عبداللّه بن عبدالعزيز آل سعود، الرقم: م/٤٤ التاريخ: ١٨/٧/١٤٢٦ هـ . عقوبات لمرتكبي الافعال غير المشروعة (الركاب المشاغبين) على متن الطائرات المدنية كما يلى:

يُعاقب كل من قام بأى من المخالفات التالية بالغرامات المالية كما يلى:

١- عدم الامتناع عن التدخين، ثلاثمائة ريال.

رغم ان هذا القانون واضح تماما إلا أن الواقع مختلف أحيانا و الدليل على ذلك هذا الخبر: (١)

قضت محكمة سعودية على سودانى بثلاثين جلده لقيامه بالتدخين على متن رحلة للخطوط الجوية السعودية بعد القاء القبض عليه عند هبوط الطائرة بجدة. و ذكرت صحيفة «سعودى جازيت» الناطقة بالإنجليزية أن الرجل رفض اطفاء سيجارته على متن الطائرة.

٢- استخدام الاجهزة الالكترونية ذات التّحكّم عن بُعد أو غيرها من الاجهزة المَحظُور استخدامها على متن الطائرة، خمسمائة ريال.

٣- رَفُضُ الجلوس فى المَقْعِدِ المُخَصَّصِ أو رَفُضُ رِبْطِ الحزام، ٢٠٠ ريال.

ص: ٢٦٠

٤- عدم إتباع تعليمات و إرشادات السلامة الجوية المعتمدة دولياً، ٢٠٠ ريال.

٥- التدخين في دورة المياه، خمسمائة ريال.

٦- العبث بجهاز الكشف عن التدخين أو غير ذلك من الأجهزة المتعلقة بالسلامة ال موجودة على متن الطائرة، ألف ريال.

٧- التَّسْبُبُ في تعطيل أو تلف محتويات الطائرة أو أى من أجهزتها: ألف و خمسمائة ريال.

عقوبة الأفعال المخالفة غير المُحدِّد لها عقوبة كما يلي:

يُعاقبُ بالحبس لمدة لا تزيد على ستة أشهر و غرامة لا تزيد على خمسين ألف ريال في الاحوال الآتية:

١- ارتكاب فعل و أو الامتناع عن فعل بالمخالفة لاحكام هذا النظام، أو القواعد، أو التعليمات، أو التراخيص، أو التصاريح، أو

الاجازات الصادرة وفقاً لهذه الاحكام إذا لم يكن للفعل، أو الامتناع عقوبة محددة في هذا النظام أو أى نظام آخر.

٢- مخالفة الجزاءات التي تُوقَّعها الهيئة وفقاً لاحكام المادَّة (الرابعة و الستين بعد المائة) من هذا النظام.

٣- مخالفة الاوامر الحكومية التي تصدرها الهيئة .

٢- الحد المسموح لوزن الامتعة على متن الطائرة

اشاره

(١) الحد المسموح لوزن الامتعة التي يمكن للحاج حملها على متن الطائرة هو خمسة كيلوجرامات.

هام جداً:

(أ) إذا كان وزن حقيبة المسافر زائدا على خمسة كيلوجرامات تنقل الى قسم الشحن و

ص: ٢٦١

تؤخذ من صاحبها مبلغ مأتى ريال سعودى.

ب) لا تعتبر السلع التالية كسلع زائده عن الحد المسموح و لذلك لن يحمل الى إيران:

١- التلفزيون و المسجلات فى الاحجام الكبيره.

٢- ماكنه الخياطة و آلات الحياكه.

٣- غساله الملابس، غساله الصحون. ٤- البراد و الثلاجه. ٥- سخان الماء. ٦- موقد الغاز. ٧- الدراجة الهوائية. ٨- السجاد و الموكيت. ٩-

مولد الكهرباء. ١٠- مكيف الهواء (غازى).

الحد الاقصى و المسموح لوزن العفش التى يمكنه شحنها على متن الطائرة هو اثنان و ثلاثون كيلو جرام. (١)

الرسوم المقررة للوزن الزائد عشرون ريالاً يعادل خمسة آلاف تومان إيرانى للكيلو الواحد.

٣- تطبيق نظام البصمة

تقوم السلطات السعوديه بتطبيق نظام البصمة الالكترونيه بمطارى الملك عبدالعزيز بجده و الامير محمد بن عبدالعزيز بالمدينه المنوره

للقادمين من خارج المملكه لاداء فريضه الحج و العمرة. (٢)

توجد خمس مواقع داخل مطار جده للقيام بهذا الاجراء. يقول المدير العام لجوازات منطقة مكة المكرمة: (٣) عملية أخذ البصمة

لايستغرق إلا ثوانى. و بحسب النظام الالكترونى الجديد، يضع الزائر أو المقيم أصابع يده على الجهاز للدخول إلى بنك المعلومات،

سوف يتم إصدار وطباعه بطاقة إقامة لكل وافد سواء كان رب أسرة أو تابع. و

ص: ٢٦٢

١- او كيلوغرام.

٢- صحيفة واحدة المرأة

<http://portal.wahati.com/vnews/detail.php?ID=٩٣٢٧&print=Y>

٣- صحيفة الشرق الأوسط، الإثنين ٢٣ شعبان ١٤٢٩ هـ . ٢٥ اغسطس ٢٠٠٨ العدد ١٠٨٦٣ www.aawsat.com

أضاف قائلاً: أن تطبيق نظام البصمة سيُسببهم في تقليل أعداد المتخلفين عن العودة لبلدانهم بعد انتهاء فترة التأشيرة الصادرة لهم من أجل العمرة.

أكد عدد من أعضاء مجلس الشورى السعودى و مسؤولون فى الجوازات (١)، بحجب الصورة الفوتوغرافية على بطاقة الاحوال الخاصة بالنساء واستبدالها بالبصمة لانتهاء معاناتهن فى المعاملات بالدوائر الحكومية التى تخلو من الاقسام النسائية. وقال هؤلاء إن نظام البصمة سيقلل من حوادث الاحتيال والتزوير والاستيلاء على ميراث المرأة و حقوقها القانونية والمدنية على حد سواء من جانب ولى أمرها سواء أب، زوج، أخ، عم، وشددوا على أن نظام البصمة سيرفع الحرج عن كثير من النساء لمطابقة الصورة بطاقة الاحوال لاثبات الهوية.

٤- حمل ماء زمزم فى الطائرة

لايسمح للحاج أو المعتمر أن يحمل معه ماء زمزم بأحجام اكثر من لتر و نصف بدون تغليف للحمل بالطائرة. فلذلك عليه ان يغلف الجالونات بسعة عشر أو عشرين لترا بغلاف بلاستيكي للحفاظ عليه أثناء الحمل فى الطائرة.

هذه اللوحة تتعلق ببعض المؤسسات المسؤلة للتغليف الامن للجالونات فى مطار جدة حيث توجد أسعار التغليف چ مايلى:

تغليف جالون (٥ - ١٠ لتر) ٥ ريال

تغليف جالون (٢٠ لتر) ٧ ريال

٥- شركات نقل المسافرين

اشاره

الشركة السعودية للنقل الجماعى «سابتكو» هى الناقل الاول فى قطاع المواصلات البرية فى السعودية.

ص: ٢٦٣

١- صحيفة آسيه مكة المكرمة - الثلاثاء ٢٧ ذو القعدة ١٤٢٩ الموافق ٢٥ نوفمبر ٢٠٠٨.

الشركة السعودية للنقل الجماعي شركة مساهمة سعودية تأسست في عام ١٣٩٩ هـ. (١٩٧٩ م) رأسمالها (مليار) ريال سعودي و غرضها الرئيسي هو نقل الركاب بالحافلات على شبكة الطرق العامة داخل المدن و فيما بينها. بلغ عدد الحافلات بالشركة ما يقارب (٣٠٠٠) حافلة مختلفة السعات والاحجام وفقا لحدث ما أنتجته الشركات العالمية حتى نهاية عام ٢٠٠٧ م. بلغ عدد الركاب الذين نقلتهم الشركة حتى نهاية عام ٢٠٠٧ م أكثر من مليارين و ستمائة مليون راكب.

تقدم الشركة خدماتها في المجالات التالية:

١- خدمات النقل العام داخل المدن. ٢- خدمات النقل بين المدن. ٣- خدمات النقل الدولي. ٤- خدمات العقود والتأجير. ٥- خدمات النقل في مواسم الحج والعمرة. ٦- الخدمة المميزة وخدمات عقود النقل المدرسي.

خدمات النقل العام (داخل المدن)

تقدم الشركة عن طريق خطوطها الداخلية خدماتها داخل تسع مدن رئيسية هي: مكة المكرمة، المدينة المنورة، الرياض، جدة، الدمام، الطائف أبها، القصيم، تبوك و حائل. لقد بلغ عدد الركاب المنقولين خلال العام ٢٠٠٧ م أكثر من عشرة ملايين راكب. فهذا العدد لا يشمل الخدمات التي تقدمها للحجاج والمعتمرين داخل مدينتي مكة المكرمة والمدينة المنورة خلال موسمي الحج و رمضان. غالبية سائقي الحافلات التابعة لهذه الشركة هم من جنسيات عربية مختلفة كالمصريين، و السودانيين، و الصوماليين، و الكينيين و غيرهم.

«خدمات النقل بين المدن»

تقدم الشركة خدماتها على شبكة خطوط النقل ما بين كافة مناطق و مدن و معظم قرى
ص: ٢٦٤

المملكة.

تُغطى الشرحه تشمل أكثر من (٣٨٢) مدينة و قرية في مختلف أنحاء المملكة بشبكة منظمة و متناسقة بين خطوط الخدمة التي يبلغ عددها (١٠٩) خطوط.

خدمات النقل المدرسى

لقد اختصت الشركة حافلات صغيرة للنقل المدرسى داخل المدن و لها ثلاثة أنواع (٢٠)، (٢٥)، (٢٧) راكبا. تستخدم هذه الحافلات الصغيرة لنقل الحجاج الايرانيين في مكة المكرمة و المدينة المنورة.

خدمات النقل الدولى

تواصل الشركة يوميا تقديم خدمات النقل الدولى لتسع دول مجاورة هي: الامارات العربية المتحدة، البحرين، قطر، الكويت، مصر، سوريا، الاردن، اليمن و السودان.

حافلات الشركة المخصصة لخدمات النقل الدولى هي من طراز (VIP) و لها مطبخ فى يحتوى على المايكروويف، و الثلجة و الماء الحار و الحمام فى مؤخرة الحافلة فضلا عن ذلك لها جهاز الفيديو و المسجل و التلفزيون و اضاءة بالتحكم لكل راكب و علاوة على هذا لها كهرباء ٢٢٠، و ١٠٠ فولت لشحن الجوال و تشغيل الكمبيوتر.

جميع حافلات الشركة يشملها التأمين فتدفع تعويضات مالية بعد وقوع أى حادث يودى الى الوفيات لاسر المتوفين تعادل الدية الشرعية.

خدمات الحج و العمرة

أهم الانجازات التي حققتها خلال موسم الحج فى السنة الماضية هي:

- ١- تشغيل (٢٦٦٢) حافلة مع تأمين كل ما يلزمها من سائقين و فنيين.
 - ٢- بلغ إجمالى عدد الركاب الذين نقلتهم الشركة خلال موسم حج ١٤٢٧ هـ . بواسطة
- ص: ٢٦٥

خدماتها المختلفة حوالي (٧/٤) مليون راكب. أعلنت وزارة النقل السعودية أنها بصدد فتح باب المنافسة على النقل بالحافلات داخل و بين المدن عند انتهاء عقد التزام الشركة السعودية للنقل الجماعي في منتصف عام الجارى ١٤٢٩ هـ . فالمنافسة تسبب زيادة عدد الرحلات بين المدن و داخلها، و كذلك ارتفاع جودة الخدمة، والمنافسة فى الاسعار.

أسعار التذاكر

من الرياض إلى الخبر (٩٠) ريال اتجاه واحد (١٦٠) ريال للإتجاهين.
 من الرياض إلى البحرين (١٥٠) ريال اتجاه واحد (٢٢٥) ريال للإتجاهين.
 من مكة المكرمة إلى المدينة المنورة (٨٠) ريال اتجاه واحد (١٤٠) للإتجاهين.
 من جدة إلى المدينة المنورة (٩٠) ريال اتجاه واحد (١٦٠) ريال للإتجاهين.
 من الرياض إلى الهفوف (٩٠) ريال اتجاه واحد (١٦٠) ريال للإتجاهين.

هواتف الحجوزات:

الرياض، فندق هوارد جونسون، هاتف: ٥٠٠٠ ٤٦٢ (٠١)
 مكة المكرمة، فندق دار التوحيد، هاتف: ١١١١ ٥٤١ (٠٢)
 المدينة المنورة، فندق دار الإيمان، هاتف: ٦٦٦٦ ٨٢٠ (٠٤)
 الخُبر، فندق القصيبي، هاتف: ٢٨٨٢ ٨٨٢ (٠٣)

ملاحظات هامة للمسافر

١- الحضور إلى محطة السفر قبل نصف ساعة من وقت انطلاق الحافلة.
 ٢- التأكد من المعلومات الخاصة بالرحلة، وقراءة التعليمات على التذكرة بعناية.
 ٣- من المهم جدا للراكب إبراز الاوراق والمستندات التى تبين هويته عند شرائه
 ص: ٢٦٦

للتذاكر و حملها طوال الرحلة.

٤- لا يسمح إلا للمسلمين بالسفر من وإلى مكة المكرمة و المدينة المنورة.

٥- لا يُسَمَّحُ بالتدخين مطلقاً عَلَى متن حافلات الشركة السعودية للنقل الجماعى.

٦- يُسَمَّحُ لكل راكبٍ بحمل ما لا يزيد عن ٧٥ كغم من الامتعة المصاحبة مجاناً. وسيتم احتساب أجر عن أى وزن زائد و ذلك شريطة تَوْفُرٍ متسع فى الحافلة للوزن الزائد.

٧- المقاعد الامامية فى الحافلات مخصصة للعائلات.

٨- تحظر حمل الاسلحة، والمفرقعات، والالعاب النارية، السوائل والغازات القابلة للاشتعال، و باقى المواد التى تشكل خطراً عَلَى الركاب.

ص: ٢٦٧

۶- وكلاء السفر

اسم السفريات

الهاتف

الفاكس

سفریات ایس آراک بن زاید للسیاحه والسفر الأحکام مارینا المستکشف للسیاحه فال للسیاحه والسفر الجماز للسفر والسیاحه رحلات
 للسیاحه والسفر مؤسسه سدالسملقی للخدمات و السیاحه الوطنیه سحاب للسیاحه والسفر شركة الفنادق و المنتجعات السعودیه المكتب
 السعودی للسیاحه و السفر شركة مجموعه الطیار المحدوده للسفر زاما للسفر زیاره للسیاحه و النقل ۰۶۳۵۴۲۸ ۶۶۹۰۰-۲-۸۱۰۰۶۰۶-
 ۶۶۹۰۰-۴-۸۸۶۴۹۱۴ ۶۶۹۰۰-۱-۰۷۱۴۰۴۳۲ ۶۶۹۰۰-۲-۹۶۰۷۷۶۶ ۶۶۹۰۰-۲-۹۹۹۸۳۸۶ ۶۶۹۰۰-۲-۱۱۳۷۴ ۶۶۹۰۰-۱-۰۰۱۱۳۷۴-
 ۶۶۹۰۰-۱-۶۲۷۰۶۶۴ ۶۶۹۰۰-۲-۴۵۰۵۸۶۶ ۶۶۹۰۰-۱-۰۰۰۵۲۱۴ ۶۶۹۰۰-۱-۶۶۶۶۱۸۴ ۶۶۹۰۰-۲-۲۱۲۷۴۶۶ ۶۶۹۰۰-۱-۳۳۱۳۳۶۴-
 ۶۶۹۰۰-۲-۰۰۵۶۸۶۶ ۶۶۹۰۰-۲-۱۱۲۴۰۶ ۶۶۹۰۰-۲-۳۲۶۰۶۰۶ ۶۶۹۰۰-۲-۱۸۲۰۵۲۸ ۶۶۹۰۰-۱-۳۲۰۴۹۱۴ ۶۶۹۰۰-۱-۷۰۷۴۴۶۶-
 ۶۶۹۰۰-۲-۵۶۱۸۷۶۶ ۶۶۹۰۰-۲-۵۵۳۰۵۷۲ ۶۶۹۰۰-۱-۷۳۷۴۷۷۴ ۶۶۹۰۰-۱-۴۴۵۳۶۱۴ ۶۶۹۰۰-۲-۳۶۹۴۸۶۶ ۶۶۹۰۰-۲-۵۱۱۲۴۰۶-
 ۶۶۹۰۰-۱-۰۰۰۵۲۱۴ ۶۶۹۰۰-۱-۶۶۶۱۰۸۴ ۶۶۹۰۰-۲-۹۰۶۴۵۶۶ ۶۶۹۰۰-۱-۰۷۹۲۴۶۴ ۶۶۹۰۰-۲-۶۰۰۶۸۶۶ ۶۶۹۰۰-۲-۵۱۱۲۴۰۶-
 ۶۶۹۰۰

ص: ۲۶۸

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۲۶۹

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۲۷۰

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۲۷۱

الفصل الخامس

١- فنادق و قوانينها

(الف) أسعار الفنادق

تتغير أسعار الفنادق عادةً في الايام و الفصول المختلفة. على سبيل المثال أسعار الصيف حتى العشرين من رجب ١٤٢٩ هـ . في فندق زمزم بمكة المكرمة هي: الغرفة المزدوجة لليلة واحدة من السبت حتى الاربعاء: ٧٥٠ ريال؛ نهاية الاسبوع: ٨٠٠ ريال. هذه الاسعار تشمل الخدمة والافطار أيضا.

(ب) من شروط الفنادق

- ١- الالتزام بوقت الدخول والخروج من الفندق (الدخول بعد الساعة ٣ ظهرا: والمغادرة الساعة ٢ ظهرا).
 - ٢- الاحتفاظ بالوسائل الموجودة في الغرفة. ك (مكيف الهواء، ثلاجة، تلفزيون، هاتف داخلي و غيرها.
 - ٣- أن يكون الضيف من الذكور.
 - ٤- و اذا كانت امرأةً عليها ياتيان محرم من محارمها. (فالمرأة إذا كانت بدون محرم عليها بالرجوع إلى دائرة الشرطة لاختذ ورقة مُصدّقة للإسكان).
- قالت صحيفة الوطن السعودية: إنَّ السُّلطات من ٢٢ ذى الحجة ١٤٢٨ هـ . قَرَّرَت السماح للنساء بالاقامة في فنادق وشقق مفروشة بمفردهنَّ في خروج على القواعد التي تَفرضُ
- ص: ٢٧٢

عَلَى الْمَرْأَةِ عِنْدَ الْخُرُوجِ مِنَ الْمَنْزِلِ وَضُرُورَةَ أَنْ يُرَافَقَهَا مَحْرَمٌ.

قَرَّرَتْ وَزَارَةُ التِّجَارَةِ وَالصَّنَاعَةِ السَّمَاحَ لِلنِّسَاءِ بِالْإِقَامَةِ دُونَ مَحْرَمٍ فِي الْفِنَادِقِ بِمَجْرَدِ إِبْرَازِ بَطَاقَاتِ الْهَوِيَّةِ الَّتِي تَتَضَمَّنُ صُورَةَ شَخْصِيَّةٍ عَلَى أَنْ تَبْلُغَ إِدَارَةُ الْفِنَادِقِ مَرْكَزَ الشَّرْطَةِ، مَعَ تَقْدِيمِ نَسْخَةٍ مِنَ الْوَتَائِقِ الَّتِي تُقَدِّمُهَا التَّرِيْلَةُ.

يَقُولُ مَدِيرُ أَحَدِ الْفِنَادِقِ فِي السُّعُودِيَّةِ: إِنَّ فَتْحَ الْمَجَالِ لِأَسْكَانِ النِّسَاءِ فِي الْفِنَادِقِ بِضَوَابِطٍ مَعِينَةٍ مِثْلَ الْأَيْقَلِّ الْعُمُرِ عَنِ ٢٥ عَامًا.

هَذَا وَطَالَبَ الْمُفْتَى الْعَامُّ لِلْمَمْلَكَةِ الْعَرَبِيَّةِ السُّعُودِيَّةِ الشَّيْخَ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ آلِ الشَّيْخِ طَالِبَ بِإِعَادَةِ النَّظَرِ فِي قَرَارِ السَّمَاحِ لِلنِّسَاءِ بِالسُّكْنِ فِي الْفِنَادِقِ بِدُونِ مَحْرَمٍ. (١)

وَخَدَّرَ السُّلْطَاتُ عَجَبَ بَرْنَامِجِ «حَوَارِي» عَلَى قَنَاةِ الْمَجْدِ الْفَضَائِيَّةِ مِنْ عَوَاقِبِ هَذَا الْقَرَارِ وَقَالَ: أَنَا لَا أَتَصَوَّرُ أَنَّ مَنْ فِي قَلْبِهِ إِيمَانٌ يَرْضَى بِذَلِكَ لِمَحَارَمِهِ؛ وَبِعَتْقَادِهِ:

١- إِنَّ هَذَا الْقَرَارَ يُشَدِّعُ الْفِتْيَاتِ عَلَى الْهُرُوبِ مِنْ أَهْلِهِنَّ لِأَنَّهُنَّ سَيَجِدْنَ مَلْجَأً يُسَكِّنُ فِيهِ وَهَذِهِ الظَّاهِرَةُ أَصْبَحَتْ مَنَشْرَةً بَيْنَ الْفِتْيَاتِ فِي وَقْتِنَا الْحَاضِرِ.

٢- قَدْ تَسْتَعْلَلُ بَعْضُ النِّسَاءِ هَذَا الْقَرَارَ فِي الدَّعَارَةِ وَتِجَارَةِ الْجِنْسِ.

٣- قَدْ تَعَرَّضُ الْمَرْأَةُ أَوْ الْفَتَاةُ لِلْإِغْتِصَابِ مِنْ مَوْظِفِي وَعَمَالِ الْفِنَادِقِ أَوْ مِنْ خَارِجِهِ وَذَلِكَ بِالدَّخُولِ عَلَيْهَا بِالْقُوَّةِ وَإِجْبَارِهَا عَلَى الزَّوْنِ، فَمَنْ يَحْمِيهَا إِذَا كَانَتْ بِدُونِ مَحْرَمٍ.

٤- إِنْ الْقَرَارُ يَدْعُو إِلَى السُّفُورِ وَالنَّبْرُجِ وَذَلِكَ بِعَرْضِ بَطَاقَةِ الْهَوِيَّةِ الَّتِي تَحْمِلُ صُورَتَهَا عَلَى مَوْظِفِ الْفِنَادِقِ وَ مَرْكَزِ الشَّرْطَةِ، وَقَدْ أَوْجَبَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ الْحِجَابَ وَالسُّتْرَ لِلْمَرْأَةِ الْمُسْلِمَةِ.

هَذَا إِنْ تَقْدِيمَ بَطَاقَةِ الْمَرْأَةِ وَفِيهَا صُورَتَهَا يُعَرِّضُهَا لِلذَّيْ مِنْ جَانِبِ مَوْظِفِ الْفِنَادِقِ وَذَلِكَ بِالْمَطَالِبَةِ بِالْكَشْفِ لِمَطَابِقَةِ الْهَوِيَّةِ، فَمَنْ يَضْمَنُ نِزَاهَةَ الْمَوْظِفِ، فَلَرَبَّمَا تُخَدِّعُ الْمَرْأَةُ بِكَلِمَةٍ جَمِيلَةٍ وَتُدْعُو لِكُلِّ تَهْدِيدٍ.

ص: ٢٧٣

٢- فولتاج الكهراء فى الفنادق

تيار الكهراء فى المملكة عادةً تكون بجهد ١١٠ فولت، بتردد ٦٠ هرتز، مع أنه توجد فى كثير من البيوت مصادر طاقةً بجهد ٢٢٠ فولت ايضاً لملائمة بعض الاجهزة المنزلية. هذا و يُسْتَخْدَمُ فى البيوت غالباً أجهزةً تثبت جهد الكهراء لحماية الاجهزة و الحاسبات من تفاوت التيار الكهربائى.

ص: ٢٧٤

يادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۲۷۵

يادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۲۷۶

يادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۲۷۷

الفصل السادس

١- قوانين الجمارك

(١) ١- على المسافرين سواء كان قادمًا إلى السعودية أو مغادرًا منها ملاً استثماراً جديدةً إذا ما كان يحوز أموالاً تزيد عن ٦٠ ألف ريال (١٦ ألف دولار) أو ما يعادلها، ويُجِدُّ المسافرُ وفقاً للنموذج الجديد نوعَ ما يَمْلِكُهُ مِنْ عُمَلَاتٍ أو معادن ثمينه و مقدارها بالريال السعودي و مصدرها والغرض منها. فيما يلي ما ورد في اللوحة أعلاها: وزارة المالية - مصلحة الجمارك

الجمارك السعودية ترحب بكم و تذكر كل مسافر أو عضو مسؤول في العائلة عند القدوم أو المغادرة بأنه يجب على من يحمل مبلغ نقدياً أو أدوات مالية قابلة للتحويل أو معادن ثمينه تزيد عن (٦٠٠٠٠) ستين الف ريال أو ما يعادلها من العملات الاجنبية التصريح عنها لموظف الجمارك و تعبئة نموذج الافصاح الخاص بذلك علماً بأن عدم الافصاح يعرضها للمصادرة و يعرض حاملها للجزاء النظامية.

٢- قانون: «مَنْ أَيْنَ لَكَ هَذَا؟» (٢) أكدَّ المديرية العامة للجمارك السعودية أنَّ منافذَ السعودية البرية والبحرية والجوية بدأت اعتباراً من ٢٠٠٧-٦-٢ بتطبيق إجراءات الافصاح عن المبالغ النقدية أو المعادن الثمينه التي تزيد قيمتها على ٦٠ ألف ريال.

ص: ٢٧٨

و أضاف قائلاً: أن عدم الافصاح عنها يعرض المسافر لدى المغادرة بدفع الرسوم الجمركية عليها أو مصادرة ما يملكه أو وضعه في الامانات.

و يُطبَّق هذا القانون وفقاً للمادة ١٤ من نظام مكافحة غسيل الاموال، الصادر بالمرسوم الملكي، رقم م ٣٩، بتاريخ ٢٥ جمادى الآخرة ١٤٢٤ هـ، في جميع منافذ المملكة الجمركية، و هي ٨ منافذ بحرية و ١٠ منافذ جوية و ١٤ منفذاً برياً.

قد يصلُ الجزاء إلى السجن مدةً لا تزيدُ على ستة أشهر أو الغرامة التي لا تزيدُ على مائة ألف ريال (نحو ٢٥ ألف دولار) أو كلتا العقوبتين، حسب ما ورد في المادة رقم (٢٠) من نظام مكافحة غسيل الاموال.

٣- يمكن للزائر أن يَصْرِفَ معه عدد معين من الاجهزة الشخصية والكهربائية مثل الهاتف النقال والكاميرا و الكمبيوتر المحمول. تدخل هذه الاجهزة بدون رسوم جمركية.

٢- إجراء قانون العفش المتخلف

١- يعرض المراقب الجمركي العفش على اجهزة التفتيش فاذا وجد عفشا متخلفا يصع لاصقا أمنيا عليه.

٢- بعد ذلك تقوم الشركة الناقلة بتخزينه على مسؤوليتها لحين حضور صاحبه لاستلامه. تتولى جميع الخطوط السعودية مسؤولية التخزين.

٣- عند مراجعة صاحبه يُسَلَّمُ له بحضور المراقب الجمركي الذي يتولى نزع اللاصق الامنى أو الرصاص و من ثم تفتيشه و إنهاء إجراءاته.

٤- فى حالة عدم مراجعة صاحب العفش المتخلف يُنقل إلى الجهة التي تُخَدِّدُهَا الشَّرِكَةُ النَّاقِلَةُ. فَيَعَادُ تصديره بعد عرضه على الجمارك لِتَفْتِيشِهِ بحضور مندوب الشَّرِكَةُ نِيبَةً عَنْ صاحب الشأن.

٥- فى حال العُثُورِ عَلَى مواد ممنوعة أو مقيدة أو خاضعة للترسيم فيطبق ما لدى الجُمُرُكِ مِنْ أنظمة و تعليمات.

ص: ٢٧٩

٣- فروع الجمارك

فروع الجمارك في السعودية هي: جُمُرُكُ ميناء جدة الاسلامي، جُمُرُكُ ميناء الملك عبدالعزيز بالدمام، جُمُرُكُ ميناء الجاف بالرياض، جُمُرُكُ مطار الملك خالد الدولي بالرياض، جُمُرُكُ مطار الملك عبدالعزيز الدولي بجدة، جُمُرُكُ مطار الملك فهد الدولي بالدمام، جُمُرُكُ مطار القصيم، جُمُرُكُ جسر الملك فهد، جُمُرُكُ مطار الامير محمد بن عبدالعزيز بالمدينة المنورة، جُمُرُكُ الحديثة، جُمُرُكُ سلوى، جُمُرُكُ البطحاء، جُمُرُكُ الخفجي، جُمُرُكُ الرقعي، جُمُرُكُ حالة عمار، جُمُرُكُ ميناء الجبيل، جُمُرُكُ ميناء ينبع، جُمُرُكُ ميناء رأس تَنُورَة، جُمُرُكُ جديدة عرعر، جُمُرُكُ ميناء ضباء، جُمُرُكُ الدرّة، جُمُرُكُ الطوال، جُمُرُكُ ميناء جيزان، جُمُرُكُ الخضراء، جُمُرُكُ علب، جُمُرُكُ الوديعه، جُمُرُكُ بريد الرياض.

٤- السلع الممنوعة

(١) أولاً: السلع الممنوع استيرادها:

- ١- الخنزير و لحومُه و دهنُه و شعرُه و دمُه و أحشأوه و أطرافُه و كل ما يُسْتَخْرَج منه.
- ٢- الكلاب، عدا الكلاب المخصصة للصيد أو للحراسة أو المكفوفين مع تقديم شهادة من الجهة المختصة في بلد المُصَدِّر، مُصَدِّقَةً من سفارة المملكة تُفيد أنّ الكلب المراد إدخاله كلب حراسة أو صيد أو للمكفوفين بالإضافة إلى عرضه على المحجر البيطري.
- ٣- لحوم الضفادع.
- ٤- المخدرات بكافة أنواعها وأشكالها ومسمياتها إضافة إلى مادة الشمة (٢).

ص: ٢٨٠

١- www.flyingway.com/vb/archive/index.php/t-٨٠٣٤.html

٢- الشمة هي تبغ غير مدخن حيث يخلط معها عدة مواد منها التراب والاسمنت والملح والرماد والحناء والطحين وهذا ما يساهم في تعدد ألونها وأشكالها كالشمة السوداء والحمراء والخضراء والصفراء والبيضاء. والشمة تشوه الفم وتبعث الرائحة الكريهة من الفم علاوة عن إصفرار الاسنان وتسوسها.

والسويكهُ (١) والنشوق. (٢)

٥- سائر الأصناف الغذائية المصنوعة من الدم الحيواني. ٦- الخمر والمسكرات بكافة أنواعها بما في ذلك ما يحتوي على مواد كحولية بأى نسبة مسكرة، وأجهزة تقطير الخمر والمواد التي لا تستعمل إلا في تقطيرها.

٧- المصاحف بكميات تجارية. ٨- الفواتير البيضاء المعنونة بأسماء شركات أجنبية في الخارج. ٩- مواد الدعاية للدخنة بجميع أنواعها.

١٠- الصليب أو أى سلعة مرسوم عليها صور أو نقوش أو رسوم أو تلافات أو عبارات بما في ذلك النشرات والكتب وغيرها من المطبوعات والافلام والاشربة التي تتنافى مع العقيدة والاداب الاسلامية أو نظام المطبوعات. ١١- القوارير الفارغة التي ترد من الخارج بغرض تعبئتها بالداخل والمثبت عليها دلالة المنشأ.

١٢- الصور التي تتعارض مع أحكام الشريعة و تنافى الاداب العامة وتستورد لغرض البيع بكميات تجارية. ١٣- الادوات والالات والاجهزة المخصصة لالعاب الميسر والقمار بكافة أنواعها. ١٤- الكفريات (الاطارت) المستعملة والمجددة. ١٥- أشجار عيد الميلاد. ١٦- الاسلحة والمعدات العسكرية بكافة أنواعها و أجزائها و ذخائرها إلا للقطاعات الحكومية المختصة.

١٧- النواظير الليلية التي يمكن بواسطتها الرؤية في الظلام والنواظير التي تلتقط الصور ليلاً وكذلك نواظير تحديد الاهداف. ١٨- المواد المتفجرة والمشعة والمفرقات وملح البارود. بجميع أنواعه و كلورات البوتاسيوم إلا بترخيص رسمى. ١٩- الالعاب النارية بكافة أنواعها.

٢٠- الادوية التي لا يوضع عليها أو على ورقة مرافقة لها كيفية تركيبها و مقادير كل عنصر وفقاً لنظام مزاوله مهنة الصيدلة والاتجار بالادوية والمستحضرات الطبية.

ص: ٢٨١

١- السويكهُ هي أوراق التبغ التي تطحن و تضاف إليها مواد أخرى ك: بيكربونات الصوديوم ورماد ورميل، والكادميوم والرصاص، والزرنيخ وألياف زجاجية، وهيدرازين والنيكل، وأكثر من ٣٠ معدناً. و لها أنواع منها البيضاء: عبارة عن الشمع و يضاف إليها كميات من الطحين. والحمراء: عبارة عن الشمع و يضاف إليها كميات من الحناء الاحمر. والصفراء: عبارة عن الشمع ولا يضاف إليها شىء.

٢- النشوق أو السعوط أو البرنوطى كما يُسمّى في العراق: هي مطحون أوراق التبغ.

- ٢١- السندات والكوبونات الخاصة بالهدى والاضاحي والصدقة. ٢٢- الكاميرات التي تجرد الجسم من الثياب بصورة عارية.
- ٢٣- أجهزة التدليك التي تعرض بشكل منافية للاداب. ٢٤- الاكياس الفارغة التي تحمل ماركات أو بيانات عن مواد غذائية أو أسمنت أو علامات شركاتها باستثناء ما يرد للشركات الوطنية. ٢٥- العبي النسائية الشفافة حتى ولو كانت على نطاق شخصي. ٢٦- أشكال خاصة من السكاكين معدة لأغراض عُمدوائية، كأن تكون ذات حدين أو ذات ممسك. ٢٧- الاقلام على شكل حقن. ٢٨- الأصناف التي تحمل أعلام دول أجنبية بشكل بارز كبير. ٢٩- المستحضرات التي تحدث تهيج لأجهزة الجسم. ٣٠- السلع التي تحمل أسماء وصور مشاهير. ٣١- الاجهزة التي تبث البرامج لاسلكيا (فيديو بوستر). ٣٢- أجهزة الهاتف المرئي. ٣٣- الحقائق التي تحتوي على جهاز راديو أو مسجل أو أجهزة إنذار. ٣٤- كُروت التهئة التي تحتوي على جهاز موسيقى صغير يعمل أو توماتيكيا عند تحريك الكرت. ٣٥- أناتل السيارات المشابهة لاناتل الاجهزة الخاصة بسيارات رجال الامن والتلفونات اللاسلكية. ٣٦- النقود المزيفة. ٣٧- مادة برومات البوتاسيوم المستخدمة كمادة محسنة لانتاج الخبز. ٣٨- الاجهزة التي تعمل على تغيير الصوت. ٣٩- النظارات ذات الثقوب (تعمل بالليزر). ٤٠- الاحذية المضيئة المستخدم فيها مادة الزئبق. ٤١- أسلحة الصيد والاسلحة البيضاء والاسلحة النارية.
- ٤٢- أجهزة الكشف عن الذهب إلا- بموافقة الجهات المختصة. ٤٣- أجهزة الكشف عن العملات المزيفة، إلا- بموافقة الجهات المختصة. ٤٤- الطائرات التي تعمل بالتحكم عن بعد بواسطة الريموت كنترول.
- ٤٥- قوارب الصيد. ٤٦- الالات والادوات الخاصة بتصنيع وتصليح ونسخ المفاتيح إلا بترخيص من الامن العام.
- ثانيا: السلع المقيد استيرادها ١- تخضع المواد التالية للكشف من قبل المحاجر الزراعية والبيطرية بوزارة الزراعة والمياه طبقا لقرار مجلس الوزراء رقم ٥٠ و تاريخ ١٧/٣/١٤١٠ هـ. (أ) ١- حيوانات الأكل الحية بأنواعها. ٢- الحيوانات الحية والمفترسة وغير
- ص: ٢٨٢

- ٣- طيور الزينة بأنواعها.
 ٤- الدواجن والارانب والصيصان الحية بأنواعها. ٥- أسماك الزينة بأنواعها.
 ٦- بيض التفقيس. ٧- السائل المنوى. ٨- اللقاحات البيطرية. ٩- الادوية البيطرية. ١٠- الجلود والشعر والفراء والصوف التي من أصل حيوانى ولم تدخل فيها أى عمليات تصنيع.

٥- تهريب الكحوليات

(١) على الرغم من الحظر الشرعى والقانونى على تجارة و تصنيع الخمر في المملكة العربية السعودية، وعلى الرغم من الرقابة القوية في المنافذ الحدودية والجمركية، والدور الكبير الذى تقوم به هيئة الامر بالمعروف والنهي عن المنكر لمواجهة المخالفين، إلا أن هؤلاء المخالفين يواصلون تحديهم للقوانين ولهيئات الرقابة، حيث كشفت بعض البيانات عن ضبط ١٢٠ ألف زجاجة خمر في العام ٢٠٠٧ فقط.

٦- نظام التأمين

(٢) تُعْتَبَرُ المملكة من الدول القليلة في العالم التي لم تُطَبَّقْ نظام التأمين؛ والسبب هو أن علماء الدين أفتوا بانه حرام، لان التأمين التجارى يشبه القمار و الربا. وقد عُرِضَ موضوعُ التأمين على مجلس هيئة كبار العلماء في المملكة سنة ١٣٩٧ هـ . ق و صدر به قرار المجلس بتقسيم التأمين إلى التأمين التجارى المحرم و التأمين التعاونى المباح. التأمين التجارى: وهو التأمين الموجود في الدول المختلفة. التأمين التعاونى: و هو جمعية تعاونية، معروفٌ أعضاؤها فهم يقومون بجمع المال من الاعضاء و يُخْرَجُ من صندوقهم ما تقتضيه الحوادث. والفائض من التزامات صندوق

ص: ٢٨٣

١- www.el-awael.com/news

٢- راجع: قواعد و ضوابط عقوبات الحدود و التعازير، جامعة نايف العربية للعلوم الامنية، ١٤٢٨ هـ . ق، ٢٠٠٧ م.

يعود الى المشتركين فيه. هذا النوع من التأمين رغم موافقة العلماء السعوديين، له محاسن و نقائص منها:

١- ان القسط التأميني يُدفع للمؤمن على سبيل التبرع ولكن التعويض في حال الاقتضاء يُدفع من صندوق المشتركين وأنهم بحكم تعاونهم ملتزمون بالتعويضات سواء أ وُجد في الصندوق ما يفي بسدادها أم حصل في الصندوق عجز عن السداد، فهم ملتزمون بتغطيته من أموالهم كلُّ بنسبة اشتراكه.

٢- إن امتناع المؤمن له عن الاستمرار في دفع الاقساط أو الامتناع عن المشاركة في تغطية عجز الصندوق يسقط حقه في التعويض وفي المطالبة بما مضى منه دفعه ويعطى القائمين على إدارة التأمين التعاوني حق فسخ العقد منه. وهذا يُبطل القول بدعوى التبرع ويلزم القول بأن التعاقد بين المؤمن والمؤمن له تعاقد معاوضة توجب الالتزام والالتزام كالحال بالنسبة للتأمين التجاري. وفي الحقيقة إن القول بالتبرع ضربٌ من الوهم.

٣- لقد رَفَضَ الكثير من السعوديين نظام التأمين لسياراتهم بسبب فتوى علماء الدين. فلذلك في كثير من الاحيان عندما يرتكب صاحب السيارة حادثاً يؤدي إلى أضرار كبيرة ويُحكَّم عليه بدفع مبالغ كبيرة فإنه يعجز عن الدفع فتضيع حقوق المتضررين. هذا و كثير من المتسولين يعرضون صكوكا من المحاكم حُكِّم عليهم بدفع ديات نتيجة لارتكاب حوادث السيارة.

٤- بسبب فقدان التأمين ضد الغير أو التأمين المِهَيَّي فقد الكثير من الاسر لعائلها وفي بعض الاحيان يصيب العائل بإصابة تقعه عن العمل مما يؤدي إلى تشتت الاسرة أو لجوئها إلى الاستجداء لمواجهة المشاكل المادية.

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۲۸۵

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۲۸۶

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۲۸۷

الفصل السابع

١- مُتَطَلِّبات الحصول عَلَى تأشيرة الحج

(١)

- ١- يُبَدَأُ منحُ التأشيرات بعدَ عيدِ الفطر المبارك من كل عام.
 - ٢- اليوم الخامس والعشرون من ذى القعدة فى كل عام هو آخر يوم لمنح تأشيرات الحج.
 - ٣- يجب أن يكون لدى كل حاج شيكانِ اثنانِ بالريال السعودى أو مايعادله بالدولار الأمريكى.
 - الف) يتضمن الشيك الاول أجور خدمات المؤسسات. ب) ويتضمن الثانى أجور النقل، عَلَى النحو التالى:
 - الف) أجور الخدمات و قيمتها ٤٤٤ ريال بما يعادل ١١٨ دولار أمريكى.
 - ب) أجور النقل (المكيف) و قيمته ٤٣٥ ريال بما يعادل ١١٦ دولار أمريكى.
 - ج) أجور النقل (غير المكيف) قيمته ٣٤٥ ريال بما يعادل ٩٢ دولار أمريكى.
 - ٤- الاشتراطات الصحيَّة:
 - الف) يُطلبُ مِنْ كُلِّ حاج قادم من بلاد موبوئته أو جزء منها بالحمى الصفراء أن يُقَدِّمَ شهادةً تطعيمٍ ضد هذا المرض. هذا التطعيم مطلوب من الحجاج القادمين من المناطق الافريقيَّة وبعض الدول فى
- ص: ٢٨٨

أمريكا الجنوبية، و تقوم منظمة الصحة العالمية بتحديد هذه البلاد في تقاريرها الدورية.

(ب) يُطلبُ الحجاج أن يُقدِّموا شهادة التطعيم ضد الحُمى الشُّوكِيَّة (التهاب السحايا): هي من الامراض المعدية الخطيرة التي تنتقل بواسطة الرذاذ المتطاير من الفم و الانف، وتُصيبُ أغشية المخ و النخاع الشوكي، وتؤدي غالباً إلى الوفاة إن لم تُعالج، وقد تؤدي إلى إعاقات عصبية في حالة تأخر العلاج.

(ج) لا يُعطى لقاح الحُمى الشُّوكِيَّة للأطفال الذين تقل أعمارهم عن ٦ أشهر، لكن يمكن إعطاؤه للمرأة الحامل بل ويُنصح بذلك.

(د) يُمنع دخول المواد الغذائية مع الحاج و يُستثنى من ذلك الكميات البسيطة التي يحتاجها الحاج القادم عن طريق البر.

(د) ضرورة ترجمة الشهادات الصحية إلى العربية أو الانجليزية و توضيح تاريخ التطعيم، وتكون مع الحجاج عند القدوم.

٢- متطلبات الحصول على تأشيرة العمرة

إشاره

١- يبدأ موسم منح تأشيرات العمرة اعتباراً من غرة شهر صفر وحتى منتصف شهر رمضان من كل عام هجري مع أحقية البقاء لمدة ستة أشهر.

٢- يقتصر التأشير بالقدوم للعمرة على وثائق السفر القانونية الصالحة لدخول المملكة العربية السعودية، والمغادرة منها للبلد القادم منها أو لاي بلد آخر وأن تكون صالحة لمدة لا تقل عن ستة أشهر.

٣- التقدم للحصول على تأشيرة العمرة عبر إحدى الشركات المرخصة لها والعاملة في هذا المجال تسهياً للمعتمر وتوفيراً لوقته.

٤- الإشتراطات الصحية:

(الف) يُطلبُ من كل حاج قادم من بلاد موبوئه أو جزء منها بالحمى الصفراء أن يُقدِّم شهادة تطعيم ضد هذا المرض.

(ب) يُطلبُ الحجاج أن يُقدِّموا شهادة التطعيم ضد الحمى الشوكية (التهاب

ص: ٢٨٩

السحايًا).

د) ضرورة ترجمة الشهادات الصحية إلى اللغة العربية أو الانجليزية و توضيح تاريخ التطعيم وتكون مع الحجاج عند القدوم.
هـ) في حال عدم وجود لهذه الشركات في دولة ما أو لعدم وجود ممثلية للمملكة فيها فيتم العمل وفق مايلي:
الف) يتم منح المتقدمين تأشيرات العمرة بدون اشتراط تعاقدهم مع الشركات العاملة في مجال العمرة وفي حال عدم وجود ممثلية يتم التقدم إلى أقرب دولة يتواجد فيها تمثيلاً للمملكة العربية السعودية.
ب) أن يحمل المعتمر شيكا مصرفيا أو ما يعادله بمبلغ ٣٠٠ دولار أمريكي.
ج) أن يتعهد المعتمر كتابيا بالتعاقد مع إحدى الشركات المُرخَّصة لها بمجرد وصوله إلى منفذ الدخول حيث يتواجد هناك مكاتب لبعض الشركات حيث أن المعتمر لن يتمكن من إنهاء إجراءات دخوله للاراضي السعودية دون الحصول على العقد.

التأشيرات المتاحة

لاتصدر السعودية تأشيرات السياحة و لا الزيارة بل تصدر نوعين من التأشيرات المتاحة للمسلمين يعنى تأشيرة الزائر و تأشيرة الاقامة.
في كل الحالات، يجب أن يكون لدى الشخص الذى يدخل المملكة كفيل سـعودى سواء كان فردا أو شركة لضمان سلوكه عندما يكون في المملكة.
صلاحية التأشيرة لمدة شهر هجرى فقط و ليس لشهر ميلادى. إذا بقى الزائر لشهر ميلادى، هناك احتمال وارد بأنه سيكون قد تجاوز تأشيرته بيوم أو اثنان و سيواجه الصعوبات خاصة عندما يغادر المملكة.

٤- إكمال الاستمارة لدى المغادرة

فور مغادرة الزائر من السعودية عليه أن يكمل الاستمارة التالية:

ص: ٢٩٠

المملكة العربية السعودية وزارة الداخلية ... المديرية العامة للجوازات

بطاقة مغادرة للعمرة

الناقلة..... (الطائرة أو السفينة، او السيارة) رقم الرحلة..... (رقم رحلة الطائرة...) جهة المغادرة..... اسم الكامل الجنسية ..

الجنس رقم جواز السفر... عدد المرافقين..... ذكور أناث

ص: ۲۹۱

يادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۲۹۲

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۲۹۳

الفصل الثامن

١- إقامة الاحتفالات والمهرجانات والذكريات

(١)

لقد حرّم العلماء السعوديون منذ سنين، الاحتفالات والذكريات والمهرجانات الشعبية لأنها باعتقادهم مشابهة للكفار وفيها ابتداع في دين الله فهم لا يوافقون الاحتفال إلا في العيدين: الاضحى والفطر. فباعتقادهم أن الاحتفال بعيد المولد (٢) عبادة لم يأذن بها الله، و فيه التشبه بالنصارى ونحوهم من الكفرة، و عيد الأم (٣) والعيد الوطني (٤) فيهما التشبه بالكفار.

فبالرغم التحريم يحتفل الشبان السعوديون في هذا اليوم بطريقة الاحتفال بالفوز في مباريات كرة القدم. فهم يُبرزون هواياتهم مثل أصحاب الزلاجات، أو الدراجات الهوائية، حيث يقوم بعضهم أحيانا باستعراضات متألقه و خطيرة أحيانا. هذا والحضور الامنى الواسع يكون لافتا للانتباه. بحيث يكون واجب القوات الامنية تنظيم المكان

ص: ٢٩٤

١- موقع نور الاسلام المشرف العالم الشيخ د. محمد بن عبد الله آل الهدان: www.islamlight.net/index.php

٢- هؤلاء الذين يُقيمون حفلات الميلاد لا يدعون بأنهم ينجرونه للدين بل هذه ذكرى لهم فليس له علاقة بالدين أو التشبه بالكفار.

٣- قال الله تعالى: «و بالوالدين إحسانا» البقرة: ٨٣؛ النساء: ٣٦؛ الأنعام: ١٥١ «و وصينا الإنسان بالديه حسيّنا» العنكبوت: ٨ فهو يأمرنا بتكريم الوالدين. فإن خصص يوم لتكريمهما أو إعطاء هدايا لهما ليس مخالفا للآيات.

٤- يوجد هذا اليوم في جميع الدول فلاعلاقة له بالدين بل المقصود من تعيينه هو تكريم الذين بذلوا مهجهم للدفاع عن البلاد؛ رغم أنّ الدين يكرم الشهداء أيضا.

والقضاء على المخالفات.

يقول الشيخ حمود بن عبدالله التويجى (ت ١٤١٣ هـ .) (١) «من مشابهة أعداء الله تعالى ما ابتلى به الأكثرون من اتخاذ أعياد زمانية ومكانية كلها مبتدعة، فأما الزمانية فكثيرة، منها يوم المولد و ليلة المعراج، و ليلة النصف من شعبان (٢)، و منها ما يجعل لميلاد صالح (٣) أو من يُظنُّ صلاحه. و منها ما يُجَعَلُ لولايه بعض الملوك و يُسمَّى عيد الجلوس (٤) و هو مأخوذٌ من عيد النيروز عند العجم». (٥) و يقول مفتي المملكة و رئيس القضاء والشؤون الاسلاميه، الشيخ محمد بن إبراهيم آل الشيخ (ت ١٣٨٩ هـ .) عن العيد الوطني: «إنَّ تخصيصَ يومٍ من أيام السنه بخصيصه دون غيره من الايام يكونُ به ذلك اليوم عيداً.....إنه بدعة في نفسه و محرّم. (٦) و يقول الشيخ بكر أبو عبدالله أبو زيد رئيس المجمع الفقهي في السعودية (ت ١٤٢٩): (٧) «ان الاحتفال باليوبيل (٨) على اختلاف مدته، وعلى اختلاف أغراضه، هو احتفالٌ بدعيٌّ في الدين، و منازعه في أمر رب العالمين، و تشبُّه بالكافرين و تعظيمٌ لحرمتهم. و أنه يجب النهي عن الاحتفالات البدعيه، و منها الاحتفال بعيد مولد النبي (٩) صلى الله عليه و شآله ص و سلم، و الاحتفال بليله الاسراء و المعراج، ص: ٢٩٥»

١- الإيضاح والتبيين لما وقع فيه الأكثرون من مشابهة المشركين، ص ٥٤.

٢- هو يوم مولد الإمام الحجة بن الحسن عجل الله تعالى فرجه الشريف.

٣- يقصدون بذلك احتفالات الشيعة في مولد الائمة المعصومين سلام الله عليهم أجمعين.

٤- يُحتفل يوم استولى الملك على العرش في السعودية و لكن علمائهم لا يؤيدون الاحتفالات و قد بعث جمع منهم برسالة الى الملك فذكروا فيها عدم رضاهم لهذه الاحتفالات. (راجع: موقع نور الاسلام الشيخ د. محمد بن عبدالله آل الهبدان

www.islamlight.net/index.php

٥- هذا يدل على أن هؤلاء ليس لديهم اطلاع على أعياد الإيرانيين لان النيروز ليس عيد جلوس الملوك، بل هو عيد بمناسبة مجيء الربيع و بداية السنه الجديدة.

٦- فتاوى محمد بن إبراهيم آل الشيخ، ج ٣، ص ١٠٧.

٧- عيد اليوبيل بدعة في الاسلام، ص ٢٥.

٨- اليوبيل: كلمة عبرية معناها قرن الكباش الذي تصنع منه الابواق التي يستعمل في الاعياد. ثم انتقل إلى العيد المنصوص عليه لدى اليهود والنصارى عند مرور عدد من السنين على ميلاد أو افتتاح لمؤسسة أو مشروع. ثم انتقل للمسلمين فيقال عيد اليوبيل الفضى بعد مضي خمسة وعشرين عاماً. والذهبي بعد مضي خمسين عاماً و الماسي بعد مضي خمسة و سبعين عاماً.

٩- لاشك أن احتفالات مولد النبي صلى الله عليه وآله و سلم، و مواليد الائمة المعصومين عليهم السلام تكريم للدين و لرموزه.

والاحتفال برأس العام الهجرى وغيرها من الاعياد المبتدعة لدى بعض المسلمين، التى أدخلها المصطلون. يجب على الناهين عن هذه الاعياد البدعية وجوبا أولئنا أن نعلنوا النهى عن الاحتفال بعيد اليوبيل: الفضى، والذهبى، والماسى». و يضيف قائلاً: (١) أن فتّح بعض الاماكن مثل بعض الادارات أو الشركات أو المؤسسات لمرورها بمثل هذه المجموعات الانفة الذكر من السنين بدعة ولا تجوز إقامة الحفلات وتوزيع الهدايا وغيرها بمناسبة مرور سنين على ولادة الشخص، أو فتح محل، أو مدرسه أو أى مشروع؛ فالواجب ترك ذلك والحذر منه.

وأجاب الشيخ ابن جبرين المفتى الكبير فى السعودية عن سؤال حول حكم الاحتفال بمولد النبى صلى الله عليه وآله وسلم قائلاً: (٢) هو بدعة منكروه!

و يضيف قائلاً: (٣) و معلوم أنّ المُحتفلين إنما يحتفلون يوماً فى السنة، وقد لا يوافق يوم الاثنين. وسئل عنه أيضاً: (٤) ما حكم الاحتفال بمرور سنه على زواج رجل من امرأته، بغير نية التشبه بالكفار أو تقليدهم؟ الجواب: لا يجوز ذلك؛ فهو من العادات السيئه، ولا داعى إلى ذلك، وليس مشروعاً، ولا شك أن فيه تشبها بالكفار والمشركين وأهل البدع الذين سنا أعياداً للموالد ونحوها.

ص: ٢٩٦

١- عيد اليوبيل، ص ٥٧، ٥٨.

٢- www.ibn-jebreen.com موقع الشيخ ابن جبرين

٣- يقال: إنَّ النبى صلى الله عليه وآله وسلم ولد يوم الاثنين.

٤- www. ibn – jebreen. com / book.php?cat = ٦ & book = ٧٦ & toc = ٩٨٩٣ & page = ٨٨٥٣&subid

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۲۹۷

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۲۹۸

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۲۹۹

الفصل التاسع

١- الاتصال الهاتفي

يُمكنكم الاتصال الهاتفي في السعودية بعدة طُرُق، منها:

١- الرُّجُوعُ إِلَى مكاتبِ الاتِّصَالَاتِ:

أَسعارُ المكالماتِ الهاتفيَّةِ في مكاتبِ الاتِّصَالَاتِ غاليَّةٌ جدًّا في السَّعوديَّةِ؛ رَغمَ أَنه جاءَ في بيانِ شركةِ الاتِّصَالَاتِ السَّعوديَّةِ (١) بِأَنَّها حَفَظَتْ أَسعارَ المكالماتِ الهاتفيَّةِ والبطاقةَ الهاتفِ المَحْمُولِ والمعروفَةَ بِاسمِ «سوا» بِنسبَةِ ٥٠٪ و أَسعارَ الرِّسائِلِ الدَّوليَّةِ بِنسبَةِ ٢٥٪ و لكنَّها لا تَزالُ غاليَّةٌ جدًّا.

٢- إِستِخدامُ الهاتفِ الجَوَّالِ (النَّقَّالِ، الخِليويِّ، المَحْمُولِ) الشَّخْصِي.

الاتصال الهاتفي عن طريق الجوال الشخصي من السعودية إلى إيران: لدقيقته واحدة ٧ ريالات، يعادل حوالي ١٧٥٠ تومانا إيرانيًا. و لكن الاتصال الهاتفي من إيران إلى السعودية أرخص بكثير، حيث لا يزيد سعره من ريال واحد.

٣- شِراءُ بِطَاقَةِ الهَوَاتِفِ الجَوَّالَةِ.

تُبَاعُ بِطَاقَةُ الهَوَاتِفِ الجَوَّالَةِ لِشركاتِ: «سوا» و «موبايلي» «زين» و غيرها في الاسواق.

٤- شِراءُ بِطَاقَةِ التِّلِفونِ:

تُبَاعُ بِطَاقَةُ التِّلِفونِ في كثير من المحلات التجارية حيث يمكنكم شراء بطاقتة التليفون

ص: ٣٠٠

للاتّصال بإيران عَنْ طَرِيقِ كُشْكِ الْهَوَاتِفِ فِي الشَّوَارِعِ.

٢- منع استخدام الهاتف الجوال في الكعبة

قررت وزارة الحج السعودي حظر التصوير عَلَى المعتمرين داخل الحرمين الشريفين وفي ساحاتهما. و بَرَزَتِ الوزارةُ هذا القرارَ بِأَنَّهُ يَأْتِي استشعاراً لِقُدْسِيَةِ الْحَرَمَيْنِ الشَّرِيفَيْنِ، وَسَعِيًا لِتَهْيِئَةِ الْمَنَاخِ التَّعْبُدِي لِقَاصِدِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَ الْمَسْجِدِ النَّبَوِيِّ الشَّرِيفِ. فَضْلاً عَنْ ذَلِكَ يُسَبِّبُ إِزْعَاجًا لِلْمَعْتَمِرِينَ. وَ سَتْسَهُمُ الْجِهَاتِ الْأَمْنِيَّةُ وَشَرْطَةُ الْحَرَمِ فِي تَطْبِيقِ الْقَرَارِ، وَدَعَتِ الْوِزَارَةُ شَرَكَاتِ الْعِمْرَةِ الْمُرَخَّصَ لَهَا إِلَى ضَرُورَةِ تَنْبِيهِ زَوَارِ الْحَرَمَيْنِ الشَّرِيفَيْنِ إِلَى مَنَعِ التَّصْوِيرِ. وَ تُمْنَعُ النِّسَاءُ بِالْفِعْلِ مِنَ الدُّخُولِ بِالْجَوَالِ الْمُرَوَّدِ بِالْكَامِيرَا لِلْحَرَمِ النَّبَوِيِّ بِالْمَدِينَةِ الْمُنُورَةِ، فِيمَا يَتِمُّ السَّمَاخُ لَهُنَّ بِحَمْلِهِ بِالْحَرَمِ الْمَكِّي؛ "لِأَنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ مَخْتَلَطٌ فِيهِ النِّسَاءُ بِالرِّجَالِ، أَمَا الْمَسْجِدَ النَّبَوِيَّ فَقَسِمَ النِّسَاءُ مِنْعَزَلٍ." هذا و يحرص الكثير من الحجاج والمعتمرين عَلَى التقاط صور لهم بجوار البيت الحرام للذكرى؛ بغرض إطلاع أبنائهم عليها، أو تعريفهم بالمناسك. ويرى البعض أن زيارة الأماكن المقدسة فرصة نادرة لالتقاط الصور التذكارية؛ لأنه ليس أروع من صورة في ملابس الاحرام أمام الكعبة، أو في المسعى. علاوة على ذلك، تَحَوَّلَ الْهَاتِفُ الْجَوَالُ إِلَى وَسِيلَةٍ مَنَاسِبَةٍ لِلْبَحْثِ عَنِ الْمَفْقُودِينَ دَاخِلَ الْحَرَمِ أَوْ فِي عَرَفَاتٍ، أَوْ لِجَمْعِ الشَّمْلِ بَيْنَ أُسْرٍ وَعَائِلَاتٍ اتَّفَقَتْ عَلَى الْلِقَاءِ عِنْدَ مَكَانٍ خَاصٍ كَقُرْبِ أَحَدِ أَبْوَابِ الْحَرَمِ.

ص: ٣٠١

٣- نظام مكافحة جرائم الانترنت والهاتف الجوال

(١)

أبرز مواد النظام الذي أقره مجلس الوزراء في السعودية:

المادة الثانية: يُهْدَفُ هذا النظام إلى الحدِّ من وقوع جرائم المعلوماتية. و تحديد هذه الجرائم والعقوبات المقررة لكل منها وبما يؤدي إلى ما يأتي:

١- المساعدة على تحقيق الامن المعلوماتي.

٢- حفظ الحقوق المترتبة على الاستخدام المشروع للحاسبات الالية أو الشبكات المعلوماتية.

٣- حماية المصلحة العامة والاخلاق والاداب العامة.

٤- حماية الاقتصاد الوطني.

المادة الثالثة: يُعاقَبُ بالسَّجْنِ مدة لا تزيد على سنة وبِغْرَامِيَّةٍ لا تزيد على ٥٠٠ ألف ريال أو بإحدى هاتين العقوبتين، كل شخص يرتكب أيًا من الجرائم المعلوماتية الآتية:

١- التنصت (٢) على ما هو مُرْسَلٌ عن طريق الشبكة المعلوماتية أو أحد أجهزة الحاسب الالى (دون مسوِّغٍ نظامي صحيح) أو التقاطه أو اعتراضه.

٢- الدخول غير المشروع لتهديد شخص أو ابتزازه، لحمله على القيام بفعل أو الامتناع عنه، ولو كان القيام بهذا الفعل أو الامتناع عنه مشروعاً.

٣- الدخول غير المشروع إلى موقع إلكتروني، أو الدخول إلى موقع إلكتروني لتغيير تصاميم هذا الموقع أو إتلافه أو تعديله.

٤- المساس بالحياة الخاصة عن طريق إساءة استخدام الهواتف النقالة المزودة بالكاميرا، أو ما في حكمها.

٥- التشهير بالآخرين أو إلحاق الضرر بهم، عبر وسائل تقنيات المعلومات المختلفة.

المادة الرابعة: يُعاقَبُ بالسَّجْنِ مدة لا تزيد على ٣ سنوات و بِغْرَامِيَّةٍ لا تزيد على

ص: ٣٠٢

١- صحيفة الوطن: الجمعة ١٨ ربيع الأول ١٤٢٨ هـ . الموافق ٦ أبريل ٢٠٠٧ م العدد (٢٣٨٠) السنة

السابعة ٤٧٢=٠٨٣٢&id=www.alwatan.com.sa/news/newsdetail.asp?issueno=

٢- من مادة نصت: استمع خفية و من دون إذن.

مليونى ريال، أو بإحدى هاتين العقوبتين. كل شخص يرتكب أيا من الجرائم المعلوماتية الآتية:

١- الاستيلاء لنفسه أو لغيره على مال منقول أو على سند، أو توقيع هذا السند، وذلك عن طريق الاحتيال، أو اتخاذ اسم كاذب أو انتحال صفة غير صحيحه.

٢- الوصول (دون مسوغ نظامى صحيح) إلى بيانات بنكية أو ائتمانية أو بيانات متعلقه بملكيه أوراق ماليه للحصول على بيانات أو معلومات أو أموال أو ما تتيحه من خدمات.

المادّة الخامسة: يُعاقَب بالسِّجْنِ مدّة لا تزيدُ على ٤ سنواتٍ وبِغْرَامَةٍ لا تزيدُ على ٣ ملايين ريال، أو بإحدى هاتين العقوبتين. كل شخص يرتكب أيا من الجرائم المعلوماتية الآتية:

١- الدخول غير المشروع لالغاء بيانات خاصة أو حذفها أو تدميرها أو تسريبها أو إتلافها أو تغييرها أو إعادة نشرها.

٢- إيقاف الشبكة المعلوماتية عن العمل أو تعطيلها أو تدمير أو مسح البرامج أو البيانات الموجودة أو المستخدمة فيها أو حذفها أو تسريبها أو تعديلها.

٣- إعاقة الوصول إلى الخدمة أو تشويشها أو تعطيلها بأى وسيلة كانت.

المادّة السادسة: يُعاقَب بالسِّجْنِ مدّة لا تزيدُ على ٥ سنواتٍ وبِغْرَامَةٍ لا تزيدُ على ٣ ملايين ريال، أو بإحدى هاتين العقوبتين كل شخص يرتكب أيا من الجرائم المعلوماتية الآتية:

١- إنتاج ما من شأنه المساس بالنظام العام أو القيم الدينية أو الآداب العامة أو حرمة الحياة الخاصة أو إعداده أو إرساله أو تخزينه عن طريق الشبكة المعلوماتية أو أحد أجهزة الحاسب الآلى.

٢- إنشاء موقع على الشبكة المعلوماتية أو أحد أجهزة الحاسب الآلى أو نشره للاتجار فى الجنس البشرى أو تسهيل التعامل به.

٣- إنشاء المواد أو البيانات المتعلقة بالشبكات الاباحية أو أنشطة الميسر المُخلّة بالآداب العامة أو نشرها أو ترويجها.

٤- إنشاء موقع على الشبكة المعلوماتية أو أحد أجهزة الحاسب الالى أو نشره، للاتجار بالمخدرات أو المؤثرات العقلية أو ترويجها أو طرق تعاطيها أو تسهيل التعامل بها.

المادة السابعة: يُعاقَبُ بِالسَّجْنِ مَدَّةً لَا تَزِيدُ عَلَى ١٠ سنواتٍ وَبِغْرَامَةٍ لَا تَزِيدُ عَلَى ٥ ملايين ريال، أو بإحدى هاتين العقوبتين كل شخص يرتكب أياً من الجرائم المعلوماتية الآتية:

١- إنشاء موقع لمنظمات إرهابية على الشبكة المعلوماتية أو أحد أجهزة الحاسب الالى أو نشره لتسهيل الاتصال بقيادات تلك المنظمات أو أى من أعضائها أو ترويج أفكارها أو تمويلها، أو نشر كيفية تصنيع الاجهزة الحارقة أو المتفجرات أو أى أداة تستخدم فى الاعمال الارهابية.

٢- الدخول غير المشروع إلى موقع إلكترونى أو نظام معلوماتى مباشرة أو عن طريق الشبكة المعلوماتية أو أحد أجهزة الحاسب الالى للحصول على بيانات تمس الأمن الداخلى أو الخارجى للدولة أو اقتصادها الوطنى.

المادة الرابعة عشرة: تتولى هيئة الاتصالات وتقنية المعلومات وفقاً لاختصاصها تقديم الدعم والمساندة الفنية للجهات الامنية المختصة خلال مراحل ضبط هذه الجرائم والتحقيق فيها أثناء المحاكمة.

المادة الخامسة عشرة: تتولى هيئة التحقيق والادعاء العام التحقيق والادعاء فى الجرائم الواردة فى هذا النظام.

المادة السادسة عشرة: يُنشر هذا النظام فى الجريدة الرسمية ويُعمل به بعد (١٢٠) يوماً من تاريخ نشره.

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۳۰۵

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۳۰۶

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۳۰۷

الفصل العاشر

١- مصطلحات قانونية خاصة

إشاره

أخذت المملكة العربية السعودية بمصطلح النظام كترديد لمصطلح القانون. والنظام، كلمة مُستخدمة في علم القانون يحدد فيها نوع واحد من أنواع القانون؛ مثاله: نظام المرور أو نظام الاجراءات الجزائية. والنظام - كالقانون - قد يكون دستوراً، أو لائحة، أو لوحة إرشادية مرتبطة مخالفتها بعقوبه، أو حتى تعليمات أو إجراءات محددة.

بعض المصطلحات القانونية

- ١- الامر الملكي: وثيقه رسميه مكتوبه بتوقيع الملك تُعبر عن إرادة الملك المباشرة والمُنفردة. هذا الامر هام جدا لانه نابج عن إرادة الملك.
 - الإسناد القانوني للأمر الملكي: هو سلطه أو رغبه الملك وفقا لما يراه من مصلحه، باعتباره وليا للامر، ولا يوجد وقت مُحدد تصدر فيها الاوامر الملكيه (الامر الملكي وبكل هذه الخصائص يُعد أقوى أداة تنظيمية في السعوديه).
 - ٢- المرشوم الملكي: وثيقه رسميه، تُعبر عن إرادة الملك، بالموافقه على موضوع سبق أن عُرض على مجلسى الوزراء والشورى، واتخذ كل منهما قرارا على حياء ذلك الموضوع يكون التعبير هنا بالموافقه على موضوع ما بعد عرضه على كل من مجلس الوزراء والشورى، ويستلزم الامر موافقه الملك، ليصبح نافذا ورسميا. إن الاسناد القانوني
- ص: ٣٠٨

هنا، هو سلطة / رغبة الملك بأمرٍ معروض عليه من قبل جهتين تبقى موافقته ليدخل حيز التطبيق رسمياً. معظم المراسيم الملكية تكون بالموافقة على «مشروع نظام أو قانون» أو الموافقة على اتفاقيات دولية.

٣- الأمر السامي: وثيقته رسمية تُعبر عن إرادة رئيس مجلس الوزراء سواء كان الملك أو نائبه الأول (حال رئاسته للمجلس) أو النائب الثاني.

٤- قرار مجلس الوزراء: وثيقته رسمية ذو صيغة محددة تُعبر عن إرادة مجلس الوزراء. إن قرارات مجلس الوزراء، من أهم هذه الأنظمة (ليس من ناحية القوة وحسب) بل لاعتبارها أكثر الأنظمة والقوانين صدوراً ومساسها بالشؤون اليومية وهي تعبير عن إرادة مجلس الوزراء (جميع الوزراء الاعضاء) كما أنها قرارات تشريعية تنظيمية وتنفيذية. وتصدر هذه القرارات بعد اجتماع المجلس كل يوم إثنين، وتنتشر في الجريدة الرسمية وتعلن في الاخبار.

٥- قرارات المجالس العليا: عبارة عن وثائق رسمية، تعبر عن إرادة المجلس وفي مجال اختصاصه. في المملكة العديد من المجالس العليا، وهي مجالس متخصصة في مجالات معينة، محددة صلاحياتها واختصاصاتها وفقاً لنظامها. مثال ذلك: مجلس القضاء الأعلى، ومثال قراراته: إعلان الرؤية الشرعية لهلال رمضان.

٢- النظام القضائي

(المادة ٥٢) يتم تعيين القضاء وإنهاء خدمتهم بأمر ملكي بناء على اقتراح من المجلس الأعلى للقضاء.

ويتولى مجلس القضاء الأعلى مسؤولية تفسير الشريعة ومراجعة جميع الاحكام الصادرة عن المحاكم كفرض عقوبة الاعدام وبتر الاطراف والرجم. (١)

ومن أعضاء المجلس الذين يعينهم الملك، وكيل وزارة العدل في حال غياب أعضاء

ص: ٣٠٩

١- المادة السادسة من القانون الأساسي للقضاء؛ راجع: دراسة الدكتورة آمال الفزايري في مؤتمر العدالة العربي الأول الذي عُقد في

بيروت، ١٩٩٩ م.

مجلس القضاء الاعلى عن أحد الاجتماعات، يعود إلى وزير العدل، اختياراً بدائل لهم. (١)

سلطات الاعتقال الرئيسية هي: ١- شرطة الامن العام. ٢- المباحث العامة. ٣- الشرطة الدينية المعروفة باسم «المطوّعين» أو هيئة الامر بالمعروف والنهي عن المنكر. والسلطان الاوليان مسؤولتان أمام وزير الداخلية.

أما المطوّعون المكلفون بضمان التقيّد الصارم بقواعد السلوك القائمة، فهم، نظرياً، هيئة شبه مستقلة، ولكنها في الممارسة العملية تعمل بشكل وثيق مع الشرطة وأمرء المناطق. ويطلب منها تسليم المشبوهين إلى شرطة الامن العام بعد استجوابهم.

يتم تنفيذ الاعدام عادةً بقطع الرأس بالسيف علناً في أيام الجمعة، وإن كان تنفيذ أحكام الاعدام في الزنا قد تتم بالرجم.

٣- بعض نظام مكافحة الغش التجاري

إشاره

(٢)

صدر هذا النظام بالمرسوم الملكي رقم م/١١ و تاريخ ٢٩/٥/١٤٠٤ هـ . بناءً على قرار مجلس الوزراء رقم ١٠٧ و تاريخ ١٢/٥/١٤٠٤ هـ .

المخالفات

المادة الثانية: يُعدّ مخالفاً لاحكام هذا النظام كل من:

١- خدع أو شرع في الخداع بأي طريقة من الطرق في أحد الامور التالية:

(أ) ذاتية المنتج، أو طبيعته، أو جنسه، أو نوعه، أو عناصره، أو صفاته الجوهرية.

(ب) مصدر المنتج.

(ج) قدر المنتج، سواء في الوزن، أو الكيل، أو المقاس، أو العدد، أو الطاقة، أو العيار.

٢- غش أو شرع في غش المنتج.

ص: ٣١٠

١- المادة التاسعة من القانون الاساسي للقضاء.

٢- www.aljazeera.com/36969/ln15d.htm جريدة الجزيرة، العدد ١٢١٤٢، الاثنين ٢٤، ذو القعدة ١٤٢٦ هـ . ٢٦ ديسمبر

٢٠٠٥ م.

٣- بَاعَ مَنْتَجَا مَغْشُوشَا أَوْ فَاسِدَا، أَوْ عَرَضَهُ.

٤- حَازَ مَنْتَجَا مَغْشُوشَا أَوْ فَاسِدَا.

٥- صَنَعَ مَنْتَجَاتٍ مَخَالِفَةً لِّلْمَوَاصِفَاتِ الْقِيَاسِيَّةِ الْمَعْتَمَدَةِ، أَوْ أَنتَجَهَا أَوْ حَازَهَا، أَوْ بَاعَهَا، أَوْ عَرَضَهَا.

٦- اسْتَعْمَلَ آتِيَةً، أَوْ أَوْعِيَةً، أَوْ أَغْلَفَهُ، أَوْ عَبَوَاتٍ، أَوْ مَلْصَقَاتٍ، مَخَالِفَةً لِّلْمَوَاصِفَاتِ الْقِيَاسِيَّةِ الْمَعْتَمَدَةِ.

٧- عَبَّأَ مَنْتَجَا، أَوْ حَزَمَهُ، أَوْ رِبَطَهُ، أَوْ وَزَعَهُ، أَوْ خَزَّنَهُ، أَوْ نَقَلَهُ، بِالمَخَالِفَةِ لِّلْمَوَاصِفَاتِ الْقِيَاسِيَّةِ الْمَعْتَمَدَةِ.

٨- اسْتَوْرَدَ عَبَوَاتٍ، أَوْ أَغْلَفَهُ، أَوْ مَطْبُوعَاتٍ تَسْتَعْمَلُ فِي الْغِشِّ، أَوْ صَنَعَهَا، أَوْ طَبَعَهَا، أَوْ حَازَهَا، أَوْ بَاعَهَا، أَوْ عَرَضَهَا.

٩- اسْتَوْرَدَ مَنْتَجَا مَغْشُوشَا أَوْ فَاسِدَا.

المَادَّةُ الرَّابِعَةُ عَشْرَةَ: يُعَاقَبُ بِغَرَامَةٍ لَا تَزِيدُ عَلَى خَمْسِمِائَةِ أَلْفِ رِيَالٍ، أَوْ السِّجْنِ مَدَّةً لَا تَزِيدُ عَلَى سِتِّينَ، أَوْ بَهْمَا مَعًا، كُلٌّ مِنْ ارْتِكَابِ إِحْدَى الْمَخَالَفَاتِ الْمَنْصُوصِ عَلَيْهَا فِي الْمَادَّةِ (الثَّانِيَّةِ).

المَادَّةُ الْخَامِسَةُ عَشْرَةَ: يُعَاقَبُ بِغَرَامَةٍ لَا تَزِيدُ عَلَى (١,٠٠٠,٠٠٠) مِليونِ رِيَالٍ، أَوْ بِالسِّجْنِ مَدَّةً لَا تَزِيدُ عَلَى ثَلَاثِ سِنَوَاتٍ، إِذَا اقْتَرَنَ فِعْلُ الْخِدَاعِ أَوْ الشَّرُوعِ فِيهِ بِاسْتِعْمَالِ مَوَازِينٍ أَوْ مَقْيَاسٍ أَوْ مَكَايِيلٍ، أَوْ كَانَ الْمَنْتَجُ الْمَغْشُوشُ أَوْ الْفَاسِدُ أَوْ الْمَوَادُّ الْمَسْتَعْمَلَةُ فِي غِشِّهِ مَضْرَا بِصِحَّةِ الْإِنْسَانِ أَوْ الْحَيَوَانِ.

المَادَّةُ السَّابِعَةُ عَشْرَةَ: يَجُوزُ الْحُكْمُ بِإِغْلَاقِ الْمَحَلِّ الْمَخَالَفِ مَدَّةً لَا تَتَجَاوَزُ سَنَةً فِي الْمَخَالَفَاتِ الْمَنْصُوصِ عَلَيْهَا فِي الْمَادَّةِ (الثَّانِيَّةِ).
المَادَّةُ الثَّامِنَةُ عَشْرَةَ: يَتَرْتَبُ فِي جَمِيعِ الْإِحْوَالِ عَلَى ثُبُوتِ غِشِّ الْمَنْتَجِ أَوْ فِسَادِهِ الْحُكْمُ بِإِتْلَافِهِ وَمَصَادِرُهُ الْإِدْوَاتِ الَّتِي اسْتُعْمِلَتْ فِي الْغِشِّ أَوْ الْخِدَاعِ.

المَادَّةُ التَّاسِعَةُ عَشْرَةَ: يَلْتَزِمُ الْمَخَالَفُ بِسَحْبِ الْمَنْتَجِ الْمَغْشُوشِ أَوْ الْفَاسِدِ وَإِعَادَةِ قِيَمَتِهِ إِلَى الْمَشْتَرِي.

ص: ٣١١

المادة الحادية والعشرون: إذا عاد المخالف إلى ارتكاب أى من المخالفات الواردة فى هذا النظام خلال خمس سنوات من تاريخ صدور الحكم نهائياً، يُعاقب بعقوبة لا تزيد على ضعف الحد الاعلى للعقوبة المقررة للمخالفة، فإن عاد مرة أخرى فبالإضافة إلى العقوبات المقررة، يُحرم من مزاوله النشاط التجارى مدة لا تزيد على خمس سنوات.

المادة السابعة والعشرون: يُنشر هذا النظام فى الجريدة الرسمية، ويُعمل به بعد تسعين يوماً من تاريخ نشره.

٤- نظام مكافحة التزوير

(١) صدر بقرار مجلس الوزراء رقم ٦٥٣، و تاريخ ٢٥/١٢/١٣٨٠ هـ؛ و المرسوم الملكى رقم ١١٤، و تاريخ ٢٦/١١/١٣٨٠ هـ. المادة الأولى: من قلد بقصد التزوير الاختام والتواقيع الملكية الكريمة، أو اختام المملكة العربية السعودية أو توقيع أو خاتم رئيس مجلس الوزراء، وكذلك من استعمل أو سهّل استعمال تلك الاختام والتواقيع مع علمه بأنها مزورة عوقب بالسجن من خمس سنوات إلى عشر سنوات وبغرامة مالية من خمسة آلاف إلى خمسة عشر ألف ريال.

المادة الثانية: من زور أو قلد خاتماً أو ميسماً أو علامةً عائدةً لاحدى الدوائر العامة فى المملكة العربية السعودية أو للممثليات السعودية فى البلاد الاجنبية، عوقب بالسجن من ثلاث إلى خمس سنوات وبغرامة من ثلاثة آلاف إلى عشرة آلاف ريال.

٥- نظام الاسلحة و الذخائر

(٢) وافق مجلس الشورى بالاغلبية على نظام (قانون) جديد للأسلحة والذخائر:

المادة الرابعة والثلاثون:

يُعاقب بالسجن مدة لا تتجاوز ثلاثين سنة وبغرامة لا تتجاوز ثلاثمائة ألف ريال كل

ص: ٣١٢

- ١- جريدة أم القرى، الرسمية للمملكة العربية السعودية، العدد ١٨٧٤ فى ١٠/١/١٣٨١ هـ.
- ٢- جريدة الجزيرة العدد ١١٨٨٣ بتاريخ الإثنين ٢، ربيع الاول ١٤٢٦ هـ.

من يثبت قيامه بأى مما يأتى:

أ- تهريب أسلحة حربية أو فردية أو قطع منها أو ذخائرها إلى داخل المملكة بقصد الاخلال بالامن الداخلى.

ب - استعمال الاسلحة الحربية أو الفردية أو ذخائرها أو قطع منها، أو صيْنعها أو تجميعها أو بيعها أو شرائها أو حيازتها، للقصد الوارد فى الفقرة (أ) من هذه المادّة.

المادّة السادسة والثلاثون

يُعاقبُ بالسّجنِ مدة لا تتجاوزُ خمس عشرة سنةً وبِغراميةٍ لا تتجاوزُ مائة وخمسين ألف ريال، أو بإحدى هاتينِ العقوبتينِ كل من ثبّت حَمْلُه سلاحاً حربياً أو ذخيره أو باعَهُ أو اشتراه.

المادّة الثامنة والثلاثون

يُعاقبُ بالسّجنِ مدة لا تتجاوزُ خمس سنواتٍ وبِغراميةٍ لا تتجاوزُ ثلاثين ألف ريال، أو بإحدى هاتينِ العقوبتينِ كل من ثبت قيامه بأى مما يأتى:

أ- تهريبُ أسلحة صيد أو قطع منها أو ذخائرها إلى المملكة بقصد الاتجار.

ب - تهريب أسلحة نارية فردية أو قطع منها أو ذخيرتها إلى المملكة بقصد الاستعمال الشخصى.

المادّة الخمسون:

إضافة إلى العقوبات المنصوص عليها، يُصادَرُ بحكم قضائى جميع ما يضببط من أسلحة وذخائر ومعدات متعلّقة بها.

٤- نظام السجن والتوقيف

(١) مادة ٤: لوزير الداخلية فى الجرائم التى تمسّ الامن الوطنى أن يأمر بتنفيذ السجن والتوقيف. وله كذلك أن يأمر بتنفيذ سجن الاجانب وتوقيفهم فى أماكن خاصة.

ص: ٣١٣

مادة ٨: يجب أن يفتش كل مسجون أو موقوف قبل دخوله السجن أو دار التوقيف وأن يؤخذ ما معه من نقود أو أشياء ذات قيمة وتودع في خزانة السجن أو دار التوقيف لتسليمها إليه عند الافراج عنه.

مادة ٢٠: الجزاءات التي يجوز توقيعها على المسجون أو الموقوف في حالة إخلاله بالنظام داخل السجن أو دار التوقيف هي:

(١) الحبس الانفرادي لمدة لا تزيد على خمسة عشر يوماً.

(٢) الحرمان من كل أو بعض امتيازات الزيارة والتراسل وغيرها من الامتيازات.

(٣) الجلد بما لا يزيد على عشر جلدات.

و في حالة تكرار المسجون أو الموقوف ارتكاب المخالفات:

(الف) يجوز في هذه الحالة بالإضافة إلى جلد المسجون أو الموقوف مضاعفة مدة الحبس الانفرادي.

(ب) يجوز لمدير السجن أن يأمر بتكبييل المسجون أو الموقوف بحديد الايدي إذا وقع منه هياج أو تعدد، ولا يجوز أن تجاوز مدة التكبييل اثنين وسبعين ساعة.

مادة ٢٧: يجوز استعمال الاسلحة النارية ضد المسجونين أو الموقوفين في الاحوال الآتية:

(١) صد هجوم أو مقاومة مصحوبة باستعمال القوة إذا لم يكن في مقدورهم صدها بوسائل أخرى.

(٢) منع الفرار إذا لم يمكن منعه بوسائل أخرى.

و يجوز إطلاق النار أولاً في الفضاء، فإذا لم يجد ذلك جاز للاشخاص المكلفين بالحراسة إطلاق النار في اتجاه ساقى المسجون أو الموقوف أو يديه بما يوقف هجومه أو مقاومته أو محاولته الفرار.

(٣) هرب مسجوناً أو موقوفاً أو حاول أن يهربه.

ص: ٣١٤

٧- نظام مكافحة المخدرات

نظام مكافحة الاتجار بالمواد المخدرة بموجب الامر السامي الكريم رقم ٩٦٦/ب٤ و تاريخ ١٠/٧/١٤٠٧
المادة السابعة والثلاثون:

أولاً: مع مراعاة ما ورد في البند (ثانيا) من هذه المادة يُعاقب بالقتل تعزيراً من ثبت شرعاً بحقه شيء من الأفعال الآتية:

- ١- تهريب مواد مخدرة أو مؤثرات عقلية.
- ٢- تلقي مواد مخدرة أو مؤثرات عقلية من مهرب.
- ٣- جلب أو استيراد أو تصدير أو صنع أو إنتاج أو تحويل أو استخراج أو زراعة أو تلقي مواد مخدرة أو مؤثرات عقلية بقصد الترويج.
- ٤- المشاركة بالاتفاق في ارتكاب أي من الأفعال المنصوص عليها في الفقرات السابقة.
- ٥- ترويج مواد مخدرة أو مؤثرات عقلية للمرة الثانية بالبيع أو الهداء أو التوزيع أو التسليم أو التسلم أو النقل بشرط صدور حكم سابق مثبت لادانته بالترويج في المرة الأولى.

ثانياً: يجوز للمحكمة لأسباب تقدرها النزول عن عقوبة القتل إلى عقوبة السجن التي لا تقل عن خمس عشرة سنة وبالجلد الذي لا يزيد على خمسين جلدة في كل دفعة وبالغرامة التي لا تقل عن مائة ألف ريال.

ثالثاً: إذا كان الجاني ممن تنطبق عليه الحالات الآتية، ولم يحكم عليه بعقوبة القتل المنصوص عليها في البند (أولاً) من هذه المادة، فيُعاقب بالسجن لمدة لا تقل خمس وعشرين سنة وبالجلد بما لا يزيد على ٥٠ جلدة في كل دفعة، وبغرامة لا تقل عن ١٥٠ ألف ريال.

و هذه الحالات هي:

- ١- إذا عاد الجاني إلى ارتكاب إحدى هذه الجرائم بعد الحكم عليه لارتكابه إحداها،

ص: ٣١٥

وكانت العقوبة استنادا إلى نص هذه المادة.

٢- إذا كان الجاني موظفا عاما أو مستخدما أو من المكلفين بتنفيذ أحكام هذا النظام، أو من المنوط بهم مكافحة المواد المخدرة، أو المؤثرات العقلية أو الرقابة على تداولها أو حيازتها.

٣- إذا كان الجاني شريكا في عصابة منظمة وكان من أغراضها تهريب المخدرات أو المؤثرات العقلية إلى المملكة أو الاتجار فيها أو تقديمها للتعاطي، أو إذا تلازمت جريمته مع جريمة دولية كتهريب الاسلحة أو تزيف العملة أو الارهاب.

٤- إذا كان الجاني مسلحا واستخدم سلاحه أثناء تنفيذ جريمته.

المادة الثامنة والثلاثون:

١- يُعاقَبُ بِالسَّجْنِ مَدَّةً لَا تَقِلُّ عَنْ خَمْسِ سِنِيَّاتٍ وَلَا تَزِيدُ عَلَى خَمْسِ عَشْرَةِ سِنِيَّاتٍ، وبالجلد بما لا يزيد على خمسين جلدة في كل مرة، وبغرامة من ١٠٠٠ ريال إلى ٥٠ ألف ريال، كُلٌّ مَن حَازَ مَادَّةً مَخْدِرَةً أَوْ بَدَوْرًا أَوْ نَبَاتًا مِنَ النَّبَاتَاتِ الَّتِي تُنتِجُ مَوَادَّ مَخْدِرَةً أَوْ مُؤَثِّرَاتٍ عَقْلِيَّةً أَوْ بَاعَ شَيْئًا مِنْ ذَلِكَ أَوْ اشْتَرَاهُ أَوْ مَوَّلَهُ أَوْ مَوَّنَ بِهِ.

المادة السابعة والأربعون: إبعاد مدمن المخدرات أو المؤثرات العقلية الذي قدّم بتأشيرة حج أو عمره وبحوزته مواد مخدرة أو مؤثرات عقلية لا تفيض عن حاجته واستعماله الشخصي.

المادة الثانية والخمسون:

١- تُصادر المواد المخدرة (١) أو المؤثرات العقلية المضبوطة.

٢- تُتلف المواد المخدرة أو المؤثرات العقلية التي تُصادر.

المادة الثالثة والخمسون: تصدر بحكم قضائي الأشياء الآتية:

١- الآلات، والادوات، ووسائل النقل المضبوطة التي استخدمت في ارتكاب الجريمة.

ص: ٣١٤

١- منها الأفيون ويُستخرج من العصاره اللبنيه لنبات الخشخاش؛ و يحتوي على أكثر من ٣٥ مركب كيميائي أهمها المورفين والكودايين.

٢- الاموال والاشياء الْمُحَصَّلَةُ بطريق مباشر أو غير مباشر من ارتكاب الجريمة.

٣- المتحصلات الناتجة عن أفعال جرمية يُعاقَبُ عليها هذا النِّظام ولو حولت إلى أموال من نوع آخر.

المادَّة الثالثة والسبعون: يلغى هذا النِّظام نِظام منع الاتجار بالمواد المخدرة أو المؤثرات العقلية الصادر بالامر السامي ذى الرقم ٣٣١٨ و التاريخ ٩/٤/١٣٥٣ هـ .

المادَّة الرابعة والسبعون: ينشر هذا النِّظام فى الجريدة الرسمية، ويعمل به بعد تسعين يوما من تاريخ نشره.

٨- أخبار المخدرات

إشاره

لقد أُعِدِمَ ٤٤ شخصا بتهمة تهريب، ترويج وحيازة المخدرات منذ بداية العام ٢٠٠٨ م لغاية الشهر التاسع.

تُطبَّقُ السعوديه عقوبه الاعدام فى حق أشخاص تثبت إدانتهم فى تهريب، ترويج وحيازة المخدرات.

و أُعِدِمَ ١٥٣ شخصا على الأقل فى عام ٢٠٠٧ م و ٣٧ شخصا فى عام ٢٠٠٦ م بينما أُعِدِمَ ٨٣ فى عام ٢٠٠٥ م و ٣٥ فى عام ٢٠٠٤ م فيما اعدم ١١٣ شخصا فى عام ٢٠٠٠ م.

نماذج من أخبار المخدرات

١- أعلنت وزارة الداخلية السعودية فى ٢٤ نوفمبر ٢٠٠٧ فى بيان بثته وكالة الأنباء السعودية أنه تم تنفيذ حكم الاعدام فى باكستانى «بتهرب كمية من الهيروين والافيون المُخدِّرَيْنِ داخل أحشائه إلى المملكة».

٢- أُعِدِمَ سُورِيَّانِ الجمعة، ١٨ نيسان ٢٠٠٨ م بِضَرْبِ عُنُقَيْهِمَا فى شمال غرب السعودية بعد أن تَمَّتْ إدانتُهُما بتهمة استقبال الحبوب المخدرة على ما أعلنت وزارة الداخلية السعودية.

ص: ٣١٧

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۳۱۸

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۳۱۹

الفصل الحادى عشر

١- هيئة الامر بالمعروف والنهي عن المنكر

اشاره

صرح الرئيس العام لهيئة الامر بالمعروف والنهي عن المنكر بالمملكة العربية السعودية، موضحاً مهام جهاز الهيئة ودوره، طبقاً للنظام. هناك من يرى تحديد نشاطه، ودمجه مع جهاز الشرطة، ولكن يبقى الامر بالمعروف والنهي عن المنكر ركناً أساسياً من أركان النظام، وجهاز له اختصاصاته وميزانيته ولوائحه ونظمه.

أهم وظائف الهيئة

يمكن تلخيص أهم وظائف الهيئة مكافحة المخالفات التالية: (١)

- إدارة البيوت أو أماكن ارتكاب الفاحشة.

- محاولة اغتصاب، و الزنا.

- تعرض الرجال للنساء المصاحب لقول أو فعل.

- الخلوة المحرمة.

ص: ٣٢٠

١- نظام هيئة الامر بالمعروف والنهي عن المنكر الصادر بالمرسوم الملكى رقم م/٣٧ و تاريخ ١٤٠٠/١٠/٢٦ هـ . نقلا عن موقع إسلام ويب بتاريخ ٢٠٠٨/٦/٢٦.

archive/aboutus_a.htmwww.islamweb.net/ver/

و جريدة المدينة، ١ جمادى الأولى ١٤٢٩ هـ . الموافق ٢٠٠٨/٥/٦ م . على اساس: اللائحة التنفيذية لنظام هيئة الامر بالمعروف والنهي عن المنكر رقم ٣٢٠٣ بتاريخ ١٤٠٨/٧/٣٠ هـ .

- ملاحقهُ السيارات المُقِلَّةُ للنَّساءِ واحتجازها.
 - تشبُّهُ أحدِ الجنسينِ بالآخر.
 - استعمال المُسكرِ وحيازته وترويجه وتصنيعه.
 - التعاون على ترويج المسكر و تصنيعه.
 - مخالفات العبادة داخل مراكز الهيئة.
 - التخلف عن الصلاة واستمرار العمل بعد الاذان.
 - المخالفات الاخلاقية.
 - مخالفات الاداب العامة.
 - رفع صوت الاغانى فى مكان عام.
 - عمل قصات شعر غريبة.
 - التدخين فى الاماكن العامة وقرب المساجد.
 - وارتداء ملابس غير لائقة.
 - تشغيل المذياع، أو التلفزيون، أو المسجلات وما مائل ذلك بالقرب من المساجد أو على أى نحو يشوش على المُصلِّين.
 - ارتكاب الزنا واللواط والقمار.
 - تطفيف الموازين، والمكاييل.
- و منها أيضا:

١- مراقبهُ الاسواقِ العامة والطرقات والحدائق وغير ذلك من الاماكن العامة والحيولة دون وقوع المنكرات الشرعية ومنها:
إظهار غير المسلمين عدم الاحترام لشعائر الاسلام وأحكامه، عرض أو بيع الصور والكتب أو التسجيلات المرئية أو الصوتية المنافية للاداب الشرعية أو المخالفة للعقيدة الاسلامية اشتراكا مع الجهات المعنية، عرض الصور الخليعة أو شعائر الملل غير الاسلامية كالصليب أو نجمة داود أو صور بوذا أو ما مائل ذلك، البدع الظاهرة كتعظيم بعض

الاقوات أو الاماكن غير المنصوص عليها شرعا(۱)، أو الاحتفال بالاعیاد(۲) والمناسبات البدعیة غیر الاسلامیة، أعمال السحر والشعوذة والدجل لاكل أموال الناس بالباطل.

۲- أعمال الاحتساب فی الصلاة، النداء لكل صلاة، التجوال فی الشوارع والاسواق لحث الناس على المسارعة فی الصلاة فی اوقاتها، وإذا وُجد متهاونٌ احتسبوا علیه.

۳- مراقبة المسالخ، للتحقق من الصفة الشرعية للذبح.

۴- مراقبة المعارض، و محلات حياكة ملابس النساء.

۵- فی مجال الاداب العامة حدّدت اللائحَةُ وظيفَةَ رجال الهيئة فی الاحتساب فی كل الامور التي لها علاقة بحماية المجتمع.

الصفة الضبطية

ونصت المَادَّةُ «العاشرة» من نظام الهيئة على تمتع رجال الهيئة بصفة الضبطية «ضبط مرتكبي المحرمات أو المتهمين بذلك، أو المتهاونين بالواجبات الشرعية». ونصت المَادَّةُ «الثانية عشرة» على أنه «للهيئة حق المشاركة في مراقبة الممنوعات مما له تأثير على العقائد أو السلوك أو الاداب العامة مع الجهات المختصة وطبقا للاوامر والتعليمات وتحدد اللائحَةُ كيفية مشاركة الهيئة في المراقبة». أما المَادَّةُ «الثالثة عشرة» فقد نصت على أن «على المراكز الفرعية لهيئات الامر بالمعروف والنهي عن المنكر أن ترسل من تضبطه في أمر يستوجب عقابه إلى المقر الرئيسي للهيئة التي تتبعها لاستكمال التحقيق» وأوجبت المَادَّةُ «الرابعة عشرة» مشاركة «مندوب من هيئات الامر بالمعروف والنهي عن المنكر في تحقيق القضايا التي يتعلق اختصاص الهيئة بها وتم ضبطها بمعرفة سلطات الامن أو الامارات وبعد صدور الحكم في القضايا التي يتعلق اختصاص الهيئة بها يشترك مندوب من هذه الهيئات في تنفيذ العقوبة».

ص: ۳۲۲

۱- المقصود من تعظيم بعض الاوقات هو ما أشرنا إليها سابقا في «إقامة الاحتفالات والمهرجانات والذكريات حرام في السعودية». و المقصود من الاماكن غير المنصوص عليها شرعا هو قبور الائمة المعصومين في البقيع.

۲- والمقصود منه هو الاحتفال بعيد مولد النبي صلى الله عليه وآله وسلم . و ليلة النصف من شعبان مولد الامام المهدي عجل الله تعالى فرجه الشريف.

وأوجبَت المِأَدَةَ «السادسة عشر» عَلَى «المحاكم الشرعية أن تشعر هيئات الامر بِالْمَعْرُوفِ والنهي عن المنكر بالحكم الصادر في القضايا التي تختص بها هذه الهيئات»، وتؤكد المَادَّةُ «السابعة عشر» عَلَى «تزويد هيئات الامر بِالْمَعْرُوفِ بعدد كافٍ من رجال الشرطة للقيام بمهامهم».

٢- جرائم الاعراض

اشاره

لقد حُدِّدَ حكم تهمة «الخلوة غير الشرعية» من قبل القضاة في السعودية هو جلد تعزيري لكل من الرجل أو المرأة ٩٠ جلدة. حكم قبل الشهور بالجلد والسجن لاستاذ جامعي بجامعة أم القرى بالسعودية. (١) صُيِّدََ ضده حكم بالجلد ١٥٠ جلدة والسجن لمدة ثمانية شهور لمقابلته امرأة لم تكن من أهله و تناوله القهوة معها. جرائم الاعراض في السعودية لا تَخْضَعُ لقانونٍ مُطَّرِدٍ، فُتَوَجَدُ قضايا متشابهة أو قريية من بعضها لكن العقوبة تختلف.

اتهام الخلوة بغير المحرم

شُرِبُ القهوة أو الشاي في المقاهي أو المطاعم أو الفنادق والدخول إلى قسم العائلات في مكان عام أو خاص ينطبق عليه وصف الخلوة بغير المحرم حتى إذا بدءا يتباحثان في شؤون العمل لأن: أولاً: عمل المرأة مع الرجال بصورة مختلطة لا توافق عليه وزارة العمل. ثانياً: أقسام العوائل في المقاهي والمطاعم مُعِدَّةٌ للمحارم والاسر التي تصطحب أطفالها. كتبت جريدة «الوطن» الرسمية الصادرة في المملكة العربية السعودية: (٢) بمجرد أن ص: ٣٢٣

١- www.alekhbariya.org/news.php?action=show&id=٥٩٨

٢- راجع: جريدة الوطن الثلاثاء ١٢ صفر ١٤٢٩ هـ. الموافق ١٩ فبراير ٢٠٠٨ م العدد ٢٦٩٩ السنة الثامنة.

تتكلم امرأة من دون محرم مع رجل في المقاهى أو المطاعم او الفنادق يدخل المكان عناصر من هيئة الامر بالمعروف والنهي عن المنكر فيجبرونهما على الركوب معهم في سيارتهم. وأثناء القبض لاتسمح لهما للاتصال بذويهما بالهاتف الجوال. فيما يلي نص خبر ورد في جريدة «الوطن» بعنوان «قضية مسنة بتهمه الخلوة غير الشرعية». (١)

الرياض: منصور الحاتم

تنظر هيئة التحقيق والادعاء العام بالرياض في قضية مسنة سعودية في الخامس و الستين من العمر اتهمتها هيئة الامر بالمعروف والنهي عن المنكر في أواخر رمضان الماضي بالخلوة غير الشرعية.

قال وكيل المتهم: إن موكلته قبض عليها في منزلها عندما كان أحد المحسنين يطلع على أحوالها ويعطيها مبلغا من المال.

وأكد وكيل السيدة ل «الوطن» أن الهيئة ألقت القبض على موكلته، والرجل الذي كان معها حيث أُحيلت أوراقهما إلى هيئة التحقيق والادعاء العام (قسم العرض) بعد أن أُطلق سراحهما بكفالة.

وأضاف أن موكلته امرأة مسنة وليس لديها عائل ومصابة بعدد من الامراض التي أكدتها التقارير الطبية حصّلت «الوطن» على نسخة منها، ولديها ٤ بنات إحداهن معاقه وتعتمد بعَد الله على إعانات المحسنين.

واستغرب وكيلها اتهام امرأة في هذا السن بهذه التهمة دون وجود أى إثبات فعلى تعتمد عليه الهيئة عند قبضها على موكلته في نهار رمضان، أو حتى وجود أمر رسمي أو جهة أخرى أمنيّة برفقة أعضاء الهيئة أثناء القبض لإثبات التهمة.

ص: ٣٢٤

٣- تهمة التجسس

إن الاقتراب من المناطق العسكرية فيما يسمونه بالمناطق المحظورة يؤدي الى تهمة التجسس. عقوبة هذه التهمة هي الاعدام وفقاً للقوانين السعودية.

٤- قانون ولي الامر

يتعين على السعوديات الحصول على تصريح (إذن كتابي) من ولي أمرهن (الاب أو الزوج أو الابن، أو الجد):

١- السفر: لا يجوز السفر لوحدها أو مع أطفالها دون إذن كتابي من والد الطفل. وعلى الرغم من قرار وزارة الداخلية بالسماح للنساء الأكبر من ٤٥ عاماً بالسفر دون إذن، فإن مسؤولي المطارات مستمرين في مطالبة كل النساء بتوفير إثبات كتابي على سماح ولي الامر لهن بالسفر.

في الواقع لا يمكن للمرأة السعودية أن تتركب الطائرة دون إذن كتابي من ولي أمرها ولو كان ولي الامر ابناً الذي له من العمر ٢٠ سنة.

٢- مراجعة المستشفى: لا يُسمح لهن بمراجعة المستشفى للعلاج أو للحصول على الرعاية الصحية (١) إذا لم تكن بصحبة أحد أقاربهن الذكور.

٣- رفع الدعوى في المحاكم القضائية: يُطلب من النساء ارتداء النقاب في المحاكم وأن يكن بصحبة قريب من الرجال يمكنه التعرف إليهن. فلا يمكن لهن التحدث في المحكمة دون تواجد ولي أمرهن (٢).

٤- فتح الحسابات البنكية: لا يُسمح لهن بفتح الحسابات البنكية لأنفسهن أو لأطفالهن إلا بإذن أولياء أمورهن.

٥- إلحاق أطفالهن بالمدارس أو الحصول على ملفاتهم المدرسية: لا يُسمح لهن بإلحاق أطفالهن بالمدارس أو الحصول على ملفاتهم المدرسية دون إذن كتابي من

ص: ٣٢٥

١- www.hrw.org/legacy/arabic/docs//٨٠٠٢/٤٠/١٢saudia٧٠٦٨١.htm

٢- <http://hrw.org/arabic/reports/٨٠٠٢/saudiarabia/٨٠٠٤٠>

والد الاطفال.

٤- الدراسة و الزواج: لا يُسمح لهن أيضا بالدراسة و الزواج إلا بإذن أولياء أمورهن.

٥- حكم سفر النساء

سفرُ المرأة - بِغَضِّ النظر عن عمرها و منزلتها العلميَّة - من دون محرمها ممنوع في السعودية. والشاهد على هذا هو الفتوى التالِيَّة لمركز الفتوى: (١)

عنوان الفتوى: حكم الكبيرة السن كغيرها في السفر

رقم الفتوى: ١٣٨٥٥

تاريخ الفتوى: ٠٧ ذو الحجة ١٤٢٢

أنا طيب أعمل في السعودية وزوجتي أيضا طبيبة وجاءتنا أم زوجتي في زياره من مصر وتنقل بين بيتنا وبيت أختها في مدينة أخرى وكذلك بيت ابنتها الاخرى في بلدة ثالثة وسؤالى هل يجوز شرعا أن تقيم أم زوجتي عند أختها مع العلم أنها فوق الستين من العمر وأختها تقيم مع زوجها وليس عندها أولاد وعمر أختها وزوجها أيضا فوق الستين مع العلم أن أم زوجتي أرملَةٌ من حوالى ثلاثين عاما؟

الفتوى: فلا يحل لام زوجتك السفر بدون محرم - ولو كان عمرها فوق الستين سنه!!

٦- سِيَاقَةُ النساء

ليس هناك في قانون المرور السعودى نص قاطع على عدم قيادة المرأة للسيارة ولكن الحكومة السعودية تمنع النساء من قيادة السيارات استنادا إلى فتاوى رجال الدين الذين يقولون:

١- إنها تخالف القرآن والسنة النبوية.

٢- الاسباب الفطرية في عنصر النساء تمنعهن من سِيَاقَةُ السيارة لانها آله عنيقه في

ص: ٣٢٦

- طبيعتها وبنائها فلا تناسب الطبيعة الانثوية.
- ٣- وضع الصورة الشمسية للمرأة في رخصتها لا يجوز شرعا.
- ٤- حدوث المفاسد بسبب كثرة خروج المرأة من البيت.
- ٥- خلع النقاب بحجة رؤية الطريق.
- ٦- لزوم السفر وحدها بدون محرم.
- لقد نُشِرت وسائل الاعلام السعودية عددا من الحالات في العام الماضي انتهكت فيها بعض النساء الحظر الذي بدأ نشطاء الحقوق المدنية في الضغط على الحكومة علنا من أجل رفعه.
- ورغم المنع الرسمي، إلا أن قيادة المرأة للسيارة تُعدُّ أمرا متعارفا عليه في القرى البعيدة عن المدن، خاصة بين النساء الكبيرات اللاتي يعتمدن على أنفسهن في قضاء أمورهن.
- يصل عدد الحوادث المرورية منذ عام ٢٠٠٥ التي كانت من بين أطرافها نساء يقدن سيارات إلى ٨ حوادث.
- تلقى الشرطة القبض على كل امرأة تقود السيارة فتعقلها وتطلب من زوجها أو أبيها (الولي) أن يوقع على تعهد بأنه لن يسمح لها بقيادة السيارة مرة أخرى.
- خير شاهد على هذا هو التقرير التالي بحسب ما نقلته جريدة المدينة يوم الجمعة ١١-٧-٢٠٠٨ م، نقلا عن موقع «اسلام اون لاين»:
- أفرت السلطات الامنية السعودية بمدينة جدة عن فتاة جامعية تبلغ من العمر ٢٣ عاما بعد توقيفها وهي تقود سيارة أحد أقاربها في حي العزيزية (شمال شرق جدة). واضطرت السلطات الامنية إلى استدعاء ولي أمرها الذي قدم كفالة للافراج عن ابنته. يتم استكمال الاجراءات النظامية غدا السبت أمام ضابط التحقيق.

٧- نظام الكفالة

اشاره

نظام الكفالة وهو نظام معمول به السعودية و في سائر دول الخليج الفارسي.

الكفيل: صاحب العمل المسؤول عن العامل الاجنبي أمام أجهزة الدولة.

ص: ٣٢٧

يستلزم موافقة الكفيل أولاً قبل إتخاذ أية خطوة بشأن السفر أو الحصول على إجازة أو تجديد الإقامة أو إستقدام الاسرة.
هام جدا:

- لا يُسمح للأجنبي العمل لدى كفيل آخر دون موافقة كفيله الاصلى.

- يجب أن يكون عقد العمل من خلال مصدر رسمى موثوق.

- يُفضل أن يكون العقد مُصدقا عليه من مديرية القوى العاملة والهجرة المختصة و ذلك لضمان جديته وشرعيته.

- يُنصح بعدم قبول أية تعديلات على شروط العقد.

- تحظرُ المملكة العربية السعودية دخول المرأة إليها وإقامتها بها إلا بصحبة محرم و ضرورة مراعاة الشروط الخاصة بالزى.

- لا يسمح لحاملى تأشيرة العمرة أو الحج بالتحرك إلا فى نطاق كل من جدة و مكة المكرمة و المدينة المنورة، ولكن يمكن للشركة السعودية التى تتولى ترتيبات الإقامة والسفر داخل المملكة أن تحصل للمعتمر على تصريح زيارة أماكن أخرى بالمملكة ولمدة محددة.

- إقامة الأجنبي بعد إنتهاء مدة صلاحية التأشيرة تعرضه للسجن والترحيل ومنعه من دخول السعودية لمدة خمس سنوات بالاضافة إلى غرامة تقدر بخمسين ريال عن كل يوم بعد إنتهاء صلاحية التأشيرة.

عيوب نظام الكفالة

١- يصبح العامل تابعا لبعض الكفلاء كالخدم بحيث تنعدم فيها حرية المتعاقد الاجنبى تماما.

٢- قد يضع بعض الكفلاء شروطا تصل إلى حد منع اصطحاب أسرته أحيانا، بما يعنى تشتيت شمل الاسرة.

ص: ٣٢٨

- ٣- قد يُتَجَرَّ بالمتعاقدينَ وذلك بكفالة أعداد كبيرة منهم لا تتناسب مع حجم أعماله، ثم يُطلب منهم بعد ذلك البحث عن عمل آخر ليدفعوه عموله شهرية تصل أحياناً إلى نسبة ٥٠٪ من الراتب.
- ٤- يقرر نظام الكفالة حقوقاً للكفيل وتكون معظم حالات إنهاء الخدمة والترحيل نتيجة حتمية لسوء معاملته بعض الكفلاء للعامل المتعاقد معهم ما يدفعه إلى طلب فسخ العقد والعودة إلى بلاده.
- ٥- احتفاظ بعض الكفلاء بجواز سفر العامل بدعوى أنه المتحمل للمسئولية عن العامل، و لكيلا يهرب العامل، مما يُمثِّلُ قيوداً على حرية المكفول.
- ٦- تقاعس بعض الكفلاء عن القيام بإجراءات تجديد الإقامة ما يعرض العامل للغرامة.
- ٧- تَعَنَّتْ بعض الكفلاء بالمماطلة في تسليم جواز السفر حتى بعد انتهاء العقد لاجبار العامل على التنازل عن استحقاقاته المالية لديه.
- ٨- قيام بعض الكفلاء بتسليم العامل إلى الشرطة بدعوى الخوف من هربه ما يعرض العامل للقبض عليه والحبس حتى تنتهي إجراءات إنهاء الإقامة ثم ترحيله.

٨- نظام العمل

إشاره

- (١) يشتمل نظام العمل في السعودية على بنود و مواد مختلفة حيث اُخْتِيَرَ أهمُّها:
- المادة الثانية والثلاثون: لا يجوز الاستقدام (غير السعوديين) بقصد العمل إلا بعد موافقة الوزارة.
- المادة الثالثة والثلاثون: لا يجوز لغير السعودي أن يمارس عملاً، ولا يجوز أن يسمح له بمزاوته، إلا بعد الحصول على رخصة عمل من الوزارة. ويشترط لمنح الرخصة ما يأتي:
- ص: ٣٢٩

- ١- أ- جريدة ام القرى السنة ٨٢ العدد: ٤٠٦٨ الجمعة ٢٥ رمضان ١٤٢٦ هـ . الموافق ٢٨ أكتوبر ٢٠٠٥ م. صدر المرسوم الملكي رقم م/٥١ و تاريخ ٢٣/٨/١٤٢٦ هـ . بالموافقة على قرار مجلس الوزراء رقم (٢١٩) و تاريخ ٢٢/٨/١٤٢٦ هـ .

- ١- أن يكون العامل قد دخل البلاد بطريقة مشروعة ومصرحا له بالعمل.
- ٢- أن يكون من ذوى الكفايات المهنية أو المؤهلات الدراسية التى تحتاج إليها البلاد، ولا يوجد من أبناء البلاد من يحملها أو كان العدد الموجود منهم لا يفي بالحاجة، أو يكون من فئة العمال العاديين التى تحتاج إليها البلاد.
- ٣- أن يكون متعاقدا مع صاحب عمل وتحت مسؤوليته. ويقصد بكلمة (العمل) فى هذه المادة كل عمل صناعى أو تجارى أو زراعى أو مالى أو غيره وأى خدمه بما فى ذلك الخدمة المنزليه.
- المادة الثامنة والثلاثون: لا يجوز لصاحب العمل توظيف العامل فى مهنة غير المهنة المدونة فى رخصة عمله، ويحظر على العامل الاشتغال فى غير مهنته قبل اتخاذ الاجراءات النظامية لتغيير المهنة.
- المادة التاسعة والثلاثون: لا يجوز - بغير اتباع القواعد والاجراءات النظامية المقررة - أن يترك صاحب العمل عامله يعمل لدى غيره، ولا يجوز للعامل أن يعمل لدى صاحب عمل آخر، كما لا يجوز لصاحب العمل توظيف عامل غيره.
- المادة الاربعون:
- ١- يتحمل صاحب العمل رسوم استقدام العامل غير السعودى، ورسوم الاقامة ورخصة العمل و تجديدهما وما يترتب على تأخير ذلك من غرامات، ورسوم تغيير المهنة، والخروج والعودة، وتذكرة عودة العامل إلى موطنه بعد انتهاء العلاقة بين الطرفين.
- ٢- يتحمل العامل تكاليف عودته إلى بلده فى حالة عدم صلاحيته للعمل أو إذا رغب فى العودة دون سبب مشروع.
- ٣- يتحمل صاحب العمل رسوم نقل خدمات العامل الذى يرغب فى نقل خدماته إليه.
- ٤- يلزم صاحب العمل بنفقات تجهيز جثمان العامل ونقله إلى الجهة التى أبرم فيها العقد أو استقدم العامل منها، ما لم يدفن بموافقة ذويه داخل المملكة. ويُعفى صاحبُ العملِ فى حالة التزام المؤسسة العامة للتأمينات الاجتماعية بذلك.
- المادة الثانية والخمسون: يجب أن يحتوى عقد العمل بصورة أساسية على:
- ص: ٣٣٠

اسم صاحب العمل و مكانه، واسم العامل و جنسيته، وما يلزم لاثبات شخصيته، والا-جر المتفق عليه، ونوع العمل ومكانه، وتاريخ الالتحاق به، ومدته إن كان محدد المدة. مع مراعاة ما نصت عليه المادة (السابعة والثلاثون) من هذا النظام.

المادة الثمانون: لا يجوز لصاحب العمل فسخ العقد دون مكافأة أو إشعار العامل أو تعويضه إلا في الحالات الآتية، وبشرط أن يتيح له الفرصة لكي يبدي أسباب معارضته للفسخ:

- ١- إذا وَقَّعَ من العامل اعتداءً على صاحب العمل أو المدير المسؤول أو أحد رؤسائه أثناء العمل أو بسببه.
- ٢- إذا لم يُؤدِّ العامل التزاماته الجوهرية المترتبة على عقد العمل أو لم يطع الاوامر المشروعة أو لم يراع عمدا التعليمات -المعلن عنها في مكان ظاهر من قبل صاحب العمل -الخاصة بسلامة العمل والعمال رغم إنذاره كتابياً.
- ٣- إذا ثبت اتباعه سلوكاً سيئاً أو ارتكابه عملاً مخالفاً بالشرف أو الامانة.
- ٤- إذا وَقَّعَ مِنَ العاملِ عمداً أياً فعلٍ أو تقصيراً يَقْصُدُ به إلحاقَ خسارةٍ ماديةٍ بصاحب العمل على شرط أن يبلغ صاحب العمل الجهات المختصة بالحادث خلال أربع وعشرين ساعة من وقت علمه بوقوعه.
- ٥- إذا ثبت أن العامل لجأ إلى التزوير ليحصل على العمل.
- ٦- إذا كان العامل معيناً تحت الاختبار.
- ٧- إذا تَغَيَّبَ العاملُ دون سببٍ مشروعٍ أكثر من عشرين يوماً خلال السنة الواحدة أو أكثر من عشرة أيام متتالية، على أن يسبق الفصل إنذار كتابي من صاحب العمل للعامل بعد غيابه عشرة أيام في الحالة الاولى وانقطاعه خمسة أيام في الحالة الثانية.
- ٨- إذا ثبت أنه استغل مركزه الوظيفي بطريقة غير مشروعة للحصول على نتائج و مكاسب شخصية.
- ٩- إذا ثبت أن العامل أفشى الاسرار الصناعية أو التجارية الخاصة بالعمل الذي يعمل فيه.

المادة الحادية والثمانون: يحق للعامل أن يترك العمل دون إشعار، مع احتفاظه بحقوقه النظامية كلها، و ذلك في أى من الحالات الآتية:

- ١- إذا لم يقم صاحب العمل بالوفاء بالتزاماته العَقْدِيَّةُ أو النظامية الجوهرية إزاء العامل.
 - ٢- إذا ثبت أن صاحب العمل أو من يمثله قد أدخل عليه الغش وقت التعاقد فيما يتعلق بشروط العمل و ظروفه.
 - ٣- إذا كلفه صاحب العمل دون رضاه بعمل يختلف جوهريا عن العمل المتفق عليه، و خلافا لما تقرره المادة الستون من هذا النظام.
 - ٤- إذا وقع من صاحب العمل أو من أحد أفراد أسرته، أو من المدير المسؤول اعتداء يتسم بالعنف، أو سلوك مخل بالآداب نحو العامل أو أحد أفراد أسرته.
 - ٥- إذا اتسمت معاملة صاحب العمل أو المدير المسؤول بمظاهر من القسوة والجور أو الاهانة.
 - ٦- إذا كان في مقر العمل خطرٌ جسيمٌ يُهدِّد سلامة العامل أو صحته، بشرط أن يكون صاحب العمل قد علم بوجوده، ولم يتَّخذ من الاجراءات ما يدل على إزالته.
- المادة الحادية والتسعون: إذا تسبَّب عاملٌ في فَقْد أو إتلاف أو تدمير آلاتٍ أو منتجاتٍ يملكها صاحبُ العمل أو هي في عهدهِ وكان ذلك ناشئا عن خطأ العامل أو مخالفته تعليمات صاحب العمل ولم يكن نتيجة لخطأ الغير أو ناشئا عن قوة قاهرة، فلصاحب العمل أن يقطع من أجر العامل المبلغ اللازم لاصلاح أو لاعادة الوضع إلى ما كان عليه على ألا يزيد ما يقطع لهذا الغرض على أجر خمسة أيام في كل شهر، ولصاحب العمل الحق في التظلم عند الاقتضاء، وذلك بطلب ما هو أكثر من ذلك إذا كان للعامل مال آخر يمكن الاستيفاء منه . وللعامل أن يتظلم مما نسب.
- المادة الرابعة عشرة بعد المائة: للعامل الحق في الحصول على إجازة بأجر لا تقل مدتها عن عشرة أيام ولا تزيد على خمسة عشر يوما بما فيها إجازة عيد الاضحى.
- المادة السابعة عشرة بعد المائة: للعامل الذى يثبت مرضه الحق في إجازة مَرَضِيَّة بأجرٍ عن الثلاثين يوما الاولى، و بثلاثة أرباع الاجر عن الستين يوما التالية، ودون

أجر للثلاثين يوماً التي تلي ذلك خلال السنة الواحدة، سواء أكانت هذه الاجازات متصلة أم متقطعة. ويقصد بالسنة الواحدة: السنة التي تبدأ من تاريخ أول إجازة مرضية.

المادة الثالثة والثلاثون بعد المائة: إذا أصيب العامل بإصابته عمل، أو بمرض مهني، فإن صاحب العمل يلتزم بعلاجه، ويتحمل جميع النفقات اللازمة لذلك، بطريقة مباشرة أو غير مباشرة، بما فيها الإقامة في المستشفى، والفحوص والتحليل الطبية، والأشعة، ونفقات الانتقال إلى أماكن العلاج.

المادة الثامنة والثلاثون بعد المائة: إذا نتج عن الإصابة عجز دائم كلي، أو أدت الإصابة إلى وفاة المصاب فللمصاب أو المستحقين عنه الحق في تعويض يُقدَّر بما يُعادل أجره عن مدة ثلاث سنوات بحد أدنى قدره أربعة وخمسون ألف ريال. المادة الحادية والخمسون بعد المائة: للمرأة العاملة الحق في إجازة وُضِعَ لمدة الأسابيع الأربعة السابقة على التاريخ المحتمل للوضع، والأسابيع الستة اللاحقة له.

نظام الإقامة

(١) نحن عبد العزيز بن عبد الرحمن الفيصل ملك المملكة العربية السعودية بناءً على ما عرضه علينا نائبنا العام برقم ٣٧١٢ و تاريخ ١٧ شعبان ١٣٧١ هـ و بناءً على قرار مجلس الشورى رقم ٨٠ و تاريخ ١٢ شعبان ١٣٧١ هـ . فَقَدْ أَمَرْنَا بما هو آت:

الفصل الأول

لا يُعتبر دخول الاجنبي إلى أراضي المملكة أو خروجه منها مشروعاً إلا إذا كان:

(أ) عن طريق البحر - من الموانئ المخصصة لذلك . (ب) عن طريق البر - من مراكز الحدود المعدة لذلك . (ج) عن طريق الجوع من المطارات المدنية المصرح بالهبوط فيها.

المادة الخامسة: على كل أجنبي يُصَيَّرُ له بالدخول إلى المملكة بالطرق المشروعة المنصوص عليها في المادتين الثانية والثالثة أن يقدم لممثليات الحكومة في الخارج قبل

ص: ٣٣٣

سفره وللجهة المختصة بمراقبة الاجانب عند وصوله إلى البلاد علاوة على البيانات الموضحة في جواز سفره الايضاحات الآتية:
 (أ) الغرض من الدخول.

(ب) المال الذي يحمله ساعة دخوله نقداً أو شيكات.

(ج) الجهة التي ستمده بالمال في حال عجزه عن الانفاق على نفسه في المملكة.

(د) كفيله على تعهداته والتزاماته وضمنان ترحيله حاله لزوم سفره أو المتعاقد معه من أصحاب الاعمال أو الشركات (وفي حال عجزه عن الكفيل) يُكَلَّف بدفع رصيد من المال يُعادل تكاليف إعادته إلى الجهة التي تأشر جوازه منها لآخر مرة، مع أخذ تعهد منه بالحضور لدى مكتب مراقبة الاجانب في كل أسبوع مرة على الاقل.

(هـ) عنوانه في ميناء أو بلد الوصول.

(و) الجهة التي سيواصل سفره إليها وعنوانه فيها.

المادة الخامسة المكررة: الاجنبي القادم للزيارة والذي لا يرغب في الاقامة الدائمة لا يُكَلَّف بالتسجيل خلال ثلاثة أيام و يُمنَح تأشيرة الخروج من المطار أو الميناء أو المركز الذي ينوي المغادرة عن طريقه دون مطالبته بكفيل.

المادة العاشرة: الاجانب الذين يُصَرَّح لهم بالدخول بموجب استثماراتهم ويرغبون في التنقل المتكرر بين بلدين معينين لا تزيد المسافة بينهما عن مائة وخمسين كيلومترا أو ضمن منطقة معينة في المملكة يمنحون رخصة تسمى (رخصة تنقل داخل المملكة) صالحة لمدة لا تزيد عن مدة التأشيرة الممنوحة لهم من السلطة القنصلية أو الدبلوماسية لحكومة جلاله الملك في الخارج وتتضمن المعلومات التالية:

- الاسم واسم الاب

- الجنسية

- جواز السفر

- تاريخ انتهاء التأشيرة

- رقم الاستمارة

ص: ۳۳۴

- و ينص فيها على أن حاملها مصرح له بالتنقل:

بين كل من و

أو في منطقة

على كفالة كفيله حين الدخول

وتوقع هذه الرخصة من قبل مدير مكتب مراقبة الاجانب أو ممن يقوم مقامه من سلطات الامن العام.

المادة الحادية عشرة: كفالة الكفيل في جميع أحكام هذا النظام نهائية لا سبيل إلى الانفكاك منها ما لم يتقدم كفيل آخر بنفس الالتزامات وله نفس الصفات المرضية التي للكفيل الذي يطالب بالانفكاك وفي حالة عدم تقديم كفيل جديد وإصرار الكفيل الاول على فسخ كفالاته لاسباب قويه، يُوقَفُ الاجنبى اَنّى وُجِدَ، وَيُكَلَّفُ بالرحيل خلال مدة لا تزيد عن أسبوع واحد.

المادة الثانية عشرة: ليس للاجنبي الذى يحمل استمارة الدخول أو بطاقة التنقل حق مزاوله أى عمل بأجر أو بغيره بأى شكل من الاشكال إلى أن يحصل على تصريح الاقامة.

المادة الواحدة والعشرون: يعتبر الحاج بعد انتهاء موسم الحج اجنبيا يطبق عليه أحكام هذا النظام.

المادة السابعة والعشرون: كل اجنبى تنتهى مدة التأشيرة الممنوحة له من السلطات القنصلية أو الدبلوماسية لحكومة جلاله الملك فى الخارج ولم تتوفر فيه الشروط اللازمة لمنحه الاقامة يكلف بمغادرة البلاد مختارا، خلال مدة لا تزيد عن أسبوع واحد فإذا امتنع ترحله إدارة الامن العام برصيده الذى دفعه عند دخوله أو على حساب كفيله المنصوص عليه فى المادة الخامسة من هذا النظام.

ص: ٣٣٥

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۳۳۶

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص: ۳۳۷

الفصل الثانی عشر

۱- مؤسسات الطوافه

مؤسسات الطوافه هي:

۱- المؤسسة الاهلية لمطوفى حجاج تركيا و مسلمى أوروبا و أمريكا و أستراليا.

۲- المؤسسة الاهلية لمطوفى حجاج إيران.

۳- المؤسسة الاهلية لمطوفى حجاج جنوب آسيا.

۴- المؤسسة الاهلية لمطوفى حجاج إفريقيا غير العربية.

۵- المؤسسة الاهلية لمطوفى حجاج شرق آسيا.

۶- المؤسسة الاهلية لمطوفى حجاج الدول العربية.

ارقام هواتف مؤسسة مطوفى حجاج إيران

عنوان: مكة المكرمة - مخطط الحمراء

صندوق بريد (۵۵۷۸)

نوع الاتصال الرقم مفتاح المنطقة

سنترال ۰۲ ۵۴۸۸۴۶۶

فاكس ۰۲ ۵۴۸۸۴۶۷

www.mhi-est.com الموقع على الإنترنت

ص: ۳۳۸

الجهات ذات العلاقة بمؤسسات الطوافه.

١- مكتب الوكلاء الموحد بجدة (١)

وظائف هذا الدفتر هي: استقبال الحاج في منافذ الدخول واستلام جوازه و شيكات أجور الخدمات واجور النقل. و في الحقيقة يُعتبر ممثلاً للمؤسسات وللنقابة العامه للسيارات ولشركات النقل. المكتب مسؤول عن ترحيل الحجاج الى مكة المكرمة أو المدينة المنورة كما أنه المسؤول عن مغادرة الحجاج الى أوطانهم بالتنسيق مع ادارة الجوازات وشركات الطيران.

٢- النقابة العامه للسيارات

هذه النقابة هي الجهاز المشرف على الشركات المعتمده لنقل الحجاج و هي الجهة التي تقوم بالتنسيق بين مكتب الوكلاء الموحد ومؤسسات الطوافه والادلاء. فيما يختص بنقل الحجاج و النقابة هي المسؤوله عن تأمين وسائل النقل المناسبه للحجاج. تفصيل المبالغ المطلوبه من الحاج عند حصوله على تأشيره الحج هي على النحو التالي:

يدفع الحاج «٥٩٤» ريالاً سعودياً لمؤسسات الطوافه بمكة المكرمة والادلاء بالمدينة المنورة ومكتب الوكلاء الموحد بجدة ومكتب الزمازه بمكة المكرمة.

أجور سكن الخيمه في عرفات ومنى التي تشمل الماء والكهرباء والنظافه والحراسه والفرش والتكليف في الخيام بمنى: ٣٠٠ ريال.
ص: ٣٣٩

١- لتسميته ثلاثه آراء: «جده» بكسر الجيم: يقال أن جده سميت باسم شيخ قبيله قضاة وهو جده بن جرم بن ريان بن حلوان بن على بن إسحاق بن قضاة. «جده» بضم الجيم: تعني شاطئ البحر. وهي التسميه التي يذكرها ياقوت الحموي في معجم البلدان، ج ٣، ص ٣٢٤ و ابن بطوطه في رحلته، ص ١٢٧. «جده» بفتح الجيم: (بمعنى والده الاب أو الام). تنسب التسميه لجدتنا حواء التي دفنت في هذه المدينة و لها مقبره باسمها.

۳- مكتب الزمازمة الموحد

هذا المكتب مكلف بإيصال الماء الى الحجاج في أيام الحج.
 أنشئ مكتب الزمازمة الموحد عام ۱۴۰۳ هـ . بقرار من وزير الحج والاقواف السعودى.

۴- المؤسسة الاهلية للدلاء

تعد المؤسسة الاهلية للدلاء بالمدينة المنورة إحدى المؤسسات الاهلية التى تقدم خدماتها بإشراف مباشر من وزارة الحج لخدمة زوار المسجد النبوى الشريف. تلتزم المؤسسة بتقديم جميع الخدمات للحجاج من استقبالهم و الترحيب بهم و تزويدهم بالمعلومات الوافية المتصلة بالزيارة وإسكانهم والاشراف على راحتهم طيلة إقامتهم فى المدينة المنورة.
 و للمؤسسة مكتب لمتابعة الحالة الصحية للحجاج وتقديم الخدمات لهم فى مستشفيات المدينة المنورة. ولها أيضا أربعة كبائن لخدمة الحجاج التائمين وإرشادهم إلى مقر سكنهم والتنسيق فى ذلك مع وزارة الحج. ومركز واحد فى ميقات ذى الحليفة لتنظيم وإرشاد الحجاج إلى الميقات وإعادتهم إلى الحافلات المخصصة لهم.

وقد استقطبت المؤسسة الكثير من الشباب السعودى المؤهل للعمل فى موسم الحج وصل عددهم هذا العام أكثر من ۳۶۰۰ شاب.
 تعاون المؤسسة مع بعثات الحج لاختيار المساكن المناسبة للحجاج والكشف عليها والتأكد من المواصفات من الجهات المختصة بشأن مساكن الحجاج وتصديق عقود الاسكان التى تبرمها بعثات الحج من المجموعات السكنية وملاك ومستأجرى الدور.

ارقام هواتف المؤسسة الأهلية للأدلاء

المدينة المنورة - أرض الكردى

صندوق بريد (٤٤٨٦)

نوع الاتصال الرقم مفتاح المنطقة

سنترال ٠٤ ٥٤٨٨٤٦٦

فاكس ٠٤ ٥٤٨٨٤٦٧

الموقع على الإنترنت: WWW.ADILLA.COM.SA

٢- قوانين الدفاع المدنى فى الخيام بالمشاعر

قوانين الدفاع المدنى فى الخيام بالمشاعر المقدسة لسلامة الحجاج هى:

- ١- يُمنَع منعاً باتاً تخزين أى مواد بترولية كالبنزين داخل الخيام.
- ٢- يُمنَع استخدام المولدات الكهربائية الصغيرة فى منطقة المشاعر.
- ٣- يُمنَع منعاً باتاً إشعال النار داخل الخيمة أو بالقرب من السيارات.
- ٤- يُمنَع إلقاء أعقاب السجائر بين الخيام دون إطفائها.
- ٥- يُمنَع اقتراب المصابيح الكهربائية لاروقه الخيمة لأنها تتسبب الحريق.
- ٦- يجب فصل التيار الكهربائى عند مغادرة الخيمة.
- ٧- يُمنَع منعاً باتاً استخدام الغاز فى منطقة المشاعر وفقاً للامر السامى الكريم رقم ٧/ب/١١٤٦٠ و تاريخ ٣/٨/١٤١٨ هـ .

٣- قوانين البقيع

الاعمال الممنوعة:

١- التقاط الصور أو الافلام. ٢- أداء الصلاة فى البقيع. ٣- قراءة الأدعية و المراثى بصوت عال. ٤- الوقوف و النوم بجوار جدران البقيع.

ص: ٣٤١

ساعات فتح الابواب

تُفْتَحُ أَبْوَابُ الْبَقِيْعِ بَعْدَ صَلَاتِي الصَّبْحِ وَ الْعَصْرِ لِمُدَّةٍ سَاعَتَيْنِ لِلرِّجَالِ فَقَطْ دُونَ النِّسَاءِ. فَالْنِسْوَانُ يُمْكِنُهُنَّ الدِّخُولُ مِنَ الْبَوَابِ وَ قِرَاءَةُ الْأَدْعِيَةِ مِنْ وَرَاءِ الْقِضْبَانِ الْحَدِيدِيَّةِ فَقَطْ.

ص: ۳۴۲

درباره مرکز

بسم الله الرحمن الرحيم

حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت بر اساس رهنمودهای مقام معظم رهبری حضرت آیت الله العظمی خامنه ای مد ظله العالی و با پیروی از اوامر بنیانگذار نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران حضرت امام خمینی قدس سره، عهده‌دار وظایفی از جمله نیازسنجی، هدفگذاری، سیاستگذاری و برنامه‌ریزی خرد و کلان جهت تحقق حج ابراهیمی و زیارت مطلوب است.

اجرای طرح‌های فرهنگی، آموزشی و سیاسی برای ابواب جمعی حج و زیارت، پاسخگویی به نیازهای معنوی، معرفتی و مذهبی زائران بیت‌الله الحرام و عتبات به ویژه از طریق جذب، سازماندهی و اعزام روحانیون و همچنین ارتباط مستمر با زائران و مسوولان حج دیگر کشورها در موسم حج و عمره و زیارت عتبات به منظور معرفی اسلام، تشیع و انقلاب اسلامی و طرح مسائل جهان اسلام از دیگر اهداف حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت است.

از دیگر اهداف این مرکز می‌توان به ارتباط با محافل و مراکز علمی و مذهبی کشورهای اسلامی و عربستان، تهیه و انتشار کتب، نشریات و دیگر محصولات مکتوب سمعی و بصری و همچنین سازماندهی ارتباطات عمومی و اطلاع‌رسانی در حوزه نمایندگی ولی فقیه اشاره کرد.

همچنین پرتال حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت به عنوان نخستین پایگاه تخصصی حج و زیارت، علاوه بر اینکه پاسخگوی حجم قابل توجه نیازهای مسافران سرزمین وحی، عتبات عالیات و سایر سرزمین‌های مقدس و اماکن متبرکه است، یک مرجع محتوایی و آموزشی در حوزه‌های حج و زیارت برای کاربران اینترنتی است.

پایگاه اطلاع‌رسانی حج تمامی قابلیت‌های یک رسانه دیجیتال برای ارائه نکات آموزشی به زائران اماکن مقدسه و متبرکه را به میدان آورده است. از کتابخانه تخصصی حج می‌توان به عنوان بخشی از ظرفیتی نام برد که این پایگاه در فضای مجازی ایجاد کرده است.

کتابخانه تخصصی حج، مرجعی است که اطلاعات، کتاب‌های الکترونیکی و مجموعه مقالات دو دهه گذشته بعثه مقام معظم رهبری را در خود جمع کرده و پاسخگوی نیازهای مطالعاتی پژوهشگران دینی، زائران حرمین شریفین و عتبات عالیات و ... است. علاوه بر این آخرین اخبار اختصاصی مربوط به حوزه حج و زیارت نیز در پایگاه اطلاع‌رسانی حج منتشر می‌شود. این پایگاه اولین خبرگزاری تخصصی حج و زیارت است.

پایگاه اطلاع‌رسانی حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، دارای بخش‌های مختلفی از قبیل خبرگزاری، کتابخانه، اماکن، نگارخانه، آموزش احکام و مناسک حج، بانک صوت و فیلم، نرم‌افزار، پاسخ به شبهات، مناسبت‌های روز، دانشنامه آزاد حج، وبلاگ و مواردی دیگر است که کاربران فضای مجازی به فراخور نیازها و سلیق خود می‌توانند از هر کدام از بخش‌های آن استفاده کنند.

"حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت" آدرس سایت www.hajj.ir

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی) آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می‌کنند

بنادر البحار- ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهل بیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف: دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیت های گسترده مرکز:

الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب) تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن همراه

ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما، انیمیشن، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و ...

د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و) راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۰۲۳۵۰۵۲۴)

ز) طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و ...

ح) همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط) برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی) برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضور و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت: ۲۳۷۳ شناسه ملی: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی:

www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳-۲۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور

حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت

www.hajj.ir

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

www.ghaemiyeh.com

